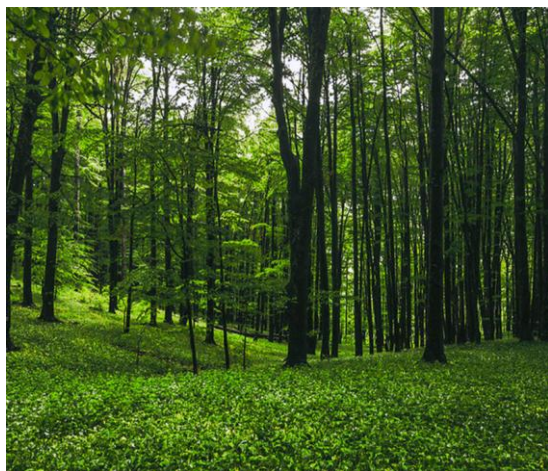




**ОБЛАСТЕН ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ГОРСКИТЕ
ТЕРИТОРИИ
ОБЛАСТ СЛИВЕН**

Географика ООД

10/10/25

РДГ СЛИВЕН

РЕВИЗИЯ 4

СЪДЪРЖАНИЕ:

ВЪВЕДЕНИЕ	9
1. КРАТКО ОПИСАНИЕ НА ПРИРОДНИТЕ УСЛОВИЯ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ В ОБЛАСТ СЛИВЕН.....	9
1.1. ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ДЪРЖАВНИ ГОРСКИ СТОПАНСТВА В ОБЛАСТ СЛИВЕН.....	9
1.2. ФИЗИКО-ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЛАСТ СЛИВЕН.....	12
1.3. КЛИМАТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЛАСТ СЛИВЕН – КЛИМАТИЧНИ ПРОМЕНИ.....	23
1.4. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПОЧВИТЕ В ОБЛАСТ СЛИВЕН.....	34
1.5. ТИПОВЕ ГОРСКИ МЕСТОРАСТЕНИЯ.....	40
2. ХАРАКТЕРИСТИКА НА СОБСТВЕНОСТТА НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ.....	51
3. СЪЩЕСТВУВАЩА СТРУКТУРА НА УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ. КРАТКА ИСТОРИЯ НА ГОРСКОТО И ЛОВНОТО СТОПАНСТВО В РАЙОНА.....	54
3.1. Структура на управление на горите в област Сливен.....	54
3.2. Кратка история на горското и ловното стопанство в област Сливен.....	61
4. ЛЕСИСТОСТ НА ОБЛАСТТА И ОБЩИНИТЕ.....	70
5. АНАЛИЗ НА ПОТЕНЦИАЛА НА ГОРСКИТЕ И ЛОВНИТЕ РЕСУРСИ.....	71
5.1. Анализ на потенциала на горските ресурси.....	71
5.2. Анализ на потенциала на ловните ресурси.....	90
6. РОЛЯ И ЗНАЧЕНИЕ НА ГОРСКОТО И ЛОВНОТО СТОПАНСТВО ЗА ИКОНОМИКАТА НА ОБЛАСТТА.....	93
6.1. Роля и значение на горското стопанство.....	93
6.2. Роля и значение на ловното стопанство.....	97
6.3. Развитие на отдиха и туризма в горите.....	97
6.4. Роля и значение на дървата за отопление.....	98
7. КЛЮЧОВИ ФАКТОРИ ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ В ОБЛАСТТА (Фокус върху дневните грабливи птици и в частност на малкия креслив орел (<i>clanga pomarina</i>) - проект на ИАГ по програма LIFE на ЕС).....	100
ЧАСТ ПЪРВА - ЕДИННА ГОРСКОСТОПАНСКА КАРТНА ОСНОВА НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ	103
ЧАСТ ВТОРА - ФУНКЦИОНАЛНО ЗОНИРАНЕ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ	103
I. АКТУАЛИЗАЦИЯ НА КАТЕГОРИИТЕ И ФУНКЦИОНАЛНАТА ПРИНАДЛЕЖНОСТ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ.....	103
II. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, ПРЕДОСТАВЯЩИ ЕКОСИСТЕМНИ ПОЛЗИ.....	122
ЧАСТ ТРЕТА - ВЪЗМЕЗДНО ПОЛЗВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ ЕКОСИСТЕМНИ ПОЛЗИ	122
ЧАСТ ЧЕТВЪРТА - ЦЕЛИ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ И НА ЛОВНОТО СТОПАНСТВО	127

1. Цели на управление по функционална принадлежност на горските територии	127
2. Цели и насоки за управление по общини и на областно ниво за област Сливен	186
2.1. Насоки за управление на горските територии на областно ниво.....	186
2.2. Насоки за управление на горските територии по видове гори на общинско ниво	192
3. Списък на дървесните и храстови видове, с които ще се залесява.....	211
4. Цели на управление на ловното стопанство	215
5. Насоки за управление на ловното стопанство	215
ЧАСТ ПЕТА - СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ОЦЕНКА НА ПЛАНА	222
1. Анализ на планираните мерки, свързани с горските територии, от стратегиите за развитие на общините и областта	222
2. Социално-икономическа оценка на целите на управление на горските територии и на ловното стопанство	227
3. Оценка на въздействието на плана върху състоянието и развитието на горските ресурси по видове гори	229
ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА	239
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ОПРГТ ОБЛАСТ СЛИВЕН	241
КАРТЕН МАТЕРИАЛ КЪМ ОПРГТ ОБЛАСТ СЛИВЕН	241

Списък с таблици:

Таблица 1. Териториално разпределение на ДГС спрямо общините в област Сливен (по инвентаризация на горските територии)	12
Таблица 2. Характеристики на релефа по общини на територията на област Сливен	12
Таблица 3. Разпределение на дървопроизводителната площ и запаса по средна надморска височина в област Сливен	13
Таблица 4. Разпределение на дървопроизводителната площ по наклон за област Сливен ..	14
Таблица 5. Разпределение на дървопроизводителната площ по изложение за област Сливен	14
Таблица 6. Особености на климата в общините от област Сливен	27
Таблица 7. Разпределение на залесената площ на областта по зони на Демартон в настоящето и към 2080 г. по песимистичен сценарий	30
Таблица 8. Преобладаващи видове от естествен произход в зоните на Демартон към 1990 г.	30
Таблица 9. Разпределение на площта и запаса по горскорастителни подпояси	34
Таблица 10. Таксономичен списък на почвите в горските територии на област Сливен (Национална класификационна схема, 1992 г.).....	35
Таблица 11. Разпределение на дървопроизводителната площ по почвени типове/видове и дълбочина на почвата за област Сливен	35
Таблица 12. Разпределение на залесената площ по почвени типове/видове и дълбочина на почвата за област Сливен	36
Таблица 13. Типове горски месторастения (съгласно Класификационната схема на типовете горски месторастения, ИАГ, 2011).....	41
Таблица 14. Разпределение на дървопроизводителната площ и общия дървесен запас по типове горски месторастения за област Сливен	43
Таблица 15. Разпределение на горската площ по вид на собствеността (ОГТ 2020)	52
Таблица 16. Разпределение на залесената площ по общини в област Сливен (ОГТ 2015) ...	53
Таблица 17. Разпределение на горската площ по вид на земите и горите	60
Таблица 18. Лесистост по общини в област Сливен (ОГТ 2020)	70
Таблица 19. Разпределение на запаса по дървесни видове и класове на възраст, високостъблени гори и общо в област Сливен, 2020 г.	72
Таблица 20. Разпределение на запаса (m^3) по дървесни видове и класове на възраст, издънкови гори в област Сливен, 2020 г.	73
Таблица 21. Разпределение на залесената площ и общия запас по дървесни видове	74
Таблица 22. Разпределение на залесената площ, общия дървесен запас и десетгодишното ползване по стопански класове	76

Таблица 23. Разпределение на площта и запаса по групи гори и функции (стопанско и специално предназначение) в област Сливен към 31.12.2020 г. по ОГТ.....	77
Таблица 24. Планирано годишно ползване (плътни куб. м) от горските територии по общини в област Сливен /по ОГТ 2020/	78
Таблица 25. Разпределение на залесената площ, запаса, средния прираст и десетгодишното ползване по класове на възраст (иглолистни).....	78
Таблица 26. Разпределение на залесената площ, запаса, средния прираст и десетгодишното ползване по класове на възраст (широколистни високостъблени, в това число топола)	79
Таблица 27. Разпределение на залесената площ, запаса, средния прираст и десетгодишното ползване по класове на възраст (издънкови за превръщане)	79
Таблица 28. Разпределение на залесената площ, запаса, средния прираст и десетгодишното ползване по класове на възраст (тополови).....	80
Таблица 29. Разпределение на залесената площ, запаса, средния прираст и десетгодишното ползване по класове на възраст (нискостъблени)	80
Таблица 30. Процент на възможно ползване от отгледни сечи от Стопански гори, Защитни гори и гори със Специални функции в областта (ОГТ 2020)	81
Таблица 31. Потенциал на ползването (лежаща маса, т ³) от горските територии по вид на горите и по общини (по ГФ 2020)	82
Таблица 32. Анализ на ползуването от горските територии по вид на горите (ГФ5 от 2020 г.)	85
Таблица 33. Разпределение на залесената площ, запаса и размера на ползуването по функционални групи (по ГСП/ЛУП и формулни методи).....	87
Таблица 34. Разчет на ползуването	88
Таблица 35. Запас и отстрел на едър дивеч в област Сливен за периода 2018-2022 г.	91
Таблица 36. Запас и отстрел на дребен дивеч в област Сливен за периода 2018-2022 г.	91
Таблица 37. Запас и отстрел на хищници в област Сливен за периода 2018-2022 г.	91
Таблица 38. Приходи и разходи от реализирани дейности за периода 2017-2021 г.	95
Таблица 39. Разпределение на дървесината в област Сливен, в т.ч. дърва за огрев (към 2020 г.)	99
Таблица 41. Горски територии за защита на водите	104
Таблица 42. Горски територии за защита на урбанизираните територии	104
Таблица 43. Горски територии за защита на сградите и обектите на техническата инфраструктура	105
Таблица 44. Територии от горната граница на гората	105
Таблица 45. Защитни горски пояси	106
Таблица 46. Горски територии, създадени по технически проекти за борба с ерозията ..	106

<i>Таблица 47. Горски територии, включени в границите на защитените територии по смисъла на ЗЗТ.....</i>	106
<i>Таблица 48. Горски територии, включени в защитените зони, декларирани и обявени по ЗБР.....</i>	106
<i>Таблица 49. Други специални горски територии, върху които по реда на други закони са определени и въведени особени статутни и режими</i>	107
<i>Таблица 50. Семепроизводствени насаждения и градини</i>	107
<i>Таблица 51. Горски разсадници</i>	107
<i>Таблица 52. Опитни и географски култури от горски дървесни и храстови видове.....</i>	108
<i>Таблица 53. Горски територии до 200 т около туристически хижи, категоризирани по ЗТ и обекти с религиозно значение.....</i>	108
<i>Таблица 54. Бази за интензивно стопанисване на дивеча</i>	108
<i>Таблица 56. Горски територии за поддържане на ландшафта</i>	110
<i>Таблица 57. Горски територии с висока консервационна стойност</i>	110
<i>Таблица 58. Стопански гори</i>	118
<i>Таблица 59. Зони за защита от урбанизация.....</i>	118
<i>Таблица 60. Горски територии в област Сливен, в които ползването на обществени екосистемни ползи е възмездно.....</i>	128
<i>Таблица 61. Списък на обектите със статут на недвижими културни ценности и паметници на културата, с категория „Национално значение“ на територията на област Сливен.....</i>	171
<i>Таблица 62. Курорти в област Сливен.....</i>	177
<i>Таблица 63. Териториален обхват на горите във фаза на старост в област Сливен</i>	179
<i>Таблица 64. Списък на горски територии, представящи гори с ВКС 2 в област Сливен (2020 г.).....</i>	181
<i>Таблица 65. Обобщена информация за целите и индикаторите за постигане на всяка цел при управлението на горските територии в област Сливен по функционалната им принадлежност</i>	183
<i>Таблица 66. Общи насоки за управление на горските територии по функционални категории, дефинирани забрани и ограничения, специфични за общините в област Сливен, разработени на основата на нормативните документи и най-добрите лесовъдски практики</i>	193
<i>Таблица 67. Списък на дървесните и храстови видове, характерни за отделните типове месторастенияподходящи за залесяване в област Сливен.....</i>	213

Таблица 68. Влияние на мерките, заложиени в ОСР Сливен и ОПР на общините от върху развитието на ГТ.....227

Таблица 69. Диапазони на обща оценка на принцип за съответен брой индикатори237

Списък с фигури:

Фигура 1. Карта на област Сливен.....	9
Фигура 2. Карта на общините в област Сливен.....	10
Фигура 3. Териториални поделения на горите в област Сливен	11
Фигура 4. Общини с условия за почвено засушаване (по Александров, 2006).....	31
Фигура 5. Типове гори и горско-географски области и подобласти в България	32
Фигура 6. Разпределение на горите по видове собственост.....	52
Фигура 7. Разпределение на общата горска площ по общини	53
Фигура 7. Лесистост по общини	71
Фигура 8. Разпределение на запаса по дървесни видове, %.....	75
Фигура 9. Разпределение на площта на област Сливен по видове територия.....	93

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АЧС	Африканска чума по свинете
ВЕЦ	Водноелектрическа централа
ВКС	Висока консервационна стойност
ГВКС	Гори с висока консервационна стойност
ГС	Горско стопанство
ГСП	Горскостопански план
ГСУ	Горскостопански участък
ГТ	Горски територии
ГФ	Горски фонд
ГФС	Гори във фаза на старост
ДГС	Държавно горско стопанство
ДЛ	Държавно лесничейство
ДЛС	Държавно ловно стопанство
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗГ	Закон за горите
ЗЗ	Защитена зона
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЗУ	Зони за защита от урбанизация
ЗМ	Защитена местност
ЗТ	Закон за туризма
ИАГ	Изпълнителна агенция по горите
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ЛД	Ловна дружина
ЛРД	Ловно рибарско дружество
ЛРС	Ловно рибарско сдружение
ЛС	Ловно сдружение
ЛСР	Ловностопански район
ЛУП	Лесоустройствен проект
МВР	Министерство на вътрешните работи
МЗХГ	Министерство на земеделието, храните и горите
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
НСИ	Национален статистически институт
НСРГСРБ	Национална стратегия за развитие на горския сектор в Р България
НУГ	Национално управление по горите
ОГТ	Отчетни форми на горските територии
ОЛТ	Организиран ловен туризъм
ОПР	Общински план за развитие
ОПРГТ	Областен план за развитие на горските територии
ОСР	Областна стратегия за развитие
ОУП	Общ устройствен план

ПЗ	Природна забележителност
ПП	Природен парк
ПР	Поддържан резерват
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РКСОГДР	Регионалният консултативен съвет по опазване на горите, дивеча и рибата
СЛР	Съюз на ловците и риболовците
СЛРД	Сдружение ловно рибарско дружество
ССФ	Селскостопански фонд
ТП	Териториално поделение
ТЕЦ	Топлоелектрическа централа
ХВП	Хранително-вкусова промишленост
ЮИДП	Северозападно държавно предприятие
FSC	Съвет по стопанисване на горите
WMO	World Meteorological Organization
WRB	World Reference Base

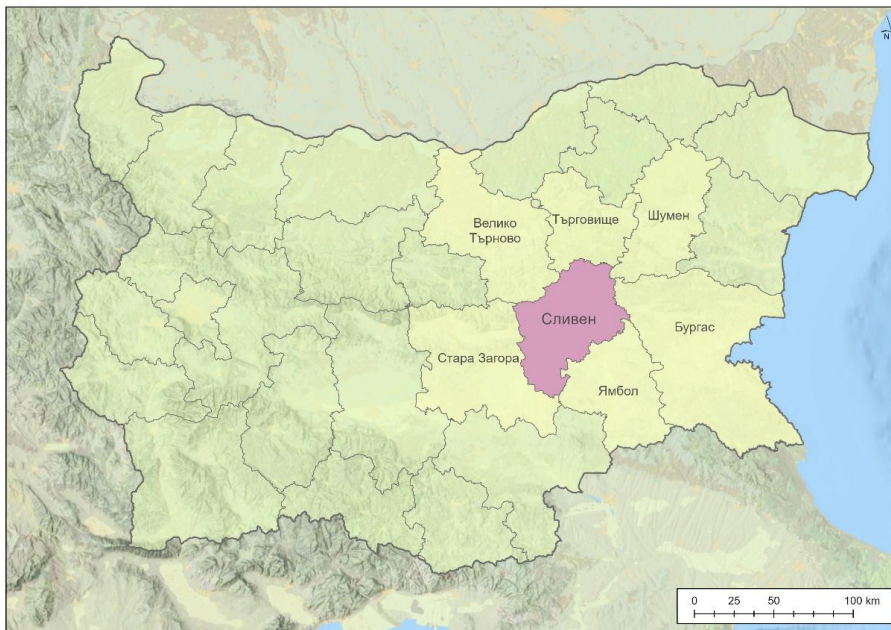
ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият Областен план за развитие на горските територии (ОПРГТ) в област Сливен е документ за стратегическо планиране на горското стопанство и регионалното развитие. Чрез него се определя стратегическата рамка за развитие на горските територии в областта, която задава целите и приоритетите за устойчиво интегрирано областно развитие. За постигане на устойчиво развитие на горските територии в област Сливен в контекста на целите на Европейския съюз (ЕС), отчитайки планинския характер на района с по-трудни условия на живот и бизнес, е необходимо държавата и заинтересованите страни да предприемат конкретни действия, съобразени с местните условия.

1. КРАТКО ОПИСАНИЕ НА ПРИРОДНИТЕ УСЛОВИЯ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ В ОБЛАСТ СЛИВЕН

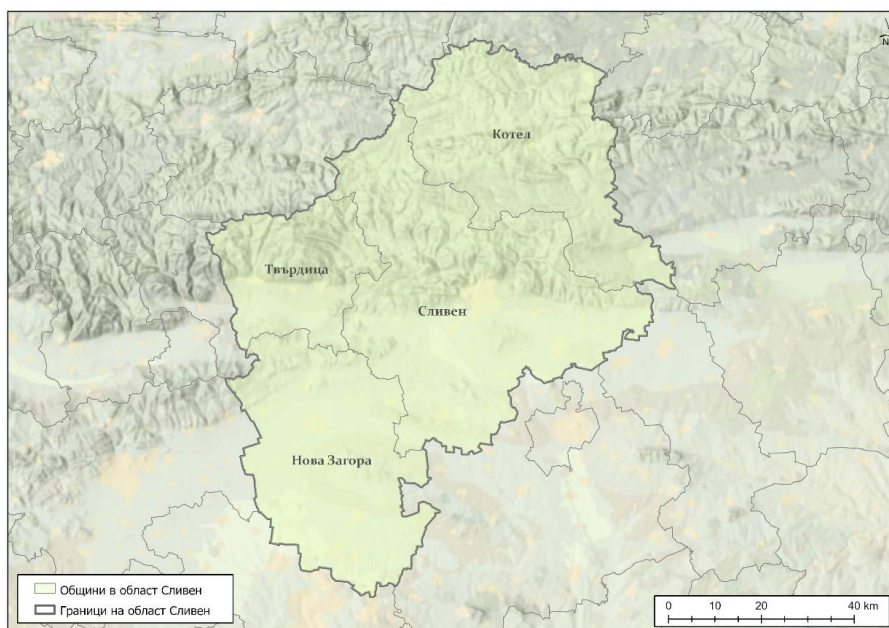
1.1. ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ДЪРЖАВНИ ГОРСКИ СТОПАНСТВА В ОБЛАСТ СЛИВЕН

Област Сливен заема площ от 3544,1 km², което я нарежда на трето място сред другите области (Бургас, Ямбол и Стара Загора) в Югоизточния район на Република България. Общата площ на областта съставлява 3,2% от територията на страната. На север област Сливен граничи с областите Шумен, Търговище и Велико Търново, на юг и запад – със Стара Загора, на изток – с Бургас и на югоизток – с Ямбол (Фиг. 1).



Фигура 1. Карта на област Сливен

Съгласно Административно-териториалното деление на Република България, (Указ №1/05.01.1999 г. на Президента за утвърждаване границите, административните центрове на области и общини, включени в тях, обнародван в ДВ, бр. 2/1999 г.), област Сливен включва четири общини – Сливен, Котел, Нова Загора и Твърдица (Фиг. 2). В тях попадат 110 населени места, от които 6 града и 104 села. Най-голяма е територията на община Сливен – 1366,6 km² (38,6% от площта на областта), а най-малка – територията на община Твърдица 442,5 km² (12,5%).



Фигура 2. Карта на общините в област Сливен

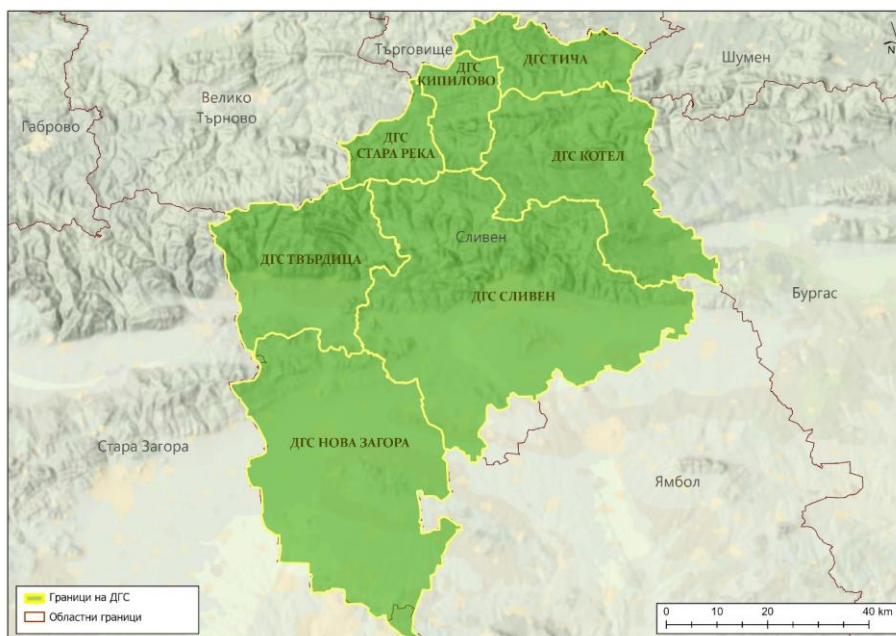
Общата площ на горските територии в област Сливен е 156495 ha, разпределени по собственост, както следва:

- държавни гори - 80,0%;
- общински гори - 11,4%;
- гори на частни физически и юридически лица - 4,4%;
- други – 4,2%.

С малък процент участват горски територии на частни юридически лица (0,1%), религиозни организации (0,5%) и Министерство на околната среда и водите (МОСВ) (0,8%). В областта има малко гори в селскостопански територии (4112 ha) (2,8%).

Горите на територията на област Сливен се стопанисват от седем териториални поделения на Югоизточно държавно предприятие – Държавно горско стопанство (ДГС) Котел, ДГС Кипилово (от 01.01.2005 г. до 31.05.2019 г. ДГС Котел и Кипилово са обединени с един горскостопански план от 2014 г.; от 01.06.2019 г. двете стопанства са самостоятелни поделения), ДГС Нова Загора, Сливен, Стара река, Твърдица и Тича, разположени в Югоизточна България (Фиг. 3). Контролът върху тях се осъществява от от Регионална дирекция по горите (РДГ) – Сливен. Липсват Държавни ловни стопанства.

Горските територии са разположени в землищата на следните общини: Община Котел с 22 населени места (Мокрен, Боринци, Братан, Градец, Дъбова, Жеравна, Катунце, Кипилово, Котел, Малко село, Медвен, Нейково, Орлово, Остра могила, Пъдарево, Седларево, Соколарци, Стрелци, Тича, Топузево, Филаретово, Ябланово); Община Нова Загора – 33 населени места (Асеновец, Баня, Богданово, Брястово, Бял кладенец, Дядово, Езеро, Еленово, Загорци, Каменово, Караново, Коньово, Кортен, Крива круша, Любенец, Любенова махала, Млекарево, Научене, Нова Загора, Новоселец, Омарчево, Пет могили, Питово, Полско Пъдарево, Прохорово, Радево, Радецки, Сокол, Стоил войвода, Събрано, Съдиево, Съдийско поле, Ценино); Община Сливен – 45 населени места (Биково, Бинкос, Блатец, Божевци, Бозаджии, Бяла, Въглен, Гавраилово, Гергевец, Глуфишево, Глушник, Голямо Чочовени, Горно Александрово, Градско, Драгоданово, Желю войвода, Зайчари, Злати войвода, Изгрев, Ичера, Калояново, Камен, Кермен, Ковачите, Крушаре, Малко Чочовени, Мечкарево, Младово, Николаево, Новачево, Панаретовци, Раково, Самуилово, Селиминово, Скобелево, Сливен, Сотиря, Средорек, Стара река, Старо село, Струпец, Тополчане, Трапоклово, Чинтулово, Чокоба); Община Твърдица – 10 населени места (Близнец, Боров дол, Бяла паланка, Жълт бряг, Оризари, Сборище, Сърцево, Твърдица, Червенаково, Шивачево).



Фигура 3. Териториални поделения на горите в област Сливен

Най-голяма обща горска и залесена площ имат общините Сливен (съответно 58531 и 52692 ha) и Котел (57265 и 55098 ha). Двете общини са и с най-големи запаси, съответно община Котел е с 10803314 m³, а Сливен - 9058183 m³ (Таблица 1). В процентно отношение, площта на държавните горски стопанства, разположени на територията на

община Сливен, са с най-голям дял и заемат 37,4% от цялата площ за област Сливен, следвани от площта на стопанствата в община Котел - 36,59%.

Таблица 1. Териториално разпределение на ДГС спрямо общините в област Сливен (по инвентаризация на горските територии)

Община	Държавно горско стопанство	Обща площ, ha	Залесена площ, ha	Средна възраст на запаса	Запас, m ³	Процент по площ
Котел	Котел	33620	32017	69	6246160	21.48
Котел	Тича	13491	13305	72	2702039	8.62
Котел	Кипилово	10154	9776	63	1855114	6.49
Нова Загора	Нова Загора	11838	10347	38	929879	7.56
Сливен	Сливен	49970	44348	58	7036793	31.93
Сливен	Стара река	8561	8344	63	2021390	5.47
Твърдица	Твърдица	28861	26741	67	5206798	18.44
Всичко		156495	144878	62	25998176	100

*Данните за обща горска площ и залесена площ по териториални поделения са по инвентаризация на горските територии

Най-малка площ заемат горските територии в община Нова Загора - 11838 ha с обща площ (7,56% от цялата площ за областта), където териториално попада едно горско стопанство – ДГС Нова Загора, със запас от 821655 m³.

1.2. ФИЗИКО-ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЛАСТ СЛИВЕН

1.2.1. Релеф

Релефът като съвкупност от неговите елементи (надморска височина, наклон, изложение, форма на терена), е фактор с голямо значение за хидротермичния режим на почвата и за разпределение на слънчевата енергия. Това от своя страна води до формирането на различни типове месторастения.

Територията на област Сливен се характеризира с разнообразен релеф, което определя наличието на два района в релефно отношение: на север – полупланински и планински, а на юг – равнинен.

Южната част на територията на областта включва част от Тунджанската хълмиста и нископланинска област, Новозагорското, Керменското и Сливенското поле. Плодородните полета, намиращи се в южната част на областта, са обградени от север от Стара планина и най-източните склонове на Средна гора. Най-високите върхове в планинската част са Чумерна (1536 m), Българка (1181 m) и Разбойна (1128 m).

Разнообразието на релефа по общини на територията на област Сливен е представено в Таблица 2.

Таблица 2. Характеристики на релефа по общини на територията на област Сливен

Област Сливен	
Община	Релеф
Котел	Релефът в територията на общината е хълмист, ниско- и среднопланински. Територията ѝ попада в две физико-географски области на България – Източна Стара планина и Източния Предбалкан. Надморската височина се изменя от 199 m (коритото на река Мочурица, Сунгурларското поле) до 1128 m при връх Разбойна (Котленска планина).

Сливен	В релефно отношение в общината се очертават два района: на север – полупланински и планински, а на юг – равнинен. Заема части от пет физикогеографски области на България – Стара планина, Сливенската котловина, Средна гора, Горнотракийската низина, а крайният ѝ северозападен район попада в Предбалкана. Най-ниската точка на общината попада в Страджанско поле (коритото на река Тунджа, 130 m), а най-високата - връх Соуджака (1213 m), Елено-Твърдишката планина.
Твърдица	Релефът на общината е разнообразен – равнинен и ниско хълмист в южната ѝ част, средно планински в северната. Територията и заема части от три физикогеографски области на България – Средна Стара планина, Твърдишката котловина и Средна гора. Най-високата ѝ точка е връх Чумерна 1536,1 m (Елено-Твърдишката планина). В Шивачевското поле се намира най-ниската точка на общината – 191 m надм. в. (коритото на река Тунджа).
Нова Загора	Релефът на общината е равнинен в по-голямата си част, хълмист на югоизток и ниско планински на север. Територията ѝ условно попада в две физикогеографски области на България – Горнотракийската низина и Средна гора. Надморската височина варира от 109 m (коритото на река Блатница, Раднево) до 694,1 m (Сърнена Средна гора). Северно от Межденишкия пролом на река Тунджа попадат южните склонове на средногорския рид Межденик с връх Тилиесеца (604,2 m надм. в.)

Преобладаващите надморски височини на горските територии в област Сливен са от 400 до 800 m (82,59%), а средната за областта е 800 m (Таблица 3).

Таблица 3. Разпределение на дървопроизводителната площ и запаса по средна надморска височина в област Сливен

Надморска височина	Дървопроизводителна площ, ha	Средна възраст на запасите, години	Запас, m ³	Процент по площ
100	15	5	0	0.01
200	1421	41	79311	0.88
300	8618	41	393260	5.34
400	16912	42	1141341	10.49
500	23321	51	2355214	14.46
600	26169	62	3610576	16.23
700	26058	67	4303203	16.16
800	24604	74	4502984	15.26
900	16104	76	4332689	9.99
1000	9506	81	2488272	5.90
1100	4759	80	1688990	2.95
1200	2598	78	658613	1.61
1300	1007	65	341292	0.62
1400	122	97	86141	0.08
1500	32	108	16291	0.02
Всичко	161246	62	25998176	100

По-голямата част (78,83%) от горските площи са разположени в равнинно-хълмисто-предпланинския пояс на дъбовите гори на надморски височини до 800 m, а по-малка (21,17%) - в средния планински пояс на горите от бук и иглолистни, като високопланинските гори с височина 1400-1500 m и заливните крайречни гори на височина до 100 m са представени със съвсем малки площи.

Територията на горите в областта е разположена главно на стръмни терени – 49,16% от дървопроизводителната площ (Таблица 4). Наклонените терени са на второ място с 31,15%. На много стръмни терени са разположени 14,21%. Останалата дървопроизводителна площ е на равни и полегати терени – 5,38%.

Таблица 4. Разпределение на дървопроизводителната площ по наклон за област Сливен

Степен на наклона	Равно 0-4°	Полегато 5-10°	Наклонено 11-20°	Стръмно 21-30°	Мн. стръмно над 30°	Общо
Площ (ha)	1989	6852	50229	79265	22912	161246
Площ (%)	1.23	4.25	31.15	49.16	14.21	100

Преобладаващата част от горските насаждения в област Сливен са разположени на терени с припечни изложения (югоизток, югозапад, запад, юг). Те представляват 73390 ha, или 51,5% от общата дървопроизводителната площ в областта (Таблица 5). Сенчестите изложения са 69089 ha или 48,5%.

Таблица 5. Разпределение на дървопроизводителната площ по изложение за област Сливен

Изложение	Сенчести (север, североизток, северозапад, изток)	Припечни (югоизток, югозапад, запад, юг)	Всичко
Площ (ha)	69089	73390.0	161246
Площ (%)	48.49	51.51	100

Във връзка с особеностите на релефа следва да бъдат направени следните най-общии изводи:

- Посочените по-горе особености на релефа дават своето отражение върху разпределението на светлината, топлината, влагата, богатството на почвите и другите екологични фактори за формирането на различни типове месторастения.

- Различията в надморската височина обуславят основните промени в климатично отношение и районирането на горско-растителните пояси и подпояси, които отразяват вертикалното разпределение на горската растителност. Изложението влияе върху формирането на различните типове месторастения, главно по отношение на почвената влажност. Микрорелефът, преминаването от една теренна форма в друга, водят до промени във водния и хранителен режим на почвите, а оттам до смяна на дървесния вид или неговата продуктивност.

- Големите различия в надморската височина, наклона и изложението на склоновете създават разнородна картина на климатично разнообразие и почвено плодородие, обуславяйки от своя страна голямо разнообразие на типове горски месторастения в района на област Сливен.

1.2.2. Хидроложки условия от обяснителните записки

Община Котел: Силно нагънати терен на ДГС Котел е довел до образуването на сравнително гъста хидрографската мрежа – от 0,5 до 2,0 km/km².

На територията на общината попадат няколко важни от хидрографска гледна точка вододела, обособяващи водосборите на няколко от нашите най-големи реки – Янтра, Луда и Голяма Камчия (Тича) и Тунджа.

Басейн на р. Янтра. Почти цялата територия на ДГС Кипилово е разположена във водосбора на Стара река, десен приток на р. Янтра. Стара река формира северозападната граница на стопанството. Речното легло е много широко, с много малък наклон.

По-големите водни течения на територията на ДГС Кипилово са от водосбора на Черна река, голям десен приток на Стара река. Планинската част от течението на Черна река е познат под името Сайганица, чиито водосбор е голям и сложен. Доловете в него са относително къси и със стръмни легла. Водното течение на река Сайганица е непостоянно, защото част от терена е карстов и водите и се губят. Най-големият ѝ приток – Сухият дол има сходни характеристики.

След напускането на планината Черна река приема няколко големи притока. Големият дол Боаза протича през карстов терен и обикновено е сух. Планинските склонове, които ограничават водното течение, са много стръмни. При с. Кипилово този дол се слива с Малкия дол, който макар с по-малък водосбор, не пресъхва целогодишно, защото протича през пясъчници.

Най-големият по дължина и площ на водосбора приток е Бяла вода, който събира водите си западно от м. Предела, по високите части на Стара планина, в района на вр. Чашките. Част от течението му формира границата с ДГС Тича. Прави голям завой на запад, преди да се влее в Черна река. Има постоянен воден дебит и не пресъхва целогодишно. Последният голям приток на Черна река преди да се влее в Стара река е Малката рекичка. Притежава сходни характеристики с Бялата вода, но е по-къса и с по-малък водосбор.

Басейн на р. Тича. Територията на ДГС Тича обхваща горната част от водосборния басейн на р. Голяма Камчия и най-горната част от водосбора на р. Янтра.

Река Голяма Камчия събира водите на множество притоци, по-важни от които са: р. Черна, Боров дол, Тъмният дол, Камен дол, Камбуров дол, Оборите, Схлупеният дол, Пеев дол, Дренов дол и др. Във водосборния басейн на р. Янтра притоци са Букарев дол, Изворите и Припознатият дол.

В басейна на р. Тича попадат части от водосбори на няколко големи дола, събиращи водите си по северните склонове на централното било на Стара планина. Те са десни притоци на реката, но се различават по отношение характера на речните си легла, облесеност на водосбора и воден режим.

Водосборът на Братанска река има стръмни склоновете. Притоците са къси и маловодни, независимо, че склоновете са добре облесени.

Водосборът на Боров дол е добре облесен. Скалната основа е предимно от пясъчници, което определя неговия постоянен воден отток. Най-големият му приток, Пределски дол има сходни хидрологични характеристики.

Тъмният дол извира на територията на ДГС Котел. Най-големият му приток е Плаково, чиито водосбор е по-малък, с по-малка гъстота на речната мрежа и по-слабо облесен от този на Боров дол. Водният режим на дола е непостоянен и той пресъхва през лятото.

Водосборът на Арпаланско дере протича през карстов терен, в резултат на което е сух през по-голямата част от годината.

Долът Каракуллука е последният голям приток на р. Тича, който в средното и долното си течение носи името Камен дол (Кая дере). В горната част водосборът е добре облесен. Леглото на притока е дълбоко всечено в скалисти варовити склонове, поради което водният му отток е непостоянен и пресъхва през лятото.

Басейн на р. Луда и Голяма Камчия. Общата дължина на р. Луда Камчия е 201 km, а водосборния ѝ басейн възлиза на 1612 km², 1/3 от който попадат в ДГС Котел. Средният ѝ годишен отток е 8.26 куб.м/сек. Обилните зимни валежи, част от които падат във вид на дъжд, обуславят голям зимен отток, чийто максимум е през м. февруари (17,3%). Най-малки средномесечни отточни количества са отчетени през октомври (1,3%) и се дължат на засушаванията в края на лятото и началото на есента.

Дивешка река и други притоци на р. Луда Камчия (Куков дол, Стайков дол, Стоянов дол, Криви дол и др.) имат сравнително голям годишен обем на оттока. Река Сухойка минава във варовикови скали и водите ѝ се губят на много места. По-големите ѝ притоци също протичат през карстови терени и водосборите им в по-голямата част също са сухи. Крива река и Осеновски дол са десни притоци, а Тодоришки дол и Върбалака – леви.

Други големи притоци на р. Котлешница са реките Глогова, Нейковска и Кобилицница. Река Глогова е ляв приток на р. Котлешница и протича в широка и по-слабо всечена долина. Водосборът ѝ е само частично облесен, но тя се отличава с относително постоянен воден режим и не пресъхва през лятото.

Нейковска река е най-големият приток на р. Котлешница, попадащ изцяло на територията на стопанството. Има обширен водосбор, в който преобладават наклонени и полегати терени, почти по равно облесени или заети от обработваеми земи и пасища. Въпреки развитата си хидрографска мрежа, Нейковска река пресъхва през лятото в много участъци от своето течение. Три от левите и притоци - Песи дол, Студенец и Старата кория също имат големи и относително сложни водосбори, а речните им долини са добре изразени, повече или по-малко всечени в скалната основа. Водният им отток е непостоянен и те пресъхват през лятото. Протичат частично през варовити терени, а водосборите им също са само частично облесени. Всички десни притоци на Нейковска река са къси и с по-малки и по-стръмни водосбори.

Последният по-значим приток на р. Котлешница, преди вливането ѝ в р. Луда Камчия, също е десен и се нарича р. Кобилицница. Тя протича в тясна и добре изразена долина, като почти целият ѝ водосбор е залесен. Има непостоянен воден отток и много често пресъхва през лятото.

Медвенска река е вторият по големина приток на р. Луда Камчия, който извира на територията на обекта, но известна част от водосбора попада извън ДЛС Котел. В горното и средното течение реката се нарича Орловска (Черна) река и протича в дълбоко всечена долина, със стръмни и много стръмни склонове. Процентът на лесистост е много висок. Хидрографската мрежа е много добре развита и реката получава няколко големи притока - Бяла вода, Калугерица и др. Водният отток е относително постоянен, а дебитът-значителен дори и през лятото, въпреки че леглото на реката е оформено отчасти във варовити скали. Това се дължи на значителните водни количества, които подхранват реката подземно най-вече чрез Медвенските карстови извори.

На територията на ДЛС Котел е разположена известна част от водосбора на Садовска река, ляв приток на р. Луда Камчия. Двете основни водни течения в този водосбор са р. Ляска и Сулу Деро (Момин дол). Река Ляска е с по-голям и по-развит водосбор. Долината ѝ е дълбоко всечена във варовитите скали, а леглото ѝ е сухо през по-голямата част от годината. Обратно, Сулу дере има значителен дебит и относително постоянен отток, след вливането на водите от т.н. "Черни" карстови извори.

Река Голяма Камчия започва от главното било на Лиса планина в м. Равната локва, под името Лесков дол. Тече в източна посока и до м. Черния вир носи името Братанска река. След като приеме водите на р. Черна до с. Тича носи името р. Тича и от с. Тича надолу – р. Голяма Камчия. Реката има незначителен наклон на коритото, с множество вировете и наклонени брегове. Водният отток е в зависимост от количеството на валежите – голям през зимата и пролетта и малък през лятото и есента. Доловете, притоци на р. Голяма Камчия текат по южните склонове на Лиса планина или по северните склонове на Централната Старопланинска верига, а тези на притоците на р. Янтра – по западните и северни склонове на Лиса планина. Леглата им са дълбоко врязани, с големи наклони на бреговете, често с плоски дъна и през летните месеци обикновено пресъхват.

Басейн на р. Тунджа. Водосборите на реките Мочурица и Мараш частично попадат в най-южните части на ДГС Котел. Река Мочурица протича през Сунгурларската

котловина, в равнинен терен, основно през обработваеми земи и пасища. Водосборът ѝ обхваща хълмисти и слабо наклонени терени, със слабо развита хидрографска мрежа и сравнително нисък процент на лесистост. Водният режим е непостоянен, а подхранването на доловете е изключително дъждовно. Долината е слабо всечена, леглото и е плитко и сухо през по-голямата част от годината.

С подобни хидрологични характеристики се отличава и р. Мараш, която в Горнотракийската низина се влива в река Мочурица.

Характерно за всички водни течения е силно променливия им воден режим. Докато през пролетта и зимата те са сравнително пълноводни, когато са и максимумите на оттока, то през лятото и есента водите им силно намаляват. Обемът на оттока през периода на пълноводие – 5,5- 6,5 месеца, в процент от общия годишен отток, достига до 80% в централните части на стопанството и е сред най- високите у нас. Обемът на оттока през периода на маловодие е едва 5-10%, а в равнинните части – 3-5%. Продължителността на периода на маловодие е 3-4 месеца в по-ниските части и над 4 месеца в по-високите.

Модулът на оттока варира значително на територията на обекта и в зависимост от надморската височина е от 2-20 литра/s/km².

Особеностите на оттока са свързани с особеностите на валежния режим и подхранването на реките, при което максимумът на валежите е през пролетта, а основните валежни количества са във вид на дъжд. По този начин подхранването на реките е основно дъждовно и краткотрайно. Дъждовното подхранване в процент от общото е 30-35% в района на река Луда Камчия и достига 35-40% в по-северните райони. Подпочвеното подхранване варира силно – от 20-25% в Сунгурларската котловина, до 35-40% в района на селата Жеравна и Нейково. С най-значително участие (20-25%) е снежното подхранване в по-високите части на стопанството.

Протичащите през територията на стопанството реки се характеризират със стабилни легла и брегове, добре облесени водосбори и с изключение на част от водосбора на р. Мараш, нямат пороен характер. Свличанията и срутванията са рядко явление, с незначителни размери и не причиняват сериозни материални щети.

На територията на стопанството няма естествени и по-големи изкуствени водни басейни. Малки микроязовири в близост до горските територии има изградени в землището на с. Пъдарево и с. Мокрен.

На територията на стопанството има множество карстови извори, като водите на почти всички са каптирани за нуждите на питейно-битовото водоснабдяване на населените места.

Целият водосбор на р. Луда Камчия, попада във вододайната зона на яз. Камчия, от който се водоснабдяват обширни райони от Черноморието.

Община Сливен: Хидрографската мрежа в района на ДГС Сливен е гъста, на места с големи наклони на надлъжните профили и променлив воден режим. От големите горски масиви в Стара планина водят началото си реките Луда Камчия, Беленска, Асеновска, Дивешка, Кобилищница, Колешница и други.

Голямата и Малката река водят началото си от м. Вратника и след съединяването си образуват река Луда Камчия, която напуска стопанството на изток от с. Ичера. В района на стопанството реката приема като десен приток Дивешка река. Ляв приток на р. Луда Камчия е служещата за граница с ДГС Котел р. Кобилищница, но тя се влива извън територията на стопанството. Леглата на реките са слабо скалисти, с малък наклон и без падове. Бреговете са стръмни до полегати, със сравнително постоянен воден дебит. Река Луда Камчия в средното и особено в долното си течение образува долина от плодородни обработваеми площи.

Беленска река носи наименованието си от с. Бяла. Нейните десни притоци са Хамзов дол, Арнаутски дол и Саса дере. Леглата са скалисти, но без прагове, със стръмни до полегати брегове. Водният им дебит е постоянен, но силно се влияе от сезоните.

Чифлишка река води началото си южно от главното било на Стара планина под м. Дженеровото и протича на юг до вливането ѝ в яз. Асеновец. Леглото е скалисто, със сравнително малко прагове. Бреговете ѝ в горната част са полегати до стръмни и са обрасли с букови формации. Средните части са много стръмни до урвести и оголени, а долните са стръмни до полегати и обрасли с дъбови формации. Има постоянен воден дебит, който е силно зависим от сезоните.

Магарешка река събира водите си на юг от централното било на Стара планина в м. Бабина локва. Преди навлизането ѝ в природен парк Сините камъни приема Давидова река, която е граница между горскостопанските участъци Раково и Сините камъни. Леглата на двете реки са каменисти без прагове, а бреговете им са полегати до стръмни, обрасли с дървесна растителност. Водният им дебит е постоянен, но силно променлив, с максимум през пролетта и минимум през лятно-есения период.

Асеновска река протича под яз. Асеновец. Леглото ѝ е каменливо и покрито с каменисти наноси (в долната част), със стръмни, на места урвести и оголени брегове. Най-големият ѝ десен приток е река Колешница, която има неподтоянен воден дебит, влияещ се от сезоните. Бреговете ѝ са стръмни, но обрасли с дървесно-храстова растителност, леглото ѝ е скалисто, без прагове. Водният дебит на Асеновска река е в пряка зависимост от водния баланс на яз. Асеновец.

Сотирска река се характеризира със сравнително неголям водосборен басейн, но с гъста хидрографска мрежа. В южната си част протича в дълбоки скалисти брегове и легла, като непосредствено до работните земи, леглото е разширено и покрито с наносни материали.

Освен изброените водни течения в района на стопанството има многобройни, но малки по размер долове, подхранващи горните течения на споменатите по-горе реки и обогатяващи хидрографската мрежа.

Хидроложката мрежа в района на ДГС Стара река е образувана от горното и средното течение на Стара река (в горната си част се нарича река Ескана) и нейните притоци Тинева река, Козин дол, Средния дол, Голямата река и Малката река. Водните течения се характеризират с непостоянен воден режим, като през пролетта са пълноводни, а през летните месеци водите им силно намаляват, а някои от тях при големи засушавания пресъхват. Единствено река Ескана не пресъхва и при най-сухи години, но дебитът и тогава силно намалява. Реките в горната си част протичат в дълбоко врязани, тесни и с големи наклони легла. В средните им и долни течения леглата са по-плитки и с по-малки наклони. При излизането им от старопланинския буков комплекс и надолу някои от тях (Стара река, Козин дол, Средния дол, Голямата река) се превръщат в широко заравнени долинни реки с много ливади и работни земи около тях.

Община Твърдица: Територията на ДГС Твърдица е разположена изцяло във водосбора на р. Тунджа, в района на средното и течение.

Река Тунджа протича в югоизточната част на стопанството, в посока запад – изток, като леглото ѝ е широко и с малък наклон. Отокът и дебитът ѝ зависят не само от сезонната динамика на водните количества, но и от експлоатацията на разположения в непосредствена близост до стопанството яз. Жребчево.

Твърдишка река е най-голямото водно течение на територията на стопанството. Реките Топла и Студена събират водите на множество по-малки долове и реки под билото на Стара планина, формирайки добре развити водосбори, дълбоко всечени в долните си части. Реките се събират над гр. Твърдица и формират Твърдишка река, която под града напуска Стара планина и навлиза в Задбалканските котловинни полета. Реката

се влива в яз. Жребчево, като преди това приема най-големия си приток – Козаревска река.

Река Блягорница и най-големият и приток Долап дере извират също от високите части на Стара планина, формирайки добре развити и добре облесени водосбори в централната част на стопанството. След като напуснат планината, Долап дере се влива в р. Благорница, а след с. Оризари, тя протича в източна посока през задбалканските котловини.

Река Беленска има обширен водосборен басейн, като голяма част от него е разположена извън територията на стопанството. Извират под прохода Вратник, на територията на ДГС Сливен, а след с. Бяла навлиза в ДГС Твърдица.

Боровдолска река събира водите си по югоизточните склонове на вр. Чуверна и долината и е почти успоредна на тази на Голямата река. Реката се влива в Беленска река под с. Боров дол.

Беленска река събира водите на още три сравнително големи притока - Кара дере, Дамла дере и Лъджа дере. Кара дере и Дамла дере отводняват част от Козуйна планина и се явяват леви притоци на Беленска река. Речните им легла са с големи наклони.

Реките в района не пресъхват целогодишно, въпреки че водите им силно намалят през есента. Дебитът им е непостоянен, като р. Беленска има най-голям воден дебит.

Община Нова Загора: Хидроложката мрежа в района на стопанството е изградена от сравнително къси, маловодни и с непостоянен режим водни течения. Река Тунджа, която тече в северната част на стопанството, заедно с язовир „Жребчево“ са главните приемници на всички водни течения в района. По-главни реки и долове които се вливат в тях са Ракушница, Соканица, Лясковска, Габрашка, Момчилска, Сърцевска, Мариница и др. Някои от малките поройни водни течения и долове във водосбора на р. Тунджа и яз. Жребчево не достигат до реката, а се разливат в полето.

Водните течения в южната част на стопанството са преди всичко реките Блатница и Овчарица с притоците си, които чрез р. Съзлийка се вливат в р. Марица. Река Блатница води началото си от блатата близо до с. Коньово, тече в югозападна посока и събира водите на главните си притоци - Азмака, Бентска и Селищна реки. Водните течения са с непостоянен режим, нивото на водите им се колебае силно през различните сезони. Със сравнително постоянни водни течения са Калугерска река, Конаков дол и река Тополите. През лятото водите им намаляват много, а всички останали долове пресъхват. Постоянни изворчета в гората се срещат много рядко. Особено сухи и безводни са южните склонове на Св. Илийските възвишения. Другите долове в района на стопанството имат характер на суходолния и през по-голямата част от годината са безводни.

1.2.3. Геоложки строеж и петрографски състав по обяснителните записки

1.2.3.1. Геоложки строеж

Според тектонското райониране на страната, територията на областта попада основно в две големи тектонски зони – на Източния Предбалкан и Източния Балкан. Малка част от територията на обекта попада в тектонска зона Средногорие (рида “Гребенец”).

Главните отличителни белези на тези зони са свързани с особеностите на мезозойските и палеогенски седименти, които ги изграждат.

Земите на Предбалкана до долната креда са били под вода, но в края на кредния период вече са суша. През средния еоцен, предбалканските области започват отново да потъват интензивно. В началото на горния еоцен започва нагъване, което формира Предбалкана и Балкана, след което тези две тектонски области остават суша до наши дни.

От началото на Мезозоя, Балканът представлява обширен воден басейн, който по-късно започва да се удълбочава. През средния еоцен се образуват дебели еоценски наслаги с теригенен произход, от разположеното непосредствено на юг Средногорие, което вече е било оформено като планинска система. Към края на еоцена, това натоварено с утайки понижение е било подложено на нагъване, вследствие на което се създават основните структури на Балкана. След нагъването следва издигане, което оформя Балкана като издигната и нагъната планинска структура. Важна особеност в геолжкия стоеж Балкана е наличието на карстови образувания. Значителните валежи тук допринасят за активното развитие на карстовите процеси. То се подсилва и от разнообразните тектонски структури, интензивните неотектонски движения и свързаното с тях дълбоко ерозионно разчленение на релефа. В района се наблюдават всички характерни карстови форми – кари, въртопи, пещери, понори и други. Вертикалната циркулация на карстовите води тук има значителна дълбочина, което е довело до създаването на многобройни пропасти пещери, които са над 120 на брой. Те са от различен вид – хоризонтални, тунелни, пропасти и ледени. Представени са и повърхностни карстови форми-няколко вериги от причудливи скални образувания. Многобройни са и карстовите извори.

В южната част на областта (община Нова Загора) морфоскулптурата на района се изгражда главно през горна креда за по-голямата част от хълмистия район и през неозойската ера (млад терциер и кватернер) за останалата част.

Морфотектониката на Сърнена гора е резултат от едрогънкови движения през неогена. На запад от с. Кортен се очертава добре запазено младопалеоценно (левантийско) денудационно ниво, развито като склоново стъпало. На юг то завършва със стръмен разседен склон, който се спуска към Новогагорското поле.

1.2.3.2. Петрографски състав

Община Котел: В района на общината се среща само един от трите типа скали според техния произход – утаечни, но те съществено се различават по произход (механични - рохкави и споени и органични) и възраст (от триаски до горно еоценски). В наложената депресия на Сунгулрската котловина са разпространени неогенски езерни образувания, като и пролувиални образувания от кватернера.

Горските комплекси на територията на общината са разположени върху над 25 таксономични литостратиграфски единици. Голямото разнообразие на скалите по вид (пясъчници, конгломерати, аргилити, алевролити, гравелити, мергели, варовици) и възраст, както и сложното им пространствено разположение на терена, и най-вече честото им съвместно присъствие в едни и същи литостратиграфски единици, определя необходимостта от обединяване и окрупняване на таксономичните единици в четири основни групи: пясъчници; варовици и мергели; пясъци и глини (според компонентите на скалната основа – с варовита или силикатна основа); речни наноси (пясъци и чакъли).

Под името “варовици и мергели” са обединени десетина литостратиграфски единици, под името “пясъци и глини” – две. Останалите около петнадесет литостратиграфски единици са описани като “пясъчници”, макар че в някои от тях присъстват отчасти или мергели или различни видове варовици, или размерът на зърната отговаря на типичния за аргилитите (глинестите шисти) или алевролитите размер. Обратно, в някои от литостратиграфските единици описани като “варовици и мергели” присъстват различни видове пясъчници или алевролити.

Възрастта на варовиците и мергелите и в двете тектонски зони е основно горно кредна. Само мергелите в най-северните части на общината са с долнокредна възраст. Пясъчниците в централната и южна част са с палеогенска възраст. Малка част от тях

(тези непосредствено на североизток - изток от град Котел и на изток от с. Медвен) са триаски, а тези в района на м. „Брязовец“ – юрски.

На север от р. Тича преобладават хортивските мергели и пясъчници, а на юг от нея – баремските пясъчници. Връх Алибаба е изграден от сенонски варовици и варовити пясъчници. Разпределението на скалите не е строго ограничено, като често са размесени помежду си. Преобладаващо разпространение имат мергелите, често примесени с пясъчници. Те са средно до едрозърнести, свързани с глинеста или глинесто-варовита спойка, ръждиво-кафяви или сиво-синкави. Пясъчниците са силно изветрели и лесно се разрушават. Развитите почви върху тях са с по-лек механичен състав. Варовиците са бели с кремъчни ядки и са силно изветрели. Почвите, развити върху тях са с по-тежък механичен състав.

Пясъчниците са напукани в различна степен, а варовиците са здрави, компактни и слабо напукани. По-изветрели от тях са мергелите, с характерното за тях плочковидно напукване. Пясъците и глините в Сунгурларската котловина са най-младите и слабоспоени скали.

На територията на общината преобладават пясъчниците (вкл. алевролитите, аргилитите и конгломератите) – 71 %, а варовиците и мергелите обхващат 28%. Незначително е участието на слабо споените скали – глини и пясъци и на речните наноси (пясъци и чакъли).

Характерът на основните скали оказва съществено влияние за формирането на почви с различен механичен състав и с различна запасеност с минерални вещества. Тъй като повечето почвообразуващи скали са средно запасени с лесноусвоими минерални вещества, преобладават среднобогатите месторастения.

Община Сливен: Основните скали в района са образувани в различни геологически времена през Палеозойската и в края на Мезозойската ера. Ядрото е изградено от палеозойски скали и плутонични маси, а мантията – от мезозойски пластове, и терциерни и кватернерни наслаги.

Мезозойските седименти, които следват над палеозойските, се състоят главно от варовити и глинести образувания, мергели и пясъчници.

Най-голямо разпространение имат мергелите с примесени между тях въглищни пластове, които са образувани от туронски и еоценски утайки. Те се поддават на лесно изветряне, като образуват дебел слой скален рохляк, с голямо почвено плодородие. Напукани са вертикално и хоризонтално. Оформят почви с лек до средно тежък механичен състав.

Шистите са от долна серия на метаморфния комплекс – горна свита с мрамори и долна свита. Представени са от глинести лиски, кристалинни и амфиболитови шисти, мраморни и варовити прослойки, по-рядко въглищни прослойки. Шистите са сравнително широко разпространени – срещат се на север от селата Градско, Гавраилово, Малко Чочовен и Чинтулово, също на изток и североизток от селата Бяла, Въглен и Ичера, както и като локални петна на територията на общината. Тези скали са напукани във всички посоки, изветрянето е добре изразено, което създава подходящи условия за развитие на дървесна растителност.

По цялата територия на общината са разпространени утаечни скали, представени от варовици и пясъчници. Напукани във всички посоки, със силно изразено изветряне, което ги прави много податливи на ерозия. Почвообразуването при тях протича бързо, като така се създават добри условия за развитието на кореновата система на дървесната растителност.

Пясъците и чакълите са разпространени на халощени и кватернерни речни тераси, основно по поречието на река Тунджа. Също са силно изветрели и податливи на ерозия – условия, създаващи предпоставки за почвено плодородие.

В района на стопанството се срещат локално и конгломерати, разпространени на север от селата Бяла и Ковачите.

Характерът на основните скали оказва съществено влияние за формирането на почви с различен механичен състав и различна запасеност с хранителни вещества и минерални соли. Това разнообразие на почвите по типове и богатство, в комплекс с различните показатели на релефа, способства за формирането на различни типове горски месторастения. Еднакви типове месторастения се срещат върху различни основни скали под влияние и на климатичните фактори, и на растителността, като въздействащи елементи на почвообразуването.

Община Твърдица: Основните скали са образувани през различни геоложки периоди - от архайската ера до кватернера. Те са както от интрузивен (южнобългарски и старопланински гранити), така и от метаморфен (кварцошисти, кристални шисти, гнайси) или седиментен произход (пясъчници, алевроити, глинни, конгломерати, варовици, доломити, мергели).

Характерно за разпространението на основните скали в района на общината е, че са разположени приблизително на ивици, с посока запад – изток, успоредни на централното било на Стара планина, с различна ширина.

Най-северно, непосредствено под централното било на Стара планина е разположена ивица от еоценски пясъчници и аргилити. В района на селата Боров дол - Бяла паланка и югозападно от връх Чумерна, пясъчниците са с палеогенска възраст.

На юг от ивицата на еоценските пясъчници, следва пояса на доломити и варовици от среден триас, който започва от западната граница на стопанството и на изток достига до с. Боров дол.

По-широка е следващата ивица, от старопланински палеозойски гранит, която в източната си част се разширява и достига до гр. Шивачево. С архайска възраст е южнобългарският гранит изграждащ рида Межденик (Меджерлика) в югозападната част на стопанството.

Община Нова Загора: Основните скали, срещащи се в района, имат масивен, седиментен и отчасти метаморфен произход. Основен представител на масивните скали е гранитогнайсът, който изгражда северното отклонение на централния хребет на Сърнена гора - по билото Межденик, северно от яз. „Жребчево“ и над с. Баня. Тези скали са повърхностно изветрели, хоризонтално и вертикално напукани и представляват подходяща база за ерозионни процеси. Сърнена гора е изградена от гнайси, гранити, горнокредни варовити мергелни седименти, вулкански скали и туфи. Южният склон се очертава добре изразен разсед покрит с алувиално-полувиални шлейфове.

Седиментните скали са представени от кватернерните пясъци и чакъли, разпространени на юг от р. Азмака и по долината на р. Тунджа, а плиоценни пясъци и варовици заемат югозападната част от територията на общината.

Св. Илийските възвишения геоложки принадлежат към Средногорието. Изградени са от пермски вулкански скали, триаски седименти и горнокредни вулкански интрузивни скали. Голямо участие в геоложкия строеж на района имат старите палеозойски гранитни интрузии. В северните покрайнини на възвишенията се среща и ивица сенонски мергели. Плиоценските наслаги по покрайнините на масива (цокъл на плиоценско тракийско сладководно езеро) имат променлива дебелина (от няколко до 220 m). Състоят се от глинести и груби пясъци, кръстосано наслоени.

Склоновете на хълмистия северен район на юг от яз. „Жребчево“ и река Тунджа са изградени от пясъчници, шисти и андезит.

1.3. КЛИМАТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЛАСТ СЛИВЕН – КЛИМАТИЧНИ ПРОМЕНИ

Основната част от територията на област Сливен попада в Тракийската горскорастителна област, подобласти Горна Тракия и Източна Стара планина. Малка част от територията на областта (най-североизточната) попада в Мизийската горскорастителна област – Северна България.

Характеристиката на климатичните фактори оказват по-съществено влияние върху горската растителност. В зависимост от надморската височина, влиянието на климата се диференцира. По-ниските части се характеризират с по-висока температура и по-голяма амплитуда на годишните температури, с по-неустойчива снежна покривка през зимния период, с по-ниска относителна влажност на въздуха и с по-слаби ветрове в сравнение с по-високите. Според класификацията на Събев и Станев (Климатичните райони на България и техният климат, 1963 год.), територията на област Сливен се намира в две области: умереноконтинентална и преходноконтинентална.

По-долу е направен анализ на климатичните особености в отделните горско-стопански единици.

ДГС Кипилово. Според класификацията на Събев, Станев (Климатичните райони на България и техният климат, 1963), територията на ДГС Кипилово попада в умереноконтиненталната подобласт, Предбалкански (припланински) климатичен район. Климатичните условия в този район се отличават с голямо разнообразие. Климатът се намира под непосредственото и силно въздействие на издигащата се от юг Стара планина. Това въздействие се отразява върху режима на температурите, валежите и останалите метеорологични елементи.

Поради пресечения терен, през зимата при по-силни застудявания в отделни места на района, минималните температури се различават значително. В места с наклонени терени достигат до минус 14-16°C (при най-силните застудявания достигат до минус 20-25°C), докато в котловинните места спадат до минус 16-18°C, а при екстремни ситуации до 25-30°C под нулата. Пролетта в района е хладна и настъпва в по-ниските части в края на март, а в по-високите в началото на април. Средната температура за месец юли е 19,5°C за по-ниските места, а за районите с по-голяма надморска височина тя е 16,5°C, където летните горещини почти не се усещат, защото тук максималните температури рядко достигат повече от 32-34°C.

Средната годишна сума на валежите за този район е по-висока от средната за страната. В по-ниските части тя е 680 mm, а в по-високите – 850 mm. Най-голяма е сумата на летните валежи. Снежната покривка се задържа за сравнително дълъг период, като в по-високите части на стопанството периодът е 120-150 дни, а в останалата част – 80-100 дни. Продължителност на вегетационния период е 6,5 месеца, като за по-високите места е с 25-30 дни по-кратък. Първите есенни мразове (слани) настъпват най-рано в котловинните и най-високите части на района. Това става средно към двадесети октомври т.е. приблизително съпада със спадането на средните температури под 10°C. Последните пролетни мразове (слани) падат обикновено в началото на април, а в по-високите части в края на април.

Средната годишна влажност на въздуха е 75%, като най-висока е през декември и януари със стойности 83-84%, а най-ниска юли-август (68-70%). Средногодишната абсолютната влажност на въздуха е 10,1%, като най-ниски стойности приема през януари – 4,6%, а най-високи през юли 16,6%. Максималната относителна влажност е 91% през декември, а минималната 59% през август.

На територията на ДГС Кипилово духат ветрове с различна посока и скорост, но все пак преобладават тези със северозападна посока. Преобладават слабите и умерени ветрове. Силните ветрове са по-редки, а много силните са почти изключение.

ДГС Котел. Районът на ДГС Котел, съобразно географското си положение, попада в умерено-континенталната климатична област, като преобладаващата му част попада в Преходно-континенталната климатична подобласт, Задбалкански ниско-планински климатичен район, а малка част е в умерено-континентална климатична подобласт, Предбалкански климатичен район.

Средната годишна температура на въздуха в района е 7-10°C, като най-високите температури са през месец юли (21,2°C), а най-ниските през януари (2,0°C). Средните температурни условия се различават за различните надморски височини, но поради изцяло планинския характер на района, тези различия не са големи за най-високите (7°C) и най-ниските подпояса (9°C).

Пролетта настъпва късно и е сравнително хладна, но условия за късни пролетни мразове отсъстват. Лятото също е прохладно, като средната температура през най-топлия месец (юли) варира за отделните подпояси в границите 18-22°C. Първите есенни мразове се появяват достатъчно късно и не влияят отрицателно на горскодървесната растителност в района.

Вегетационният период е около 160-190 дни в трите горскорастителни подпояса в Задбалканския нископланински район. Периодът с трайно задържане на температурите над 5°C е около 220-250 дни в нискоразположените два подпояса (до 700 m надм. в.) и по-кратък в подпояса на нископланинските гори от горун, бук и ела (700-1200 m надм. в.), с около 20 дни

Обектът попада в област със сравнително благоприятен влажностен режим, с годишно количество на валежите по-голямо от средното за страната. Средната годишна сума на валежите се движи от 680 mm за ниските части до 890 mm за най-високите. Общото количество на валежите е сравнително равномерно разпределено, но в последните години се наблюдават все по-дълги засушливи периоди в края на лятото и есента. През зимата 70% от валежите са от сняг. Средният брой на дните със снежна покривка е 80. В по-ниските райони тя се задържа 15-20 дни, а в по-високите е по-устойчива, с период на задържане 50-60 дни.

Средната годишна относителна влажност на въздуха е 75%, като най-висока е през декември и януари със стойности 83-84%, а най-ниска – юли-август 68-7 %. По-висока е относителната влажност на въздуха в по-високите планински части и по-ниска в границите на долния лесорастителен пояс.

Преобладаващите ветрове духат от запад-северозапад и имат сравнително ниска скорост. С най-ниска честота са представени южните, югоизточни и източни ветрове. Мъглите са характерни за студено полугодие. Броят на дните с мъгла, поради хълмисто-планинския и планински терен е около 29-30, като мъглата се задържа предимно в котловините и речните долини.

ДГС Нова Загора. Според климатичното райониране на България, ДГС Нова Загора попада в преходно-континенталната климатична област и следните райони: Задбалкански котловини, Сърнена гора и Горнотракийска низина. Зимата е по-мека в сравнение с тази в умереноконтиненталната климатична област, годишната амплитуда на температурата на въздуха е по-малка, вътрешногодишният ход на валежите е с два максимума – юли и ноември, и два минимума – август и февруари, снежната покривка в равнинните райони е неустойчива.

В Горнотракийската низина климатът е умерено горещ, засушлив до много засушлив. Топъл и слабо засушлив климат е характерен за Източна Стара планина и за ридовете на Източния предбалкан. Режимът и количеството на водни пари във въздуха, наред с валежите, характеризират климата като сух или влажен. Сухите дни през годината се колебаят от 1 до 32, а влажните от 50 до 240.

Средните януарски температури са между 0°C и 1-2°C. През лятото температурите се колебаят в границите на 22-23°C. Средните октомврийски температури варират в диапазона 11-12°C. Годишната температурна амплитуда е 20-22°C.

През зимата в Източна България най-чести са северозападните и северните ветрове.

ДГС Сливен. Пресеченият терен, разликата в надморската височина, различните изложения определят два климатични района на територията на ДГС Сливен: Климатичен район на Източна средна България, с дялове в средна част (100-350 m надм. в); ниски части по поречието на р. Тунджа; предпланините на Стара планина; Задбалкански нископланински климатичен район, с дялове: западна и централна част (500-1000 m надм. в).

В по-високите части от планината (1000 m надм. в) се формира типичен планински климат. Източните ниски дялове на планината и склоновете с южно изложение към Задбалканските котловини се характеризират с преходно-континентален климат. За формирането на климата значение имат характера на въздушния пренос, особеностите на релефа в съседните райони, посоката на простиране на планината, както и нейната надморска височина и експозицията на склоновете.

Средната годишна температура е в зависимост от надморската височина и експозицията на склоновете. Тя се изменя в широки граници от минус 13°C до 4°C. Средномесечният максимум на температурата от месец юли в ниските части се измества през месец август във високите части на района. Температурната амплитуда също показва зависимост с надморската височина, като намалява от 23°C в подножието до 17°C в най-високите райони. Приблизителните абсолютни температури са минус 20°C до 41°C. Зимата е сравнително мека. Лятото, по високите части е умерено горещо, по ниските части – сухо и много горещо.

Максимумът на валежите е през май – юни, минимумът февруари – март. Снежна покривка е 89 дни за ниските части и 120 за високите части на горското стопанство. Ветровете са северозападни, западни, северни и североизточни, с преобладаване на западните. Характерен за района е вятърът „борà“, известен като „Сливенски“. В подножието на планинските склонове и по речните долини през лятото се създава местният планинско-долинен вятър - „вечерник“.

В южното подножие на Стара планина, което попада под валежна сянка, количеството на валежите е около 550 mm, до около 1000 mm във високите части. Във връзка с преобладаването на западни и северозападни въздушни маси, валежите са по-големи по северните склонове, в сравнение с южните на една и съща надморска височина. Преобладава умереноконтиненталният валежен режим. Летните валежи са максимални, месечното разпределение се характеризира с месечен максимум през май-юни, а минимални са зимните валежи със средномесечен минимум през февруари. В най-източните части на планината, поради малката надморска височина и влиянието на Черно море се наблюдава нарастване на зимните и пролетните валежи и намаляване на летните. Продължителността на снежната покривка е от 1 до 7 месеца, със средната дебелина в среднопланинския район от 30-50 cm.

ДГС Стара река. Територията на ДГС Стара река попада в умереноконтиненталната подобласт, Предбалкански климатичен район. Климатичните условия се отличават с голямо разнообразие под силното въздействие на издигащата се на юг Старопланинска верига. Зимата е твърде студена. Съобразно надморската височина, средните януарски температури се движат от -30°C до -10°C. Пролетта в района на стопанството е хладна и настъпва в по-ниските части в края на март, а в по-високите – в началото на април. Лятото не е горещо. Средната температура за месец юли е 19,5°C за по-ниските места, а за районите с по-голяма надморска височина – 16,5°C, където

летните горещини почти не се усещат. През есента във високите части на територията на стопанството средната температура се задържа трайно под 10°C.

Средната годишна сума на валежите за този район е по-висока от средната за страната. В по-ниските части тя е 680 mm, а в по-високите – 850 mm. Най-голяма е сумата на летните валежи като максимумът за по-ниските части е през месец май, а за по-високите – през месец юни. Минимумът е през месец август и началото на септември.

Снежната покривка е значително устойчива, поради ниските температури през зимата и по-големите валежи в сравнение с други райони от страната. Средната продължителност на трайно задържане на снежна покривка е 50-60 дни за по-ниските части и до 80-100 дни за по-високите.

Средната годишна влажност на въздуха е 75%, като най-висока е през декември-януари със стойности 83-84%, а най-ниска през юли-август – 68-70%. Абсолютната влажност на въздуха средногодишно е около 10%, като най-ниски стойности са през януари – 4,6%, а най-високи през юли 16,6%.

На територията на стопанството духат ветрове с различна посока и скорост, но все пак преобладават тези със северозападна посока. Режимът на ветровете няма видимо влияние върху развитието на горскодървесната растителност. Ветроломи и ветровали са единично явление. Преобладават слабите и умерени ветрове. Силните ветрове са рядко явление, а много силните са изключение. Силни ветрове духат само в най-южните части на стопанството по централното било на Стара планина.

Вегетационният период за дървесната растителност в стопанството е 6,5 месеца, като за по-високите места е с 25-30 дни по-кратък. През вегетационния период пада по-голямата част от годишната сума на валежите. Засушаването, което настъпва през август и септември не се отразява особено неблагоприятно върху растежа на насажденията и културите.

Значителната устойчивост на снежната покривка до голяма степен предпазва почвата от измръзване. При отделни силни застудявания почвата замръзва на дълбочина до 20 cm и само в изключителни случаи до 30-40 cm.

ДГС Твърдица. Територията на ДГС Твърдица се намира в умереноконтиненталната климатична област. Климатичните подобласти са две: умереноконтинентална с един климатичен район (планински), и преходно-континенталната с два климатични района (Задбалкански нископланински и Източните задбалкански полета).

Средната годишна температура на въздуха е в границите от 5,4-11,5°C. Най-ниската средна месечна температура е през януари – минус 7°C, а най-високата през август – 22,5°C. Средната годишна абсолютна максимална температура е 23,5-36°C, а средната абсолютна минимална температура от минус 15°C до минус 20°C.

Продължителността на периода е съответно 244 и 180 дни.

Годишната сума на валежите с движи от 650 l/m² (за ниските части) до 960 l/m² за високите части. За всички климатични райони, най-големи са валежите в края на пролетта и началото на лятото, а най-малки през зимата, като максималните са през юни и май, а минималните през февруари и март, а за по-високите части през август и септември.

Дебелината на снежната покривка през месец януари се движи от 40-80 cm за високите части и 10-20 cm за ниските. Средният брой на дните със снежна покривка се движи между 80-100 cm за високите и 20-50 cm.

Продължителността на вегетационния период се движи между 3,5 месеца (за високите части) и 6,5 месеца (за ниските части).

ДГС Тича. Територията на ДГС Тича се намира в ренаконтинентална климатична област, умереноконтинентална подобласт. Прибалкански климатичен район – Източна

България (350-1000 m надм.в). Средната годишна температура се движи от 7°C до 10°C, а средната годишна амплитуда е от 19,5°C до 21°C. Зимата е сравнително студена. Средната януарска температура за по-ниските части е около -1°C, а за по-високите около -3°C. Средните годишни минимални температури за различните надморски височини е от -17°C до -20°C.

Годишната сума на валежите се движи от 680 mm за ниските части до 890 mm за високите. Общото количество на валежите е сравнително равномерно разпределено, като в последните години се наблюдават все по-дълги засушливи периоди, особено през лятото и есента. Средният брой на дните със снежна покривка е 80 дни.

На територията на стопанството преобладават северозападни и западни ветрове, които са най-активни през зимата.

Таблица 6. Особенности на климата в общините от област Сливен

Област Сливен	
Община	Климат
Котел	Горските територии в общината попадат в Предбалкански (припланински) климатичен район. Климатичните условия в този район се отличават с голямо разнообразие, под въздействието на издигащата се от юг Стара планина. Това въздействие се отразява върху режима на температурите, валежите и останалите метеорологични елементи. Климатът е умерено-континентален, с влияние на планинската климатична област, снежна зима, прохладно лято и топла и продължителна есен. Характеризира се с по-голямо количество на валежите и с по-ниски средногодишни температури. Средната годишна температура е 10-11°C, средната зимна температура е около 0°C (средна минимална около -3°C, средна максимална около и над 2°C); Средната лятна температура е около 19-20°C. Сформираната средна годишна температура е около 10°C. Средното количество на валежите е 180 mm с максимум през лятото (200 mm).
Сливен	Общината попада в умерено-континенталната подобласт, Предбалкански климатичен район. Климатичните условия се отличават с голямо разнообразие под силното въздействие на издигащата се на юг Старопланинска верига. Зимата е твърде студена. Съобразно надморската височина, средните януарски температури се движат от -30°C до 10°C. Пролетта в района на стопанството е хладна и настъпва в по-ниските части в края на март, а в по-високите – в началото на април. Лятото не е горещо. Средната температура за месец юли е 19,5°C за по-ниските места, а за районите с по-голяма надморска височина – 16,5°C, където летните горещини почти не се усещат. През есента във високите части на територията на стопанството средната температура се задържа трайно под 10°C.
Твърдица	Територията на общината се намира в умерено-континенталната климатична област. Климатичните подобласти са две: умерено-континентална с един климатичен район (планински), и преходно-континенталната с два климатични района (Задбалкански нископланински и Източните задбалкански полета). Годишната сума на валежите с движи от 650 l/m ² (за ниските части) до 960 l/m ² за високите части. За всички климатични райони, най-големи са валежите в края на пролетта и началото на лятото, а най-малки през зимата, като максималните са през юни и май, а минималните през февруари и март, а за по-високите части през август и септември. Средната годишна температура на въздуха е в границите от 5,4-11,5°C. Най-ниската средна месечна температура е през януари – минус 7°C,

	а най-високата през август – 22,5°C. Средната годишна абсолютна максимална температура е 23,5-36°C, а средната абсолютна минимална температура от минус 15°C до минус 20°C.
Нова Загора	Според климатичното райониране на България, ДГС Нова Загора попада в преходно-континенталната климатична област и следните райони: Задбалкански котловини, Сърнена гора и Горнотракийска низина. Зимата е по-мека в сравнение с тази в умереноконтиненталната климатична област, годишната амплитуда на температурата на въздуха е по-малка, вътрешногодишният ход на валежите е с два максимума – юли и ноември, и два минимума – август и февруари, снежната покривка в равнинните райони е неустойчива.

1.3.2. Влияние на климатичните промени върху горско-дървесната растителност – сценарии на област Сливен

Климатичните сценарии са създадени главно, за да се установи чувствителността на един или друг сектор (земеделие, животновъдство, гори, води и др.), към възможни изменения на климата. Тези сценарии се получават от модели, които не могат да обхванат многобройните сложни процеси и взаимодействия между отделните звена в климатичната система, както и социално-икономическите механизми, действащи в обществото. Въпреки това, по резултатите от климатичните сценарии може да се оцени влиянието на даден метеорологичен елемент, например върху горската растителност. Следователно с помощта на сценариите е възможно да се разбере какво може да бъде влиянието на променяния се климат, и най-вече какви са рисковите моменти, симулирани, например за сектор горско стопанство. Това ще позволи да се предложат някои адаптационни мерки за смекчаване уязвимостта на горските екосистеми към изменението на климата.

Различията в географското положение, надморската височина, близостта до водни басейни и др., са определящи за голямата пестрота в характеристиките на климатичните елементи на горските екосистеми. Общата закономерност е, че с намаляване на надморската височина и в посока север-юг намалява количеството на годишните валежи, а нараства температурата на приземния въздух. Глобалните климатични промени изострят още повече тези различия и в определени случаи те могат да доведат до фатален край за горските екосистеми на големи територии (Раев и др., 2011).

При разработване на „Програма от мерки за адаптиране на горите в Република България и смекчаване на негативното влияние на климатичните промени върху тях“ (Раев и др., 2011 г.), е направен анализ на горските екосистеми в условията на започналите климатични промени у нас, възприети са климатични сценарии за очаквания климат в страната през 21-ви век (към 2020 г., 2050 г. и 2080 г.), и са очертани различните зони от картата на горите в България, в които горските екосистеми ще бъдат по-малко или повече уязвими на промените в климата. Мерките за адаптация са конкретизирани в пет зони на уязвимост: Зона А – твърде висока степен на уязвимост; Зона Б – висока степен на уязвимост; Зона В – средна степен на уязвимост; Зона Г – ниска степен на уязвимост и Зона Д – твърде ниска степен на уязвимост. За всяка зона на уязвимост са дадени подходящи мерки за адаптация на горите към промените в климата в 6-те основни съставки на горските екосистеми: управление на водите, горски почви, горско биоразнообразие, горска биопродуктивност, улавяне на въглерода и природни рискове – горски пожари, вредители, болести.

Програмата от мерки за адаптация на горите е адресирана към вземащите решения в горското ведомство на страната при разработване на подходяща стратегия за развитие на горския сектор в условия на климатични промени, както и към специалистите в регионалните дирекции по горите, държавните горски стопанства, държавните ловни

стопанства и частните горовладелци. Тези мерки са подходящи за ползване при съставяне на 10-годишните лесоустройствени проекти или планове за развитие на горските територии, както и при разработване на различни други документи за управление на регионално и локално ниво.

Установява се, че за целите на горскостопанското производство у нас най-добре подхожда ползването на индекса на сухотата по де Мартон за дефиниране зоните на уязвимост, в зависимост от климатичните сценарии за температурата на въздуха и валежите през 2020, 2050 и 2080 г. Горските територии на област Сливен попадат в петте зони на уязвимост, в които стойностите на индексите и техният екологичен смисъл имат следните параметри:

- Зона А. Индексът на де Мартон е под 20. Характеризира се с траен дефицит във влагоосигуряването, водещ до разпад на горските екосистеми. При „съвременния климат“ (т.е. климата от периода 1961-1990 г.) тази зона липсва в област Сливен. През 2020 г., по реалистичен сценарий, тя се появява в значителна част от Североизточна България, вкл. Северното Черноморие. Този процес се засилва през 2050 г. с ивицата около р. Дунав до Свищов, а през 2080 г. се разширява от Черно море до Тутракан и от Свищов до Видин. При песимистичния сценарий през 2080 г. картината е твърде неблагоприятна: траен дефицит във влагоосигуряването настъпва в почти цяла Южна Добруджа, по-голямата част от Дунавската равнина. Зона А може да се окачестви като най-опасна зона на уязвимост при бъдещи климатични промени.

- Зона Б. Индексът на де Мартон варира от 20 до 30. При тези условия има трайни смущения във влагоосигуряването. При съвременен климат тази зона включва значителни територии с надморска височина от 0 до 200 m надм. в., в т.ч. северната половина на Дунавската равнина, Южна Добруджа, част от Черноморието без Странджа. През 2020 г. зона Б покрива почти цялата Дунавска равнина, западната част на Добруджа, Южното Черноморие и други земи под 300 m н.в. През 2050 г. зона Б достига 600 m надм. в. и ще обхване Дунавската равнина и Добруджа. През 2080 г. тази зона обхваща голяма част от териториите от 200 до 900 m надм. в. При песимистичен сценарий за 2080 г. зона Б покрива всички територии в България от 200 до 1000 m надм. в.

- Зона В. Индексът на де Мартон варира от 30 до 40. Смущения във влагоосигуряването има само през отделни години. Понастоящем обхваща големи територии в диапазона от 200 до 800 m надм. в. в южната половина на Дунавската равнина, предпланините на Стара планина, Средна гора, високите полета на Западна България, долините на Струма и Места, Източните Родопи и Странджа. През 2020 г. покрива териториите от 300 до 900 m надм. в.; през 2050 г. – от 600 до 1000 m надм. в., а през 2080 г. – от 900 до 1500 m надм. в. При песимистичен сценарий към 2080 г. зона В се свива в диапазона 1000-1500 m надм. в., т.е. само в по-високите български планини.

- Зона Г. Индексът на де Мартон от 40 до 70. Това е зоната на оптимално горскостопанско производство в България с най-добро влагоосигуряване. Обхваща значителна част в планините от 800 до 2000 m надм. в. в Стара планина, Средна гора, Рило-Родопския масив и западните планини. През 2020 г. се очаква тази зона да започва от 900 m надм. в. и да достига до най-високите части на планините. През 2050 г. началото на зона Г се отмества на 1000 m надм. в., а през 2080 г. вероятно ще започва от 1500 m надм. в., т.е. ще остане в най-високите ни планини. В песимистичен сценарий към 2080 г. тази зона остава само в най-високите части на Рила и Пирин.

- Зона Д. Индексът на де Мартон е над 70. Това е зоната на преовлажняване, което е неблагоприятно за горските екосистеми. Тази зона съществува само в условията на съвременен климат. Обхваща най-високите части на планините с надморска височина над 2000 m.

Разпределението на дървопроизводствената площ на областта по зони на де Мартон, в настоящето (т.е. климата от периода 1961-1990 г.) и прогнозата по песимистичен сценарий към 2080 г., е дадено на Таблица 7, а съвременния видов състав на насажденията от естествен произход в областта за петте зони – в Таблица 8.

Понастоящем с 49% преобладава зона Г по Демартон, в която преобладават букът и дъбът. По песимистичен сценарий зоните ще се изместят нагоре, като преобладаваща ще стане зона В, за която са характерни дъбови гори. Промяната на климата ще предизвика експанзия на дъба в буковите гори и отстъпление на бука. Делът на зона А, която е с тенденция за остепняване, ще се увеличи от 7% на 33%. Поради голямата дълбочина на почвите в тази зона остепняването може да бъде избегнато чрез лесовъдски мерки (семенно възобновяване на издънковите гори и мерки за доброто им вкореняване).

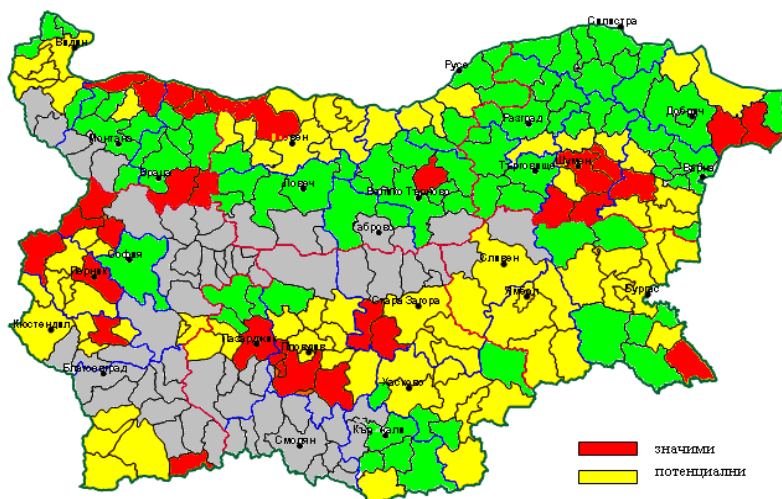
Таблица 7. Разпределение на залесената площ на областта по зони на Демартон в настоящето и към 2080 г. по песимистичен сценарий

Зона	Индекс на Демартон	Понастоящем (климат за периода 1961-1990 г.), % по площ	Към 2080 г. (песимистичен сценарий), % по площ
А	под 20	7	33
Б	20-29	22	11
В	30-39	10	39
Г	40-69	49	17
Д	над 70	11	0

Таблица 8. Преобладаващи видове от естествен произход в зоните на Демартон към 1990 г.

Зона	Преобладаващи видове	Процент от залесената площ
А, под 20 по Демартон	Келяв габър	36
	Зимен дъб	33
Б, 20-29 по Демартон	Цер	22
	Акация	19
	Благун	16
В, 30-39 по Демартон	Благун	25
	Келяв габър	19
	Зимен дъб	12
	Цер	12
Г, 40-69 по Демартон	Бук	35
	Зимен дъб	19
	Благун	11
Д, над 70 по Демартон	Бук	89

Почвеното засушаване се разглежда като почвена влага, недостатъчна за растежа на растенията и се оценява като влажност, която не може да компенсира загубите от изпарението (евапотранспирацията) в биологичните системи (WMO, 1975). При проучване пространственото разпределение на почвеното засушаване у нас, на база класификацията на почвите по FAO (Александров, 2006), е изготвена карто-схема на общините в България с условия или риск към почвено засушаване при воден дефицит. Чрез използване на разпространението на различните типове почви в страната и техните свойства, общините са разделени на две основни групи: общини със значими условия и общини с потенциални условия за почвено засушаване. Общини с повишен риск или такива с потенциални условия към почвено засушаване има и в района на област Сливен (Фиг. 4).



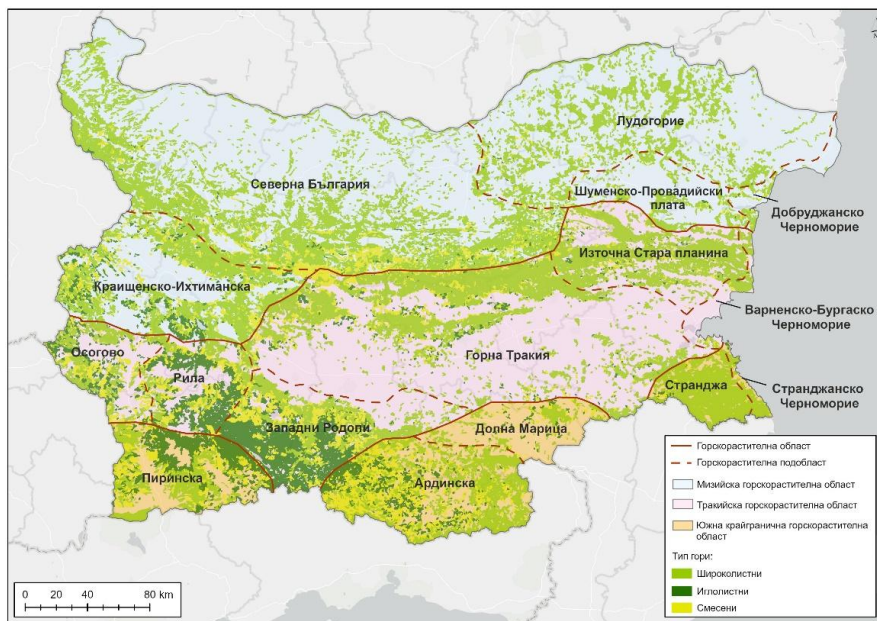
Фигура 4. Общини с условия за почвено засушаване (по Александров, 2006)

В зелен цвят на картата са общините, които имат почвени ресурси със слаб риск към засушаване, а в сив цвят са общините от планинските райони, където по принцип почвената влажност е по-висока.

Изследванията на Александров (2006) показват, че по песимистичен сценарий през 2080 г. значителна част от дървопроизводителната площ на област Сливен попада в зони А и Б, (индекс на де Мартон съответно под 20 и 20-30, при което условията се характеризират с траен воден дефицит и постепенно разпадане на горските екосистеми. Следователно, климатичните промени през 21-ви век ще доведат до ясно изразено влошаване във влагоосигуряването на българските гори, особено на по-малка надморска височина, което ще се отрази върху продуктивността и устойчивостта на горските екосистеми и водосбори.

1.3.3. Характеристика на горскорастителните пояси и подпояси в област Сливен (по Държавни горски стопанства)

Особеното географско положение на страната, на прехода между Средноевропейската, Средиземноморската и Степната фитогеографска област и сложния ѝ релеф, са предпоставка за по-голямо климатично разнообразие в хоризонтална и вертикална посока. *В хоризонтално направление*, за нуждите на горското стопанство, при установяване на промените в климата, са възприети три основни горскорастителни области: Мизийска, Тракийска и Южна крайгранична (Захариев и др., 1979). Близките по горскорастителен ефект и съседни по местонахождение физикогеографски или флористични единици, за нуждите на горскорастителното райониране, са обединени в горскогеографски подобласти. *При вертикалното райониране* на промените в климата са възприети пояси (долен, среден, високопланински) и съответните подпоясни деления (Фиг. 5).



Фигура 5. Типове гори и горско-географски области и подобласти в България

Закономерните изменения на климата във вертикална посока водят до закономерни изменения във видовия състав, производителността на насажденията и типове месторастения и очертават горскорастителните пояси и подпояси. Според горскорастителното райониране районът на областта попада в малка част в Мизийската горскорастителна област (М), подобласт Северна България (СБ) с два подпояса, и в Тракийската горскорастителна област, подобласти Горна Тракия и Източна Стара планина, със съответните подпояси, а именно:

МИЗИЙСКА ГОРСКОРАСТИТЕЛНА ОБЛАСТ

М-I- Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори

- М-I-1. Подпояс на заливните и крайречни гори (0-600 m надм. в.)
- М-I-2. Подпояс на равнинно-хълмисти дъбовите гори в Северна България (0-400 m надм. в.)
- М-I-3. Подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (от 400 до 600 m надм. в.)

М-II- Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни

- М-II-1. Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела (от 600 до 1000 m надм. в.)

ТРАКИЙСКА ГОРСКОРАСТИТЕЛНА ОБЛАСТ

Т-I- Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори

- Т-I-1. Подпояс на крайречните и лонгозни гори (0-700 m надм. в.)
- Т-I-2. Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-500 m надм. в.)
- Т-I-3. Подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (500-700 m надм. в.)

Т-II- Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни

- Т-II-1. Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела (700-1200 m надм. в.)

- Т-II-2. Подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1200–1700 m надм. в.)

По-долу следват обобщени характеристики на основните климатични фактори, оказващи влияние на дървесната растителност, направени по подпояси в Мизийската и Тракийска горскорастителни области, характерни за област Сливен.

М-I-1. Подпояс на заливните и крайречни гори (0-600 m надм. в.)

Средната годишна температура е 8,8-11,9°C, а броят на дните с температури над 10°C - 175-220. Средната януарска температура е от минус 3°C до минус 1°C. Средната годишна сума на валежите варира между 500 и до 690 mm, с максимум през май, в по-високите части – юни, и минимум през август. Снежната покривка се задържа от 50 до 60 дни. Индексът на сухотата е 25-35. Дължината на вегетационния период е 6,5 месеца.

М-I-2. Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (от 0 до 400 m надм. в.)

Обхваща горските площи, разположени в най-ниските части на областта. Средните годишни температури се колебаят между 10,8° и 11,9°C, средният брой на дните с температура над 10°C е между 190 и 220. Абсолютните минимални температури достигат стойности от минус 17°C. Средната годишна сума на валежите е между 500 и 800 mm (в по-високите части достига до 890 mm), с максимум главно през юни и минимум през февруари и март. Снежната покривка се задържа от 60 до 80 дни. Дължината на вегетационния период е 6,5 до 7 месеца.

М-I-3. Хълмисто-предпланински подпояс на смесените широколистни гори (от 400 до 600 m надм. в.)

Обхваща горските площи, разположени в ниските, средновисоките и част от високите хълмисти райони на Предбалкана. Средната годишна температура се движи между 8,8°C и 10,8°C, а средният брой на дните с температура над 10°C е между 175 и 190. Средният годишен валеж се движи от 400 до 600 mm. През вегетационния период пада по-голямата част от годишната сума на валежите. Вегетационният период за дървесната растителност е 6,5 месеца, като за по-високите места е с 25-30 дни по-кратък.

М-II-1. Нископланински подпояс на горите от горун, бук и ела (от 600 до 1000 m надм. в.)

Средната годишна температура се колебае между 6°C и 8,8°C, а средният брой на дните с температура 10°C е между 150 и 175. Средният годишен валеж варира от 930 до 1000 mm. Вегетационният период за дървесната растителност в стопанството е 6,5 месеца

Т-I-1. Подпояс на крайречните и лонгозни гори (0-700 m надм. в.)

Средната годишна температура се движи между 8,7°C и 12,2°C. Средният годишен валеж се движи от 550 до 800 mm.

Т-I-2. Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-500 m надм. в.)

Средната годишна температура се движи между 8,7°C и 12,2°C, а средният брой на дните с температура над 10°C е между 204 и 209. Средният годишен валеж се движи от 550 до 800 mm.

Т-I-3. Подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (500-700 m надм. в.)

Средната годишна температура се движи между 7°C и 10°C. Средният годишен валеж се движи от 680 до 800 mm. Продължителността на вегетационния период е от 241 дни за ниските части до 207 дни за високите части.

Т-II-1. Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела (700–1200 m надм. в.)

Средната годишна температура е 7°C. Средният годишен валеж е 890 mm. Зимата е сравнително студена. Средната януарска температура за по-високите около минус 3°C. Средните годишни минимални температури за различните надморски височини е от -17°C до -20°C.

Таблица 9. Разпределение на площта и запаса по горскорастителни подпояси

Подпояс	Тип месторастене	Средна височина, m	Дървопроизводителна площ		Запас, m ³
			ha	%	
Мизийска област					
Заливно-крайречен	M-I-1	397	3	0.00	153
Равнинно-хълмист	M-I-2	720	1	0.00	0
Хълмисто-предпланински	M-I-3	516	6592	4.51	114990
Нископланински	M-II-1	720	11161	7.63	2927690
	МТЮ-I	454	6166	4.21	381407
	МТЮ-II	754	2119	1.45	314920
Тракийска област					
Заливно-крайречен	T-I-1	207	428	0.29	46493
Равнинно-хълмист	T-I-2	385	33695	23.03	3724803
Хълмисто-предпланински	T-I-3	597	29976	20.49	4866182
Нископланински	T-II-1	869	53283	36.42	13461020
Среднопланински	T-II-2	1281	2676	1.83	150134
	II, III A, AB ₁	685	157	0.11	7742
	нтропогенно	564	53	0.04	2641
Всичко		627	146310	100	25998176

Под 1% от горските територии в област Сливен попадат в подпояса на заливните и крайречни гори (0-600 m надм. в.). Най-много запаси обаче има в нископланинския подпояс в Мизийската и Тракийска област (съответно 2927690 и 13461020 m³), следвани от запасите в хълмисто-предпланинския (4866182 m³), равнинно-хълмистия (3724803 m³) и среднопланинския (150134 m³) подпояс на Тракийска област.

1.4. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПОЧВИТЕ В ОБЛАСТ СЛИВЕН

Почвите в област Сливен са обусловени преди всичко от различията в надморската височина (0-1500 m), разнообразието на релефа и релефните форми, растителността и характера на почвообразуващите скали.

В горските територии в областта се срещат представители на няколко почвени класа в съответствие с класификацията по FAO (WRB 2006; 2014 Update 2015), а именно: Примитивни почви (*Leptosols*), Наносни почви (*Fluvisols*), Метаморфни (*Cambisols*), Лесивирани почви (*Luvissols*), Черноземни почви (*Chernozems*), Глееви (*Gleysols*) и Техногенни (*Technosols*) и Антропогенни (*Anthrosols*) почви. Таксономичният списък на генетичните подразделения и площното им разпределение по отношение на общата дървопроизводителна площ на областта е дадено в Таблица 10.

Таблица 10. Таксономичен списък на почвите в горските територии на област Сливен (Национална класификационна схема, 1992 г.)

№	Почвен тип	Почвен вид	Дървопроизводителна площ (ha)	%
I. Почвен клас Примитивни (Leptosols)				
4.	Рендзини (Rendzinas)		3305	2.3
II. Почвен клас Наносни (Fluvisols)				
5.	Алувиални (Alluvial Fluvisols)		280	0.2
III. Почвен клас Метаморфни (Cambisols)				
7.1	Кафяви горски наситени (Eutric Cambisols)		39323	26.9
7.2	Кафяви горски ненаситени (Dystric Cambisols)		24672	16.9
IV. Почвен клас Лесивирани (Luvisols)				
10.	Сиви горски (Grey Luvisols)			
10.1.	Тъмни (Mollic Grey Luvisols)		3213	2.2
10.2.	Светли (Albic Grey Luvisols)		1791	1.2
10.3.	Обикновени (Haplic Grey Luvisols)		12477	8.5
11.	Канелени горски (Chomic Luvisols)		60940	41.7
V. Почвен клас Смолници (Vertisols)				
14.	Смолница обикновена (Haplic Vertisols)		262	0.2
VI. Почвен клас Антропогенни (Anthrosols)				
20.	Антропогенни (Anthrosols) Техногенни (Technosols)		47	-
Всичко:			146310	100

Най-голяма площ заемат обикновените канелените горски почви (41,7% от дървопроизводителната площ) и кафявите наситени горски почви (26,9%), следвани от кафявите горски ненаситени почви (16,9%), обикновените сиви горски почви (8,5%), рендзините (2,3%) и тъмните и светли сиви горски почви (съответно 2,2 и 1,2%). Останалите видове почви (алувиални, смолници и антропогенни) участват с незначителен процент – до 0,2%.

Общо почвите в района на област Сливен са пясъчливи и глинесто-пясъчливи и на отделни места пясъчливо-глинести. Чистите глинести почви отсъстват почти напълно. Решаващ фактор за тяхното плодородие се явява основно количеството на почвената влага, дълбочината на почвата и степента на ерозиране.

Един от съществениите морфологични признаци на почвите имащ решаващо значение за определяне на типа месторастение е дълбочината на почвата. В таблици 11 и 12 е показано разпределението дървопроизводителната и залесената площ по почвени видове. Преобладават среднодълбоките почви – 56,2% (Таблица 11), следвани от плитките (31,0%) и дълбоките почви (12,1%). Много плитките и много дълбоките почви са малко – съответно 0,6 и 0,1%.

Таблица 11. Разпределение на дървопроизводителната площ по почвени типове/видове и дълбочина на почвата за област Сливен

Почвени типове/видове	Тв. плитка	Плитка	Ср. дълб.	Дълбока	Мн. дълб.	Общо
	0-15cm	16-30 cm	31-60 cm	61-120 cm	над 120 cm	
	Площ (ha)					
Рендзина обикновeнна	842	718	1558	187		3305
Алувиална ненаситена			7	259	14	280

Кафява горска наситена		166	37193	1964		39323
Кафява горска ненаситена		20370	1528	2774		24672
Сива горска тъмна		24	2305	852	32	3213
Сива горски светла	32	1721	38			1791
Сива горска обикновена		25	8492	3922	38	12477
Канелена горска обикновена	42	22285	31140	7389	84	60940
Смолница обикновена			8	254		262
Техногенни и антропогенни почви				47		47
Площ (ha)	916	45309	82269	17648	168	146310
Площ (%)	0.6	31.0	56.2	12.1	0.1	100

Таблица 12. Разпределение на залесената площ по почвени типове/видове и дълбочина на почвата за област Сливен

Почвени типове/видове	Тв. плитка	Плитка	Ср. дълб.	Дълбока	Мн. дълб.	Общо
	0-15cm	16-30 cm	31-60 cm	61-120 cm	над 120 cm	
	Площ (ha)					
Рендзина обикновена	834	711	1543	185	0	3273
Алувиална ненаситена	0	0	7	256	14	277
Кафява горска наситена	0	164	36829	1945	0	38938
Кафява горска ненаситена	0	20171	1513	2747	0	24431
Сива горска тъмна	0	24	2282	844	32	3182
Сива горски светла	32	1704	38	0	0	1773
Сива горска обикновена	0	25	8409	3884	38	12355
Канелена горска обикновена	42	22067	30835	7317	83	60344
Смолница обикновена	0	0	8	252	0	259
Техногенни и антропогенни почви				47	0	47
Площ (ha)	907	44866	81464	17475	166	144878
Площ (%)	0.6	31.0	56.2	12.1	0.1	100

Обикновените рендзини са разпоространени на по-големи или по-малки петна в северозападната и североизточната част на областта, където карбонатната основа на скалите е оказала най-силно влияние върху почвообразователния процес. Разпространени са върху варовици, окарстени варовици и мергели.

Тези почви са предимно плитки, твърде плитки и средно дълбоки. Имат ясно изразен хумусно-акумулативен хоризонт, но нямат преходен хоризонт и хумусно-акумулативния е разположен направо върху основната скала. Цветът му е тъмен, а мощността варира, но най- често е незначителна.

Обикновените рендзини, макар и сравнително богати на хранителни вещества, нямат висок лесорастителен ефект, защото тези вещества са в неусвоими форми, поради голямото количество на карбонати. Малката им дълбочина и липсата на влага, често ги прави нелесопригодни.

Обикновените рендзини обуславят предимно бедни и много бедни, сухи месторастения, например АВ₁ (122) и по-рядко средно богати, свежи месторастения –

например C₂ (121). Широколистните видове, които са се настанили върху тях – келяв габър и мъждряк и по-малко цер, показват слаба продуктивност (V бонитет). По-рядко, на места с по-добро овлажняване насажденията са смесени широколистни, с голямо видово разнообразие – в средните части на склоновете преобладава бук, габър, явор, шестил, полски клен, брекия, а в горните части – цер, сребролистна липа, турска леска и мъждряк. Производителността на тези насаждения е ниска и те са от пети бонитет.

Алувиалните ненаситени почви са образувани по поречията на реките, формирани върху алувиални наноси – пясъци и чакъли. Тези почви са много млади, непрекъснато се доизграждат и са лишени от много признаци, характерни за пълните почви. В зависимост от вида на наносите, въздействието на тревисто-ливадната растителност, дълбочината на подпочвените води и други фактори, те са отделени като отделни или преходни от един в друг типове почви.

Алувиалните ненаситени почви имат ограничено разпространение в терасите на р. Тунджа, р. Твърдишка, р. Беленска, р. Камчия, р. Котлешница, р. Нейковска, Черна река, Стара река и др. Заемат незначителен дял – 0,2% от дървопроизводителната площ на областта. По дълбочина варират, като нямат изразена хоризонтална структура. Хумусно-аккумулятивния им хоризонт е с дълбочина до 20 см. По механичен състав са глинесто-песъчливи или песъчливо-глинести. Имат неутрална или слабо алкална реакцията (pH 7,6-8,32). Запасът от хумус е нисък и средно висок (0,392-0,969%). Съдържанието на азот също е средно голямо (0,073-0,172%), което определя почвите като средно богати и свежи. Основната скала, върху която са формирани тези почви е пясъчник.

Алувиалните почви обуславят среднобогато месторастение – C₂ (53). Върху нея са се формирали дренирани тополови месторастения. Създадени са тополови култури и са разпространени смесени естествени насаждения от бяла върба, обикновен орех и черна елша.

Кафявите горски почви по абсолютни стойности са с добро съдържание на хумусни съединения и общ азот, но решаващи за определяне на лесорастителните им свойства се явяват мощността на почвения разрез и количеството на влагата. Кафявите горски почви са развити върху различни основни скали: южнобългарски гранит, риолит, гранито-гнайси, шисти, пясъчници, брекчии и конгломерати и под въздействието на дървесна растителност от бял бор, смърч, бук, ела, при надморска височина от 1300 до 1600 m. Имат пълен (A-C хоризонт) и ясно изразен почвен профил.

Кафявите горски наситени почви са формирани предимно под букови насаждения с добра производителност. Отличават се с голяма обща мощност, добре изразен хумусно-аккумулятивен хоризонт и малка скелетност. Те са богати или средно богати до богати, дълбоки и много дълбоки, глинесто-песъчливи до леко песъчливо-глинести, със силно до слабо кисела реакция - pH се движи от 3,96 до 5,78. Много добре са запасени с хумус - от 2,50 до 4,80 t/ha за A-хоризонт, който закономерно намалява в дълбочина, като за B-хоризонт се колебае от 1,48 до 2,78 t/ha и за C-хоризонт - 1,26 до 1,34 t/ha. Общият азот е в достатъчни количества - за A-хоризонт от 0,145 до 0,228 t/ha, като също равномерно намалява в по-долните хоризонти – за B-хоризонт е от 0,091 до 0,185 t/ha, а за C-хоризонт – от 0,090 до 0,120 t/ha. Количеството на фосфорните окиси показва твърде различни стойности от 1,70 до 3,50 kg/ha за A-хоризонт, от 0,23 до 1,25 kg/ha за B-хоризонт и от 0,23 до 1,77 kg/ha за C-хоризонт. Тъмните кафяви горски почви имат достатъчно запаси от хранителни вещества и висок капацитет активна влага. Отличавайки се с високи лесорастителни показатели, върху тях успешно растат високопродуктивни чисти и смесени насаждения от бук, явор и планински ясен. Създадените върху тях култури също имат много добра производителност (I-II бонитет).

Кафяви горски наситени почви се срещат по северни и близки до тях изложения, главно в падините и по долните части на склоновете. Разпространени са и по източните,

западните или смесените изложения, при разнообразни теренни форми, но най-често горни и средни части на склоновете. Формирани са под чисти или смесени насаждения от бук и зимен дъб и по-рядко – от габър.

При тези почви почвообразователния процес протича при благоприятни климатични условия, които способстват за по-активна биологична дейност и нормално разлагане на почвената постилка и обмяната на веществата. Могат да се посочат и други техни качества, които имат благоприятно влияние върху развитието на горско-дървесната растителност: добър дренаж и аерация, както и по-голяма биохимическа активност, която подпомага по-пълната минерализация на растителния отпад и по-бързи темпове на биохимическия кръговрат.

Често са с голяма и средна обща мощност на профила, добре изразен хумусно-аккумулятивен хоризонт и малка скелетност. Могат да бъдат дълбоки и средно дълбоки, имат достатъчно запаси от хранителни вещества и висок капацитет активна влага.

Кафявите горски обикновени почви имат високи лесорастителни свойства, формиращи среднобогати до богати свежи до влажни месторастения от типа СД_{2,3} (70) и средно богато, свежо месторастение от типа С₂ (71) в Тракийската и СД_{2,3} (29) и С₂ (30) месторастения в Мизийската област.

Върху тях добре се развиват както естествените насаждения от бук, зимен дъб и смесени широколистни насаждения, така и създадените култури от бял бор и черен бор, смърч и дугласка ела.

Кафявите горски ненаситени почви са предимно сухи до свежи, плитки, с ниски и средни лесорастителни показатели. Срещат се заедно с другите кафяви почви, но главно на южни склонове или на стръмни и урвести наклони на терена. Те са маломощни, със скъсен хумусен хоризонт и наличие на много камъни. Част от тях са ерозирани в различна степен. Хумусните вещества са в по-малко количество, за А-хоризонт варират от 0,64 до 0,78 t/ha, като в дълбочина рязко намаляват и в С-хоризонт достигат до 0,26 t/ha. Общият азот е сравнително малко, за А-хоризонт се движи от 0,051 до 0,056 t/ha, също рязко намалява в дълбочина и за С-хоризонт достига до 0,027 t/ha. Фосфорните окиси също са малко – в А-хоризонт достигат до 0,94 kg/ha, като рязко намалява в дълбочина до следи. Реакцията е слабо кисела - рН от 5,73 до 6,16. По механичен състав почвите са глинесто-песъчливи, до леко песъчливо-глинести. Върху кафявите светли почви естествената широколистна растителност от бук, габър и други е с лош растеж и ниска продуктивност, а боровите култури се развиват по-добре.

Кафявите горски ненаситени почви са формирани под нископродуктивни насаждения от бук, зимен дъб и габър. Върху тях естествената растителност е със слаб растеж и ниска продуктивност.

Сивите горски почви са формирани под влиянието на типичната лесостепна растителност - дъбови и габъррови комплекси, прекъсвани от тревни растителни формации. Почвообразуващите скали са твърде разнообразни. Сивите горски почви се срещат както на карбонатни скали - варовици и варовити мергели, така и на лъос и лъосовидни образувания. Почвата има пълен почвен профил (ABC), с ясно изразени особености в отделните подтипове. Характеризира се със значително уплътняване на В-хоризонт. Трите подтипа сиви горски почви се различават на базата на хумусното съдържание, от което зависи оцветяването на хумусно-аккумулятивния хоризонт.

Сивите горски почви са разпространени в долния лесорастителен пояс, като на места на припечни изложения се срещат и до 750 m надм. в.

Сивите горски почви са дълбоки, средно песъчливо-глинести до глинесто-песъчливи, богати до бедни на хумус и азотни съединения, имат кисела до алкална реакция. В зависимост от дълбочината, влажността, надморската височина и наличието на ерозионни процеси върху тях, на територията на областта са се формирали

среднобогати до богати, среднобогати и бедни месторастения – СД₂(17), С₁(19), В_{1,2}(21) и др.

Тъмносивите горски почви са формирани на сенчести изложения и се отличават с голяма обща мощност. Те са предимно дълбоки и много дълбоки, с добре изразен хумусно-аккумулятивен хоризонт, богати или средно богати до богати, тежко до средно пясъчливоглинести, със слабо кисела до слабо алкална реакция - рН се колебае от 6,35 до 7,91. Много добре са запасени с хумус, който закономерно намалява в дълбочина - от 3,03 до 5,0 t/ha за А-хоризонт, от 2,50 до 3,12 t/ha за В-хоризонт и от 0,50 до 1,90 t/ha за С-хоризонт. Общият азот е в достатъчни количества: за А-хоризонт от 0,214 до 0,365 t/ha, като също равномерно намалява в по-долните хоризонти; за В-хоризонт от 0,106 до 0,229 t/ha; за С-хоризонт от 0,076 до 0,162 t/ha. Количеството на фосфорните окиси е от 1,50 до 2,22 kg/ha за А-хоризонт и от 0,32 до 1,42 kg/ha за С-хоризонт. Тъмносивите горски почви имат достатъчно запаси от хранителни вещества и висок капацитет активна влага. Това ги прави с високи лесорастителни свойства, върху които успешно могат да растат високопродуктивни чисти и смесени насаждения от зимен дъб, благуи и цер. Много добра производителност дават и създадените върху тях култури от черен бор, зелена дуглазка, орех, кестен и други.

Сивите горски (обикновени) почви са средно дълбоки до дълбоки, леко пясъчливо-глинести до глинесто-пясъчливи. Реакцията им е кисела до слабо алкална - рН се движи в границите между 4,33 и 7,84. Хумусното съдържание е различно за отделните почвени профили и варира в А-хоризонт от 1,53 до 2,03 t/ha, като сравнително равномерно намалява в дълбочина - за В-хоризонт от 0,48 до 0,81 t/ha и за С-хоризонт от 0,31 до 0,59 t/ha. Добре запасени са с общ азот - за А-хоризонт количеството му се движи от 0,097 до 0,178 t/ha, но в повечето почвени проби намалява равномерно в по-долните слоеве - за В-хоризонт до 0,041 t/ha и за С-хоризонт до 0,029 t/ha. Фосфорните окиси се движат в широк диапазон, като разпределението им в дълбочина е неравномерно - от следи до 1,10 kg/ha. Сивите горски почви са характерни за предимно средно богати месторастения. Върху тях добре се развиват както естествени насаждения от благуи, зимен дъб, цер и други горскодървесни видове, така също и култури от черен бор, зелена дуглазка, акация и др.

Светлосивите горски почви се срещат ограничено, заедно с другите сиви почви, но главно на южни склонове или на стръмни и много стръмни наклони на терена. Те са общо взето маломощни, със скъсен хумусен хоризонт и наличие на много камъни. Предимно сухи до свежи, плитки, с ниски и средни лесорастителни показатели. Част от тях са ерозирани в една или друга степен. По механичен състав почвите са средно глинести до леко пясъчливо-глинести, с кисела до неутрална реакция (рН от 4,95 до 6,98). Хумусните вещества са в по-малко количество и за А-хоризонт варират от 1,07 до 1,70 t/ha, като в дълбочина рязко намаляват, а в С-хоризонт достигат до 0,28 t/ha. Общият азот е сравнително малко, за А-хоризонт се колебае от 0,067 до 0,085 t/ha, рязко намалява в дълбочина и за С-хоризонт достига до 0,036 t/ha. Фосфорните окиси също са малко, в А-хоризонт достигат до 1,10 kg/ha и рязко намаляват в дълбочина до следи. Върху светлосивите почви естествената растителност от зимен дъб, благуи, габър и други видове е с лош растеж и малка продуктивност, докато боровите култури се развиват по-добре.

Обикновените канелени горски почви са се формирали под преобладаващо влияние на горска растителност, главно ксероморфни дъбови гори.

Почвообразуващите скали са основно пясъчници и ограничено варовици и мергели. Разпространени са на юг от Централното старопланинско било, при хълмисто-предпланински релеф и по-малки надморски височини (рядко над 700 m надм. в.). Водният им режим не е особено благоприятен, независимо от факта, че са разположени

на различни изложения, включително и сенчести, както и върху различни теренни форми – равни, изпъкнали и вдлъбнати.

Обикновените канелени горски почви обхващат изцяло подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-500 m надм. в.) – Т-I-2 и подпояса на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (500-700 m надм. в.) - Т-I-3. Отчасти са разпространени и в подпояса на нископланинските гори от горун, бук и ела (над 700 m надм. в.) – Т-II-1.

Канелените горски излужени почви имат пълен почвен профил (ABC). Отличават се с излужването на хумусно-аккумулятивния хоризонт, който има типичния за тези почви канелен цвят и с мощен и значително уплътнен глинясал илувиален хоризонт. Спатат към подтипа излужени, поради отлагането на карбонатите в тях на 60-100 cm.

По механичен състав тези почви са от леко пясъчливо-глинести, до глинесто-пясъчливи. На припечни и ерозирани месторастения преобладава пясъчлив компонент, а на сенчестите и с по-малък наклон места – глинестат. Реакцията е предимно кисела до слабо кисела. Хумусният им хоризонт е добре структуриран (със зърнесто-троховидна структура) и с мощност от 10 до 20 cm. Илувиалният хоризонт е с призматична структура, плътен до сбит, каменлив в различна степен.

Съдържанието на хумус и азот в А хоризонт на тези почви варира значително и ги определя от слабо запасени до много богати.

На територията на областта излужените канелени горски почви са разнообразни по своите характеристики (мощността и богатството варират в широк диапазон), поради което при тях са се формирали различни типове месторастения - от В₁ (131) на ерозирана почва до СД_{2,3} (55). В зависимост от мощността на хумусно-аккумулятивния хоризонт, дълбочината на профила и богатството (запасеност с химични елементи), тези почви формират бедни, среднобогати и богати месторастения, а в зависимост от овлажняването – сухи, сухи до свежи, свежи до сухи, свежи и свежи до влажни месторастения.

Върху тези почви се срещат както семенни и издънкови насаждения от благун, зимен дъб, бук и габър, с относително добра производителност така и слабопродуктивни насаждения от келяв габър и мъждряк с издънков произход. Създадените култури са най-вече от бял и черен бор.

Смолниците се срещат в южните равнинни части на областта. Характеризират се със средно мощен хумусно-аккумулятивен хоризонт (40-50 cm). По механичен състав са тежко пясъчливо-глинести до глинести. Добре запасени са с хранителни вещества. Реакцията е слабо кисела до неутрална.

Смолниците се формират обикновено върху глинени. Образуват богати месторастения, но поради неблагоприятния им воден режим и климатичните условия на район те са предимно сухи. Лесорастителните свойства на тези почви са по-лоши в сравнение с канелените горски почви.

1.5. ТИПОВЕ ГОРСКИ МЕСТОРАСТЕНИЯ

Горското месторастение е най-малката класификационна единица, относително еднородна по природни условия, в рамките на един подпояс на горскорастителната област (Инструкция за установяване и картиране на типовете горски месторастения и определяне състава на дендроценозите, 2011). То обхваща части със сходни климатични и почвени характеристики, а растителността е подвластна на условията, но същевременно им влияе и ги модифицира. Горските типове месторастения за област Сливен са определени на базата на относителната еднородност на климатичните, почвени, релефни и хидроложки условия. По този начин типът горско месторастение обединява относително еднородни по лесорастителния си ефект горски участъци, които обуславят и относителна еднородност по отношение на състава и производителността на

дървесната растителност. При еднакви други условия, типовете горски месторастения се определят на базата на подтиповото разнообразие на генетичния тип почва, а в отделни случаи и на базата на самия тип почва. Въздействието на изброените фактори за формирането на конкретните типове месторастения е комплексно и неделимо, както е комплексен и неделим ефектът, който тези фактори оказват върху развитието на определената горскодървесна растителност. В резултат на тази взаимовръзка се формира една динамично развиваща се във времето и пространството съвкупност от биоценози и биотопи, каквато е всяка екосистема.

Физико-географските, хидроложки, геоложки, климатични, почвени и растителни условия в област Сливен обуславят голямо типово разнообразие на горските месторастения. В областта са определени 47 типа горски месторастения (Таблица 13), в Мизийска и Горнотракийска област. Преобладават средно богати до богати месторастения.

Таблица 13. Типове горски месторастения (съгласно Класификационната схема на типовете горски месторастения, ИАГ, 2011)

№ (код)	Наименование на горскорастителна област, пояс, подпояс и тип месторастение	Съкратено обозначение	Площ, ha	%
МИЗИЙСКА ГОРСКОРАСТИТЕЛНА ОБЛАСТ		М		
I	ДОЛЕН РАВНИННО-ХЪЛМИСТ И ХЪЛМИСТО-ПРЕДПЛАНИНСКИ ПОЯС НА ДЪБОВИТЕ ГОРИ	М-I		
1	Подпояс на заливните и крайречни гори (0-600 m надм. в.)	М-I-1		
9	Крайречно условно тополово месторастение	B ₂	3.3	0
3	Подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (400-600 m надм. в.)	М-I-3		
17	Свежо на сива горска почва	СД ₂	917.4	0.63
19	Сухо на сива горска почва	С ₁	1388.9	0.95
20	Свежо до сухо на сива горска почва	С _{2,1}	3419.8	2.34
21	Сухо до свежо на светлосива горска почва	В _{1,2}	866.8	0.59
		Всичко	6596.2	
II	СРЕДЕН ПЛАНИНСКИ ПОЯС НА ГОРИТЕ ОТ БУК И ИГЛОЛИСТНИ	М-II		
1	Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела (600-1000 m надм. в.)	М-II-1		
27	Свежо на сива горска почва	С ₂	624.6	0.43
28	Бедно, сухо на сива горска почва	В ₁	63.8	0.04
29	Свежо до влажно на тъмна кафява горска почва	СД _{2,3}	2212.9	1.51
30	Свежо на преходна кафява горска почва	С ₂	8055.0	5.51
31	Сухо до свежо на светла кафява горска почва	В _{1,2}	204.3	0.14
		Всичко	11160.6	
ТРАКИЙСКА ГОРСКОРАСТИТЕЛНА ОБЛАСТ		Т		
I	ДОЛЕН РАВНИННО-ХЪЛМИСТ И ХЪЛМИСТО-ПРЕДПЛАНИНСКИ ПОЯС НА ДЪБОВИТЕ ГОРИ	Т-I		
1	Подпояс на крайречните и лонгозни гори (0-700 m надм. в.)	Т-I-1		
53	Крайречно, свежо на алувиална ненаситена почва	С ₂	402.9	0.28
54	Крайречно, свежо на алувиална ненаситена почва	В ₂	24.7	0.02
		Всичко	427.6	
2	Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-500 m надм. в.)	Т-I-2		
55	Свежо до влажно на обикновена канелена почва	СД _{2,3}	109.0	0.07
56	Свежо до сухо на обикновена канелена почва	С _{2,1}	11240.0	7.68
57	Бедно, сухо на обикновена канелена горска	В ₁	9919.6	6.78
59	Средно богато, сухо на обикновена канелена почва	С ₁	11228.3	7.67

60	Свежо до влажно, на сива горска обикновена почва	СД _{2,3}	671.0	0.46
61	Сухо до свежо на сива горска обикновена почва	В _{1,2}	527.3	0.36
		Всичко	33695.2	
3	Подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (500-700 m надм. в.)	Т-I-3		
62	Богато, свежо до влажно на обикновена канелена почва	Д _{2,3}	437.7	0.30
63	Средно богато, свежо до сухо на обикновена канелена почва	С _{2,1}	22219.5	15.19
64	Бедно, сухо на обикновена канелена почва	В ₁	5582.7	3.82
65	Свежо до влажно, на сива горска обикновена почва	СД _{2,3}	1393.3	0.95
66	Сухо до свежо, на светла сива горска почва	В _{1,2}	342.6	0.23
		Всичко	29975.8	
II	СРЕДЕН ПЛАНИНСКИ ПОЯС НА ГОРИТЕ ОТ БУК И ИГЛОЛИСТНИ	Т-II		
1	Подпояс на нископланинските гори от горуи, бук и ела (700-1200 m надм. в.)	Т-II-1		
67	Средно богато до богато, свежо до влажно на обикновена канелена горска	СД _{2,3}	350.9	0.24
68	Сухо до свежо, на обикновена канелена горска почва	В _{1,2}	878.9	0.6
70	Средно богато до богато, свежо до влажно на кафява горска ненаситена	СД _{2,3}	11620.8	7.94
71	Средно богато до свежо, кафява горска наситена	С ₂	35484.1	24.25
72	Сухо до свежо, на кафява горска почва	В _{1,2}	1859.7	1.27
		Всичко	50194.4	
2	Подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1200-1700 m надм. в.)	Т-II-2		
73	Богато, свежо, на кафява горска почва	Д ₂	147.8	0.1
75	Свежо на кафява горска ненаситена почва	С ₂	237.6	0.16
76	Свежо до влажно, на кафява горска ненаситена почва	С _{2,3}	144.7	0.1
		Всичко	530.1	
Интразонални местораствения				
	Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (М-Т-Ю-I, 0-800 m надм. в.)			
121	Свежо на обикновена рендзина	С ₂	503.4	0.34
122	Сухо на обикновена рендзина	АВ ₁	632.8	0.44
123	Сухо, на средно или силно ерозирана почва	А _{0,1}	61.0	0.04
		Всичко	1197.2	
Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (М-Т-Ю-II, 800-2000 m надм.в.)				
Тракийска област (М-Т-Ю-II, 800-2000 м.н.в.)				
124	Средно богати, свежи на об. рендзина	С ₂	963.5	0.66
125	Бедни, сухи до свежи на об.рендзина	В _{1,2}	638.8	0.44
126	Сухо, на средно или силно ерозирана почва	А _{0,1}	260.0	0.18
		Всичко	1862.3	
Местораствения на каменливи и скални склонове (М-Т-Ю-II,III)				
Тракийска област (М-Т-Ю-II,III 0-2000 m надм.в.)				
130	Много бедно до бедно, сухо на различни почви	А;АВ ₁	157.4	0.11
		Всичко	157.4	
Местораствения на ерозирани почви				
Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (М-Т-Ю-I, 0-800 m надм. в.)				
Тракийска област (М-Т-Ю-I, 0-800 m надм. в.)				
131	Слабо или средно ерозирана почва, бедно, сухо на различни почви	В _{1,12,2}	3421.5	2.34
132	Средно или силно ерозирана почва, много бедно, сухо на сазлични почви	А ₀ ;А ₁	1547.8	1.06
133	Слабо или средно ерозирана почва, бедно, сухо на различни почви	В _{1,12,2}	138.6	0.09

134	Средно или средно до силно ерозирана почва, много бедно, сухо до свежо, на различни почви	A _{1,2}	118.8	0.08
Всичко			5226.7	
141	Свежо на обикновена канелена горска и смолница	CД ₂	123.3	0.08
142	Средно богато, сухо до свежо на об. канелена	C _{1,2}	3088.1	2.11
147	Сухо на обикновена канелена горска и смолница	D ₁	2023.0	1.38
Всичко			5234.4	
152	Антропогенни		10.9	0.01
153	Антропогенни		42.2	0.03
Всичко			52.1	
Всичко за област Сливен			146310	100

Най-голяма площ имат месторастенията в подпояс Т-II-1 (34,28%), следвани от месторастенията в подпояс Т-I-2 (23,02) и Т-I-3 (20,49%). Месторастенията от Мизийската област заемат площ от 17756 ha (12,14%) (Таблица 14). Срещат се и интерзонални типове месторастения (11,56%), които са силно ерозирани и бедни. Част от тях са картирани към отделни подпояси, а останалите са отнесени общо към горските територии.

Богатите месторастения заемат 17047 ha (11,65%), като преобладават тези от тип CД₂ (17 - свежо на сива горска почва, 141 - свежо на обикновена канелена горска и смолница), CД_{2,3} (29 - свежо до влажно на тъмна кафява горска почва, 55 - свежо до влажно на обикновена канелена почва, 70 - средно богато до богато, свежо до влажно на кафява горска ненаситена).

Таблица 14. Разпределение на дървопроизводителната площ и общия дървесен запас по типове горски месторастения за област Сливен

Код	Месторастене		Дървопроизводителна площ		Запас, м ³
			ha	%	
9	М-I-1	B ₂	3	0	135
17	М-I-3	CД ₂	917	0.63	213896
19	М-I-3	C ₁	1388	0.95	196788
20	М-I-3	C _{2,1}	3420	2.34	666712
21	М-I-3	B _{1,2}	867	0.59	55583
27	М-II-1	C ₂	625	0.43	114653
28	М-II-1	B ₁	64	0.04	4746
29	М-II-1	CД _{2,3}	2213	1.51	653356
30	М-II-1	C ₂	8055	5.51	2079005
31	М-II-1	B _{1,2}	204	0.14	28066
53	Т-I-1	C ₂	403	0.28	41432
54	Т-I-1	B ₂	25	0.02	2484
55	Т-I-2	CД _{2,3}	109	0.07	13167
56	Т-I-2	C _{2,1}	11240	7.68	1269081
57	Т-I-2	B ₁	9920	6.78	533976
59	Т-I-2	C ₁	11228	7.67	1302574
60	Т-I-2	CД _{2,3}	671	0.46	166218
61	Т-I-2	B _{1,2}	527	0.36	32176
62	Т-I-3	D _{2,3}	438	0.3	108769

63	T-I-3	C _{2,1}	22219	15.19	3740953
64	T-I-3	B ₁	5583	3.82	387509
65	T-I-3	CD _{2,3}	1393	0.95	343000
66	T-I-3	B _{1,2}	343	0.23	36444
67	T-II-1	CD _{2,3}	351	0.24	91714
68	T-II-1	B _{1,2}	879	0.6	62919
70	T-II-1	CD _{2,3}	11621	7.94	3453285
71	T-II-1	C ₂	35484	24.25	8754070
72	T-II-1	B _{1,2}	1860	1.27	168153
73	T-II-2	D ₂	148	0.1	39734
75	T-II-2	C ₂	238	0.16	65186
76	T-II-2	C _{2,3}	145	0.1	40954
121	MTЮ-I	C ₂	503	0.34	92471
122	MTЮ-I	AB ₁	633	0.43	32788
123	MTЮ-I	A _{0,1}	61	0.04	1543
124	MTЮ-II	C ₂	963	0.66	227517
125	MTЮ-II	B _{1,2}	639	0.44	42633
126	MTЮ-II	A _{0,1}	260	0.18	9579
130	II,III	A, AB ₁	157	0.11	7109
131	MTЮ-I	B _{1,12,2}	3421	2.34	207458
132	MTЮ-I	A _{0,A1}	1548	1.06	28177
133	MTЮ-II	B _{1,12,2}	139	0.09	11011
134	MTЮ-II	A _{1,2}	119	0.08	3188
141	T-I-2	CD ₂	123	0.08	17865
142	T-II-1	C _{1,2}	3088	2.11	436653
147	T-I-2	D ₁	2023	1.38	210925
152	антропогенни		11	0.01	53
153	антропогенни		42	0.03	2465
	Всичко		146310	100	25998176

Кратка характеристика на по-важните типове местораствения в горските територии на област Сливен:

МИЗИЙСКА ГОРКОРАСТИТЕЛНА ОБЛАСТ (М)

Долният равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (М-I), заемащ 4,5% от дървопроизводителната площ на област Сливен (ДГС Кипилово, Котел и Стара река), е представен с два подпояса – крайречни и лонгозни гори (М-I-1; 0–600 m надм. в.) и подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (М-I-3; 400–600 m надм. в.). В зависимост от дълбочината, влажността, надморската височина и наличието на ерозионни процеси върху тях, са се формирали богати, среднобогати и бедни местораствения – CD₂(17), C₁(19), C_{1,2}(20), които заемат 86,8% от дървопроизводителната площ в този пояс.

Горскодървесната растителност в подпояса на заливните и крайречни гори заема ограничени площи в поречиата на по-големите реки и е представена от отделни, чисти или смесени насаждения от черна елша и бяла върба, със семенен или издънков произход, и доста различен строеж по пълнота и възраст.

CD₂ (17) Свежо на сива горска почва. Този тип местораствение е застъпен върху площ от 97 ha или 0,63% от дървопроизводителната площ на област Сливен. Разпространено е на север от централното Старопланинско било в Мизийската

горскорастителна област. Почвите са сиви горски, дълбоки, слабо каменливи и свежи. Месторастенето е определено като среднобогато до богато. Дървостойте, които са разположени върху това месторастение са предимно издънкови и в по-малка степен семенни от габър и бук.

С1 (19) Сухо на сива горска почва. Заема 1388 ha или 0,95% от общата дървопроизводителна площ на областта. Среща се предимно на склонове с южна компонента. Почвата е средно дълбока до дълбока, суха. Месторастенето е определено като средно богато. По-голямата част от площта на това месторастение е заета от нископродуктивни дървостой от габър, благун, келяв габър и бял бор.

С2.1 (20) Свежо до сухо на сива горска почва. Месторастенето заема 3420 ha или 2,4% от общата дървопроизводителна площ на стопанството. Среща се предимно по сенчестите изложения, почвата е средно дълбока до дълбока. Почвата е леко до средно песъчливо-глинеста, средно кисела. На това месторастение се срещат предимно смесени и по-малко чисти издънкови насаждения от габър и благун, с единично участие на липа, мъждрян, келяв габър, брекина, шестил и др.

В1.2 (21) Сухо до свежо на светлосива горска почва. Това месторастение заема 867 ha (0,59%). Среща се предимно на припечни изложения и стръмни склонове. Почвата е светлосива горска, плитка до средно дълбока, силно каменлива, суха до свежа. Месторастенето е определено като бедно. На него се срещат малоценни и нископродуктивни насаждения от келяв габър, благун и зимен дъб, които заемат по-голямата част от площта, създадени са и иглолистни култури от бял и черен бор.

В Мизийска горскорастителна област средният планински пояс на горите от бук и иглолистни е представен от един подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела (600-1000 m надм. в.), върху площ от 11161 ha. В този пояс кафявите горски обикновени почви с високи лесорастителни свойства са формирали среднобогати до богати, свежи до влажни месторастения от типа СД_{2.3} (29) и средно богато, свежо месторастение от типа С₂ (30), заемащи 97,6% от площта на този подпояс.

С2 (27) Свежо до сухо на сива горска почва. Това месторастение заема 625 ha или 0,43% от общата дървопроизводителна площ на област Сливен. Среща се по склонове с различен наклон с различни изложения. Почвата е сива горска, средно дълбока до дълбока, слабо до средно каменлива, свежа. Месторастенето е определено като средно богато. По-голямата част от площта на това месторастение е заета от издънкови насаждения от габър, зимен дъб, благун в добро и много добро състояние. Останалата част е заета от иглолистни култури и незначително количество високоствълени насаждения (II-III бонитет).

СД_{2.3} (29) Свежо до влажно на тъмна кафява горска почва. Това месторастение заема 2213 ha или 1,51% от общата дървопроизводителна площ на стопанството. Среща се предимно по северните изложения на склоновете над 600 m надм. в. Почвата е кафява горска тъмна, дълбока, слабо каменлива, свежа до влажна. Това е едно от най-типичните букови месторастения. На него се срещат предимно чисти и смесени насаждения от бук, габър и по-малко зимен дъб, явор, череша, брекина, липа и др (I-II бонитет). Създадени са и иглолистни култури от смърч, бял бор и зелена дугласка.

С₂ (30) Свежо на преходна кафява горска почва. Това е най-разпространеното месторастение в Мизийската горскорастителна област и заема 8055 ha или 5,55% от общата дървопроизводителна площ на област Сливен. Среща се на различни по изложение и наклон склонове над над 600 m надм. в. Почвата е кафява горска преходна, средно дълбока до дълбока, средно каменлива, свежа, добре запасена с хумус и общ азот. Срещат предимно чисти и смесени насаждения от бук, зимен дъб и габър, с участие на явора, черешата, липата, шестила, брекината и др., както и бял бор и други иглолистни (II–III бонитет).

В_{1,2} (31) Сухо до свежо на светла кафява горска почва. Това месторастение заема малка част от нископланинския подпояс на горите от горун, бук и ела (204 ha или 0.14% от общата дървопроизводителна площ). Среща се предимно на припечни изложения по изпъкналите части. Почвата е кафява горска светла, плитка до средно дълбока, силно каменлива. На това месторастение се срещат нископродуктивни и малоченни насаждения от бук, зимен дъб, келяв габър, бял бор и др. (III бонитет).

В подпояса на нископланинските гори от горун, бук и ела на територията на Мизийска горскорастителна област се срещат и група сухи, сухи до свежи и свежи месторастения на слабо и средно ерозирана почва – **В_{1,2} (133)**. Тези месторастения се заемат само 139 ha (0,09%). Почвата е средно дълбока до плитка, слабо до средно ерозирана, средно до силно каменлива. Засто е от нископродуктивни насаждения предимно от зимен дъб и бук. Предвижда се подобряване на видовия състав с цел спиране на ерозионните процеси и укрепване на терена.

ТРАКИЙСКА ГОРСКОРАСТИТЕЛНА ОБЛАСТ (Т)

На територията на Тракийската горскорастителна област, в която попада област Сливен се срещат два горскорастителни пояса. В долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори се срещат три подпояса - крайречните и лонгозни гори (0-700 m надм. в.), равнинно-хълмистите дъбови гори (0-500 m надм. в.) и хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (500-700 m надм. в.). В тях най-голяма част заемат месторастенията на богати СД_{2,3}(12730 ha) и среднобогати, свежи до влажни месторастения - С₂ и С_{2,1} (33862 ha).

В подпояса на крайречните и лонгозни гори (0-700 m надм. в.) се срещат две местообитания – С₂ (53) и В₂ (54).

С₂ (53) Крайречно, свежо, на алувиална ненаситена почва. Този тип месторастение е застъпен върху площ от 403 ha или 0,28% от дървопроизводителната площ на област Сливен. Среща се на различни изложения, главно по поречието на реките Тунджа, Твърдишка и Беленска. Почвата е дълбока с близки (2-3 метра) подпочвени води. Месторастенето е средно богато. Създадени са култури от тополя и орех, като в бъдеще дейността ще бъде насочена към запазването им и залесяване с подходящи бързорастящи тополови клонове. Естествената горска растителност, която се среща на това месторастение е представена предимно от черна елша, черна тополя и бяла върба. Средната производителност на тези насаждения е I-III бонитет. Създадените култури от тополи И-214 са от III бонитет. Тъй като почти изцяло площите попадат в защитени зони по Натура 2000 се предвижда запазване на естествената растителност.

В₂ (54). Крайречно, свежо на алувиална ненаситена почва. Много слабо застъпено месторастение, нямащо почти никакво отношение в развитието на крайречните

гори, бедно, свежо добре дренирано на площ от 25 ha (0,02%). Върху него се развиват смесени насаждения от бяла върба и черна елша в поречието на реките Луда Камчия, Нейковска, Медвенска, Котлешница, които нямат съществено стопанско значение.

В подпооя на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-500 m надм. в.) се срещат шест типа месторастения – богати, среднобогати до бедни.

СД_{2.3} (55) Свежо до влажно, на обикновена канелена горска. Това месторастение се характеризира със свежи до влажни обикновени канелени почви на обща площ 109 ha (0,09%). Представено е от различни по произход насаждения от габър, както и от насаждения и култури от бързорастящи видове като тополи, върби, полски ясен и др на различни изложения, като някои от тях са смесени с летен дъб.

С_{2.1} (56) Свежо до сухо, на канелена горска и смолница. Заема 11240 ha или 7,68% от дървопроизводителната площ на област Сливен. Среща се на наклонени до стръмни терени, на сенчести изложения. Почвата е дълбока до средно дълбока, средно богата. Естествената растителност е от чисти и смесени издънкови насаждения от зимен дъб, благун и цер, в състава на които участват още келяв габър, мъждрян, клен, брекиня и други. Бонитетът на сегашните насаждения е от I до V, което показва че производителността на една част от тях не отговаря на потенциалните възможности на месторастенето. На това месторастение са създадени чисти и смесени култури от бял бор, черен бор и акация от III-V бонитет.

В₁ (57) Сухо на обикновена канелена горска почва. Това месторастение заема 9920 ha или 6,78% от дървопроизводителната площ на областта. Установява се на изпъкнали и стръмни склонове с предимно припечни изложения. Среща се на припечни изложения и стръмни терени. Почвата е плитка, силно каменлива. Обуславя бедни месторастения. Формирани са чисти и смесени издънкови насаждения от благун, зимен дъб, космат дъб, цер и келяв габър, в които участват още мъждрян, клен, липа и други.

С₁ (59) Сухо на обикновена канелена горска и смолница. Месторастенето заема второ място в подпооя на равнинно-хълмистите дъбови гори с площ от 11228 ha или 7,67% от дървопроизводителната площ. Среща се на наклонени терени и припечни изложения. Почвата е средно дълбока до дълбока. Естествената дървесна растителност е от чисти и смесени издънкови насаждения от благун, цер, космат дъб, по-рядко зимен дъб, в състава на които участват келяв габър, мъждрян, клен, ср. липа и други. Има създадени култури от черен бор, акация и орех, като част от тях са смесени с издънки от коренната растителност.

СД_{2.3} (60) Свежо до влажно, на сива горска обикновена почва. Месторастенето заема площ от 527 ha или 0,36% от дървопроизводителната площ на обекта. Разпространено е по долните части на склоновете (стръмни и наклонени терени). Формирано е върху почви, среднобогати до богати, много дълбоки, слабо до средно каменливи и свежи до влажни. Богати и свежи до влажни са и съответните месторастения. Насажденията са чисти или смесени издънкови от благун, бук и габър в различно съотношение. Производителността им е сравнително висока II-III бонитет, а санитарното им състояние е добро.

В_{1.2} (133) Група сухи, сухи до свежи и свежи месторастения на слабо и средно ерозирана почва заемат 139 ha или 0,09% от общата дървопроизводителна площ на област Сливен. Почвата е сива горска ерозирана I-III степен, средно до силно каменлива.

Среща се на различни изложения на стръмни и много стръмни терени. Естествената растителност се състои от девастирани дървостои от келяв габър, габър, благун, зимен дъб и по-малко от иглолистни култури и акация.

От групата на интерзоналните месторастения в този подпояс попадат месторастенията от типа **СД₂ (141)** - свежо на обикновена канелена горска почва и смолница и **Д₁ (147)** сухо на обикновена канелена горска почва. Заемат площ от 5511 ha. Почвите са дълбоки до много дълбоки, слабо каменливи, сухи, глинесто-песъчливи, богати до средно богати на хумус и азот, със силно кисела реакция. Месторастенията са определени като богати, сухи. Коренната растителност е представена от широколистни издънкови дъбови насаждения. Средната производителност на горската растителност е IV бонитет, доста ниска за заеманото месторастение.

В подпояса на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (Т-I-3) попада месторастение от типа **Д2,3 (62) Свежо до влажно на обикновена канелена горска почва**. Сравнително малко по площ месторастение, заемащо 438 ha или 0,3% от дървопроизводителната площ на област Сливен. Среща се на полегати и наклонени терени, на сенчести изложения. Почвите са много дълбоки, слабо каменливи. Дървесната растителност е издънкова от зимен дъб, по-рядко бук и габър смесени с явор, клен, череша, ясен и други. Има създадени култури от черен и бял бор с участието на сребролистна липа, зелена дуглазка, явор и издънки от естествената растителност. На места единично участват в състава череша, явор, сребролистна липа, трепетлика. Производителността им е сравнително висока II-III бонитет.

С2,1 (63) Свежо до сухо на канелена горска обикновена почва. Второ по разпространение в района на стопанството месторастение, заемащо 22219 ha или 15,19% от дървопроизводителната площ. Среща се на наклонени и стръмни терени на различни изложения. Почвата е обикновена канелена горска, средно дълбока до дълбока, слабо каменлива, което обуславя средно богато месторастение. Естествената растителност е главно издънкова. Състои се от чисти и смесени насаждения от зимен дъб, благун, по-рядко бук и габър, в състава на които участват още явор, череша, клен, мъждрян, келяв габър и други. Производителността на тези насаждения е от II до IV бонитет. Въпреки добрите лесорастителни качества на почвите, на места са разположени и някои по-слабо продуктивни насаждения от келяв габър и мъждрян. По изкуствен път са създадени култури от черен и бял бор с участие в състава на сребролистна липа, бреза и издънки от естествената растителност.

В₁ (64) Сухо, на обикновена канелена горска и псевдоподзолиста почва. Месторастенето заема 5583 ha или 3.82% от дървопроизводителната площ на областта. Среща се по била и стръмни терени на различни изложения. Почвата е плитка до средно дълбока, средно до силно каменлива. Месторастенето е определено като бедно, сухо. Срещащата се тук естествена растителност е от зимен дъб, благун, мъждрян, келяв габър и други, които образуват чисти и смесени насаждения. След реконструкция са създадени култури от бял и черен бор с участие на сребролистна липа и издънки от естествената растителност. Сегашният им бонитет е IV-V, което означава, че продуктивността на повечето от тях не съответства на потенциала на месторастенето.

Интразонални месторастения на ерозирани почви от типа В₁, В₁₂, В₂ (131) Сухо до свежо на слабо или средно ерозирана канелена горска обикновена почва заема площ от 3421 ha или 2,34% от дървопроизводителната площ на област Сливен. Разпространено е и в двата подпояса – на долните равнинно-хълмисти дъбови гори и на

хълмисто-предпланинските дъбови гори. Среща се на различни изложения, на наклонени и стръмни терени и други части на склона. Дървесната растителност е от смесени и чисти издънкови насаждения от благуи, космат дъб, цер, келяв габър, по-рядко зимен дъб. След реконструкцията са създадени култури от черен бор, някои от които са смесени с издънки от коренната растителност.

А₀, А₁ (132) Група месторастения на средно или силно ерозиран почвени типове и видове. Заема 1548 ha (1,06% от дървопроизводителната площ), почвите са плитки до средно дълбоки, силно каменливи и ерозиран от III до V степен, глинесто-песъчливи. Месторастение е определено като много бедно и сухо. Естествената растителност се състои от малоценни и силно девастирани дървостой от келяв габър, благуи и цер.

Интразонални месторастения М-Т-Ю-І, 0-800 m надм. в. С₂ (121) Свежо на обикновена рендзина. Заема площ от 503 ha, или 0,34% от дървопроизводителната площ, това месторастение е с много малка площ и също за стопанството не представлява стопански интерес, а е просто като представителна извадка за срещащите се почвени типове и подтипове. Развито е върху различни варовикови основи при сенчести изложения като дървесните видове са представени предимно от зимен дъб, с участие на бук и габар от издънков произход с бонитети III - IV, което показва едни доста добри условия за развитие на горски съобщества.

АВ₁ (122) Сухо на обикновена рендзина. Заема площ от 633 ha или 0,43% от дървопроизводителната площ, развито върху варовикова основа при сенчести и припечни изложения на терена. Дървесните видове са представени от издънкови насаждения от космат дъб и келяв габар от IV бонитет.

Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (Т-II) Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела - Т-II-1

СД_{2,3} (67) Средно богато до богато, свежо до влажно на обикновена канелена. Площта на това месторастение заема 351 ha. Среща се само в едно единствено насаждение от високобонитетен семенен бук при сенчесто изложение и стръмен склон. Няма стопанско значение, но показва богатството на този вид месторастение.

В_{1,2} (68) Сухо до свежо, на обикновена канелена горска почва заема 879 ha или 0,6% от дървопроизводителната площ. Среща се на изпъкнали форми на терена - била и стръмни склонове, на припечни, по-рядко на сенчести изложения. Почвата е плитка до средно дълбока, средно до силно каменлива. Обуславя бедно месторастение. Естествената растителност е от чисти и смесени издънкови насаждения от зимен дъб, по-рядко от бук и габър, в които участват келяв габър, клен, мъждрян и други. Създадени са култури от бял бор с примес от издънки на естествената растителност.

Месторастенията от типа СД_{2,3} (70) е С₂ (71) на кафява горска почва са най-широко разпространени (32,19%) от дървопроизводителната площ на област Сливен.

СД_{2,3} (70) Свежо до влажно, на кафява горска почва заема 11621 ha. Среща се на сенчести изложения, припечни в долната част на склона. Обуславя богато месторастение. На този тип месторастение растат най-хубавите букови гори на стопанството, в състава на които участват още габър, ясен, явор, бряст, шестил, брекиния, турска леска, а в по-ниските части - зимен дъб, цер, череша и други. В по-младите насаждения участието на габъра е нежелателно високо. Тук са създадени чисти и смесени култури от бял бор, смърч, зелена дугласка и други, които растат много

добре, и които някъде са изместени от естествената растителност. Сегашният бонитет на насажденията и културите е II-III, което показва непълно използване потенциала на месторастенето.

C₂ (71) Свежо, на кафява горска почва. Месторастенето заема първо място по разпространение на територията на област Сливен. То се среща върху 35484 ha или 24,25% от дървопроизводителната площ. Среща се на различни изложения, на наклонени и стръмни терени. Обуславя богато месторастене. Тук са формирани чисти и смесени насаждения от бук и габър, в по-ниските части и от зимен дъб, с участието на явор, ясен, брекиня, бряст, клен, череша и други. Има изкуствено създадени бялборови и по-рядко смърчови култури, като част от тях са надмогнати от естествената растителност. Сегашният бонитет на дървостойките е основно III-IV и това показва непълноценно използване потенциала на месторастенето.

B_{1,2} (72) Сухо до свежо, на кафява горска почва. Слабо застъпено месторастене, заемащо 1860 ha. Среща се главно на припечни изложения, на наклонени, стръмни и изпъкнали теренни форми. Почвата е плитка до средно дълбока, средно до силно каменлива. Обуславя бедно месторастене. Насажденията са чисти и смесени от бук, габър и зимен дъб, в чийто състав участват още келяв габър, мъждрян, череша и други. По изкуствен път са създадени бялборови култури с участие в състава на издънки от бук, мъждрян, череша и други.

От интразоналните месторастения М-Т-Ю-II 800-2000 m надм. в. са представени тип **C₂ (124) средно богато, свежо на обикновена рендзина** и **B_{1,2} (125) бедно, сухо на обикновена рендзина**, които заемат ограничено място и нямат голямо значение за гората. Върху тях са развити букови гори с производителност от III-IV бонитет на южни изложения.

Месторастения на ерозиран почви М-Т-Ю-II 800-2000 m надм. в. **A, AB₁ (130) много бедно до бедно, сухо на различни почви (157 ha)** и **A_{1,2} (134) средно или средно до силно ерозирана почва, много бедно, сухо до свежо (119 ha)**, на различни почвени типове. Площта на това месторастене е Тук са включени насаждения от IV и V бонитет без значение от произхода и вида им. Целта е спиране или забавяне на ерозионните процеси. Месторастения на каменливи и скални склонове М-Т-Ю-II,III.

C_{1,2} (142) Сухо до свежо, на обикновена канелена горска почва. Площта на това месторастене заема 3088 ha ха или 2,11% от дървопроизводителната площ. Среща се на различни изложения и наклони. Обуславя средно богато месторастене. На тази площ е формирана естествена растителност от чисти и смесени издънкови насаждения предимно от зимен дъб, по-рядко от бук и габър, в състава на които участват явор, череша, клен, брекиня, мъждрян и други. Сегашният бонитет на насажденията е III-IV, т.е. продуктивността на част от тях не съответства на потенциала на месторастенето.

Подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1200-1700 m надм. в.)

D₂ (73) Свежо на кафява горска ненаситена почва. Този тип месторастене е разположено на 148 ha (0,1% от дървопроизводителната площ на областта). Среща се по

долове със сенчести изложения, а също и в техните понижения. Почвите са дълбоки, свежи, слабо каменливи, глинесто-песъчливи, богати на хумус и азот, със силно кисела реакция. На това месторастение са се оформили високостъблени букови насаждения от II бонитет. Създадените култури са от смърч I бонитет.

C₂ (75) Свежо на кафява горска ненаситена почва. Това месторастение заема 238 ha. Среща се на наклонени и стръмни склонове с източни, западни и южни изложения. Почвите са средно дълбоки до дълбоки, свежи, средно каменливи, глинесто-песъчливи, средно богати на хумус, средно богати до богати на азот, със средно до много силно кисела реакция. Месторастенето е определено като средно богато, свежо. На това месторастение са формирани предимно високостъблени букови насаждения от II-IV бонитет. Създадените култури от бял бор и смърч са I-III бонитет.

C_{2,3} (76) Свежо до влажно, на кафява горска ненаситена почва. Заема 145 ha от територията на областта. Разпространено е паралелно с предходното месторастение, но заема предимно северни, североизточни или северозападни склонове, на наклонени и стръмни терени. Почвите, върху които се е формирало също са кафяви горски преходни, средно дълбоки до дълбоки, средно каменливи, добре овлажнени, а по механичен състав са глинесто-песъчливи. Месторастенето е определено като средно богато, свежо до влажно. Разпространени са естествени букови насаждения от II бонитет. Създадените култури са главно от смърч.

В заключение може да се каже, че над 80% от дървопроизводителната площ на горскостопанските територии в област Сливен са заети от среднобогати и богати месторастения, което е добра основа за развитието на високопродуктивно, интензивно, с високи материални добиви.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА НА СОБСТВЕНОСТТА НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ

Горите в област Сливен се контролират от РДГ Сливен. Горските територии на областта се стопанисват и управляват от Югоизточното Държавно предприятие (ЮИДП) с център в Сливен. На територията на областта работят следните териториални подразделения на ЮИДП: Кипилово, Котел, Нова Загора, Сливен, Стара река, Твърдица и Тича. Частните и общинските гори се стопанисват от собствениците им.

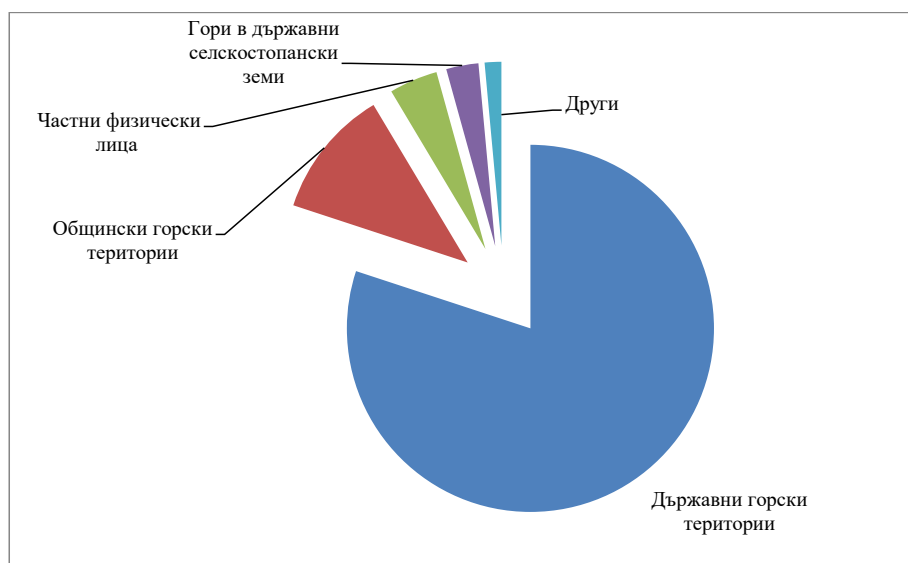
Горски територии са земите, които по закон се използват за горско стопанство и се стопанисват по Закона за горите (ЗГ). В миналото те бяха известни като „горски фонд”. Горската територия се състои предимно от гори (залесени площи), но включва и около 10% голи площи – горски поляни, пътища, скални и урвисти терени и др. Общата площ на горската територия е сума залесената площ плюс голите площи. Голите площи се използват главно като пасища. Горите в селскостопански земи също се стопанисват по ЗГ. Те са само залесена площ, незалесена селскостопанска земя не се стопанисва по ЗГ. Защитените природни територии във и извън горската територия обаче се управляват от Министерство на околната среда и водите (МОСВ). Те се използват главно за нестопански цели.

Разпределението на площта на горските територии в област Сливен по вид собственост е дадено спрямо отчета на горските територии към 2020 г. в Таблица 15.

Таблица 15. Разпределение на горската площ по вид на собствеността (ОГТ 2020)

Фонд	Обща площ	
	ha	%
Държавни горски територии	115973	80.0
Гори в държавни селскостопански земи	4112	2.8
Общински горски територии	16482	11.4
Частни физически лица	6189	4.3
Частни юридически лица	210	0.1
Гори на религиозни организации	768	0.5
Гори на МОСВ	1144	0.8
Всичко	144878	100

Преобладават държавните горски територии – 115973 ha, което представлява 80% от общата горска площ на областта. Делът на държавните горски територии в областта е равен на средния в страната. Общинските гори (16482 ha) заемат 11,4% от общата горска площ, а горите на частни физически лица заемат 4,3% (6189 ha), на юридическите лица (210 ha) – 0,1%. Горите на МОСВ, на юридически лица и на религиозни организации имат незначително участие в областта (Фиг. 6).

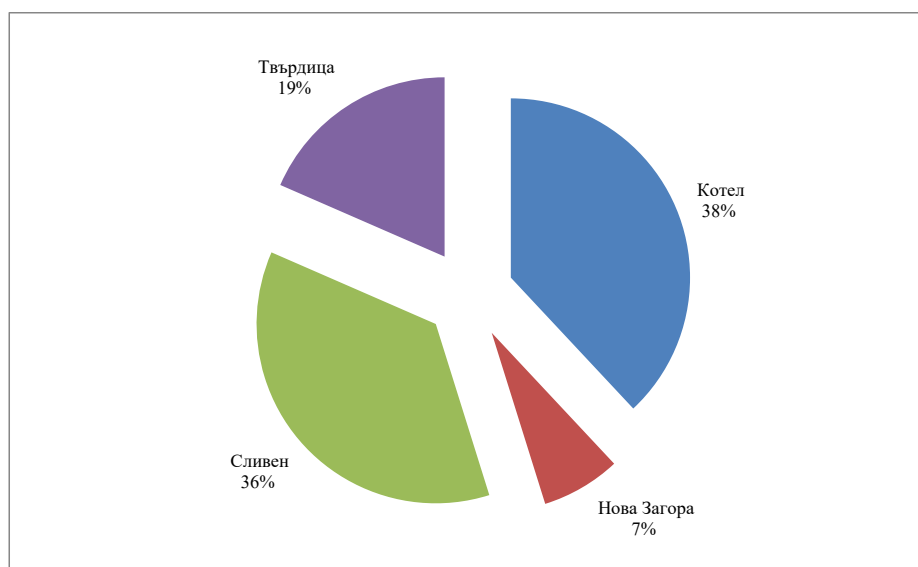


Фигура 6. Разпределение на горите по видове собственост

В таблица 16 е показано разпределението на залесената площ по общини. Голяма залесена площ имат планинските общини Котел, Сливен и Твърдица. Равнинната община Нова Загора е с малка залесена площ.

Таблица 16. Разпределение на залесената площ по общини в област Сливен (ОГТ 2015)

Община	Залесена площ	
	ha	%
Котел	55098	38
Нова Загора	10347	7
Сливен	52692	37
Твърдица	26741	18
Всичко	144878	100



Фигура 7. Разпределение на общата горска площ по общини

3. СЪЩЕСТВУВАЩА СТРУКТУРА НА УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ. КРАТКА ИСТОРИЯ НА ГОРСКОТО И ЛОВНОТО СТОПАНСТВО В РАЙОНА

Общата площ на горските територии (ГТ) в област Сливен е 156495 ha, от които 146310 ha дървопроизводителна и 144 878 ha залесена площ.

В областта има седем Държавни горски стопанства (ДГС), принадлежащи към Югоизточното държавно предприятие (ЮИДП) – гр. Сливен, както следва:

- Териториално поделение (ТП) ДГС Кипилово, което обхваща част от община Котел и включва землищата на селата Боринци, Кипилово, Стрелци и Дъбова);
- ТП ДГС Котел – обхваща част от община Котел и включва землищата на гр. Котел, с. Жеравна, с. Нейково, с. Катунисе, с. Медвен, с. Градец, с. Мокрен, с. Пъдарево и с. Седларево)
- ТП ДГС Нова Загора – обхваща землищата на населените места в община Нова Загора);
- ТП ДГС Сливен – обхваща част от землищата на община Сливен;
- ТП ДГС Стара река – обхваща част от община Сливен и включва землищата на селата Стара река, Божевци, Изгрев, Средорек и Зайчари;
- ТП ДГС Твърдица на територията на община Твърдица;
- ТП ДГС Тича – обхваща част от община Котел и включва землищата на селата Братан, Тича, Филаретово, Малко село, Ябланово, Соколарци, Топузово, Орлово и Остра могила.

В периода 01.01.2005 г. - 31.05.2019 г. ТП ДГС Котел и ТП ДГС Кипилово са обединени в едно горско стопанство с един горскостопански план (ГСП) (последният одобрен е от 2014 г.). След 31.05.2019 г. двете стопанства са разделени в самостоятелни поделения. През 2023 г. предстои одобрение и приемане на новите ГСП на ТП ДГС Кипилово и Котел.

На територията на област Сливен е създадена Дирекция природен парк (ДПП) Сините камъни върху част от землищата на гр. Сливен и землищата на селата Ичера, Сотирия, Глушник, Блатец, Калояново и Тополчане, с обща площ 11 380,3 ha.

3.1. Структура на управление на горите в област Сливен

ТП ДГС Котел

Държавно горско стопанство Котел носи името на главния административен център на района, в който се намира и седалището му - гр. Котел. Територията на стопанството се намира в Североизточна България, между 42°59.355' - 42°41.142' северна ширина и 26°10.803' - 26°42.872' източна дължина.

Съгласно Захариев и др. (1979), районът на ТП ДГС Котел е разположен в части от Мизийската горскорастителна област (М), подобласт Северна България (СБ), и в Тракийската горскорастителна област (Т), подобласти Източна Стара планина (ИСП) и Горна Тракия (ГТ). Заема северно-централната част на област Сливен, в община Котел.

На север от стопанството се намират ТП ДГС Тича и Върбица, на изток граничи с ТП ДГС Садово, на юг с ТП ДГС Сливен и Тунджа, а на запад граничи с ТП ДГС Сливен и Стара река.

ТП ДГС Котел обхваща западните части на Източна Стара планина (вкл. на юг части от ридовете Терзийски баир и Гребенец) и част от Сунгурларската котловина. На северозапад достига до Лиса планина, която е част от Източния Предбалкан. Площта на стопанството е разположена в землищата на следните населени места: Община Котел -

гр. Котел, с. Боринци, с. Жеравна, с. Нейково, с. Катунисце, с. Кипилово с. Медвен, с. Градец, с. Мокрен, с. Пъдарево, с. Седларево, с. Стрелци и с. Дъбова. Формата на стопанството е неправилна, с ширина в посока изток-запад по права линия около 35 km и дължина в посока север-юг, също около 35 km. От северозапад на югоизток обаче дължината на стопанството надхвърля 55 km по права линия.

Силно нагънати терен на ДГС Котел е позволил да се образува сравнително гъста хидрографската мрежа, формирана от водосборите на няколко от нашите най-големи реки – р. Янтра, р. Луда и Голяма Камчия (Тича) и р. Тунджа.

Общата площ на горите и земите на територията на ТП ДГС Котел е 33620 ha. Изредените култури и насаждения (с пълнота до 0,3 включително) заемат 0,3% от залесената площ. Разпространението на широколистните високостъблени гори и издънковите гори за превръщане в семенни на територията на ТП ДГС Котел са приблизително равни по площ. Незалесената дървопроизводителна площ е 669 ha. Недървопроизводителната горска площ е 1380 ha. Най-голяма част от недървопроизводителната горска площ заемат поляните (593,2 ha), следвани от дивечовите ливади и нелесопригодните площи (по 0,4%).

ТП ДГС Сливен

Територията на стопанството се намира между 42°29.439' - 42°50.096' северна ширина и 26°04.371' - 26°40.305' източна дължина. Съгласно горско-географското райониране на България (Класификационна схема на типовете горски месторастения в РБ – 2011 г.), ТП ДГС Сливен попада в Тракийската горскорастителна област, подобласт Горна Тракия и подобласт Източна Стара планина.

На север граничи с ТП ДГС Стара река, ТП ДГС Кипилово, на североизток с ТП ДГС Котел, на югоизток-юг с ТП ДГС Нова Загора и на северозапад – с ТП ДГС Твърдица.

ТП ДГС Сливен се намира в най-източните части на Централна Стара планина и обхваща планинските склонове на Хамзов дол, Чифлишка река, Магарешка река, река Колешница и други притоци на Асеновска река, която от своя страна е приток на р. Тунджа (на р. Асеновска е изграден яз. Асеновец – основен водоизточник на гр. Сливен), както и част от водосбора на река Луда Камчия в североизточната част на стопанството. Част от територията на стопанството обхваща и Сърнена Средна гора в Сливенското поле. Територията на стопанството представлява неправилен четириъгълник с размери: по дългата страна изток-запад - 48,5 km и късата страна север-юг - 24,3 km по въздушна права линия. Стопанството обхваща землищата на следните населени места: гр. Сливен и селата Бинкос, Блатец, Бяла, Вьглен, Гавраилово, Гергевец, Глуфишево, Глушник, Голямо Чочовене, Горно Александрово, Жельо войвода, Злати войвода, Ичера, Калояново, Кермен, Ковачите, Крушаре, Малко Чочовене, Младово, Мокрен, Николаево, Новачево, Панаретовци, Раково, Самуилово, Селиминово, Сотирия, Старо село, Струпел, Тополчане, Трапоклово и Чингулово.

Според климатичната класификация на Събев и Станев (Климатични райони в България и техният климат, 1959 г.), районът на ТП ДГС Сливен попада в Европейско-континенталната климатична област, Преходно-континенталната климатична подобласт. Тази подобласт от своя страна се разделя на два района: Климатичен район на Източна Средна България и Задбалкански нископланински климатичен район.

Територията на държавното горско стопанство се разделя на три геоморфоложки района: Старопланински, Район на Сърнена Средна гора и Равнинен.

Старопланинският район има планински характер с подчертано вертикално разчленение (чувствителни разлики в надморските височини), обуславящи остри до

заоблени била, със стръмни до много стръмни, на места до урвести, склонове. Теренът е силно пресечен, което се обуславя от добре развитата и гъста хидрографска мрежа.

Главното (централно) било на Стара планина, в пределите на стопанството, започва западно от м. “Трите гроба”, преминава последователно в посока изток през местностите “Превала” и “Вратника”, на югоизток в посока “Петъова юртма” към “Прозореца”, на изток към “Чучура”, “Чуката”, “Стублата” и “Гроба”, след което продължава извън територията на стопанството. Това било е вододелна граница на реките Тунджа и Луда Камчия.

От централното било в м. “Вратника” се отделя граничното било с ДГС Стара река и ДГС Кипилово.

Средногорският район на стопанството има хълмисто-планински релеф. Обхваща масива главно между селата Струпец, Злати войвода и Старо село, и този в землището на село Николаево. Билата са с малка дължина, заоблени, склоновете им са с умерени наклони и незначителни превисения, които снижавайки се постепенно, завършват в работните земи.

Равнинният район се намира на юг от стръмните склонове на Стара планина в Сливенското поле и е с едва забележими хълмисти възвишения. Включва и част от Тунджанската хълмиста и нископланинска област (през него протича р. Тунджа) със средна надморска височина около 150 m.

Цялата територия на стопанството попада в Тракийската горскорастителна област (Т) и в подобластите Горна Тракия (ГТ) и Източна Стара планина (ИСП). На територията на стопанството разликите в надморските височини е около 1600 m, което обуславя разнообразие от месторастения срещащи се в два лесорастителни пояса и четири лесорастителни подпояса.

Общата площ на горите и земите на територията на ТП ДГС Сливен е 49970 ha. Горите обхващат ha, 87% от които са с естествен произход. Недървопроизводителните площи общо са 2965 ha, като поляните са 1341 ha, а скалите – 1232 ha.

ТП ДГС Стара река

Наименованието си ТП ДГС Стара река е получило от с. Стара река, което е най-голямото селище на неговата територия и е административно седалище. Територията на стопанството се намира между 42°48.605' - 42°57.140' северна ширина и 26°02.407' - 26°14.112' източна дължина. Намира в северната част на Сливенска област и е разположено по северните склонове на източната част на Средна Стара планина. На север и на запад граничи ТП ДГС Елена, на изток – с ТП ДГС Кипилово, а на юг – с ТП ДГС Сливен. Територията на стопанството включва землищата на селата Стара река, Божевци, Изгрев, Средорек и Зайчари.

Растителността на територията на ТП ДГС Стара река попада в границите на подпояса на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори и подпояса на нископланинските гори от горун, бук и ела.

Формата на стопанството е неправилна, удължена в посока изток-запад по северните склонове на планината, където горите са компактни с обща дължина около 16 km и стеснена на север от Стара река, където горите са разкъсани от земеделски земи. Известно удължение от 19 km се забелязва в посока югозапад-североизток.

Според класификацията на Събев, Станев (1963) територията на стопанството попада в Умерено-континенталната подобласт - Предбалкански климатичен район. Климатичните условия в района се отличават с голямо разнообразие под влияние на издигащата се на юг верига на Стара планина.

Площта на горските територии в района на ТП ДГС Стара река възлиза на 8561 ha. Залесената площ е 8302 ha от общата площ на стопанството. Незалесената горска площ

подлежаща на залесяване е 31 ha (0,4%). Недървопроизводителната горска площ е 180 ha (2,1%).

ТП ДГС Твърдица

Държавно горско стопанство Твърдица носи името на главния административен център на района, в който се намира и седалището му - гр. Твърдица. Територията на стопанството се намира между 42°35.329' - 42°49.334' северна ширина и 25°48.469' - 26°09.971' източна дължина.

Разположено е в северозападния край на Сливенска област при следните граници: на север – ТП ДГС Буйновци, Елена и Стара река; на изток – ТП ДГС Сливен; на юг – ТП ДГС Нова Загора; на запад – ТП ДГС Гурково.

Площта на ТП ДГС Твърдица обхваща землищата на следните населени места: гр. Твърдица с квартал Козарево, с. Бяла Паланка, с. Жълт бряг, с. Боров дол, гр. Шивачево, с. Сборище, с. Оризаре, с. Червенаково, с. Близнец и с. Сърцево.

ТП ДГС Твърдица заема южните склонове на част от Елено-Твърдишката планина, която представлява най-източния дял на Централна Стара планина, хълма Межденик (Меджерлик) и част от северните склонове на най-източните части на Сърнена Средна гора. Пространството между Стара планина и Средна гора представлява част от Подбалканските полета, има неправилна четириъгълна форма с дължина изток-запад 28 km и север-юг 26 km.

Според класификацията на Събев, Станев (1963), територията на ТП ДГС Твърдица се намира в Европейско-континенталната климатична област. Климатичните подобласти са две: Умерено-континентална климатична подобласт, с един климатичен район – Планинския климатичен район (среднопланинска част) и в Преходно-континенталната климатична подобласт с два климатични района – Задбалкански нископланински климатичен район и района на Източните задбалкански полета.

Според Класификационната схема на типовете горски месторастения в Република България (1980), територията на ТП ДГС Твърдица попада в Тракийската (Т) горскорастителна област - подобласт Горна Тракия (ГТ), като във вертикално отношение разпределението на растителността е в следните пояси и подпояси: подпояс на крайречните и лонгозни гори (0-700 m надм. в.), подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-500 m надм. в.), подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (500-700 m надм. в.), подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела (700-1200 m надм. в.) и в подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1200-1700 m надм. в.).

Общата площ на горите и земите на територията на ТП ДГС Твърдица е 28861 ha. Залесената площ е 26741 ha (93,2 %), а незалесената дървопроизводителна площ – 62 ha (0,2 %). Недървопроизводителната площ е 2010 ha (6,8 %).

ТП ДГС Тича

Държавно горско стопанство Тича носи името си от с. Тича, самостоятелно кметство в състава на община Котел, Сливенска област.

Територията на стопанството се намира между 42°55.574' - 43°02.307' северна ширина и 26°14.712' - 26°34.256' източна дължина.

Съгласно Захариев и др. (1979), районът на ТП ДГС Тича е разположен в Тракийската горскорастителна област, подобласт Горна Тракия. Територията на стопанството се намира в северната част на областта. На север-северозапад граничи с ТП ДГС Омуртаг, на изток – с ТП ДГС Върбица, на юг – с ТП ДГС Котел, и на югозапад-запад – с ТП ДГС Кипилово.

ТП ДГС Тича е разположено в Източна Стара планина, по северните и южните склонове на Лиса планина и по северните склонове на Котелско-Върбишкия дял на главната старопланинска верига. Обхваща изцяло горната част на водосборния басейн на р. Голяма Камчия, както и малка част от водосборните басейни на р. Голяма река и р. Стара река.

Стопанството има форма на неправилен многоъгълник с дължина в посока изток - запад около 26 km и ширина в посока север-юг около 12 km. Площта на стопанството обхваща землищата на селата Братан, Малко село, Орлово, Остра могила, Соколарци, Тича, Топузево, Филаретово и Ябланово.

Според Събев, Станев (1963), територията на ТП ДГС Тича се намира в Европейската континентална климатична област (Умерено-континентална подобласт).

Според приетото райониране на горскодървесната растителност (Класификационната схема на типовете горски месторастения в България, 2011 г.) територията на горско стопанството се намира в Тракийската горскорастителна област (подобласт Източна Стара планина).

Общата площ на горите и земите на територията на ТП ДГС Тича е 13 491 ha. Залесената площ е 13 301 ha (98,6%) от общата площ на стопанството. Изредените култури и насаждения (с пълнота до 0,3 вкл.) са 406 ha (3,0%). Основно те са при широколистните високостъблени насаждения с естествен произход 367 ha, в иглолистните култури тази площ е 15 ha. Изредени дървостои се срещат и при издънковите гори за превръщане 7 ha, и при нискостъблените гори 17 ha. Незалесената горска площ, подлежаща на залесяване е 16 ha (0,1%) от общата площ. От нея 15 ha са голини и 0,4 ha – невъзобновени сечища. Недървопроизводителната горска площ е 175 ha (1,3%) от общата площ на стопанството.

ТП ДГС Нова Загора

Държавно горско стопанство Нова Загора носи името на главния административен център на района, в който се намира и седалището му - гр. Нова Загора. Територията на стопанството се намира между 42°22.115' - 42°37.640' северна ширина и 25°50.890' - 26°14.750' източна дължина. Съгласно Захариев и др. (1979), районът на ТП ДГС Нова Загора е разположен в Тракийската горскорастителна област, подобласт Горна Тракия. Заема западно-централната част на област Сливен.

ТП ДГС Нова Загора стопанисва горите върху територията на община гр. Нова Загора, област Сливен. На север граничи с ТП ДГС Твърдица, на североизток – с ТП ДГС Сливен, на югоизток – с ТП ДГС Ямбол, на запад и югозапад – с ТП ДГС Стара Загора и на северозапад – с ТП ДГС Гурково.

ТП ДГС Нова Загора е разположено е изцяло в Южна България, по най-източните склонове на Източна Средна (Сърнена) гора, северните и южните склонове на Св. Илийските възвишения и единично разпръснати по-малки комплекси гори в Новозагорското поле. Площта на стопанството е разположена в землищата на следните населени места: гр. Нова Загора и селата Баня, Съдийско поле, Научен, Кортен, Ценино, Каменово, Коньово, Съдиево, Езеро, Полско пъдарево, Омарчево, Питово, Дядово, Богданово, Любенова махала, Любенец, Загорци, Събрано, Стоил войвода, Караново, Брястово, Асеновец, Крива круша, Млекарево, Радево, Сокол, Еленово, Прохорово, Радецки, Пет могили, Бял кладенец и Новоселец.

Формата на стопанството е неправилна, леко удължена в посока север - юг (35 km). Най-голяма е ширината изток - запад (в северната част около 30 km), а най-тясна е южната част (около 20 km).

Според климатичното райониране на България, ТП ДГС Нова Загора попада в Преходно-континенталната климатична област и следните райони: Задбалкански котловини, Сърнена гора и Горнотракийска низина (Велев, Йорданова, 1997).

Общата площ на горите и земите на територията на ТП ДГС Нова Загора е 11 838 ha. Изредените култури и насаждения (с пълнота до 0,3 включително) заемат 0,3% от залесената площ. Разпространението на широколистните високостъблени гори и издънковите гори за превръщане в семенни са приблизително равни по площ. Незалесената дървопроизводителна площ е 669,4 ha. Недървопроизводителната горска площ е 1379,5 ha (3,6%) от общата площ на стопанството. Най-голяма част от недървопроизводителната горска площ заемат поляните – 593,2 ha (1,5 %), следвани от дивечовите ливади и нелесопригодните площи (по 0,4%).

ДПП „Сините камъни“

Природен парк „Сините камъни“ е разположен на южните склонове на Източна Стара планина (Удвой планина - Чатал балкан) над град Сливен. Намира се между географските координати: 42°30' - 42°50' северна ширина и 26°10' - 26°60' източна дължина.

Съгласно административно-териториалното деление на Република България, ПП „Сините камъни“ попада в Сливенска област, община Сливен, а площта на парка е разпределена по землища както следва: гр. Сливен (6292,6 ha), с. Ичера (1699,3 ha), с. Сотира (723,6 ha), с. Тополчане (346,5 ha), с. Калояново (1416,9 ha), с. Глушник (738,8 ha), с. Блатец – (164,8 ha).

Природен парк „Сините камъни“ попада в западната част на Източна Стара планина. Обхваща част от Сливенската планина и разделящите се от нея Стидовска планина и Гребенец на изток от Маришки и Аврамовски проходи, разположени съответно на Гребенец и Стидовска планина, на юг – от Асеновска река, гр. Сливен и Сливенското поле и р. Тунджа, която го отделя от Сърнена Средна гора. На север паркът е ограничен от пролома на р. Луда Камчия и от Котленска планина.

ПП „Сините камъни“ е единственият природен парк в Източна Стара планина. Разположен на територия от 11380,8 ha с цел опазване на неповторимия ландшафт, специфичните екосистеми и ценни елементи на флората, растителността и фауната в цялостният им комплекс. На територията на парка са съхранени едни от най-добре запазените, представителни горски екосистеми от широколистни гори в Източна България. От територията на парка 82,9% са гори, от които 92,4% са естествени, в голямата си част терциерни реликти (мизийски бук), явяващи се местообитания на повечето реликтни, ендемични и застрашени видове.

Съгласно Закона за защитените територии (ЗЗТ), цялата територия на парка е защитена. В нея са включени и следните защитени обекти: Скално образувание „Халката“ с площ 1,0 ha, пещера „Змееви дупки“ (0,7 ha), пещера „Песченик“ (1,4 ha), пещера „Бъчвата“ (0,2 ha), пещера „Хайдушка“ (0,9 ha) и вековна букова гора в м. Кушбунар (0,4 ha).

В Таблица 17 е представено разпределението на общо горски и земеделски територии, придобили характеристика на гори, в обхвата на област Сливен, по вид на земите и вид на горите (по данни от ГСП).

Таблица 17. Разпределение на горската площ по вид на земите и горите

Категория земи и гори	Иглолистни	Широко- листни високостъблени	Издънкови за превръщане	Нискостъблени	Общо	%
Естествени насаждения	1241	54741	44845	18371	119198	76.2
Култури склопени	20646	883	115	799	22443	14.3
Култури несклопени	533	381	115	57	1086	0.7
Всичко с пълнота 0.4-1.0	22420	56 005	45075	19 227	142727	91.2
Естествени редици	35	963	440	514	1952	1.2
Изредени култури	116	25		58	199	0.1
Всичко с пълнота 0.1-0.3	151	988	440	572	2151	1.4
ОБЩО ЗАЛЕСЕНА ПЛОЩ	22571	56993	45515	19 799	144878	92.6
Клек						0.0
ЗАЛЕСЕНА ПЛОЩ + КЛЕК	22571	56993	45515	19 799	144878	92.6
Пожарища	80	15	67	1	163	0.1
Голини	376	411	87	126	1000	0.6
Сечища	87	75	98	9	269	0.2
Всичко незалесена площ за залесяване	543	501	252	136	1432	0.9
Всичко дървопроизводителна горска площ	23114	57494	45767	19 935	146310	93.5
Обработваеми площи	6	25	35	2	68	0.0
Ливади	18	77	40	43	178	0.1
Поляни	736	1071	1672	1116	4595	2.9
Разсадници	2	9	20		31	0.0
Пътища, просеки	319	529	413	147	1408	0.9
Скали, реки, сипеи и пр.	357	278	604	2666	3905	2.5
Всичко недървопроизводителна горска площ	1438	1989	2784	3974	10185	6.5
ОБЩО ГОРСКА ПЛОЩ	24552	59483	48551	23909	156495	100

Залесената площ на горските територии е общо 144878 ha, което представлява 92,6% от общата горска площ в област Сливен (156495 ha). По отношение на вида на горите в залесената площ, преобладаващо участие имат широколистните високостъблени гори с 56993 ha, или 39,3% от общата залесена площ, следвани от издънковите гори за превръщане (45515 ha, или 30,6%), иглолистните гори (22571 ha или 15,2%) и нискостъблените гори (19799 ha или 13,3%).

По отношение на вида на земите в залесената площ, преобладаващо участие имат горите с пълнота 0,4-1,0 с 142727 ha (91,2%), от които по вид на горите преобладават широколистните високостъблени с 56005 ha (39,2%), следвани от издънковите за превръщане с 45 075 ha (31,6%) и иглолистните с 22420 ha (15,7%). Второ място по вид на земите в залесената площ на областта заемат склопените култури с 22 443 ha, които са основно иглолистни с 20646 ha, следвани от широколистните високостъблени с 883 ha и нискостъблените с 799 ha. Изредените култури и насаждения (вкл. с пълнота от 0,1 до 0,3) заемат 2 151 ha, или 1,4% от общата горска площ.

Незалесената дървопроизводителна площ (сечища, пожарища, голини) е 1432 ha, или 0,9%.

Недървопроизводителната горска площ (поляни, нелесопригодни голини, дивечови ниви, обработваеми земи, просеки и др.) е 10185 ha, което представлява 6,5% от общата горска площ.

3.2. Кратка история на горското и ловното стопанство в област Сливен

ТП ДГС Котел

Начало на лесоустройствените работи в района е положено през 1937 г., с изработването на стопански план за общинската гора на с. Градец.

Две години по-късно, през 1939 г., са били устроени бившите общински гори на селата Жеравна и Катунце. През 1949 г. общинската гора на с. Градец е включена в лесоустройствения план на бившата горскостопанска единица „Ичеренска“, а тези на другите две села – в плана на бившата горскостопанска единица „Жеравненска“.

Горите в землището на гр. Котел са устроени за пръв път също през 1949 г., в рамките на бившата Котленска горскостопанска единица. През 1957 г. повторно е направено ново, сложно устройство на горите на Котленската и Жеравненска горскостопански единици, а през 1959 г. са устроени останалите гори, като тези в землищата на селата Мокрен, Ново село, Пъдарево и Седларево са били включени в проекта на ДЛ Садово, а тези на селата Медвен и Градец – в проекта на стопански участък „Медвенски“.

През 1967 г. е изготвена лесоустройствена програма за територията на цялото горско стопанство, а през 1982 г. е извършено ново сложно горскостопанско планиране.

До 15.07.1988 г. горите в землищата на с. Пъдарево, Мокрен и Седларево са били стопанисвани от ДЛ Сливен, след което са прехвърлени за стопанисване към ГС Котел.

При двете последни лесоустройства в района – 1993-1994 г. и 2003-2004 г., бившето ДГС Котел е устроено приблизително в сегашните му граници.

От 01.01.2005 г. до от 31.05.2019 год. двете поделения – Котел и Кипилово – са обединени в едно горско стопанство с един ГСП от 2014 година. След 31.05.2019 г. ТП ДГС Котел и ТП ДГС Кипилово са две самостоятелни поделения.

ТП ДГС Кипилово

До май 1934 г. горите на ТП ДГС Кипилово са били администрирани и стопанисвани от Еленското административно лесничейство. През 1934 г. е обособено отделно общинско лесничейство, а от 1948 г. – Държавно горско стопанство.

Първото устройство на горите на територията на ТП ДГС Кипилово е извършено през 1949 г., като цялата горскостопанска единица е представлявала и един технически участък. През 1959 г. е извършено ново повторно горскостопанско планиране на тези гори.

Следващото ново сложно горскостопанско планиране е извършено през 1970 г., когато стопанството е разделено на три горскотехнически участъка: Стрелци, Кипилово и Борината. Друго сложно устройство е извършено през 1980 и 1991 г. Последното горскостопанско планиране, преди настоящото, е извършено през 2001-2002 г.

Инвентаризацията и горскостопанско планиране, започнало през 2022 г., се явява седмо по ред за ТП ДГС Кипилово.

ТП ДГС Сливен

Първото устройство на горските територии в района е извършено през 1949 г. Тогава са обособени Горско стопанство Сливен и горскостопанските единици (ГСЕ) „Белинско“, „Раковско“, „Ичеренска“, „Тунджанска“, „Г. Аврамов“ и „Чумерненска“.

През 1951 г. към ГС „Сливен“ са предадени ГСЕ „Белинско“, „Раковско“ и част от ГСЕ „Г. Аврамов“. През 1956 г. са предадени ГСЕ „Тунджанска“, а горите в землището на с. Нейково се предават на ГС Котел. През 1957 г. горите в землището на с. Ичера от ГСЕ „Ичеренска“ са предадени на ГС Сливен, а останалите гори от ГСЕ „Ичеренска“ – на ГС Котел.

В сегашните си граници Държавно горско стопанство Сливен е обособено през 1958 г. от обединението на ГСЕ „Белинско“, „Раковско“, „Ичеренска“, „Тунджанска“ и части от „Г. Аврамов“ и „Чумерненска“. Извършено е сложно устройство и са обособени пет технически участъка.

През 1967-1968 г. е извършено просто устройство на горите на ГС Сливен. Следващо устройство на горите на е извършено през 1976-1977 г. с главна лесоустройствена ревизия, при която е запазена поредната номерация на отделите. Площта на ГС Сливен е била разделена на шест горско-технически участъка – „Бяла“, „Раково“, „Ичера“, „Сливен-изток“, „Сливен-запад“ и Народен парк „Сините камъни“.

Следващият горскостопански план на ГС Сливен е изработен през 1990-1991 г. с главна лесоустройствена ревизия на предходния проект. Поредната номерация на отделите е запазена, но площта на стопанството е увеличена (прехвърлят се отдели от ГС „Твърдица“ - 1475,0 ha; ГС „Котел“ - 96,7 ha и ГС „Нова Загора“ - 63,2 ha), с което и броят на отделите от 614 нараства на 644. Новите отдели са с последна номерация – от 615 до 644. Част от площта (239,4 ha) се прехвърля към Народен парк „Сините камъни“, с което отделите на парка се увеличават и стават от 101 на 106 броя. Площта на лесничеството е била разделена на 642 отдела: 1-503; 506-644 и НП „Сините камъни“: 1-106.

През 2001-2002 година е следващото устройство. При инвентаризацията на горите площта на лесничеството е увеличена със 756,8 ha, в резултат от увеличение от 1723,4 ha и намаление от 966,6 ha в резултат от привеждане границите на лесничеството в съответствие с общинските граници. Резерват „Кутелка“ с площ 709,2 ha е отделен от територията на лесничеството защото преминава под юрисдикцията на МОСВ. В резултат броят и номерацията на отделите в лесничеството се променя и достига до 806. За приемственост и удобство за стопанисващия персонал е била запазена единната поредна номерация на отделите, а тези, идващи от съседни лесничества и новоустроени гори са приели последователно последните номера. За да се запази поредността на номерацията на отделите от ПП „Сините камъни“ и в същото време да бъде избегнато дублирането им с тези от I ГСУ „Бяла“, гореспоменатите отдели са приели същата номерация след прибавянето на седем стотици към всеки отдел - например № 1 става 701 и т.н.

Инвентаризация за периода 2012-2021 г. на ТП ДГС Сливен е съобразена с новата наредба за инвентаризацията в горите – № 18 от 7 октомври 2015 г. Цялата площ на ТП ДГС Сливен е изчертана на една карта в М 1:85 000. Горите на лесничеството са били разделени на група гори и земи с основно дървопроизводителни и средообразуващи функции и на група гори и земи в защитни, рекреационни и защитени територии. На основание чл. 5, ал. 3 от Закона за горите, чл. 6 и чл. 8 на Закона за биоразнообразието, към категорията „специални“ са отнесени площите, попадащи в защитени зони по Натура 2000: „Котленска планина“ BG0000117, „Река Горна Луда Камчия“ BG0000136, „Сините камъни“ BG0000164, „Твърдишка планина“ BG0000211, „Тунджа-1“ BG0000192, „Керменски възвишения“ BG0000418, „Гребенец“ BG0000420, „Гора Тополчане“ BG0000553, „Гора Желю Войвода“ BG 0000554 и „Гора Блатец“ BG0000567, определени по Директива на ЕС 92/43 (за местообитанията) и защитените зони: „Котленска планина“ BG0002029, „Сините камъни-Гребенец“ BG0002058, „Каменски баир“ BG0002059 и „Адата-Тунджа“ BG0002094, определени по Директива на ЕС 79/409 (за дивите птици). Към тази категория са причислени и новообявените през ревизионния период защитени територии по ЗЗТ. В резултат на това 77,2% от общата залесена площ на ТП ДГС Сливен, установена при изминалата инвентаризация, попадада в категорията „защитни и специални горски територии“. Залесената площ на групата гори и земи в защитни, рекреационни и защитени територии е устроена по видове гори, съгласно

отчета на горския фонд. Посредством пробни площи (Битерлих) и пълно клупиране е изчислен запасът на зрелите семенни насаждения, а запасът на младите и средновъзрастните семенни и издънкови насаждения и култури е изчислен по опитни таблици. По време на теренните работи през 2011 г. са заложени 5 броя почвени профили. Резултатите от анализите са добавени към заложените през 1977 година 10 броя и през 1990 г. 15 броя почвени профили, била е заложена и 1 брой нова постоянна пробна площ.

През 2021 г. са инвентаризирани всички територии, независимо от собствеността им, които отговарят на понятието "гора" според Закона за горите. Отразени са всички промени, станали в горските територии през ревизионния период. Установени и картирани са типовете горски месторастения, определен е подходящия състав за месторастенето на насажденията на базата на "Класификационна схема на типовете горски месторастения в РБ" от 2011 г. и "Инструкция за установяване и картиране на типовете горски месторастения и определяне състава на дендроценозите" от 2011 г. и е изчислен очаквания икономически ефект. Разгледани са икономическите условия в района на стопанството. Направена е характеристика на горските територии по собственост, по вид на горите и по категории гори. Извършен е подробен анализ на досегашното устройство и стопанисване на горите в ТП ДГС Сливен. Защитните и специални гори са описани съгласно чл.5, ал.1, 2, 3 от Закона за горите. Направена е таксационна характеристика на гората, съобразно която са обособени стопански класове и турнуси на сеч. Поставени са целите на стопанисване. Дадени са насоките за организация на стопанисването и са планирани мероприятия, осигуряващи оптимален ефект, както по отношение на продуктивността, така и по отношение на защитните и специалните функции на гората и защитените територии (съобразени със Закона за биологичното разнообразие и Закона за защитените територии). Изработен е план за дейностите по опазване на горите от пожар за цялата територия на ТП ДГС Сливен, независимо от собствеността. За горскостопанските територии, попадащи в санитарно-охранителни (вододайни) зони е разработена отделна глава. Горскостопанските мероприятия за държавните територии са съобразени с Наредба № 3/16.10.2000 г. на МОСВ, МЗ и МРРБ.

Територията на Природен парк „Сините камъни“ е обединена в един Горскостопански план с територията на стопанството. Има изработен План за управление, който още не е одобрен. Разработена е отделна глава, съобразена с този проекто-план за управление.

ТП ДГС Стара река

До 1937 г. горите в района на Държавно лесничейство Стара река са били администрирани и стопанисвани от Еленското административно лесничейство. През 1937 г. е образувано Есканското ревирно лесничейство, което е обхващало държавните гори „Ескана“ и „Бяла крава“ от бившата Еленска околия. През 1949 г. е направено прерайониране на горите в тази околия, като е образувано Държавно горско стопанство Ескана, впоследствие преименувано в Държавно горско стопанство Стара река, обхващащо държавната гора „Ескана“, бившите общински и частни гори в района на съвета на с. Стара река и припаднените към него села, както и част от бившите частни гори в района на съвета в с. Константин, Еленска околия. През 1959 г. бившите частни гори в землището на с. Константин са били прехвърлени към държавното Горско стопанство Елена.

Първото горскостопанско планиране в района на Държавно лесничейство Стара река е завършено през 1936 г. на тогавашната държавна гора „Ескана“, а през 1947 г. е извършена ревизия на изготвения през 1936-1937 г. лесоустройствен план. След прерайониране на горите в бившата Еленска околия през 1949 г. е изготвен нов

лесоустройствен план, обхващащ държавната гора „Ескана“ и бившите общински и частни гори в землището на съвета в с. Стара река, както и на част от бившите частни гори в землището на с. Константин. През 1970-1971 г. е извършено ново повторно горскостопанско планиране на тези гори без 4 отдела, придадени на ГС Елена, като е обособен един технически участък. По-късно по административен път горското стопанство е било разделено на два технически участъка – „Стара река“ и „Ескана“, с отделяне на гори със стопанско и специално предназначение. В горите със стопанско предназначение са били обособени следните стопански класове: иглолистен с турнус 100 години; буков високобонитетен с турнус 120 години; буков нискобонитетен с турнус 100 години; дъбов с турнус 120 години; за превръщане с турнус 60 години; за реконструкция с период на завършване 15 години.

Следващото горскостопанско планиране на ДЛ Стара река е извършено през 1979-1980 г. с обособяване на същите и други стопански класове в горите със стопанско предназначение

При горскостопанско планиране през 1991-1992 г. за картна основа са послужили топографски карти в М 1:10 000, получени по фотометричен път от такива в М 1:5 000, а също така за почти цялата площ са ползвани и аерофотоснимки. Запасът на зрелите и презрели дървостои е установен чрез математико-статистически методи, а на останалите дървостои – по растежни таблици. Горите и голите горски площи при това устройство са били разпределени на група със стопанско предназначение (91,8% от общата площ) и група гори със специално предназначение (8,2%). В горите със стопанско предназначение са били обособени редица стопански класове.

При изработването на последния лесоустройствен проект (2003-2004 г.) е запазена поредната номерация на отделите, както и разделението на два горскостопански участъка – Стара река и Ескана. За картна основа при съставянето на горскостопанските карти са използвани топографски карти в мащаб М 1:10000, фоторепродукции от такива в мащаб М 1:5000 и ортофотоплание.

Последния горскостопански план на горски площи, които се намират в района на ТП ДГС Стара река е приет през 2013 г. въз основа на теренни проучвания, извършени през 2012 г. Типовете горски месторастения са картирани въз основа на постановките, разработени в „Инструкция за установяване и картиране на типовете горски месторастения и определяне на състава на дендроценозите“ от 2011 г. Определянето на типовете горски месторастения е извършено на база проучвания и анализ на физико-географските, климатичните, почвените и др. растежни условия. Подробна характеристика е направена на типовете горски месторастения, които имат съществено значение за стопанството. Определен е икономическият ефект от подходящия състав, предвиден общо за стопанството. На таксационните описания са нанесени данни за горско-растителната област, пояс, подпояс, за типовете почви и други особености на микрорелефа. Нанесени са още съкратеното обозначение на определения на терена тип месторастение и неговия номер съгласно „Класификационната схема“. Въз основа на определените типове месторастения, според конкретните особености на всеки подотдел е определен и най-подходящия състав по дървесни видове и бонитети. Разгледани са икономическите условия на района, в който се намира територията на стопанството, досегашното стопанисване и състояние на горите. Планирани са необходимите лесовъдски мероприятия за екологосъобразно стопанисване, повишаване производителността на дървостойите и повишаване защитните и специалните функции на горските биоценози, съобразно предназначението на всяко отделно насаждение.

ТП ДГС Твърдица

Горите на територията на горското стопанство до 1935 г. са стопанисвани от Сливенското и Новозагорското административни лесничейства. От 1935 г. горите на сегашните ГСУ „Козарево“, „Твърдица“ и „Блягорница“ са стопанисвани от новооткритото в с. Твърдица реверно лесничейство. През 1952 г. това лесничейство е закрито и трансформирано в горско-технически участък на Новозагорското лесничейство. От 1955 г. горите в землищата на селата Козарево, Твърдица, Запалня и Сборище, както и бившата Държавна гора „Новозагорска Чумерна“ са обединени в самостоятелно горско стопанство, горите на което са стопанисвани като един технически участък. През 1960 г. е извършено разделянето на три ГТУ: „Козарево“, „Твърдица“ и „Блягорница“. През 1975 г. ГС Твърдица се обединява с ГС Бяла паланка, като се образува ДГС Твърдица. Историата на закритото през 1975 г. ГС Бяла паланка води началото си от 1935-1936 г., когато е открито Чумерненското реверно лесничейство. То е обединявало Държавната гора „Чумерна“ с Държавните гори „Ескана“, „Бяла крава“ и „Колка Усойка“ от бившата Еленска околия, по-късно отпаднали, а на тяхно място са включени общинските гори на селата Бяла паланка, Градско и Жълт бряг. През 1947 г. Чумерненското и Шивачевското реверно лесничейство, стопанисващо горите в землищата на селата Голямо Шивачево и Боров дол, се обособяват в горски стопанства, а през 1951 г. се обединяват в ГС Чумерна с два ГТУ – Шивачево и Чумерна. В тези си граници стопанството е преименувано през 1967-1968 г. в ГС Бяла паланка и съществува до 1975 г., когато влиза с четирите си ГТУ – Голямата река, Малката река, Бяла паланка и Боров дол в състава на ГС Твърдица.

Първите лесоустройствени работи за части от днешното ТП ДГС Твърдица (Държавни гори Чумерна и Новозагорска Чумерна) са извършени през 1936 г. През 1943 г. е устроена бившата общинска гора на с. Голямо Шивачево, а през 1947 г. – тази на с. Твърдица, от частния лесоустроител инж. Н. Русев. През 1949 г. е извършено цялостно горскостопанско планиране на гореспоменатите гори, включени в горскостопански единици „Чумерна“, „Твърдица“ и „Шивачево“. Повторно цялостно устройство на реверните Лесничейства Чумерна и Шивачево е извършено през 1957-1958 г., а през 1967-1968 г. е направено просто горскостопанско планиране на същите гори. През 1977-1978 г., 1989-1990 г. и 2000-2001 г. са извършени главни лесоустройствени ревизии, като при горскостопанското планиране от 1989 г. са използвани черно-бели аерофотоснимки с пълно покритие на площта на стопанството, а през 2000 г. – за около 80% от площта на устройвания обект (старопланинската част). При посочените 2 лесоустройства за картна основа са използвани топографски карти в М 1:10 000, получени от карти в М 1:5000. Устройствата са извършени на типологична основа, като е използвана „Класификационната схема на типовете горски месторастения в НРБ“ от 1983 година. Площта на стопанството е разделена на пет горскотехнически участъка: „Козарево“, „Твърдица“, „Блягорница“, „Шивачево“ и „Бяла паланка“.

В сегашните си граници ТП ДГС Твърдица е формирано при горскостопанското планиране от 2000 г., когато е устроено изцяло и само в границите на община Твърдица.

В горскостопанския план 2010-2011 г. за картна основа са използвани картите на възстановената собственост по ЗВСГЗГФ, получени от поземлените комисии в дигитален формат, за всички землища на територията на община Твърдица. При картирането са използвани цветни ортофотопланове от 2006 г., предоставени в цифров вид от ИАГ.

ТП ДГС Тича

Горите в района на сегашното ТП ДГС Тича до 1934 г. не са били устроени, а са стопанисвани по временни годишни програми (планове). През 1933-1934 г. за първи път са устроени само държавните гори „Сакара“ и „Тича“ със съставяне на отделни

лесоустройствени проекти. През 1947-1948 г. е извършено повторно устройство на тези гори. През 1950 г. е извършено ново устройство на неустроените тогава общински гори, като е бил съставен отделен лесоустройствен проект (бивша ГСЕ Филаретовска).

През 1957-1958 г. е извършено повторно устройство на всички гори на бившите горскостопански единици „Сакара“, „Тича“ и „Филаретовска“ и е съставен цялостен лесоустройствен проект. През 1962-1963 г. съгласно ПМС № 100/30.05.1961 г. е съставен проект за създаване на култури от орех и лешник в района на ГС Тича. През 1967-1968 г. повторно е извършено просто устройство, като територията на лесничейството е била разделена на три технически участъка – „Лисец“, „Камбуров“ и „Тича“ с обособяване на стопански класове.

През 1977-1978 г. е извършена главна лесоустройствена ревизия, при която са запазени границите на техническите участъци и са обособени стопански класове. Следващото горскостопанско планиране е извършено през 1989-1990 г. върху площ от 12 814,3 ha. За картна основа са използвани топографски карти в М 1:10000, репродукция на топографски карти с М 1:5000. Проектът е изработен на типологична основа, на базата на типове горски месторастения. При това горскостопанско планиране запасът на сечнозрелите високостъблени насаждения е определян на базата на пълно клупиране, пробни площадки (метод на Битерлих), а за останалите насаждения и култури е изчислен чрез опитни таблици. Горите и голите горски площи на ТП ДГС Тича при това устройство са били разпределени на група гори със стопанско предназначение (94,4%) и група гори със специално предназначение (5,6%). Основна насока на стопанисването в групата гори със стопанско предназначение е било насочено преди всичко към осъществяване на разширено възпроизводство на главният продукт – дървесината, а паралелно с това да се поддържат и подобряват социалните функции на гората. Съобразно с така поставената цел на стопанисването и състоянието на насажденията в тази група гори са били обособени „Група гори със стопанско предназначение“ и „Група гори със специално предназначение“. В групата гори със специално предназначение ползването на дървесина е проектирано като второстепенна цел. Приоритет в тези гори са били техните специални функции.

През 2000-2001 г. е извършена поредната, пета по ред главна лесоустройствена ревизия на стопанството, като са устроени всички горски територии, независимо от собствеността им. При изработването на този лесоустройствен проект за картна основа са използвани топографски карти в мащаб 1:10000, репродукция на топографски карти с мащаб 1:5000. Проектът е изработен на типологична основа, на базата на типове месторастения. При това устройство се запазват трите горскостопански участъка – „Лисец“, „Братан“ „Тича“. Запасът на сечнозрелите високостъблени насаждения е определен чрез пълно клупиране и други математико-статистически методи, а за останалите дървостои – по опитни таблици. Основните насоки на стопанисване на дървостойте в горите с дървопроизводителни и средообразуващи функции са били към организиране разширено възпроизводство на главния продукт - дървесината, а паралелно с това да се поддържат и подобряват специалните функции на гората. Съобразно с така поставената цел на стопанисване, санитарното и общо състояние на насажденията от тази група са били обособени в стопански класове.

Последният горскостопанският план на ТП ДГС Тича е разработен въз основата на данните от извършената инвентаризацията при теренно-проучвателни работи през лятото и есента на 2014 г. Обект на горскостопанско планиране са горските територии – държавна собственост, както и тези собственост на физически лица, юридически лица и техните обединения с обща площ до 2 ha. Направени са анализи за състоянието на горите, потенциала на горските месторастения, в резултат от проведените до сега лесовъдски, лесокултурни, противоерозионни, противопожарни и други мероприятия. При

извършената инвентаризация са отразени всички промени в горските територии, настъпили през предходния ревизионния период. Разгледани са природните фактори, обуславящи формирането на типове горски месторастения, вида и състоянието на горскодървесната растителност и нейната потенциална производителност. В зависимост от конкретните почвено-климатични условия на типологична основа е проектиран и желания видов състав, в съответствие с изискванията на "Инструкцията за установяване и картиране на типовете горски месторастения и определяне на състава на дендроценозите" от 2011 г. За всеки подотдел от дървопроизводителната площ на горското стопанство, поляните, обработваемите площи и ливадите е определен типът горско месторастение и горскодървесните видове, подходящи за него. Възпроизводството на горите е тясно свързано с избора на подходящите дървесни видове за залесяване за постигане на максимална производителност на дървесина и същевременно осигуряване на защитните и специални функции на гората. Въз основа на данни от таксацията, дървопроизводителните възможности на месторастенията и анализа на стопанисването са дадени насоки за бъдещо стопанисване.

ТП ДГС Нова Загора

В сегашните си граници ТП ДГС Нова Загора обхваща бившите горскостопански единици „Тунджанска“ и „Новозагорска“, устроени за първи път съответно през 1950 и 1954 г. Естествените гори в района са с издънков произход и до 1960 г. са стопанисвани нискостъблено, т.е. сечищата са залагани ежегодно за всяко село, или група села. До 1948 г. не е практикувано изкуствено залесяване. Масова залесителна дейност се разгръща в началото на 60-те години на XX в., във водосбора на създадения по същото време яз. Жребчево.

Второ горскостопанско планиране се извършва през 1970-1971 г., а третото започва през 1986 г. и е завършено през 1987 г., когато територията на стопанството е приведена в съответствие с териториално-административното деление от на страната от 1980 г. В резултат на това към стопанството са включени землищата на с. Баня (от ГС Твърдица) и с. Крива круша (от ГС Стара Загора), но отпадат землищата на селата Ковачево, Овчарци и Малка детелина, които преминават към ГС Стара Загора, както и землищата на селата Червенаково, Близнец и Сърцево, които преминават към ГС Твърдица. Това горскостопанско планиране е първото, извършено на типологична основа, съгласно „Класификационната схема на типовете горски месторастения в НРБ“ от 1980 г. Използвани са топографски карти в М 1:5 000, трансформирани по фотомеханичен път в М 1:10 000. Запасите на всички насаждения и култури са определяни чрез растежни таблици. В горите със стопанско предназначение са били обособени 7 стопански класа, а горите със специално предназначение са разпределени към следните видове гори: иглолистни, широколистни високостъблени, за реконструкция, издънкови за прерастване и нискостъблени.

През 1998-1999 г. е съставен четвъртият по ред лесоустройствен проект (ЛУП). Според действащият по това време Закон за горите (1997 г.), са били определени горски територии с дървопроизводителни и средообразуващи функции, защитни и рекреационни гори и гори в защитени територии. В първата група гори са обособени 9 стопански класа. В ЛУП от 1999 г. е било предвидено общо ползване в размер на 86 900 m³ стояща маса с клони. В действителност са добити общо 109244 m³, т.е. преизпълнението е над една четвърт. Причината за това е големият обем на санитарни сечи извън разчетите на ЛУП, водени в опожарените през 2000 г. иглолистни култури. Планираните възобновителни сечи имат много малък дял, едва 12,4% от общия размер на заложеното по ЛУП и 11,1% от изпълненото. Водеща е голата сеч в акациев гори, както и в други насаждения за нискостъблено стопанисване, следвана от постепенна сеч

в издънкови насаждения за превръщане, съответно в предвижданията 56,5% към 35,6%, а в действителност изпълненото съотношение е 57,8% към 42,2%. От предвидените над 2,2 хил. ha отгледни сечи изпълнението е 41,7%. За реконструкция са били предвидени 1,2 хил. ha и до отмяната на това мероприятие през 2007 г. площното изпълнение е почти две трети. Част от мероприятията са останали неизпълнени поради нормативни промени – реституция на гори и земи по смисъла на Закона за възстановяване на горите и земите от горския фонд (ЗВГЗГФ) от 1997 г., Наредба № 33 от 30 юли 2004 г. за видовете сечи и методите за тяхното провеждане на МЗГ, която отменя действалият дотогава правилник за сечите, указанията за преценка на горите за реконструкция от 2007 г., прилагане на европейското екологично законодателство (Натура 2000) и др. През този ревизионен период са извършени значителен обем залесявания (над 700 ha) с цел преодоляване на последиците от горските пожари.

Работата по петия по ред лесоустройствен проект започва през 2008 г., който е предаден в чернови вид година по-късно, но е утвърден през 2013 г., след издаване на решение на МОСВ за преценяване вероятната степен на отрицателно въздействие на ЛУП върху местообитания, предмет на опазване на защитените зони от Европейската екологична мрежа Натура 2000 (чл. 31, ал. 7 от ЗБР).

В последния горскостопански план от 2019 г. инвентаризацията се извършва в границите на землищата на: гр. Нова Загора и селата Бая, Съдийско поле, Научен, Кортен, Ценино, Каменово, Коньово, Съдиево, Езеро, Полско пьдарево, Омарчево, Питово, Дядово, Богданово, Любенова махала, Любенец, Загорци, Събрано, Стоил войвода, Караново, Брястово, Асеновец, Крива круша, Млекарево, Радево, Сокол, Еленово, Прохорово, Радецки, Пет могили, Бял кладенец и Новоселец. Структуриран е в четири раздела. В първият от тях са разгледани данните от инвентаризацията на горските територии, във втория – планираните лесовъдски и горскостопански мероприятия, а в третия – дейностите по опазване на горските територии от пожари. Четвъртият раздел съдържа информацията по чл. 61, ал. 5 от Наредба №18/07.10.2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии, която да послужи за преценяване вероятната степен на отрицателно въздействие на планираните дейности върху защитените територии и защитените зони Натура 2000. Съгласно техническото задание за проектиране е изработен и ловностопански план.

ДПП „Сините камъни“

Горите на територията на днешния ДПП „Сините камъни“ са устроени за първи път през 1949 г. С протокол на Комисия от 24.05.1949 г. е създадена Държавна горскостопанска единица (ДГСЕ) „Сливенска“, образувана от: част от държавната гора „Матей“, „Синаница“ и „Драгойка“; част от бившите общински гори на селата Драгоданово, Блатец и Голямо Чочовене (Сливенска околия) и Ичера и Раково (Котленска околия); бившите общински гори на град Сливен и селата Глушник, Сотирия, Чинтулово, Речица, Малко Чочовене, Гавраилово, Селиминово, Струпец и Джиново; частните гори на град Сливен и селата Тополчане, Сотирия и Струпец (Сливенска околия).

В горско-административно отношение стопанската единица е включена в Сливенския горско-производствен район и е стопанисвана от Държавно горско стопанство Сливен към Сливенска Районна дирекция на горите.

Преди създаване на Държавното горско стопанство за горите е отговарял административен лесничей на гр. Сливен, а за проектираните мероприятия е имало одобрени годишни планове.

Горите на ДГСЕ „Сливенска“ се устройват за първи път през 1949-1950 г. от Отдела за измерване и уреждане на горите към Министерството на горите с референт-ръководител Йордан Стоев. Обособени са три стопански класа - високостъблен,

нискостъблен и охранителен. Към високостъблени стопански клас са отнесени част от държавните гори „Синаница – Драгойка“ (по горното течение на реките Магарешка и Давидова), държавната гора „Матей“, както и част от бившите общински гори на гр. Сливен в м. „Даула“, „Седлото“ в района на вр. Българка и над м. „Карандила“ до р. Голям Джендем, бившата общинска гора на с. Раково в м. „Калуните“. В този стопански клас са водени само отгледни сечи, които са оценени като „лошо изведени“. Средната възраст е 42 години, без наличие на зрели насаждения. Останалите гори са причислени към нискостъблени клас с проектен турнус 20 години. Средната възраст на насажденията е 19 години. В по-голямата част от площта на този клас е водена гола сеч, като проектното годишно ползване винаги е превишавано и в действителност стопанисването е ставало при 15 годишен турнус. Площта на сечищата е определяна окомерно. В нискостъблените голи сечища превес са имали дървата за огрев и листниците.

Ползването от бившите общински и частни гори в миналото е характеризирано като бесистемно и безразборно. Пашата също е безразборна и е спомагала за закълявяването на насажденията. От безконтролната паша в гората, общото състояние на растителността е много влошено, като насажденията в болшинството си са силно изредени и на мястото на главния дървесен вид са се настанили нежелателни и малоценни дървесни и храстови видове, без стопанско значение. Не са взети никакви мерки за осигуряване успешното естествено възобновяване. Естественото възобновяване на насажденията не е подпомагано и чрез изкуствени залесявания.

Разстроения, силно изредени насаждения, пустеещите и опороени земи със IV - V степен на ерозия, са отнесени към охранителния стопански клас, който се нуждаел от особено внимание. В бъдещото стопанисване е предвиден по-висок турнус - за високостъблени стопански клас - 120 години, а за нискостъблени - 30 години. За предотвратяване на безконтролната паша са определени пасищни блокове за стадата. За по-добра охрана, територията на ГС е разделена на двадесет охранителни участъка.

През 1957 г. Главно управление на горите предлага 7 000 ха гори за осъществяване на комунално-битови и паркоустройствени мероприятия, върху която територия е образуван комплекс „Сините камъни“. В границите му са отделени пет лесопарка (Карандила, Абланово, Равна река, Даула и Мочурите), проектирани и частично устроени с цел да задоволяват нуждите за отдих, спорт и туризъм на жителите на гр. Сливен. През този период е изградена седалкова въжена линия, както и по-голямата част от пътищата и е улеснен достъпът до планината. Изградена е по-голямата част от легловата база на Карандила и Даула и са обособени зоните за краткотраен и седмичен отдих. Целият сграден фонд на територията на парка е водоснабден и електрифициран. В м. „Даула“ е изградена ски-писта, оборудвана със ски-влек.

През 1980 г. със Заповед № 893/28.11.1980 г. на КОПС при Министерския съвет е обявен парк „Сините камъни“ със статут на народен парк. Съгласно заповедта са регламентирани редица забраните в района на парка. Разрешава се пашата на добитък (без кози), като броят и видът на добитъка се определят ежегодно от горското стопанство, съгласувано с Районната инспекция за опазване на околната среда, в съответствие с предвижданията на паркоустройствения проект и състоянието на насажденията. През 1982 г. територията на парка е разширена от 6107,8 ха на 6684,5 ха.

С приемането на Закона за защитените територии от 1998 г. е предвидено в тригодишен период „Сините камъни“ да бъде прекатегоризиран в природен парк, което е извършено със Заповед № РД-351/14.07.2000 г. на МОСВ. Понастоящем площта на ПП Сините камъни е 11380,8 ха, в това число 10919,7 ха горски и 461,1 ха земеделски територии.

През 2000 г. МОСВ утвърждава Задание за разработване на план за управление на ПП “Сините камъни”. През 2000 г. (преди разширение на парка) и 2022 г. (след разширение на парка) са сключени договори между “Агролеспроект” - ЕООД и Национално управление на горите (НУГ) за изработване на план за управление на ПП “Сините камъни”.

4. ЛЕСИСТОСТ НА ОБЛАСТТА И ОБЩИНИТЕ

Опазването на лесистостта е главната цел на Закона за горите и горските власти. Поради средообразуващото значение на горите всички цивилизовани страни водят политика на запазване и по възможност увеличаване на площта им.

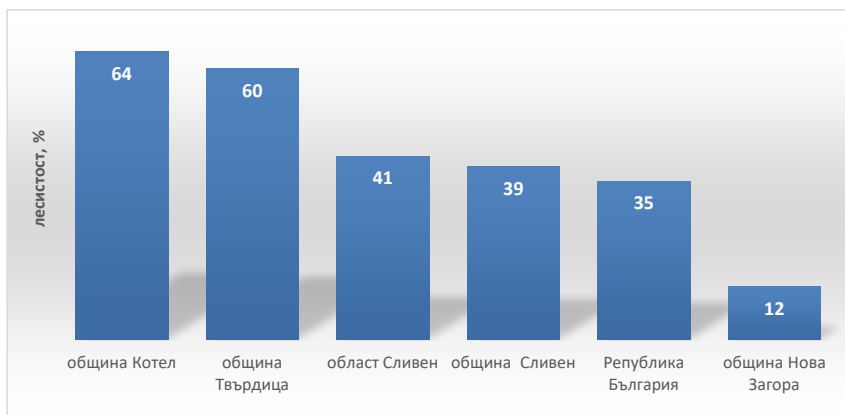
Лесистост на една териториална единица (землище, община, област, страна и под.) е делът на горите от площта ѝ. В далечното минало, преди разпространението на земеделието, естествената лесистост на Европа е била 80% и повече, докато днес е около 33%. Политиката на залесяване в следвоенните години е увеличила лесистостта на нашата страна от 22% на 35%, което се смята за историческо постижение. Посредством залесяването са овладени пороните и е спряна почвената ерозия. Днес лесистостта на България е близка до средната в Европа. Много висока лесистост имат рядко населените северни страни – Финландия, Швеция и Русия.

Общата площ на област Сливен е 354409 ha, вкл. селскостопански земи, гори и населени места (Таблица 18). Горските територии на областта възлизат на 156 495 ha, а залесената (лесопокрита) площ – 144 878 ha. Залесената площ е 40,9% от територията на областта, т.е. средната ѝ лесистост е 40,9% - по-голяма от средната за страната (35%)..

Таблица 18. Лесистост по общини в област Сливен (ОГТ 2020)

Община		Залесена площ	
Име	Територия* (ha)	в ha	в % от тази на областта
Котел	85810	55098	64.2
Нова Загора	87686	10347	11.8
Сливен	136663	52692	38.6
Твърдица	44250	26741	60.4
Всичко	354409	144878	40.9

Разпределението на лесистостта по общини е дадена на Фиг. 8. Планинските общини Котел и Твърдица имат лесистост по-висока от средната за областта, а равнинната община Нова Загора има лесистост 3,4 пъти по-ниска от средната. Освен природозащитното ѝ значение, лесистостта има и чисто стопанско значение. Високата лесистост на Котел и Твърдица показва, че горското стопанство играе важна роля за поминъка на населението им, а ниската лесистост на Нова Загора говори за трудности при снабдяването на населението с дърва, които са най-евтиното гориво за отопление през зимата.



Фигура 8. Лесистост по общини

5. АНАЛИЗ НА ПОТЕНЦИАЛА НА ГОРСКИТЕ И ЛОВНИТЕ РЕСУРСИ

5.1. Анализ на потенциала на горските ресурси

Потенциалът на горските ресурси в област Сливен включва дървесни и недървесни горски ресурси, ловни ресурси и нематериални ползи. Анализът е направен въз основа на данните от последните приети инвентаризации на горските територии и залесени земи. Разпределението на запаса (в m^3) по дървесни видове и класове на възраст, за категориите високостъблени, издънкови за превръщане и нискостъблени гори (към 2020 г.) е показано в Таблицы 19 и 20.

При високостъблените гори общият запас е $9488902 m^3$. Запасът на иглолистните дървесни видове е $3099038 m^3$, а на широколистните – $6389864 m^3$.

Близко половината от запаса на иглолистните ($1505355 m^3$) се формира от бял бор, предимно във възраст от 21 до 60 години, т.е. II и III клас на възраст. На второ място са запасите от черен бор, следвани от смърч и други иглолистни видове.

В широколистните високостъблени гори запасът достига $6389864 m^3$ (Таблица 19). Около 90% от този запас ($5751993 m^3$) е от бук, предимно във възраст над 100 години. На следващо място са запасите от дъб, тополя, габър и други високостъблени широколистни видове.

Запасът на издънковите широколистни гори е $4816625 m^3$, а общият запас на високостъблените (иглолистни и широколистни) и издънковите широколистни гори е $14305527 m^3$ (Таблица 19).

Запасът на издънковите гори за превръщане е $4310853 m^3$, който се формира главно от дъб ($1976794 m^3$) и бук ($1070738 m^3$) (Таблица 20). Запасът на нискостъблените гори ($505772 m^3$) се формира основно от акация ($196272 m^3$) и келяв габър ($114348 m^3$).

Таблица 19. Разпределение на запаса по дървесни видове и класове на възраст, високостъблени гори и общо в област Сливен, 2020 г.

Дървесни видове	Общо	1-20 г.	21-40 г.	41-60 г.	61-80 г.	81-100 г.	101-120 г.	121-140 г.	над 140 г.	Надлесни
I. Иглолистни	5731261	186509	2125827	3250598	145684	9333	4390	6530	2070	320
Бял бор	2732437	114830	1114212	1484198	17184	1888	60			65
Смърч	625931	4838	319833	299890	1370					
Черен бор	2058355	62879	599512	1263904	123690	3345	3840	70	870	245
Ела	26436	35	10681	5290	2810	4100	490	1820	1200	10
Бяла мура	20	20								
Черна мура										
Дугласка	271358	1252	79350	190756						
Лиственица	2675		455	2220						
Други (общо)	14049	2655	1784	4340	630			4640		
II. Широколистни високостъблени	14189893	129122	1403794	1772556	1382375	1483612	2361863	3684089	1964056	8426
Бук	10819126	67794	847681	1165108	1078712	1191501	1821930	2948815	1690009	7576
Дъб	1133392	9538	81842	84746	65465	91776	198004	440407	161474	140
Цер	334387	3169	23507	35233	37593	43633	142962	45062	2889	339
Габър	1510446	29776	367631	380928	151487	131829	177759	196231	74504	301
Бряст	2789	350	761	260	1388			30		
Ясен	37240	1160	4635	9682	9696	2651	1700	6016	1700	
Липи	75486	2862	15218	26128	13910	5671	4094	5978	1625	
Топола	11093	3115	6065	1888	25					
Трепетлика	26187	2733	5025	6775	9098	951	630	880	70	25
Явор	135373	4436	19862	32877	3093	6546	7364	33880	27285	30
Бреза	19933	1555	11337	6650	391					
Кестен	261	10	170	81						
Орех	9473	40	3292	6101	40					
Други (общо)	74707	2584	16768	16099	11477	9054	7420	6790	4500	15
Всичко широкол. високостъбл.	14189893	129122	1403794	1772556	1382375	1483612	2361863	3684089	1964056	8426
Всичко високостъблени	19921154	315631	3529621	5023154	1528059	1492945	2366253	3690619	1966126	8746
Всичко издънкови	6077022	151077	657625	1718491	3549829					
Всичко	25998176	466708	4187246	6741645	5077888	1492945	2366253	3690619	1966126	8746

Таблица 20. Разпределение на запаса (m^3) по дървесни видове и класове на възраст, издънкови гори в област Сливен, 2020 г.

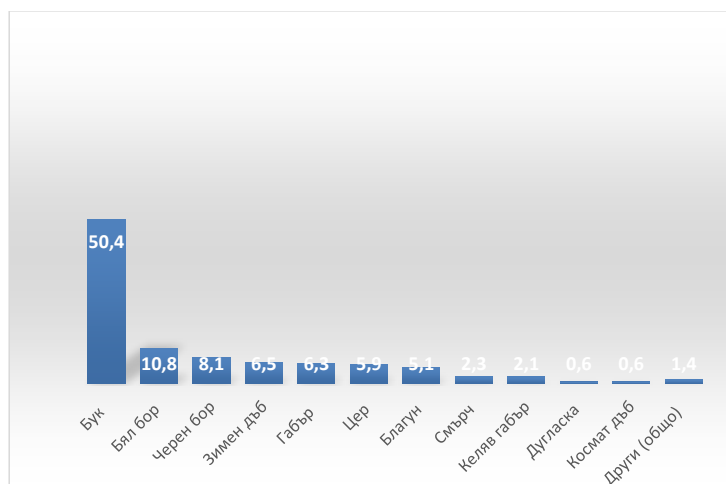
Дървесни видове	Общо	1-5 г.	6-10 г.	11-15 г.	16-20 г.	21-25 г.	26-30 г.	31-35 г.	36-40 г.	41-45 г.	46-50 г.	51-55 г.	56-60 г.	над 61 г.	Надлесни
V. Издънкови за превръщане	5395250	220	7306	23750	51131	93295	139542	123121	189576	101623	329709	287174	797682	3248699	2422
Дъб	2086017	95	3229	9031	18734	31138	46959	29218	47840	33426	131387	115661	360388	1258325	586
Цер	1159171		1562	2955	12076	19417	27569	17082	21544	13553	60974	58286	190909	732797	447
Бук	1168480	55	438	878	3590	11341	20158	23056	41751	29375	53763	36657	116552	829727	1139
Габър	785379	20	780	8497	11965	26725	35740	43281	63826	19537	63677	48742	98366	363983	240
Липи	89042	20	325	808	713	1870	2451	4503	3597	1820	11313	17130	16428	28054	10
Други (общо)	107161	30	972	1581	4053	2804	6665	5981	11018	3912	8595	10698	15039	35813	
VI. Нискоствъблени всичко	681772	2866	22716	20765	22323	21274	31365	23469	35983	11643	71321	29885	89454	298123	585
Дъб	200886	80	2123	3227	3970	4905	8084	8030	12255	3466	19608	9591	35618	89804	125
Цер	55119	45	396	1368	831	944	1258	2066	2261	955	13694	2363	6732	22191	15
Бук	16381		455	95			294			130	162	558	350	14212	125
Акация	60353	2521	16583	10576	10247	8830	5225	1182	1612	791	1637	597	180	362	10
Габър	37681		115	660	1005	372	2573	960	1272	105	4351	850	2713	22605	100
Келяв габър	218535	125	757	2043	3114	3703	7690	6796	12412	3456	24003	11004	31786	111596	50
Липи	9985	25	540	352	471	233	1151	350	165	530	1093	50	872	4153	
Други (общо)	82832	70	1747	2444	2685	2287	5090	4085	6006	2210	6773	4872	11203	33200	160
Всичко (в т.ч. тополи)	8414	414	1415	616	1220	1571	553	710	1122		206	360	227		

В горите на област Сливен са регистрирани 37 главни вида (Таблица 21). Сред тях букът има най-голяма залесена площ (47736 ha) със запас (12633253 m³) и ползване (170668 m³). По площ след него се нареждат келявият габър (17365 ha), зимният дъб (14541 ha), церът (12197 ha, благуният (12026 ha),) и белият бор (10450 ha).

Таблица 21. Разпределение на залесената площ и общия запас по дървесни видове

Дървесен вид	% от площта	Средна възраст, години	Залесена площ, ha	Запас с клони, m ³	Ползване за 10 години m ³
Бял бор	7.2	44	10450	2973237	36840
Смърч	1.3	46	1865	639514	7425
Черен бор	6.5	45	9405	2174490	16647
Ела	0.0	72	56	26786	407
Бяла мура	0.0	42	3	781	0
Дуглазка ела	0.3	47	443	194180	2106
Лиственица	0.0	31	3	791	18
Кедър	0.1	15	83	4707	3
Други иглолистни	0.0	50	12	4230	71
Бук	33.0	99	47736	12633253	170668
Червен дъб	0.1	20	177	16789	95
Зимен дъб	10.0	83	14541	1900514	32973
Летен дъб	0.2	64	278	32777	6
Благу	8.3	68	12026	1234754	19989
Цер	8.4	68	12197	1451009	25200
Габър	6.7	56	9690	1733400	19581
Бряст	0.1	38	154	10109	111
Ясен	0.2	47	220	23912	109
Липа	0.3	50	490	71432	343
Топола	0.1	23	125	13784	574
Трепетлика	0.1	28	73	6877	0
Явор	0.1	50	137	25721	165
Бреза	0.1	35	81	9241	103
Мъждрян	0.4	48	542	26647	25
Орех	0.1	44	172	11951	0
Акация	1.3	15	1919	73805	4418
Космат дъб	2.9	52	4259	153084	225
Келяв габър	12.0	59	17365	524092	1548
Други широколистни	0.0	48	42	1678	1
Айлант	0.0	50	2	24	0
Брекина	0.0	69	18	1037	0
Върба	0.0	39	48	3829	11
Воден габър	0.1	57	92	5276	2
Гледичия	0.0	28	11	338	23
Елша	0.1	44	67	7529	0
Кестен	0.0	36	6	641	5
Клен	0.0	49	29	1770	0
Леска	0.0	20	5	19	0
Турска леска	0.0	99	39	3854	0
Черница	0.0	32	3	72	0
Чинар	0.0	40	1	77	0
Всичко	100	73	144878	25998176	339691

Единадесет дървесни вида формират 98,6% от запаса (Фиг. 8) и почти цялата залесена площ (Таблица 21). На първо място е букът с 50,4%, следван от бял бор (10,8%), зимен дъб (6,5%), габър (6,3), цер (5,9%), благуи (5,1%), смърч (2,3%), келяв габър (2,1%) и др. дървесни видове с участие в запаса от 0,1-0,6%. Същите заемат – 99%. Площите и запасите на останалите видове са от значение за отделните собственици, но като цяло за областта са незначителни.



Фигура 9. Разпределение на запаса по дървесни видове, %

Запасът на горите в областта от 25998176 m³ стояща маса с клони (по ОГТ) съответства на 10067161 m³ стояща маса без клони (по лесоустройствените проекти). Масата от 4 238 366 m³ на клоните е несигурна, защото те досега не са имали стопанско значение и са определяни с по-малко старание от стъблени запаса. Навлизането на технологията за дробене може да мобилизира тази маса като местен възобновяем източник на енергия.

Само 14% от запаса е от иглолистни, които са почти изключително култури. Повечето култури в областта (60% от площта им) са извън естествения ареал на иглолистните, където иглолистните култури са неустойчиви и не доживяват до турнуса си (възраст за сеч) – 80 години. Материалът на съхнените култури е използваем. Напоследък преобладава стремеж те да се възобновяват с естествената широколистна растителност.

Разпределението на залесената площ, запасите и ползването в горските територии на област Сливен показва закономерности по отношение на обособените 33 стопански класове (Таблица 22). По площ преобладаващи са десет класа, които формират близо три четвърти (73,5%) от горската територия на областта: буков, среден и вискобонитетен (37915 ha), иглолистни култури (19556 ha), келяв габър (17776 ha), смесен, средно и нискобонитетен (10213 ha), дъбов средно и нискобонитетен (14378 ha), нискостъблен (6372 ha) и церов за превръщане (6109 ha) и др.

Commented [ET1]: Да се провери

Таблица 22. Разпределение на залесената площ, общия дървесен запас и десетгодишното ползване по стопански класове

Стопански клас	Залесена площ, ha	Процент по площ	Запас, m ³	Възраст, год.	Ползване за 10 години, m ³
неопределен	2	0.0	22697	50	334
Буков В	18611	12.8	5576962	88	70890
Буков Ср	19341	13.3	5074380	115	77860
Буков Н	3860	2.7	690213	107	5946
Буков В П	4114	2.8	905349	70	11933
Дъбов СрН	5530	3.8	860838	125	19002
Церов	1847	1.3	271974	99	3116
Церов В П	1575	1.1	219067	57	3303
Тополов	78	0.1	9120	30	203
Смесен СрН П	13487	9.3	1097638	54	12409
Акациев	1813	1.3	68230	15	4177
Реконструкция	2953	2.0	103085	76	84
Иглол. култури	3169	2.2	1073770	47	11335
Широколистен	4034	2.8	654996	71	6587
Габъров В П	1319	0.9	274038	56	3143
Дъб пр. на корк	12010	8.3	354031	54	1675
Буков СрН П	919	0.6	121716	62	454
Церов П	6218	4.3	713242	67	15526
Габъров	3779	2.6	717800	58	9435
Иглол. Шир. В	323	0.2	104363	41	1721
Иглол. Шир. СрН	1141	0.8	243475	43	1732
Дъбов СрН П	5283	3.6	441085	62	5912
Габъров СрН П	879	0.6	119459	44	1123
Смесен В П	2746	1.9	542361	62	6563
Благунов СрН П	4125	2.8	432746	66	7048
Благунов В П	231	0.2	38029	68	695
Нискостъблен	3309	2.3	104339	59	65
Зимендъбов В П	791	0.5	130503	67	1349
Зимендъбов СрН П	3711	2.6	454401	69	7703
Бялборови култури	8892	6.1	2540332	44	33266
Черборови култури	8789	6.1	2037938	45	15103
Всичко	144878		25998176	73	339691

По отношение на запаса, пет стопански класа формират над половината (57,79%) от ресурсния потенциал на горите в областта: бук, високо- и среднобонитетен (10930667 m³), келявгабъров (439476 m³), смесен смърчов (769354 m³), дъбов средно- и нискобонитетен (856282 m³), дъбов за превръщане (856282 m³) и церов за превръщане (656051 m³). Що се отнася до ползването, обаче, пет горскостопански класа определят над 50% от ресурсните възможности на горите в областта: буков високо- и среднобонитетен (1459969 m³), смесен смърчов (138978 m³), габъров (134866 m³), дъбов средно- и нискобонитетен (123125 m³) и церов за правръщане (108510 m³).

Разпределението на площта и запаса по групи и функции гори показва, че преобладават горите с дърводобивна и средообразуваща функция (83255 ha), следвани от защитените природни територии (27912 ha), горите с други защитни функции (25123 ha) (Таблица 23). Прави впечатление големият дял на горите, попадащи в зоните по Натура 2000 (24210 ha), което надвишава 96% от всички гори с други защитни функции. От горите със защитни функции (19611 ha) преобладават водоохранните (15285 ha), следвани от противоерозионните гори (4297 ha).

Таблица 23. Разпределение на площта и запаса по групи гори и функции (стопанско и специално предназначение) в област Сливен към 31.12.2020 г. по ОГТ

Групи гори	Всичко			Иглолистни			Широколистни		
	Обща площ	Залесена площ	Запас m ³	Обща площ	Залесена площ	Запас m ³	Обща площ	Залесена площ	Запас m ³
С дърводобивна и средообразуваща функции	83255	78388	13301107	13882	13015	3312,372	69373	65373	9988735
в т.ч. интензивни култури									
1. Защитни	19611	17894	3539327	3180	2837	691448	16431	15057	2847879
в т.ч. водоохранни	15285	14661	3270372	2006	1907	540735	13279	12754	2729637
Противоерозионни	4297	3209	266165	1160	919	148553	3137	2290	117612
Мелиоративни	29	24	2790	14	11	2160	15	13	630
2. Рекреационни	594	528	73626	299	252	56977	295	276	16649
в т.ч. курортни гори	476	437	61550	220	193	46180	256	244	15370
зелени зони и системи	4	3	870	4	3	870			
извънселищни паркове и др.	114	88	11206	75	56	9927	39	32	1279
3. Защитени природни територии	27912	24108	4002724	2838	2332	557615	25074	21776	3445109
в т.ч. природни резервати	807	685	177620	19	19	2955	788	666	174665
природни забележителности	317	234	58963	9	9	3980	308	225	54983
защитени местности и ландшафти	15064	13205	2086730	2103	1766	424805	12961	11439	1661925
природни паркове	11724	9984	1679411	707	538	125875	11017	9446	1553536
4. Други защитни	25123	23960	5081392	4353	4135	1130534	20770	19825	3950858
Разсадници	12			1			11		
паметници на културата	21	21	2558				21	21	2558
ловностопански територии	392	330	58775	148	115	30845	244	215	27930
семепроизводствени насаждения	462	462	143940				462	462	143940
дендрариуми и географски култур	8	8	630				8	8	630
ботанически и зоол. градини									
200 m около хижи и манастири	18	15	4180				18	15	4180
Натура 2000 без др.спец.функция	24210	23124	4871309	4204	4020	1099689	20006	19104	3771620
Защитни, рекреационни и в защитени пр.	73240	66490	12697069	10670	9556	2436574	62570	56934	10260495
Всичко гори, независимо от функцията	156495	144878	25998176	24552	22571	5748946	131943	122307	20249230
в т.ч. по натура 2000	92679	86499	16540161	12059	11187	3062741	80620	75312	13477420

В Таблица 24 е показан потенциалът на ползването от горските територии по общини в област Сливен. Общият потенциал в областта се оценява на 339691 плътни m³. Най-голям ресурсен потенциал имат общини Котел (120742 m³) и Сливен (93534 m³), а най-малък – Нова Загора (7091 m³).

Таблица 24. Планирано годишно ползване (плътни куб. м) от горските територии по общини в област Сливен /по ГФ 2020/

Сортименти и видове	Общини				
	Котел	Нова Загора	Сливен	Твърдица	Всичко
едра					
Широколистни	26464	162	9976	10085	46687
Иглолистни	1329	369	1501	967	4166
Всичко - едра	27793	531	11477	11052	50853
средна					
Широколистни	15438	827	18116	5286	39667
Иглолистни	5921	909	8774	5711	21315
Всичко - средна	21359	1736	26890	10997	60982
дребна					
Широколистни	7152	395	4244	2746	14537
Иглолистни	1399	327	2240	1245	5211
Всичко - дребна	8551	722	6484	3991	19748
дърва					
Широколистни	59079	2758	41244	23798	126879
Иглолистни	3529	921	5188	1339	10977
Всичко - дърва	62608	3679	46432	25137	137856
вършина					
Широколистни	431	372	1451	776	3030
Иглолистни	0	51	800	333	1184
Всичко - вършина	431	423	2251	1109	4214
лежаща маса					
Широколистни	108564	4514	75031	42691	230800
Иглолистни	12178	2577	18503	9595	42853
Всичко - лежаща маса	120742	7091	93534	52286	273653

В таблици 25-29 е показано разпределението на залесената площ, запасът, прирастът и ползването за областта по вид на горите и класове на възраст.

Таблица 25. Разпределение на залесената площ, запаса, средния прираст и десетгодишното ползване по класове на възраст (иглолистни)

Възраст, год.	Залесена площ		Запас		Прираст m ³ /ha	Ползване m ³
	ha	%	m ³	m ³ /ha		
1-20 г.	1275	6.3	186509	146	18651	548
21-40 г.	8227	40.8	2125827	258	70861	22479
41-60 г.	10141	50.3	3250598	321	65012	35380
61-80 г.	446	2.2	145684	327	2081	1845
81-100 г.	32	0.2	9333	292	104	19
101-120 г.	16	0.1	4390	274	40	0
121-140 г.	26	0.1	6530	251	50	2

над 140 г.	9	0.0	2070	230	14	0
Надлесни	0	0.0	320	0	0	0
Общо	20172	100	5731261	284	156813	60273

При иглолистните преобладават горите от 41-60 и 21-40 години – съответно 10141 ha и 8227 ha залесена площ (Таблица 25). С най-голям запас са иглолистните гори в същата възраст - 3250598 m³ и 2125827 m³, съответно. Ползването е най-голямо при горите на възраст 41-60 години (35380 m³), следвани от тези на възраст 21-40 години (22479 m³) и 61-80 години (1845 m³).

При широколистните високоствъблени най-голяма залесена площ имат горите във възраст 121-140 години (13907 ha) (23,2%), следвани от горите във възраст 101-120 години (8753 ha) (14,6%), 21-40 години (8720 ha) (14,6%), 41-60 години (7439 ha) (12,4%) и над 140 години (7030 ha) (11,7%) (Таблица 26). С най-голям запас са горите във възраст 121-140 години (3684089 m³), следвани от горите във възраст 101-120 години (2361863 m³), над 140 години (1964056 m³), 41-60 години (1772556 m³) и 81-100 години (1483612 m³). Ползването е най-голямо при горите на възраст над 121-140 години (70275 m³), следвани от горите възраст над 140 години (42999 m³) и 101-120 години (33021 m³).

Таблица 26. Разпределение на залесената площ, запаса, средния прираст и десетгодишното ползване по класове на възраст (широколистни високоствъблени, в това число топола)

Възраст, год.	Залесена площ		Запас		Прираст m ³ /ha	Ползване m ³
	ha	%	m ³	m ³ /ha		
1-20 г.	3342	5.6	129122	39	12912	284
21-40г.	8720	14.6	1403794	161	46793	17381
41-60 г.	7439	12.4	1772556	238	35451	22116
61-80 г.	5074	8.5	1382375	272	19748	16264
81-100 г.	5569	9.3	1483612	266	16485	13147
101-120 г.	8753	14.6	2361863	270	21471	33021
121-140 г.	13907	23.2	3684089	265	28339	70275
над 140 г.	7030	11.7	1964056	279	13094	42999
Надлесни	0	0	8426	0	50	0
Общо	59834	100	14189893	237	194343	215488

При стопански клас издънков за превръщане преобладават горите във възраст над 61 години (22842 ha) (53,1%), които имат и най-голям запас и ползване – 3248699 m³ и 39193 m³, съответно (Таблица 27). На следваща позиция са горите във възраст 56-60 години – 6805 ha залесена площ, 797682 m³ запас и 8642 m³ ползване.

Таблица 277. Разпределение на залесената площ, запаса, средния прираст и десетгодишното ползване по класове на възраст (издънкови за превръщане)

Възраст, год.	Залесена площ		Запас		Прираст m ³ /ha	Ползване m ³
	ha	%	m ³	m ³ /ha		
1-5 г.	99	0.2	220	2	73	0
6-10 г.	459	1.1	7306	16	913	4
11-15 г.	573	1.3	23750	41	1827	417
16-20 г.	885	2.1	51131	58	2841	1152

21-25 г.	1216	2.8	93295	77	4056	924
26-30 г.	1770	4.1	139542	79	4984	1267
31-35 г.	1093	2.5	123121	113	3731	1061
36-40 г.	1536	3.6	189576	123	4989	1832
41-45 г.	859	2.0	101623	118	2363	720
46-50 г.	2750	6.4	329709	120	6869	2269
51-55 г.	2099	4.9	287174	137	5418	1744
56-60 г.	6805	15.8	797682	117	13753	8 642
над 60 г.	22842	53.1	3248699	142	51567	39193
Надлесни	0	0	2422	0	36	0
Общо	42986	100	5395250	126	103420	59225

В тополовите култури най-голяма залесена площ (41 ha) има при възраст 1-5 години (Таблица 28). Най-големи запаси има в насажденията във възраст 21-25 години (1571 m³), следвани от насажденията във възрастовите класове между 6-10 и 16-20 години – съответно 1415 и 1220 m³. Най-голямо ползване има в културите във възраст 6-10 и 11-15 години – 317 и 93 m³, съответно.

Таблица 28. Разпределение на залесената площ, запаса, средния прираст и десетгодишното ползване по класове на възраст (тополови)

Възраст, год.	Залесена площ		Запас		Прираст m ³ /ha	Ползване m ³
	ha	%	m ³	m ³ /ha		
1-5 г.	41	46.6	414	10	138	0
6-10 г.	24	27.3	1415	59	177	317
11-15 г.	2	2.3	616	308	47	93
16-20 г.	4	4.5	1220	305	68	0
21-25 г.	5	5.7	1571	314	68	11
26-30 г.	1	1.1	553	553	20	33
31-35 г.	0	0	710	0	22	0
36-40 г.	10	11.4	1122	112	30	19
41-45 г.	0	0	0	0	0	0
46-50 г.	0	0	206	0	4	18
51-55 г.	0	0	360	0	7	0
56-60 г.	1	1.1	227	227	4	0
Общо	88	100	8414	96	584	491

В нискостъблени, средно и нискобонитетен клас най-големи залесени площи има във възрастовите класове над 61 години (7633 ha) (39,4%) и 56-60 години (3206 ha) (14,6%), които имат и най-големи запаси – съответно 298123и 89454 m³ (Таблица 29). Най-голямо ползване има в класа 11-15 години (1138 m³), следван от 16-20 години (689 m³), 21-25 години (561 m³) и над 61 години (476 m³).

Таблица 29. Разпределение на залесената площ, запаса, средния прираст и десетгодишното ползване по класове на възраст (нискостъблени)

Възраст, год.	Залесена площ		Запас		Прираст m ³ /ha	Ползване m ³
	ha	%	m ³	m ³ /ha		

1-5 г.	504	2.3	2866	6	955	0
6-10 г.	1422	6.5	22716	16	2840	268
11-15 г.	1047	4.8	20765	20	1597	1138
16-20 г.	864	3.9	22323	26	1240	689
21-25 г.	786	3.6	21274	27	925	561
26-30 г.	1129	5.2	31365	28	1120	227
31-35 г.	815	3.7	23469	29	711	45
36-40 г.	1421	6.5	35983	25	947	309
41-45 г.	336	1.5	11643	35	271	232
46-50 г.	2069	9.5	71321	34	1486	113
51-55 г.	654	3.0	29885	46	564	281
56-60 г.	3206	14.6	89454	28	1542	366
над 61 г.	7633	34.9	298123	39	4732	476
Надлесни	0	0	585	0	9	0
Общо	21886	100	681772	31	18939	4705

В Таблица 30 е показан делът на отгледните сечи по видове гори. При комплектовани 266 155 м³ са добити от отгледни сечи 134 404 м³. В иглолистни гори са добити съответно 69370 м³ (51,2%), а от широколистни 65 034 м³(48,8%). Високият процент на отгледните сечи при иглолистните се дължи на това, че те са главно култури, които в условията на областта се ползват принудително преди да достигнат зряла възраст.

Таблица 30. Процент на ползване от отгледни сечи по видове в област Сливен (ОГТ 2020)

Ползване по видове гори и вид документ	Общо лежаща маса, m ³	Отгледни сечи лежаща маса, m ³	Отгледни сечи лежаща маса, %
ВИСОКОСТЪБЛЕН ДЪБ			
По горскостопански план	22681	3271	14
Действително отсечено	12898	1094	8
В т.ч. пром. дърводобив	9767	1029	11
ВИСОКОСТЪБЛЕН БУК			
По горскостопански план	129502	39726	31
Действително отсечено	83941	35848	43
В т.ч. пром. дърводобив	77812	32833	42
ТОПОЛИ			
По горскостопански план	342		0
Действително отсечено	24	24	100
В т.ч. пром. дърводобив	24	24	100
ДРУГИ ШИРОКОЛИСТНИ ВИДОВЕ			
По горскостопански план	24821	13416	54
Действително отсечено	16655	9776	59
В т.ч. пром. дърводобив	16110	9519	59
ИЗД. ЗА ПРЕВРЪЩАНЕ			
По горскостопански план	49607	11400	23
Действително отсечено	47213	17781	38
В т.ч. пром. дърводобив	38131	14324	38
НИСКОСТЪБЛЕНИ			
По горскостопански план	3847		0

Действително отсечено	1653	511	31
В т.ч. пром. дърводобив	1499	511	34
ШИРОКОЛИСТНИ ОБЩО			
По горскостопански план	230800	67813	29
Комплектовано ползуване	188358	86952	46
втч пром. дърводобив	180169	82088	46
Действително отсечено	162384	65034	40
В т.ч. пром. дърводобив	143343	58240	41
В т.ч. суха и паднала маса	38	4	11
В т.ч. от санитарни сечи	865	865	100
ИГЛОЛИСТНИ			
По горскостопански план	42853	42295	99
Комплектовано ползуване	77797	76110	98
втч пром. дърводобив	81454	80042	98
Действително отсечено	69733	69370	99
В т.ч. пром. дърводобив	62254	62002	100
В т.ч. суха и паднала маса			
В т.ч. от санитарни сечи	5725	5698	100
ВСИЧКО			
По горскостопански план	273653	110108	40
Комплектовано ползуване	266155	163062	61
втч пром. дърводобив	261623	162130	62
Действително отсечено	232117	134404	58
В т.ч. пром. дърводобив	205597	120242	58
В т.ч. суха и паднала маса	38	4	11
В т.ч. от санитарни сечи	6590	6563	100

Общото ползуване от горите в област Сливен (232117 m³) е по-малко от предвиденото по ЛУП (273653 m³) (Таблица 31). По-високо ползуване има при високоствъблениа бук (предвидени 129502 m³/отсечени 83941 m³) и иглолистните (42853 m³/69733 m³). Ползването е по-ниско от предвиденото по ЛУП при високоствъблениа дъб (предвидени 22681m³/отсечени 12898 m³), при други високоствъблени широколистни (24821 m³/16655 m³), издънковите за превръщане (24821 m³/16655 m³) и при нискоствъблениа широколистни (3847 m³/1653 m³).

Таблица 31. Потенциал на ползването (лежаща маса, m³) от горските територии по вид на горите и по общини (по ГФ 2020)

Общини		Котел	Сливен	Нова Загора	Твърдица
ВИСОКОСТВОБЛЕН ДЪБ	По горскостопански план	17636	4297	107	641
	Действително отсечено	10279	2377		242
	В т.ч. пром. дърводобив	7988	1537		242
ВИСОКОСТВОБЛЕН БУК	По горскостопански план	59649	36871		32982
	Действително отсечено	34521	26228		23192
	В т.ч. пром. дърводобив	31622	23258		22932
ТОПОЛИ	По горскостопански план		131	54	157
	Действително отсечено		24		
	В т.ч. пром. дърводобив		24		
ДРУГИ ШИР. ВИС.	По горскостопански план	13119	8837	120	2745
	Действително отсечено	5609	10591		455

	В т.ч. пром. дърводобив	5240	10415		455
ИЗД. ЗА ПРЕВРЪЩАНЕ	По горскостопански план	17960	24640	2247	4760
	Действително отсечено	12862	25960	3029	5362
	В т.ч. пром. дърводобив	11907	18238	3098	4888
НИСКОСТЪБЛЕНИ	По горскостопански план	200	255	1986	1406
	Действително отсечено	462	157	704	330
	В т.ч. пром. дърводобив	462	133	704	200
ШИРОКОЛИСТНИ ОБЩО	По горскостопански план	108564	75031	4514	42691
	Комплектовано ползуване	66418	80922	4107	36911
	В т.ч. пром. дърводобив	66418	73123	4107	36521
	Действително отсечено	63733	65337	3733	29581
	В т.ч. пром. дърводобив	57219	53605	3802	28717
	В т.ч. суха и паднала маса		38		
	В т.ч. от санитарни сечи	865			
ИГЛОЛИСТНИ	По горскостопански план	12178	18503	2577	9595
	Комплектовано ползуване	26738	23378	7642	20039
	В т.ч. пром. дърводобив	31903	22145	7642	19764
	Действително отсечено	24008	22076	6230	17419
	В т.ч. пром. дърводобив	18081	20757	6067	17349
	В т.ч. суха и паднала маса				
	В т.ч. от санитарни сечи	4205	1520		
ВСИЧКО	По горскостопански план	120742	93534	7091	52286
	Комплектовано ползуване	93156	104300	11749	56950
	В т.ч. пром. дърводобив	98321	95268	11749	56285
	Действително отсечено	87741	87413	9963	47000
	В т.ч. пром. дърводобив	75300	74362	9869	46066
	В т.ч. суха и паднала маса		38		
	В т.ч. от санитарни сечи	5070	1520		

По-високото ползуване е основно за сметка на добива от главни и отгледни сечи при високостъблени бук. По отношение на иглолистните насаждения значително по-високото от предвиденото ползуване по ЛУП е обусловено от необходимостта от извеждане на спешни санитарни сечи, предвид влошеното им здравословно състояние.

Горските запаси в област Сливен са 20249230 m³ (Таблица 23), а общото ползуване възлиза на 339691 m³ стояща или 273653 m³ лежаща маса (Таблица 32).

Разчетът на ползуването по формулните методи е направен само за високостъблени гори със стопанска (дървопроизводителна) функция, към които за целта на разчета се отнасят и горите, попадащи в зоните по Натура 2000. В областта делът на дървопроизводителните гори е сравнително висок – 51% (Таблица 33). Ползуването от тези гори, предвидено в горскостопанските планове, е близко до ползуването, разчетено по класическия метод на нормалното площно сечище, и се равнява на близо 70% от прираста (Таблица 34). Това показва, че потенциал за повишаването му има, но е сравнително ограничен – до около 30% от посигнатото.

Най-висок размер на ползуването дава методът „по зрелост“ – с 15% повече от прираста (319530 m³) (Таблица 34). В случая този метод не може да се приложи, въпреки че е апробиран и устойчив, понеже по Наредбата има ограничение ползуването да не превишава прираста. Ползуването на останалите гори (горите със специална функция и издънковите гори, независимо от функцията им) се определя „по състояние“. В тези гори се ползва 50-60% от прираста.

Таблица 32. Анализ на ползуването от горските територии по вид на горите (ГФ5 от 2020 г.)

Вид на горите		главни ест.в	в т.ч оконч	главни изк.в	втч до го.ло	отгледн сечи	едра	средна	дребна	всичко стр.д	дърва	вършина	лажаща маса	стояща маса
		хектари					плътни кубически метри							
ВИСОКОСТЪБЛЕН ДЪБ	По горскостопански план	467	19			153	5669	3235	1039	9943	12552	186	22681	27102
	Действително отсечено	205				82	1792	54	112	1958	10936	4	12898	13946
	втч пром. дърводобив						590	17	19	626	9141		9767	11360
ВИСОКОСТЪБЛЕН БУК	По горскостопански план	1307	28			1325	34249	18534	6823	59606	68462	1434	129502	155390
	Действително отсечено	835				1255	11769	1174	608	13551	70129	261	83941	92516
	втч пром. дърводобив						9981	1093	480	11554	66258		77812	85508
ТОПОЛИ	По горскостопански план			2			120	72	10	202	137	3	342	491
	Действително отсечено										24		24	30
	втч пром. дърводобив										24		24	30
ДРУГИ ШИР. ВИС.	По горскостопански план	212	2			451	2828	4618	2542	9988	14529	304	24821	32505
	Действително отсечено	121			19	225	116	468	115	699	15951	5	16655	19841
	втч пром. дърводобив						97	468	112	677	15433		16110	19429
ЗА РЕКОНСТРУКЦИЯ	По горскостопански план													
	Действително отсечено													
	втч пром. дърводобив													
ИЗД. ЗА ПРЕВРЪЩАНЕ	По горскостопански план	1104	19			840	3814	12601	3662	20077	28541	989	49607	59225
	Действително отсечено	1085				668	466	276	58	800	46406	7	47213	50838
	втч пром. дърводобив						436	272	58	766	37361	4	38131	42257
НИСКОСТЪБЛЕНИ	По горскостопански план	137					7	607	461	1075	2658	114	3847	4705
	Действително отсечено	39			18	12					1523	130	1653	1805
	втч пром. дърводобив										1499		1499	1605
ШИРОКОЛИСТНИ ОБЩО	По горскостопански план	3227	68	2		2769	46687	39667	14537	100891	126879	3030	230800	279418

	Комплектовано ползуване	2362			18	2771	16100	3168	1603	20871	167052	435	188358	204894
	втч пром. дърводобив	2244			18	2502	16037	3130	1573	20740	159384	45	180169	196035
	Действително отсечено	2285			37	2242	14143	1972	893	17008	144969	407	162384	178976
	втч пром. дърводобив						11104	1850	669	13623	129716	4	143343	160189
	втч суха и паднала маса										38		38	80
	втч от санитарни сечи					22					865		865	745
ИГЛОЛИСТНИ	По горскостопански план	7				1140	4166	21315	5211	30692	10977	1184	42853	60273
	Комлектовано ползуване	29			1	2277	12943	14510	1375	28828	48694	275	77797	92410
	втч пром. дърводобив	16			1	2382	13623	16100	1985	31708	49636	110	81454	97450
	Действително отсечено	7			1	2065	10818	12241	1055	24114	45547	72	69733	76101
	втч пром. дърводобив					1745	9710	11718	1053	22481	39773		62254	69603
	втч суха и паднала маса													
	втч от санитарни сечи					78	756	421	145	1322	4403		5725	3596
ВСИЧКО	По горскостопански план	3234	68	2		3909	50853	60982	19748	131583	137856	4214	273653	339691
	Комлектовано ползуване	2391			19	5048	29043	17678	2978	49699	215746	710	266155	297304
	втч пром. дърводобив	2260			19	4884	29660	19230	3558	52448	209020	155	261623	293485
	Действително отсечено	2292			38	4307	24961	14213	1948	41122	190516	479	232117	255077
	втч пром. дърводобив					1745	20814	13568	1722	36104	169489	4	205597	229792
	втч суха и паднала маса										38		38	80
	втч от санитарни сечи					100	756	421	145	1322	5268		6590	4341

Таблица 33. Разпределение на залесената площ, запаса и размера на ползването по функционални групи (по ГСП/ЛУП и формулни методи)

Групи функции	Видове гори	Площен дял, %	Залесена площ, ha	Запас, m³	средна възраст, години	Прираст m³/година	Ползване по ГСП, m³/година	Ползване, % от прираста	Ползване, % от запаса	Начин на определяне на размера на ползването
Дървопроизводителна и Н2000	високостъблени	51	73871	17304565	80	273345	188197	69	1.1	формули
Дървопроизводителна и Н2000	издънкови	29	41663	4815350	60	90270	56780	63	1.2	по състояние
защитни, ЗПТ, курортни	високостъблени	12	17028	3638225	81	53904	26747	50	0.7	по състояние
защитни, ЗПТ, курортни	издънкови	8	11639	1171395	64	19681	11644	59	1.0	по състояние
Общо		100	144201	26929535	73	437200	283368	65	4.1	

* Определяне по формули означава: ползване контролирано с формулни методи

** Определяне по състояние означава: ползване в отделните насаждения, съобразно тяхното състояние (по данни от ГСП)

Таблица 34. Разчет на ползуването

Стопански клас	Турнус	Залесена площ	в т.ч. зрели и презрели	в т.ч. дозряващи	в т.ч. средно-възрастни	запас с клони	в т.ч. зрели и презрели	в т.ч. дозряващи	в т.ч. средно-възрастни	Средна възраст	Среден годишен прираст	Експлоатационен запас
	години	ha	ha	ha	ha	m³	m³	m³	m³	години	m³	m³/ ha
Буков В	140	15745	4477	1742	1353	4908885	1517525	636215	470205	88	67622	339
Буков Ср	120	15715	10691	1489	1175	4274855	3141865	426955	329770	113	41476	294
Буков Н	100	2641	1749	102	226	481235	342660	17620	57805	97	6340	196
Дъбов СрН	120	5114	4318	335	250	833820	721230	52180	39730	126	7013	167
Церов	100	1092	785	157	82	168410	136850	19685	8420	100	1739	174
Иглол. култури	80	2618	25	1784	758	958710	9260	706105	237310	46	21298	369
Широколистен	100	3405	1221	247	798	596335	231785	44985	181225	71	10528	190
Дъб пр. на корк	100	9314	351	36	141	297715	13795	1850	6940	53	6865	39
Габъров	100	3647	767	313	886	722565	156360	78110	228140	58	15841	204
Иглол. Шир. В	120	322	0			108195	0			41	2606	неопр.
Иглол. Шир. СрН	100	861	0	13	436	211405	0	5130	131390	45	4687	неопр.
Бялборови култури	80	7390	28	3874	3198	2223320	10275	1306690	878965	42	53388	366
Черборови култури	80	6009	276	3506	1686	1519115	108995	1052445	313615	45	33942	395
Общо по формули		73871	24688	13597	10990	17304565	6390600	4347970	2883515		273345	259
Общо по състояние		71007				9624970					163855	
Общо всички гори		144878				26929535					437200	

Стопански клас	Сечище по зрелост	I сечище по възраст	II сечище по възраст	Нормално площно сечище	Сечище по Щотцер	Сечище по прираст	Ползване по зрелост	Ползване по възраст I	Ползване по възраст II	Ползване нормално	Ползване по Щотцер	Ползване по прираст	Годишно ползуване по ГСП
	ha	ha	ha	ha	ha	ha	m³	m³	m³	m³	m³	m³	m³
Буков В	224	155	126	112	142	199	75876	52698	42773	38124	48042	67622	52640
Буков Ср	535	305	223	131	247	141	157093	89487	65414	38484	72512	41476	55332
Буков Н	87	46	35	26	51	32	17133	9064	6781	5174	10016	6340	3999
Дъбов СрН	216	116	82	43	90	42	36062	19429	13649	7117	14950	7013	15386
Церов	39	24	17	11	22	10	6843	4108	2978	1905	3823	1739	1355
Иглол. култури	1	45	43	33	38	58	463	16688	15784	12071	14000	21298	8602
Широколистен	61	37	38	34	49	55	11589	6965	7169	6463	9242	10528	4756
Дъб пр. на корк	18	10	9	93	100	175	690	380	346	3662	3917	6865	1398
Габъров	38	27	33	36	42	78	7818	5502	6675	7431	8560	15841	7777
Иглол. Шир. В	0	0	0	3	2	8	0	0	0	1803	1235	2606	1436
Иглол. Шир. СрН	0	0	7	9	8	19	0	128	2275	4228	3831	4687	1294
Бялборови култури	1	98	118	92	98	146	514	35668	43268	33778	35817	53388	25199
Черборови култури	14	95	91	75	85	86	5450	37380	36031	29692	33712	33942	9027
Общо по формули	1234	957	821	699	972	1049	319530	277498	243143	189935	259659	273345	188197
Общо по състояние												163855	95171
Общо всички гори												437200	283368

5.2. Анализ на потенциала на ловните ресурси

Област Сливен е разположена в Югоизточна България, на юг от Стара планина. Територията на областта се характеризира с разнообразен релеф. Това определя наличието на два района в релефно отношение: на север – полупланински и планински, а на юг – равнинен. Съгласно ловностопанското райониране на страната, областта попада в подобласт Средна Стара планина и Тракийска подобласт (Наредба № 18 от 7 октомври 2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии).

Област Сливен има голямо разнообразие на дивечови местообитания, което е предпоставка за богато видово разнообразие.

Благоприятните климатични условия, разнообразната конфигурация на терена, богатството и многообразието от дървесна, храстова и тревна растителност създават необходимите предпоставки за успешно развитие на ловното стопанство.

На територията на областта има седем държавни горски стопанства – ТП ДГС Сливен, ТП ДГС Котел, ТП ДГС Нова Загора, ТП ДГС Твърдица, ТП ДГС Стара река, ТП ДГС Кипилово и ТП ДГС Тича. В областта има шест ловни сдружения – СЛРД Котел, ЛРС Сърнена гора, СЛР ЛРД Нова Загора, ЛРС Сливен, ЛРС Гребенец и ЛРС Твърдица.

Задача на плана е определяне на екосистемните услуги/ползи и възможностите за възмездното им ползване. В този смисъл ще бъдат набелязани целите за развитие на ловното стопанство и начините за тяхното постигане. Набелязаните цели ще бъдат консултирани със заинтересованите страни – собствениците на горите и ползвателите на горските ресурси. Ще се посочат и индикатори за напредъка на дейностите.

В област Сливен основни видове едър дивеч са сърната (*Capreolus capreolus*) и благородния елен (*Cervus elaphus*), в зависимост от типовете местообитания и насоки на стопанисване, със съпътстващ вид дива свиня (*Sus scrofa*). Стопанисват се също така и елен лопатар и муфлон в ТП „ДГС Твърдица”.

Местният дребен дивеч е представен от див заек (*Lepus europaeus*), яребица (*Perdix perdix*), фазан (*Phasianus colchicus*), планински кеклик (*Alectoris graeca*), тракийски кеклик (*Alectoris chukar*), гривяк (*Columba palumbus*), гугутка (*Streptopelia decaocto*), а прелетният – от гургулица (*Streptopelia turtur*), пъдпъдък (*Coturnix coturnix*).

В областта от едрите хищници се среща основно вълк (*Canis lupus*), като съгласно пролетната таксация на дивеча се отчитат единични екземпляри от кафява мечка (*Ursos arctos*) в ТП ДГС Сливен. Хищните представители на дребния дивеч са лисица (*Vulpes vulpes*), язовец (*Meles meles*), видра (*Lutra lutra*), бялка (*Martes foina*), черен пор (*Mustela putorius*), дива котка (*Felis silvestris*), чакал (*Canis aureus*).

Запасите по видове дивеч и ползването/отстрела в областта за периода 2018-2022 г. са показани в Таблици 35-37.

Запасът на благородния елен в област Сливен варира от 1103 до 1166 екземпляра (средно 1127 екземпляра, или 0,34 екз./100 ha) (Таблица 35). За целия период на проучването са отстреляни едва 6 екземпляра.

Средните запаси на сърната и дивата свиня през последните 5 години са 3990 при сърната и 2426 при дивата свиня, съответно 1,21 екз./100 ha и 0,74 екз./100 ha.

Таблица 35. Запас и отстрел на едър дивеч в област Сливен за периода 2018-2022 г.

Година	Едър дивеч									
	Благороден елен		Елен лопатар		Сърна		Дива свиня		Муфлон	
	запас	отстрел	запас	отстрел	запас	отстрел	запас	отстрел	запас	отстрел
2018	1103	0	42	0	3968	8	4094	1763	189	0
2019	1166	0	36	0	4241	1	4359	1214	107	0
2020	1162	4	41	0	4173	21	1327	304	118	0
2021	1065	2	43	0	3684	10	1113	60	124	0
2022	1137	0	32	0	3882	4	1238	103	97	0
Средно годишно	1127	1	39	0	3990	9	2426	689	127	0
Отстрел, %		0.1		0,0		0.2		28.4		0.0
Запас на 100 ха	0.34		0.01		1.21		0.74		0.04	

Таблица 36. Запас и отстрел на дребен дивеч в област Сливен за периода 2018-2022 г.

Година	Дребен дивеч					
	Див заек		Фазан		Яребица	
	запас	отстрел	запас	отстрел	запас	отстрел
2018	10146	404	2046	256	8807	517
2019	10211	321	2048	270	8811	385
2020	10525	559	2106	266	9287	547
2021	11044	484	2177	156	9750	542
2022	11409	644	2143	153	9662	636
Средно годишно	10667	482	2104	220	9263	525
Отстрел, %		4.5		10.5		5.7
Запас на 100 ха	3.25		0.64		2.82	

Таблица 37. Запас и отстрел на хищници в област Сливен за периода 2018-2022 г.

Година	Хищници											
	Вълк		Чакал		Лисица		Скитащи кучета и котки		Бялка		Врани и свраки	
	запас	отстрел	запас	отстрел	запас	отстрел	запас	отстрел	запас	отстрел	запас	отстрел
2018	143	11	2466	1140	1939	439	762	31	534	2	6801	534
2019	135	4	2420	1173	1791	462	824	31	480	0	6787	520
2020	109	1	2455	1876	1824	599	771	22	398	0	6323	759
2021	107	4	2365	1869	1897	608	819	32	578	1	6951	595
2022	103	8	2846	1822	2219	637	925	5	623	1	5947	711
Средно годишно	119	6	2510	1576	1934	549	820	24	523	1	6562	624

Отстрел, %		4.7		62.8		28.4		3.0		0.2		9.5
Запас на 100 ha	0.04		0.76		0.59		0.25		0.16		2.00	

Анализът на средните запаси показва, че числеността на сърната не е достигнала допустимия запас. Ползването при този вид е ниско – едва 0,2 % от пролетните запаси годишно. В същото време числеността на сърната не нараства в съответствие репродуктивните възможности на вида и се колебае около 4 000 индивида.

Вследствие заболяването Африканска чума по свинете, след 2019 година запасите и ползването при дивата свиня бележат значителен спад. Средногодишното ползване е 28,4 % от пролетните запаси, като в последната година започва плавно увеличаване на числеността на вида.

Елен лопатар и муфлон се отглеждат единствено в БИСД „Елова река” към ТП ДГС Твърдица, като до този момент не е воден отстрел при тези видове с оглед недостигнатите допустими запаси.

Запасът от див заек е средно 10667 екземпляра (Таблица 36). Разпространението му е повсеместно, като се отчита ползване в размер на 4,5 % от запаса. При нашите условия една зайкиня ражда 3-4 пъти годишно по 2-5 малки. Въпреки високия размножителен потенциал и ниското ползване, запасът почти не се увеличава, с оглед запасите на хищниците и унищожаване местообитанията на вида в последните десетилетия.

При фазана и яребицата запасите стабилни, като при тези видове се осъществява разселване от стопанисващите дивеча. Въпреки това, при яребицата запасите са под допустимите, вследствие влиянието на горесцитираните при дивия заек фактори.

Твърде голямата разлика между запасите и теоретичното ползване – от една страна и отстрела – от друга, може да се дължи на много фактори, напр. неточна таксация, нерегламентиран отстрел (браконьерство), големи загуби от хищниците, респективно - недостатъчен контрол на разпространението и числеността им и др. Затова запасът трябва да се обвърже с ползването – при неизпълнение на плана за отстрел, запасът се редуцира с коефициент, получен от частното на реалното ползване върху планираното.

Числеността на вълка средно за периода е 119 индивида (0,04/100 ha), при чакала е 2510 екз. (0,76 екз./100 ha), при лисицата – 1934 екз. (0,59 екз./100 ha) и при бялката 523 екз. (0,16 екз./100 ha) (Таблица 37).

Скитащите кучета и котки са 762-925 (средно 820 екземпляра) – 0,25 екз./100 ha. Въпреки ловното усилие, тяхната численост остава висока. Препоръката е да се дадат достатъчни стимули на ловците за намаляване числеността на хищниците, особено на скитащите кучета, защото те ловуват на глутници и щетите от тях са твърде големи.

6. РОЛЯ И ЗНАЧЕНИЕ НА ГОРСКОТО И ЛОВНОТО СТОПАНСТВО ЗА ИКОНОМИКАТА НА ОБЛАСТТА

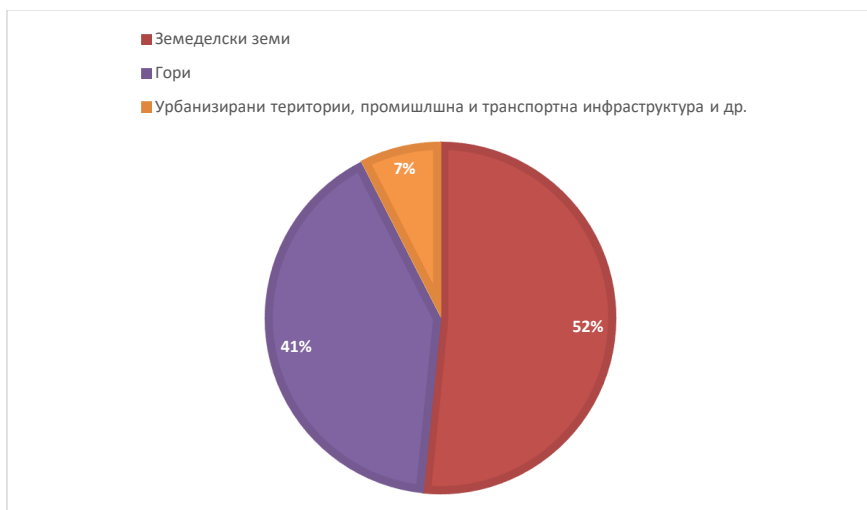
6.1. Роля и значение на горското стопанство

Горскостопанската дейност в област Сливен се осъществява в четирите Държавни горски стопанства – Котел, Тича, Кипилово, Сливен, Стара река, Твърдица и Нова Загора.

Горскостопанският сектор има голямо значение за развитието на местната икономика в област Сливен, и по-специално дървопроизводствените функции на горите от областта.

По данни на НСИ, земеделските земи в област Сливен са 182700 ha, или 52% от общата територия на областта (354406,3 ha). Голяма част от селскостопанските земи на област Сливен се намират в равнинната и равнинно-хълмистата част и позволяват използване на механизация при внедряване на нови технологии за създаване и отглеждане на интензивни култури за производство на биомаса за енергийни цели.

Залесената площ на област Сливен възлиза на 144878 ha, което представлява около 41% от общата площ на областта (Фиг. 9). От тях 80% са държавни горски територии.



Фигура 10. Разпределение на площта на област Сливен по видове територия

Основните представители на дървесната растителност в района са бук, зимен дъб, благун, цер, явор, келяв габър, мъждрян, кестен и други, а от иглолистните – бял бор, черен бор, смърч, обикновена ела, дуглазка и др. Интразоналната растителност е представена най-добре от крайречни гори, главно тополи, върби и черна елша.

Горските територии имат голямо значение за икономическата база на областта, главно като суровинен източник на дървен материал, за развитие на дивечовото стопанство, за събиране на диворастващи плодове, гъби, билки и др. недървесни горски продукти. Горите имат важно значение за икономиката на селищата в района не само като източник на строителна и технологична суровина, но и с техните защитни и рекреационни функции. Ето защо от особено голямо значение е планирането и

прилагането на целенасочени действия за опазването, развитието и защитата на горските територии в регион.

Физикогеографските условия в област Сливен (преобладаващия планински характер на релефа), структурата на ресурсите, както и регулираната горскостопанска дейност, са важни фактори за развитието на горското стопанство в региона. Горското стопанство се характеризира със запазен относителен дял в развитието на икономиката на областта, главно поради запазените държавни структури. Дърводобивът се извършва по утвърдени лесоустройствени планове и се възлага на лицензирани предприятия по процедури, които са нормативно уредени.

Ресурсните възможности за производство на дървесина в област Сливен надхвърлят 200000 плътни m³. Въпреки благоприятните възможности за развитие на дърводобива и най-вече преработката на дървесина, значителна част от нея се изнася извън областта, което намалява възможностите за създаване на малки дървопреработвателни предприятия и съответно за алтернативна заетост на местното население в дървопреработването, транспорта и търговията с дървен материал и дървени изделия. В горско-стопанската дейност са заети под 150 души, като в този брой не влизат временно наетите по различни програми по заетостта.

Стопанското значение на горите не се изчерпва само с дърводобива и дървопреработването. Горската територия е източник на различни странични ползвания, задоволяващи предимно нуждите на местното население. Полупланинският и планински релеф са предпоставка за силно развито пасищно животновъдство в миналото и условие за високопланинско животновъдство и в настоящия момент. Екологично чистите ливадни треви и лечебни растения са предпоставка за нарастващо развитие на пчеларството. Съотношението на тревни площи към ниви до голяма степен определят екстензивния характер на земеделието и специализацията в говедовъдство, овцевъдство и козевъдство, базирани на производството на сено от естествените ливади и ползване на значителния размер мери и пасища. Броят на животните драстично е намалял през последните години и повечето стопани отглеждат животни предимно за собствени нужди.

Наличието на горски плодове (глог, шипка, боровинки, малини, къпини, диви ягоди, дренки и др.), билки (кантарион, мащерка, невен, риган, лайка, коприва, иглика и др.) и диворастящи гъби (манатарка, пачи крак, сърнела и др.) е възможност за осигуряване на допълнителни доходи за част от населението на областта. Освен допълнителни доходи за голяма част от местното население, реализирането на страничните ползвания от горите носи допълнителни доходи и на териториалните поделения (стопанствата) като се отразява положително върху икономическия ефект на тяхната работа.

Освен стопанското значение на горите, една от основните им функции е и тяхната средообразуваща роля, а със специален статут са горите със защитно-водоохранна, почвообразуваща и противоерозионна роля. Водоохранната им роля се състои основно в съхранението, пречистването и освобождаването на вода към повърхностните водни обекти и подпочвените водоносни слоеве. Тяхната пречистваща роля, заедно с тази на горските почви, се състои в разлагане и поглъщане на по-голямата част от пренасяните с дъжда замърсители във въздуха. От друга страна горските почви служат като буфер за големи количества вода, като по този начин намаляват риска от наводнения.

Горските територии допринасят за съхраняване на пейзажа и за повишаване плодородието на почвите. Горите предотвратяват ерозията на почвите и опустиняването, особено в планинските или в полусухите райони, най-вече като намаляват оттока и понижават скоростта на ветровете. Те също така обогатяват и увеличават дълбочината на почвите, като подобряват процесите на разлагане и увеличаване на почвената

органична материя, което допринася за повишаване на тяхното плодородие и производителност и за поглъщането на въглерода.

Ролята на горите като важно звено от глобалния цикъл на въглерода се състои в способността им да извличат CO₂ от атмосферата и да го задържат в своята биомаса и почва, изпълнявайки по този начин ролята на погълтател. Техният прираст неутрализира нарастващата концентрация на парникови газове в атмосферата. От друга страна, деградацията на горските територии и/или промяната в земеползването (преустройството ѝ в земи с други цели) може да причини значителни емисии на парникови газове поради възможността от възникване на пожари, загниване на биомасата и/или минерализация на почвената органична материя.

Немалка е ролята на горите за циркулацията на въздуха и кръговрата на водата на сушата, което може да окаже значително влияние върху смекчаването на последиците от изменението на регионалния климат, процесите на опустиняване и проблемите с осигуряването на прясна питейна вода.

Рекреационната роля на горските територии също е от съществено значение за развитието на областта. Голямо е значението за развитието на селищата от региона обявените в околностите им курортни гори, зелени зони и системи и извънселищни паркове, служещи за краткотраен отдих и рекреация на жителите и техните гости. Това е предпоставка за увеличаване на туристическия поток в региона, което е свързано с изграждането и предоставянето на къщи за гости, което допринася за увеличаване доходите на местното население и повишаване на икономическия ефект на горските територии.

Горскостопанските планове на териториалните поделения (стопанствата) предвиждат в бъдеще да се разчита основно на естествено възобновяване на горските територии. Това ще допринесе за повишаване качеството и продуктивността на горските насаждения, както и за подобряване на останалите полезни функции на горските екосистеми в района. При правилно, навременно и компетентно провеждане на лесовъдските мероприятия ще се осъществи по-пълно и рационално използване на съществуващите растежни условия за производството на дървесина. Съставът на гората и биологичната устойчивост на насажденията ще се подобри значително, което ще спомогне за подобряване на екологичната обстановка в района.

Ролята и значението на горските територии несъмнено е голямо както за икономическото развитие на област Сливен, така и за повишаване благосъстоянието на местното население. Наличната природна база в областта е благоприятна за развитието на дърводобива, което съвместно с почти пълната липса на алтернативен поминък на населението от региона, дава основание да се прогнозира, че и занапред икономическият облик на областта ще бъде свързан с този отрасъл.

Бъдещето на района е пряко свързано с начините на стопанисване и управление на горите. Устойчивото стопанисване на горите е най-добрата концепция за управление на горските територии в региона. Това означава управление и използване на горите по начини, осигуряващи поддържане на тяхното биологично разнообразие, продуктивност, възобновителен капацитет и жизненост.

В таблица 38 е дадена информация, по териториални поделения/стопанства, за извършените през последните пет години горскостопански дейности върху горските територии на област Сливен и получените приходи и направени разходи от реализацията на тези дейности, по данни от самите стопанства.

Таблица 38. Приходи и разходи от реализирани дейности за периода 2017-2021 г.

ТП ДГС	Година	Реализиран дърводобив (в m³)	Приходи (в лв.)	Разходи лесокulturни дейности (в лв.)
ДГС Котел	2017	75109	2258067	95310
	2018	71690	2201626	118215
	2019	47056	1427348	65227
	2020	44994	1524903	30922
	2021	31380	1110575	17124
	Общо:	270229	8522519	326798
ДГС Тича	2017	21590	1050290	343237
	2018	20539	1248099	518002
	2019	24538	1312035	399958
	2020	24710	1275372	319269
	2021	20690	949 971	212732
	Общо:	112067	5835767	1793198
ДГС Сливен	2017	69043	3193352	242954
	2018	62125	3298519	261594
	2019	57544	3097090	213859
	2020	53104	2527778	186943
	2021	56869	2638912	159223
	Общо:	298685	14755651	1064573
ДГС Стара река	2017	23230	1059691	284528
	2018	25191	1518118	602341
	2019	23199	1473635	665876
	2020	22151	1353927	532158
	2021	18926	1261297	541338
	Общо:	112697	6666668	2626241
ДГС Твърдица	2017	33364	1715751	749632
	2018	36694	2068397	770709
	2019	36511	2001935	764048
	2020	32023	1734315	503297
	2021	30085	1687063	486662
	Общо:	168677	9207461	3274348
ДГС Нова Загора	2017	8100	457551	365765
	2018	8869	506272	405840
	2019	9500	531436	436718
	2020	9582	531130	575154
	2021	9937	508970	413420
	Общо:	45988	2535359	2196897
	Всичко:	1008343	47523425	11282055

Източник: Налична информация от ТП ДГС в област Сливен

Реализираният от териториалните поделения дърводобив в област Сливен за последните пет години е 1008343 m³, със значителни различия в отделните стопанства – от 45988 m³ в ДГС Нова Загора до 298685 m³ в ДГС Сливен. Получените приходи от дърводобив в областта са 47523425 лв. и варират от 2535359 лв. (ДГС Нова Загора) до 14755651 лв. (ДГС Сливен).

Направените разходи при изпълнение на различните лесокulturни мероприятия в стопанствата възлизат на 11282055 лв. и са най-високи ДГС Твърдица (3274348 лв.), а най-ниски – в ДГС Котел (326798 лв.) и ДГС Сливен (1064573 лв.).

6.2. Роля и значение на ловното стопанство

Ролята и значение на ловното стопанство за икономиката на област Сливен може да се разглежда в две направления.

От една страна, ловностопанската дейност създава работни места, като броят на служителите в Държавните горски стопанства, заети в това направление обикновено е повече от един човек на ДГС.

Голямо е значението на ловното стопанство за ловците-любители. На територията на област Сливен има шест ловни сдружения: СЛРД Котел, ЛРС Сърнена гора, СЛР ЛРД Нова Загора, ЛРС Сливен, ЛРС Гребенец и ЛРС Твърдица. Броят на хората, които практикуват този традиционен за България спорт в областта през 2023 г. е 5029. Освен социалното измерение, тази дейност носи и значителни приходи от ловни билети, разрешителни за лов, членски карти, както и отчисления за подобряване стопанисването на дивеча, които всъщност са косвени данъци.

6.3. Развитие на отдиха и туризма в горите

Област Сливен разполага с разнообразни природни дадености. Чистата и съхранена природна среда на областта създава възможности за развитие на различни видове туризъм – ваканционен, селски, културен, планински, лов и риболов и др.

Природните забележителности са много атрактивни и имат значителен рекреационен потенциал. В областта се намира Природен парк „Сините камъни” и намиращия се на негова територия резерват “Кутелка”, който има международно значение за опазване местообитанията на редки птици (кръстат орел, скален орел, малък креслив орел, черен лешояд и белоопашат лешояд). Подчертано планинския характер на ПП “Сините камъни” с множество скални феномени, пещери, водопади предлага условия за развитие още на спелеотуризм, туристическо ориентиране, алпинизъм, делтапланеризъм, скално катерене и други планински спортове. Местността Карандила предоставя условия за лятна и зимна рекреация, както за краткотраен, така и за дълготраен отдих. Има добре изградена туристическа инфраструктура, част от нея ремонтирана. Местността е горска територия, държавна публична собственост. Съществуват възможности за фотолов, наблюдение на защитени, редки и застрашени от изчезване грабливи птици на територията на парк “Сините камъни”. Има разработени туристически маршрути и програми за проучване на биоразнообразието на територията на природния парк.

В района на Котел съществуват множество интересни пещери. Пещерата “Приказна” притежава изключително богатство от почти всички видове вторични карстови образувания (сталактити, сталагмити, сталактони, дендрити, хеликити, синтрови езерца и други) с изключителна красота.

На територията на област Сливен са регистрирани 1255 паметници на културата. Културно-историческото наследство в областта е разнородно и разпръснато, макар, че повечето обекти се намират в градовете.

В Сливенска област са регистрирани над 120 праисторически селища и могили, най-интересни от които са Карановската и Дядовската в община Нова Загора. Разкопките на Карановската селищна могила водят до открития, които са принос в развитието на световната археологическа наука.

В района на община Котел се намират архитектурните резервати с национално значение - селата Жеравна и Катунисе със запазена архитектурна среда от епохата на Националното Възраждане. Част от град Котел е обявен също за архитектурен резерват с национално значение. В него са запазени над 110 къщи от епохата на Възраждането и

много други исторически паметници. В с. Жеравна са съхранени повече от 200 дървени къщи от времето на Възраждането, някои от които са на повече от 300 години.

Защитените територии в областта, лесопарковете, курортните гори и зоните с разнообразен релеф и красиви природни дадености във вътрешността са предпоставка за практикуване на екотуризм във всички негови форми – от семейната почивка до специализирания туризъм с наблюдения и фотографиране на птици и растения, на научно-познавателен туризъм. Тези дадености правят територията на област Сливен привлекателна и за развитие на конен туризъм, велотуризм и др. Така, освен познавателната си стойност, те са ресурс и на активен отдих на населението.

Ловният туризъм, при наличното голямото разнообразие на едър и дребен дивеч в района, е друга форма на туризъм с известно самостоятелно и специфично местно развитие, с принос за осигуряване на заетост, с приходи в местната икономика, когато се съчетае с други икономически дейности, подкрепящи туризма като цяло. Основният ползвател на ресурса по туристическа линия е Съюзът на ловците и риболовците в България чрез договори с тур-оператори. Престоите са краткотрайни (2-5 дни) и с ясно изразена сезонност в зависимост от ловните сезони. Организира се лов на благороден елен, елен-лопатар, дива свиня, сърна, заек, фазан, пъдпъдък, бекас, патици и гъски, както и отстрел на хищници – чакал и лисица. През последните години браконьерството, интензивното земеделие и недостатъчните грижи за дивеча са довели до силното му намаляване. Предлагаането на другите видове туризъм, в съчетание с ловния, почти не се практикува.

6.4. Роля и значение на дървата за огрев

Основен източник на електроенергия за област Сливен е националната електроенергийна система, посредством системната подстанция 220/110 kV „Твърдица“. Подстанцията е свързана на 220 kV с ТЕЦ „Марица-изток 2“ и п/ст „Г.Оряховица“. Наличието на системна подстанция на територията на областта, от преносната електроенергийна мрежа на страната, е предпоставка за по-сигурно и качествено снабдяване с електроенергия.

В град Сливен функционира ТЕЦ „Сливен“ (с мощност 30 mW), която се използва предимно за топлоснабдяване на областния град. В община Нова Загора е изградена ВЕЦ „Жребчево“, с мощност 15 mW, включена в мрежата 110 kV.

Всяка от общините в областта се захранва от районната мрежа 110 kV посредством едноименни подстанции 110/ 20 kV, разположени в центровете на общините. В община

Сливен функционират подстанциите „Сливен градска“, „Речица“, „Сливен индустрия“, „Бинкос“ и „Комуна“, съобразно големите консуматори, съсредоточени в областния център.

Енергийната система на областта е добре развита и способна да поеме натоварвания, което може да стимулира бъдещото икономическо развитие. Доизграждани реконструкции се налагат в районите с потенциал за развитие на туризма, както и във вилната зона на гр. Сливен, която се очертава като „зелена територия“ за развитие на града.

За производството на алтернативна електрическа енергия се използват възобновяеми енергийни източници (ВЕИ). За изпълнението на националната цел за постигане на 16% дял на ВЕИ в общото крайно потребление на енергия, Енергийната стратегия 2020 на България предвижда политика за увеличаване на производството на електрическа енергия от ВЕИ. За производството на алтернативна електрическа енергия в страната се използват главно водна, вятърна и слънчева енергия.

В област Сливен потенциалът на водата като ВЕИ се усвоява отдавна. ВЕЦ „Жребчево“ (15,43 mW) в с. Баня, община Нова Загора е изградена още през 1965 г., а

през 2009 г. са изградени ВЕЦ "Караново" (0,4 mW) в същата община и МВЕЦ „Сборище“ (0,467 mW) в община Твърдица.

Потенциалът на област Сливен за използване на вятърна и слънчева енергия е много добър. В периода 2004-2008 г. се изграждат 12 броя ВтЕЦ в община Сливен, с обща мощност 7,93 mW и една ВтЕЦ в община Твърдица, с мощност 0,285 mW. През 2011-2012 г. се изграждат повече от 60 броя фотоволтаични централи ФтЕЦ. Увеличаването дела на енергийното производство от възобновяеми енергийни източници е европейски и национален приоритет, който интегрира усилията за подобряване състоянието на околната среда и енергийната ефективност както в страната, така и в областта.

През територията на област Сливен преминава южният клон на националната газопреносна система. До град Сливен има изградено отклонение и газорегулаторна станция ГРС за промишлено газоснабдяване. На територията на общината има частично изградена газоразпределителна мрежа, към която са присъединени потребители на природен газ. Тя се състои от основен разпределителен газопровод, изграждан в периода 1988-1992 г. и има три основни клона. След 2000 г. започва масова газификация на по-големите предприятия на територията на община Сливен, като средствата за изграждане на газопроводните отклонения се осигуряват от самите фирми.

Горска биомаса

В област Сливен количествата отпадъчна биомаса са значителни и могат да бъдат основен енергиен източник за повечето общини на територията на областта. За обработката им могат да се прилагат различни технологии, изгарящи дърва, трески, пелети, брикети. Препятствие пред по-широкото използване на биомасата може да представлява само замърсяването на въздуха при използване на по-примитивни отоплителни уреди с ниска ефективност.

Обновяването на енергийните уреди на населението трябва да стане чрез провеждане на информационни кампании и използване на възможни финансови механизми за замяна на старите печки и огнища с камини и котлета с малка мощност и висока ефективност. Демонстрирането на такава техника може да стане в обществените и промишлените сгради, където понастоящем биомасата се използва съвсем ограничено. Отоплението на по-големите училища може да става чрез използване на автоматични котли, изгарящи пелети или енергийни трески.

Според съществуващите данни е трудно да се проследи определена тенденция в използването на дървата за отопление, но може да се отбележи, че на областно ниво, предвид наличието на горскодървесни ресурси, могат да бъдат задоволени нуждите от дърва за горене. Комплектованото ползване на дървесина от горските територии по видове гори на област Сливен към 2020 г. е 266155 m³ -лежаща маса (справка Таблица 31), от които 59,1% (215746 m³) са дърва за отопление, а 18,7% (49699 m³) и под 0,1% (710 m³) – съответно строителна дървесина и вършина (Таблица 39).

Таблица 39. Разпределение на комплектованата дървесина в област Сливен, в т.ч. дърва за отопление (към 2020 г.)

Категория	Количество, m ³	Участие, %
СТРОИТЕЛНА ДЪРВЕСИНА	49699	18,7
в т.ч. едра	29043	10,9
в т.ч. средна	17678	6,6
в т.ч. дребна	2978	1,2
ДЪРВА	215746	81,3

ВЪРШИНА	710	0.1
ВСИЧКО	266155	100

Отпадъци от селското стопанство

Отпадъците от селското стопанство в равнинната, селскостопанска част на област Сливен, са обект на стопански интерес. Енергията, произведена от тях в бъдеще има потенциал да нараства в енергийния баланс на областта.

Биогаз

Източник на биогаз може да бъдат органичните отпадъци от бита и селското стопанство. Животновъдството в областта е сравнително слабо развито, а възможностите на сметищата за битови отпадъци е необходимо да бъдат детайлно проучени.

7. КЛЮЧОВИ ФАКТОРИ ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ В ОБЛАСТТА (Фокус върху дневните грабливи птици и в частност на малкия креслив орел (*clanga pomarina*) - проект на ИАГ по програма LIFE на ЕС).

Биоразнообразието е не само природно богатство, но и потенциал за бъдещото развитие на област Сливен. Неговото опазване е от ключово значение за устойчивостта на екосистемите, което съответно рефлектира в качеството на околната среда, наличните ресурси и съответно благоденствието на местното население. В рамките на областта са налични защитени територии и зони по НАТУРА 2000, включително и такива, които опазват местообитания на редки и ценни птици, както е малкият креслив орел.

Малкият креслив орел е средно голяма дневна граблива птица. Дължината на тялото му е 61–66 см, размаха на крилете 145 см и тежи до 1600 г. Има възрастов диморфизъм. Възрастните са с кафяво оперение. Могат трудно да се отличат от възрастните на големия креслив орел по малко по-дребното тяло и по това, че при полет маховите пера отдолу са черни, а подкрилията – кафяви (при големия креслив орел е обратното). Младите са шоколадовокафяви, с добре оформено жълто петно на тила, надкрилията са с два реда бели петна, характерен отличителен белег от младите на големия креслив орел. Тялото отдолу е изпъстрено със светли шрихи.¹ Малочислен гнезещ вид у нас, най-разпространен из равнинните и нископланински широколистни гори в Източна България. Включен в Червената книга на България и в Приложение 1 на Директивата за птиците. Гнезди винаги на дървета, обикновено в непристъпни долове. Гнездото му е с диаметър над 1 м. Храни се в прилежащите открити местообитания - ниви, пасища и степи. Ловува най-вече на различни дребни гризачи и насекомоядни. Прелетен, долита във втората половина на март и отлита през октомври. Над страната преминава интензивна транзитна миграция, особено по Черноморското крайбрежие.

Обитава широколистни и смесени гори до открити пространства, основно пасища, ливади, обработваеми земи и водоеми. Предпочита мозаечен тип местообитания. При

¹ <https://eagleforests.org/>

миграции образува разредени ята понякога до няколко десетки индивида в смесени групи с мишелови, кани и други видове орли.

Основните заплахи пред популациите на малкия креслив орел са свързани с:

- **Промяна на местообитанията от интензивното горско стопанство**

Изсичането на старите гори, селективното изсичане на остарелите дървета и залесяването на пасища води до разрушаване на размножителните и на хранителните местообитания на малкия креслив орел.

- **Безпокойство**

Горскостопанските дейности в близост до гнездата на малките кресливи орли през размножителния период могат да станат причина за компрометиране на гнезденето на птиците. Също така туристи и събирачи на гъби или билки биха могли да станат причина двойката орли да напуснат гнездото.

- **Интензивното селско стопанство**

Интензивното земеделие, свързано с използване на много пестициди и въвеждането на монокултурите, води до намаляване на видовете животни, с които малкият креслив орел се храни. Нова заплаха представлява и използването на шредери за почистване на храстите от пасищата, които увреждат местообитанията му, но водят и до директно унищожаване на животните, представляващи основна негова плячка.

- **Пожари**

Пожарите могат пряко да разрушат обитаемите гнезда. Вследствие на промените в климата на глобално ниво пожарите са все по-голяма заплаха за районите, важни за малкия креслив орел.

Храни се предимно с дребни бозайници, основно полевки и друга подобна по размери плячка, състояща се от различни видове гризачи, земноводни, влечуги, дребни птици и насекоми.

В Сливен видът се наблюдава в Защитена зона "Адата-Тунджа" и в Защитена зона „Котленска планина“.

Защитена зона „Адата-Тунджа“ е важна за опазването на малкия креслив орел. Оценката към момента за защитената зона и околностите ѝ е 1 двойка на малкия креслив орел. Предстои обстоен мониторинг за установяване на точния брой гнездящи двойки на територията.

Конкретно в тази защитена зона, основните заплахи пред малкия креслив орел са:

- **Интензивни човешки дейности**

Защитената зона се намира в гъстонаселен район, където се извършват интензивни човешки дейности. Достъпът до цялата територия е неограничен. Най-сериозните заплахи за мястото са свързани основно с управлението на водите, добива на пясък и чакъл, както и горскостопанските дейности.

- **Изсичане на растителността**

Изсичането на дървесната и храстовата растителност по бреговете на Тунджа с цел предотвратяване на наводнения, залесяването с неприсъщи за района видове, както и увеличаването на добива на пясък и чакъл води до влошаване и унищожаване на

местообитанията, важни за почивка на птиците, особено на малкия корморан. Тези дейности, заедно с незаконните сечи, предизвикват ерозия на речните брегове.

- **Сметища и химикали**

На много места и особено покрай пътищата съществуват незаконни сметища. Употребата на пестициди и химикали в околните обработваеми земи предизвиква промени в качеството на водите и оказва влияние върху хранителната база на водолюбивите птици.

- **Браконьерство**

Поради лесния достъп до територията се наблюдава значително безпокойство на птиците, причинено от браконьерството на защитени видове, незаконен лов с мрежи, както и на умишлено пряко безпокойство на малкия корморан при местата му за ношуване.

В защитена зона „Котленска планина“ са намерени гнезда на 5 двойки малки кресливи орли и допълнително са локализиран териториите на още 8 двойки. Оценката на числеността на вида за зоната е 25–30 гнездящи двойки. Защитената зона се използва като място, на което спират за почивка малки кресливи орли, мигриращи от северните популации. Мястото се използва за почивка от няколко часа до няколко дни.

Основните заплахи, които са идентифицирани в тази защитена зона са:

- **Интензивни човешки дейности**

Защитената зона се намира в гъстонаселен район, където се извършват интензивни човешки дейности. Достъпът до цялата територия е неограничен. Най-сериозните заплахи за мястото са свързани основно с управлението на водите, добива на пясък и чакъл, както и горскостопанските дейности.

- **Изсичане на растителността**

Изсичането на дървесната и храстовата растителност по бреговете на Тунджа с цел предотвратяване на наводнения, залесяването с неприсъщи за района видове, както и увеличаването на добива на пясък и чакъл води до влошаване и унищожаване на местообитанията, важни за почивка на птиците, особено на малкия корморан. Тези дейности, заедно с незаконните сечи, предизвикват ерозия на речните брегове.

- **Сметища и химикали**

На много места и особено покрай пътищата съществуват незаконни сметища. Употребата на пестициди и химикали в околните обработваеми земи предизвиква промени в качеството на водите и оказва влияние върху хранителната база на водолюбивите птици.

- **Браконьерство**

Поради лесния достъп до територията се наблюдава значително безпокойство на птиците, причинено от браконьерството на защитени видове, незаконен лов с мрежи, както и на умишлено пряко безпокойство на малкия корморан при местата му за ношуване.

ЧАСТ ПЪРВА - ЕДИННА ГОРСКОСТОПАНСКА КАРТНА ОСНОВА НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ

Единната горскостопанска картна основа е създадена чрез използване на обединените цифрови модели от актуалната инвентаризация на горите, които са във формат ZEM 2.10. Пространствените данни са трансформирани в координатна система БГС 2005.

Топологично обработените пространствени данни са сравнени с актуалната карта на възстановената собственост /кадастрална карта и актуалната ортофотокарта/. След сравнението е изготвен списък на обектите, представен като Приложение № I.1, за които са идентифицирани несъответствия.

Единната горскостопанска картна основа се предава на Възложителя във вид и формат, описани в Наредбата по чл. 13, ал. 13 от Закона за горите, и се съдържа в и Карта 1.

ЧАСТ ВТОРА - ФУНКЦИОНАЛНО ЗОНИРАНЕ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ

Функционалното зонироване е определено на базата на съществуваща информация, информация, събрана в процеса на изготвяне на ОПРГТ, решения на общините и проучване на общественото мнение.

I. АКТУАЛИЗАЦИЯ НА КАТЕГОРИИТЕ И ФУНКЦИОНАЛНАТА ПРИНАДЛЕЖНОСТ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ

При разработването на областния план беше проведена анкета със специализирани служители във администрациите, свързани или пряко заинтересовани от управлението на горските територии. Резултатите (Приложение № 3) посочват, че 85,7% от анкетирания са с положителна нагласа към съвременната функционална категоризация на горските територии (защитни гори, специални

гори, стопански гори) и я определят като „умерено ефективна“. Според 14,3%, тя е по-скоро неефективна.

В таблиците по-долу са представени категориите и функционалната принадлежност на горските територии в област Сливен, както и информация за разпределението им по общини. В Приложение № II.1, в пълен обхват, е посочена площта на отделите и подотделите, отчитайки принадлежността им към съответното териториално поделение или община, в годината на приемането на ГСП и годината на изготвянето на настоящия ОПРГТ.

A) Защитни гори

(1) Горските територии за защита на почвата са дефинирани с общо 8 условия, от които в област Сливен са налични следните:

2. Върху твърде плитки почви с наклон над 20°;
3. Между изградените диги за защита от вредното въздействие на водите;
4. До 15 m около поройните водни течения
8. Гори върху каменливи терени, грохоти и морени.

Горите, отговарящи на всяко от тези условия, са представени като отделни слове в базата данни. В табличен вид са посочени обобщените цифри за всички горски територии за защита на почвата – (А (1) по общини и по залесеност. Горските територии за защита на почвата са с обща площ 23133 ha, от която 21660 ha залесена (Таблица 40), разпределена по общини:

Таблица 40. Горски територии за защита на почвите

А – ЗАЩИТНИ ГОРИ			
А (1) – Горски територии за защита на почвите			
Община	Залесена, ha	Незалесена, ha	Площ, ha
Котел	3238	137	3375
Нова Загора	44	3	47
Сливен	12563	1042	13605
Твърдица	5815	291	6106
Общо	21660	1473	23133

(2) Горските територии за защита на водите са определени съгласно четири условия, като в област Сливен са налични две от тях:

1. Разположени в санитарно-охранителните зони.
2. До 200 m около язовирите.

Потърсена е информация от общините за единични източници на питейни води за населението, за които не са определени санитарно-охранителни зони, но общините потвърдиха, че такива не са налични.

Горските територии за защита на водите в област Сливен са определени с обща площ 2314 ha, от която 1989 ha залесена и 325 ha незалесена (Таблица 41), разпределена по общини:

Таблица 40. Горски територии за защита на водите

А – ЗАЩИТНИ ГОРИ			
А (2) – Горски територии за защита на водите			
Община	Залесена, ha	Незалесена, ha	Площ, ha
Котел	567	108	675
Нова Загора	518	104	622
Сливен	324	76	400
Твърдица	580	37	617
Общо	1989	325	2314

(3) Горските територии за защита на урбанизираните територии са с обща площ 7657 ha, от която 6901 ha залесена и 756 ha незалесена (Таблица 42), разпределена по общини:

Таблица 41. Горски територии за защита на урбанизираните територии

А – ЗАЩИТНИ ГОРИ			
А (3) – Горски територии за защита на урбанизираните територии			
Община	Залесена, ha	Незалесена, ha	Площ, ha
Котел	2532	164	2695
Нова Загора	330	44	374

Сливен	3268	482	3750
Твърдица	772	66	838
Общо	6901	756	7657

(4) Горските територии за защита на сградите и обектите на техническата инфраструктура се определят съгласно четири условия, като в област Сливен са налични три от тях:

1. 50–100 m от обхвата на първокласните пътища;
2. 25–50 m от обхвата на останалите пътища от републиканската пътна мрежа;
3. 25–50 m около сградите и обектите, обслужващи техническата инфраструктура.

Горските територии за защита на сградите и обектите на техническата инфраструктура са с обща площ 14361 ha (Таблица 43), от която 3747 ha залесена и 1027 ha незалесена, разпределена по общини:

Таблица 42. Горски територии за защита на сградите и обектите на техническата инфраструктура

А – ЗАЩИТНИ ГОРИ			
А (4) – Горски територии за защита на сградите и обектите на техническата инфраструктура			
Община	Залесена, ha	Незалесена, ha	Площ, ha
Котел	3747	141	3887
Нова Загора	669	91	760
Сливен	6333	596	6933
Твърдица	2585	200	2785
Общо	13334	1027	14361

(5) Горски територии от горната граница на гората - ивици с широчина 100–200 m от границите на гората с високопланинските пасища или клековите формации. Поради характерните орографски особености на област Сливен, такива територии са налични единствено в общините Котел и Твърдица (Таблица 44).

Таблица 43. Територии от горната граница на гората

А – ЗАЩИТНИ ГОРИ			
А (5) – Горски територии от горната граница на гората			
Община	Залесена, ha	Незалесена, ha	Площ, ha
Котел	104	3	107
Твърдица	74	2	77
Общо	178	5	183

(6) Защитни горски пояси в област Сливен са определени съгласно следните три условия:

1. Защита на инженерни съоръжения.
2. Защита на урбанизирани територии.
3. За подобряване на микроклимата.

Направени са и допълнителни проучвания сред общините за предложения за такива територии. Горските територии, отговарящи на всички посочени условия са с обща площ 4821 ha (Таблица 45), разпределена по общини.

Таблица 44. Защитни горски пояси

А – ЗАЩИТНИ ГОРИ			
А (6) – Защитни горски пояси			
Община	Залесена, ha	Незалесена, ha	Площ, ha
Котел	311	16	327
Нова Загора	88	5	93
Сливен	352	57	409
Твърдица	3795	197	3991
Общо	4546	274	4821

(7) Създадените по технически проекти за борба с ерозията са горски територии, включени в обхвата на технически проекти за борба с ерозията. Определени са на база на действащата инвентаризация. Общата им площ е 3830 ha (Таблица 46), 3120 ha от които върху залесена площ, разпределена по общини:

Таблица 45. Горски територии, създадени по технически проекти за борба с ерозията

А – ЗАЩИТНИ ГОРИ			
А (7) – Горски територии, създадени по технически проекти за борба с ерозията			
Община	Залесена, ha	Незалесена, ha	Площ, ha
Нова Загора	1247	210	1457
Сливен	1195	431	1627
Твърдица	677	69	746
Общо	3120	710	3830

Б) Специални горски територии

(1) Включени в границите на защитените територии по смисъла на Закона за защитените територии са с обща площ 14749 ha, от която 13377 ha залесена и 1372 ha незалесена (Таблица 47), разпределена по общини:

Таблица 46. Горски територии, включени в границите на защитените територии по смисъла на ЗЗТ

Б – СПЕЦИАЛНИ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ			
Б (1) – Включени в границите на защитените територии по смисъла на ЗЗТ			
Община	Залесена, ha	Незалесена, ha	Площ, ha
Котел	1639	105	1744
Сливен	11525	1265	12789
Твърдица	214	2	216
Общо	13377	1372	14749

(2) Включени в защитените зони, декларирани и обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие са с обща площ 62920 ha, от която 59380 ha залесена и 3540 ha незалесена (Таблица 48), разпределена по общини:

Таблица 47. Горски територии, включени в защитените зони, декларирани и обявени по ЗБР

Б – СПЕЦИАЛНИ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ			
Б (2) – Включени в защитените зони, по смисъла на ЗБР			
Община	Залесена, ha	Незалесена, ha	Площ, ha
Котел	38888	1567	40455
Нова Загора	158	20	178
Сливен	20211	1947	22158
Твърдица	122	7	129
Общо	59380	3540	62920

Стопанисването на защитените зони се извършва съгласно Закона за биологичното разнообразие, Заповедите за обявяване, плановете за управлението им и с “Ръководство за устойчиво управление на горите в Натура 2000”, с разписани режими за устойчиво управление на горите в мрежата Натура 2000, които са разгледани и приети на заседание на Националния съвет за биологично разнообразие“ (НСБР), проведено на 08.06.2010 г. и са залегнали в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите (обн. ДВ, бр. 64/2011 г., изм. и доп.).

(3) Други специални горски територии, върху които по реда на други закони са определени и въведени особени статут и режими. Селектираните територии са съобразени с подадената информация от общините. Общата им площ 94 ha, от която 13 ha залесена и 82 ha незалесена площ (Таблица 49), разпределена по общини:

Таблица 48. Други специални горски територии, върху които по реда на други закони са определени и въведени особени статут и режими

Б – СПЕЦИАЛНИ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ			
Б (3) – Други специални горски територии, върху които по реда на други закони са определени и въведени особени статут и режими			
Община	Залесена, ha	Незалесена, ha	Площ, ha
Сливен	0	40	41
Твърдица	12	41	54
Общо	13	82	94

(4) Семепроизводствени насаждения и градини са с обща площ 311 ha (Таблица 50), от която цялата е залесена и разпределена по общини:

Таблица 49. Семепроизводствени насаждения и градини

Б – СПЕЦИАЛНИ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ			
Б (4) – Семепроизводствени насаждения и градини			
Община	Залесена, ha	Незалесена, ha	Площ, ha
Котел	311	0	311
Нова Загора	15	0	15
Сливен	13	0	13
Общо	311	0	311

(5) Горски разсадници са с обща площ 19,1 ha (Таблица 50), разпределена по общини:

Таблица 50. Горски разсадници

Б – СПЕЦИАЛНИ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ			
Б (5) – Горски разсадници			
Община	Залесена, ха	Незалесена, ха	Площ, ха
Котел	2,4	0	2,4
Сливен	13,7	0	13,7
Твърдица	3	0	3
Общо	19,1	0	19,1

Данните, представени в таблицата относно функционална категория Б(5) – Горски разсадници, са базирани на действащата инвентаризация на горите.

(6) *Опитни и географски култури от горски дървесни и храстови видове* са с обща площ 3 ха (Таблица 52), която цялата е залесена и се намира на територията на община Сливен.

Таблица 51. Опитни и географски култури от горски дървесни и храстови видове

Б – СПЕЦИАЛНИ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ			
Б (6) - Опитни и географски култури от горски дървесни и храстови видове			
Община	Залесена, ха	Незалесена, ха	Площ, ха
Сливен	3	0	3
Общо	3	0	3

(7) *Дендрариуми* в област Сливен не са налични.

(8) *Научноизследователски и учебно-опитни гори* в област Сливен не са налични.

(9) *Токовища* - определени съгласно ГСП/ЛУП и данни от Изпълнителна агенация по горите. Според наличните данни токовища няма.

(10) *До 200 т около туристическите хижи*, категоризирани по Закона за туризма и обекти с религиозно значение са с обща площ 332 ха, от която 44 ха залесена и 284 ха незалесена (Таблица 53). При обработката са взети предвид хижа Карандила и Сотирски манастир „Св. Петка“.

Таблица 52. Горски територии до 200 т около туристически хижи, категоризирани по ЗТ и обекти с религиозно значение

Б – СПЕЦИАЛНИ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ			
Б (10) - До 200 т около туристически хижи, категоризирани по ЗТ и обекти с религиозно значение			
Община	Залесена, ха	Незалесена, ха	Площ, ха
Сливен	44	201	245
Твърдица	4	84	88
Общо	48	285	333

(11) *Бази за интензивно стопанисване на дивеча* – намират се в община Твърдица и заемат обща площ от 578 ха (Таблица 54).

Таблица 53. Бази за интензивно стопанисване на дивеча

Б – СПЕЦИАЛНИ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ			
Б (11) - Бази за интензивно стопанисване на дивеча			
Община	Залесена, ha	Незалесена, ha	Площ, ha
Твърдица	375,50	46,43	421,93
Сливен	0	15,45	15,45
Общо	375,50	61,88	437,38

(12) Горите с рекреационно значение се определят по три признака, като в област Сливен са налице първите два - определени с действащи общи устройствени планове като части от зелената система на общините и включени в селищни образувания или курорти с национално или местно значение. Горски територии с рекреационно значение са с обща площ 2187 ha, от която 1859 ha залесена и 327 ha незалесена (Таблица 55), разпределена по общини:

Таблица 55. Горски територии с рекреационно значение

Б – СПЕЦИАЛНИ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ			
Б(12) – С рекреационно значение			
Община	Залесена, ha	Незалесена, ha	Площ, ha
Котел	1348	277	1624
Нова Загора	458	40	498
Сливен	53	11	64
Общо	1859	327	2187

(13) За поддържане на ландшафта са с обща площ 1204 ha, от която цялата е залесена площ (Таблица 56), разпределена по общини.

Настоящият документ се придържа към най-добрите традиции на световните географски школи и интерпретира понятието „ландшафт“ като географски индивидуум - физическа реалност с визуална цялост, обединяваща отличителните характеристики на региона (Humboldt, 1849; Берг, 1915; Sauer, 1963; Troll, 1968). Формирането на ландшафтите е резултат от продължително във времето взаимодействие и взаимосвързано развитие на природни абиотични, биотични и антропогенни процеси (Neef, 1967; Müncher, 2010). В пространствено отношение ландшафтът е определян като хетерогенен ареал от земната повърхност, съставен от близки по форма и взаимодействащи си екосистеми (Forman and Godron, 1986). Границите на ландшафта са системно-функционална, а не толкова негова морфологична характеристика (Реймерс, 1991).

В традициите на европейските изследвания за опазване и управление на биоразнообразието, природния капитал и екосистемните услуги, „ландшафтът“ има значението на пространствена единица с ранга на „регион“, която в структурно-йерархично отношение е съставена от характерни екосистеми, хабитати и видове. Подобно разбиране се проследява и в български стратегически и планови документи като Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие и Националния план за опазване на биологичното разнообразие 2005-2010 г.

В методическо отношение установяването на ландшафтите се свързва с открояването на представителни пространствени единици в горските територии с висока степен на сходство по отношение на геоложки строеж, форми на релефа, повърхностни и подземни води, микроклимат, почвени разновидности, фито- и зооценози.

Приоритетните ландшафти са изведени от базата данни Corine Land Cover 2018г. – широколистни, иглолистни и смесени гори. Отделени са подотделите със съответния

тип гора – селектират се всички полигони от колона Вид подотдел със стойност 1 (семенни насаждения).

Таблица 54. Горски територии за поддържане на ландшафта

Б – СПЕЦИАЛНИ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ			
Б(13) – За поддържане на ландшафта			
Община	Залесена, ha	Незалесена, ha	Площ, ha
Котел	494	0	494
Нова Загора	15	0	15
Сливен	505	0	505
Твърдица	190	0	190
Общо	1204	0	1204

(14) С висока консервационна стойност са сертифицирани гори в изпълнение на Принцип 9 от стандарта за сертификация управлението на гори по системата на FSC. Те са налични за ДГС Сливен и Твърдица. Пространствените данни за тях са извлечени от специализираните доклади от 2020 г. за ДГС Твърдица от 2017 г. за ДГС Сливен.

Определените в докладите за гори с висока консервационна стойност (ГВКС) имат цел на управление и насоки, конкретно разписани за всяка категория или комбинация от тях. ГВКС са горски територии, които притежават поне една от шестте високи консервационни стойности според определението на Съвета по стопанисване на горите (FSC) за ВКС:

- ВКС 1 - Разнообразие от видове;
- ВКС 2 - Екосистеми и мозайки от екосистеми на ниво ландшафт;
- ВКС 3 - Екосистеми и местообитания;
- ВКС 4 - Екосистемни услуги от критично значение;
- ВКС 5 - Основни потребности на населението;
- ВКС 6 - Културни ценности.

Горите с висока консервационна стойност са с обща площ 237837 ha, от които 225246 ha залесена и 12591 ha незалесена (Таблица 57), разпределена по категории:

Таблица 55. Горски територии с висока консервационна стойност

№	Категория	Залесена, ha	Незалесена, ha	Площ, ha
1	ВКС 1	62667	2657	65324
2	ВКС 2	134253	9147	143401
3	ВКС 3	11594	0	11595
4	ВКС 4	14175	715	14890
5	ВКС 5	-	-	0
6	ВКС 6	2556	71	2627
Общо		225246	12591	237837

Насоките за управление и мерките за стопанисване на ГВКС са документирани в Практическото ръководство „Определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България“ (2016 г.).

ВКС 1. РАЗНООБРАЗИЕ ОТ ВИДОВЕ. КОНЦЕНТРАЦИИ НА БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ ВКЛ. ЕНДЕМИЧНИ, РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ И

ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ВИДОВЕ, С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ

ВКС 1.1. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ попадат:

Горски територии в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности, природни забележителности, обявени по ЗЗТ - Природна забележителност „Еленска глава”, Защитена местност „Белокравищница”, Защитена местност „Марков бук” в ДГС Твърдица. В ДГС Сливен - 1. Природен парк „Сините камъни”, Резерват „Кутелка”, Природна забележителност „Долна мааза”, Природна забележителност „Змееви дупки”, Природна забележителност „Кушбунар”, Природна забележителност Трите пещери, Природна забележителност „Халката”, Природна забележителност „Острова на Тунджа”, Защитена местност „Орлите”, Защитена местност „Агликина поляна”, Защитена местност „Хайдут дере”, Защитена местност „Железни врата”, Защитена местност „Лале баир”, Защитена местност „Тракийски клин”.

ГТ, попадащи в защитени зони, обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) - Натура 2000 - Язовир Жребчево, Река Блягорница, Река Тунджа 1, Твърдишка планина в ДГС Търдица. В ДГС Сливен - Защитена зона Адата - Тунджа (Код в регистъра: BG0002094), Защитена зона Каменски баир (Код в регистъра: BG0002059), Защитена зона Котленска планина (Код в регистъра: BG0002029), Защитена зона Сините камъни - Гребенец (Код в регистъра: BG0002058), Защитени зони за опазване на местообитанията: . Защитена зона Гора Блатец (Код в регистъра: BG0000567), Защитена зона Гора Желю Войвода (Код в регистъра: BG0000554), Защитена зона Гора Тополчане (Код в регистъра: BG0000553), Защитена зона Гребенец (Код в регистъра: BG0000420) Защитена зона Керменски възвишения (Код в регистъра: BG0000418), Защитена зона Котленска планина (Код в регистъра: BG0000117), Защитена зона Река Блатница (Код в регистъра: BG0000441), Защитена зона Река Горна Луда Камчия (Код в регистъра: BG0000136), Защитена зона Река Тунджа 1 (Код в регистъра: BG0000192), Защитена зона Сините камъни (Код в регистъра: BG0000164), Защитена зона Твърдишка планина (Код в регистъра: BG0000211)

ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ

Растителни видове - Храсталачна глушина, Елвезисово кокиче, Планински явор, жешля, Обикновен тис. Срещат се както в ДГС Твърдица, така и в ДГС Сливен. В ДГС Сливен се среща още обикновена кандилка. Други растителни видове с природозащитен статус и локално значение, срещащи се на територията на ТП ДГС Твърдица и Сливен - Одрински лопен.

Животински видове: Видра (*Lutra lutra*), Кафява мечка (*Ursus arctos*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Малък орел (*Hieraetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Гълъб хралупар (*Columba oenas*), Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), Южен белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos lilfordi*), Горски бекас (*Scolopax rusticola*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Сив кълвач (*Picus canus*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Осояд (*Pernis apivorus*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Голям ястреб (*Accipiter gentilis*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), Благороден елен (*Cervus elaphus*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*). В ДГС Сливен, освен изброените се среща Царски орел (*Aquila heliaca*), Орел змиар (*Circaetus gallicus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Сива мухоловка (*Muscicapa striata*), Градинска червеноопашка (*Phoenicurus phoenicurus*), Бухал (*Bubo bubo*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*).

Безгръбначни видове: *Lucanus cervus* (Linnaeus), *Cerambyx cerdo* Linnaeus, *Rosalia alpina* (Linnaeus), *Morimus asper funereus* (Mulsant), *Morimus asper funereus* (Mulsant).

ВКС 1.3 КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ

Критична концентрация: Сватбовища на благороден елен

ВКС 2. ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ. НЕПОКЪТНАТИ ГОРСКИ ЛАНДШАФТИ ГОЛЕМИ ЕКОСИСТЕМИ* НА НИВО ЛАНДШАФТ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ* С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВАТ ЖИЗНЕНИ ПОПУЛАЦИИ НА ПОВЕЧЕТО ЕСТЕСТВЕНО СРЕЩАЩИ СЕ ВИДОВЕ В ЕСТЕСТВЕНИТЕ ИМ МОДЕЛИ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ОБИЛИЕ

Имат голяма площ и да са сравнително неповлияни от човешка дейност и с ниско ниво на фрагментация (% незалесени територии). Целта на определяне на тази консервационна стойност е да бъдат включени типични ландшафти и тяхното биологично многообразие от съответния горско-растителен район.

ВКС 2 представляват значими горски територии, формиращи ландшафт от регионално и национално значение, в които всички естествено срещащи се видове съществуват при естествени условия на разпространение и обилие. В обхвата на ВКС 2 в ТП ДГС Твърдица попадат 17816 ha.

ВКС 3. ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ. РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ЕКОСИСТЕМИ ИЛИ РЕФУГИИ

За България ГВКС представляват всички горски територии, включващи екосистеми от списъка на Приложение 4 към Практическото ръководство. За ВКС се считат и гори, притежаващи характеристики, отличаващи ги като гори във фаза на старост (ГФС, Old-growth forests), които със своята възрастова структура и степен на естественост представляват местообитание на комплекс видове от специфични екологични и таксономични групи.

Съгласно списъка към Приложение 4 на Националното ръководство за определяне на ГВКС, за територията на ТП ДГС Твърдица са идентифицирани 13 типа редки, застрашени или изчезващи екосистеми. Границите на отделните гори, представляващи ВКС 3, не са отбелязани на терена тъй като в повечето случаи съвпадат с границите на насаждението. Отбелязано е, когато екосистемите са налични в едно от държавните горски стопанства. Ако не е изрично отбелязано, значи се намират и в двете.

G1.2116 Dacio-Moesian ash-alder woods / Крайречни гори от елши (*Alnus* spp.) и планински ясен (*Fraxinus excelsior*) (ДГС Твърдица)

G1.2232 (2) Helleno-Balkan ash-oak-alder forests (Thracian forests of *Quercus pedunculiflora*) / Смесени низинни и крайречни гори и лонгози (Тракийски гори на дръжкоцветен и летен дъб) 92АО

G1.3155 Rhodopide Mediterranean poplar galleries / Върбово-тополови галерии в Южна България

G1.6921 Southeastern Moesian acidophilous beech forests / Ацидофилни гори от обикновен бук (*Fagus sylvatica*)

G1.6922/G1.6923 Southeastern Moesian neutrophile beech forests / Неутрофилни букови гори

G1.69 Thermophilous Moesian beech forests / Мизийски букови гори

G1.661 Middle European dry-slope limestone beech forests / Калцифилни гори от обикновен бук (*Fagus sylvatica*)

G1.7C41 Silver lime woods/Гори от сребролистна липа (*Tilia tomentosa*)

G1.A4 Ravine and slope woodland / Смесени гори на сипеи, на стръмни склонове и планински клисури

G1.737 Eastern sub-Mediterranean white oak woods / Мизийски и тракийски гори от космат дъб (*Quercus pubescens*).

G1.9135 Illyro-Moesian montane birch woods / Гори от бяла бреза (*Betula pendula*)

G3.16. Moesian [*Abies alba*] forests. Монодоминантни гори на обикновена ела (*Abies alba*) (ДГС Твърдица)

G4.6 Mixed [*Abies*] - [*Picea*] - [*Fagus*] woodland / Смесени широколистно-иглолистни гори със задължително участие на обикновен бук (*Fagus sylvatica*) и/или обикновена ела (*Abies alba*) и/или обикновен смърч (*Picea abies*)/ (ДГС Твърдица)

ВКС 4. ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ. ОСНОВНИ ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ В ОПРЕДЕЛЕНИ СИТУАЦИИ ВКЛ., ОПАЗВАНЕ НА ВОДОСБОРИ И КОНТРОЛ НА ЕРОЗИЯТА НА УЯЗВИМИ ПОЧВИ И СКЛОНОВЕ

Тази ВКС се отнася до важните екологични функции на стопанисваната гора. Определени са следните компоненти:

- Гори представляващи единствени източници на питейна вода
- Гори от решаващо значение за водосбора
- Гори с решаващо противоерозионно значение
- Гори с пожарозащитни функции
- Гори с решаващо значение за земеделието и рибарството

На територията на ТП ДГС Твърдица са представени различни типове гори от определението за ВКС 4. Определянето на тези консервационни стойности е извършено по данни от горскостопанския план и проведени интервюта с горските служители и местните заинтересовани страни. За всяка една от идентифицираните ВКС-та за територията на ТП ДГС Твърдица са разписани конкретни мерки за стопанисване и мониторинг.

ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА

В България за ГВКС се считат всички ГТ попадащи в рамките на санитарно-охранителните зони 1 и 2 на източници за питейно-битово водоснабдяване, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г. За ВКС се считат също и ГТ попадащи в близост до източници за питейно - битово водоснабдяване, но без определени официални СОЗ, когато те са територии, включващи реката и крайбрежните заливаеми ивици на разстояние от 3500 m над водовземането и 50 m под него с широчина не по-малка от 1500 m от двете страни на реката. В ДГС Твърдица тези територии заемат площ от 2535 ha. В ДГС Сливен вододайните зони се намират в подотдели с площ 320 ha, а отдели и подотдели, определени като отдели и подотдели, определени като определени като единствен източници на питейна вода заемат площ от 984 ha.

ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, които представляват:

1. ГТ, попадащи във водосборите на поройни водни течения, чиято лесистост надхвърля 40%;
2. Съобщества на клек (*Pinus mugo*);

3. ГТ, представляващи горна граница на гората (ГТГ), определени по реда на ЗГ или попадащи в 200-метрова ивица под ГТГ;

4. Крайречни естествени гори от *Q. pedunculiflora*, *Q. robur*, *F. oxycarpa*, *Ulmus minor*, *U. laevis*, *Salix alba*, *Alnus glutinosa*, *Populus alba*, *P. nigra*, *Platanus orientalis*, попадащи в заливаетата тераса на речното течение;

5. Горите между дигата и десния бряг на р. Дунав, горите на островите и 200-метровата ивица от високния бряг на реката;

6. Гори в 100-метровата ивица на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг) и други реки;

7. ГТ, попадащи в санитарно-охранителна зона 3 на язовирите, чието основно предназначение е за питейни нужди, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г.

За територията на ТП ДГС Твърдица са определени гори, отговарящи на определението за тази консервационна стойност по т. 3 (72 ha), т. 4 (114 ha), т. 6 (31 ha) и т. 7 (33 ha). За територията на ТП ДГС Сливен са определени гори, отговарящи на определението за тази консервационна стойност по т. 4, т. 6 и т. 7.

ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, представляващи:

1. ГТ с наклон над 30° (или по-малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, долини, редици, които са с наклон над 10° и дължина по-голяма от 200 m) с площ над 1 ha и пълнота над 0,6. За ДГС Твърдица тези територии са с площ 4181 ha.

2. Гори, създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси. За ДГС Твърдица тези територии са с площ 305 ha.

3. Гори, предпазващи населени места или комуникации, разположени на пътя на паднали до момента лавини по данни от Планинската спасителна служба, гори в снегосборна област с наклон между 20–50°, както и такива разположени под обезлесена снегосборна област с дължина над 200 m и наклон над 20°.

От ГТ, включени на територията на ТП ДГС Сливен за тази консервационна стойност се покриват определението по т. 1 и т. 2 от определението за ВКС 4.3.

ВКС 4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ

За ГВКС се приемат всички широколистни гори, разположени между иглолистни насаждения, между иглолистни насаждения и населени места, между иглолистни насаждения и земи с различно селскостопанско ползване, имащи ширина на насаждението минимум 100 m, максимум 250 m, състав включващ всички широколистни видове без бреза, акация и топови култивари.

На територията на ТП ДГС Твърдица като гори, представляващи бариера за разпространение на пожари са с площ 1643 ha.

ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ

Всички гори с критично въздействие върху горските функции, от които зависят земеделието, състоянието на рибните запаси, защитата на инженерни съоръжения са ГВКС, когато представляват:

1. Ивично разположени гори, в съседство с обработваеми земи, създадени или функциониращи като полезащитни горски пояси, когато широчината на горската ивица не е по-голяма от 100 m;

2. Крайречни гори доминирани от различни представители на род *Salix* по брега на река Дунав и нейните острови, заливани при високи водни стоежи на реката, както и по бреговете на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг).

3. Гори създадени за защита на инженерни съоръжения.

За територията на ТП ДГС Твърдица тези гори са с площ 19 ha.

За територията на ТП ДГС Сливен са идентифицирани гори, които отговарят на определението за ВКС 4.5.3.

ВКС 5. ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО. МЕСТА И РЕСУРСИ ОТ ФУНДАМЕНТАЛНО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗАДОВОЛЯВАНЕ НА ОСНОВНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ (ВКЛ. ПОМИНЪК, ЗДРАВЕ, ХРАНА, ВОДА), ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ).

Съгласно Практическо ръководство "Определяне, управление и мониторинг на ГВКС в България", в България следните ресурси могат да характеризират ВКС 5, според нивото на зависимост на местното население от тях, наличието на леснодостъпни заместители и взаимодействието с други ВКС:

Дърва за огрев и битови нужди.

Паша и фураж – сено и листна маса.

Недървесни продукти – гъби, лечебни растения, горски плодове, охлюви, продукти от лов и други (недървесни горски продукти, с които може да се търгува, включително уловени животни, смоли, плодове, и т.н.).

Водоснабдяване (вода за пиене и за всекидневни нужди – виж ВКС 4.1).

За ДГС Твърдица:

1. Ползване на дървесина

Предвиденото ползване на дървесина по ГСП от 2011 г. е 33239 m³ лежаща маса.

През последните три години е извършено следното ползване:

- 2014 г. – 34463 m³ лежаща маса

- 2015 г. – 34765 m³ лежаща маса

- 2016 г. – 32615 m³ лежаща маса

За задоволяване нуждите на местното население с дърва за огрев през последните три години са предоставени следните количества дърва за огрев:

- 2014 г. – 4792 m³ лежаща маса

- 2015 г. – 5410 m³ лежаща маса

- 2016 г. – 5400 m³ лежаща маса

2. Пашуване

По ГСП от 2011 г. на територията на стопанството се разрешава паша на едър и дребен добитък на площ от 3961 ha, върху която могат да пасат 3961 бр. едър, 19806 бр. дребен добитък или комбинация от тях. През последните три години е предвидено по планове за паша годишно ползване на площ от 3938 ha за 1645 бр. едър и 7869 бр. дребен добитък.

3. Гъби, билки и други ползвания

В ДГФ по ГСП е предвидено да се добиват диворастящи гъби и билки. Не се предвижда добив на сено, тъй като в района на горското стопанство няма сенокосни

площи. През последните три години са издадени разрешителни за бране на билки и други странични ползвания, както следва:

- 2014 г. – билки (липа, малина, капина, бял равнец, шипка, пищялка, левурда, глог, мащерка, глухарче, лайка, бъз, бръшлян, великденче, жълт кантарион, очанка, росопаст, пчелник, миши уши, трицветна теменуга, мокреш, лудо биле, подбел, лечебна пищялка, еньовче, обикновен повед) – 242,3 т., мъхове – 3,1 т., кори от дъб – 2,6 т.;

- 2015 г. (липа, малина, капина, подбел, очанка, бял равнец, шипка, пищялка, левурда, глог, мащерка, хвощ, коприва, глухарче, жълт кантарион, очанка, пчелник, миши уши, бъз, трицветна теменуга, глог, еньовче, дяволска уста, репей, девисил, лудо биле, бял равнец, хвойна) – билки – 169,3 т., мъхове – 0,3 т.;

- 2016 г. – билки (липа, малина, капина, очанка, гръмотрън, левурда, глог, коприва, кантарион, великденче, жълт кантарион, очанка, росопаст, миши уши, бъз, еньовче, дяволска уста, коприва, хвощ, лепка, хвойна, жаблек, обикновен пелин) – 104,2 т., мъхове – 0,4 т.;

4. Ловностопанска дейност

Обитаващите ловни видове на територията на ТП ДГС Твърдица са: благороден елен, елен лопатар, сърна, муфлон, дива свиня, див заек, катерица, вълк, чакал, лисица, черен пор, язовец, дива котка, видра, златка, колхидски фазан, яребица, тракийски кеклик, пъдпъдък, гривяк, гургулица, гугутка, горски бекас, патица зеленоглавка, голяма белочела гъска, зимно бърне, лятно бърне и др.

На територията на ТП ДГС Твърдица предоставените ловни райони се стопанисват от две ловни сдружения (ЛС). ЛС „Твърдица” - гр.Твърдица стопанисва дивеча в предоставени ловностопански райони (ПЛР) „Козарево”, „Твърдица”, „Сборище”, „Шивачево”, „Боров дол”, „Бяла паланка”. ЛС „Сърнена гора” - гр. Сливен стопанисва дивеча в ПЛР „Червенаково”.

За ДГС Сливен:

1. Ползване на дървесина

Информация от ГСП/ЛУП за годишно ползване на дървата - 30 157 пл.м3

2. Пашуване

3. Гъби, билки и други ползвания:

4. Ловностопанска дейност

В ТП ДГС Сливен по-важните представители на фауната, които обитават естествено територията на стопанството, имащи пряко и косвено значение за ловностопанската дейност са:

Благороден елен – типичен горски вид, предпочитайщ широколистни и смесени гори с много подлес, подраст и изредени участъци.

Сърна – обитава повсеместно района, типичен вид на границата гора-открити пространства.

Дива свиня – обитава повсеместно, типичен горски вид, популацията се нуждае от генетично стабилизиране, което в момента се извършва по естествен път.

Полски (сив) заек – обитава предимно разпокъсаните и маломерни горски комплекси в изредени и осветлени периферни части. Запасът му се стабилизира с раздробяването на обработваеми площи и ограничената за момента масова химизация.

Яребица – обитава крайнината на гората, край обширните открити обработваеми земеделски територии, лозя, пустеещи площи, малки горички.

Ловен фазан – хибриден вид (на основата на колхидския фазан), предимно изкуствено разселван.

Предпочита крайнината на гората сред обработваемите площи, синори, слогове, поречия на реките, напоителни канали обрасли с тръстика и високи треви, долината на р. Тунджа.

Тракийски кеклик – обитаването му зависи от извършванията разселвания, с цел преди всичко ловен туризъм.

Пъдпъдък – в откритите селскостопански площи засти от фуражни култури,

Вълк – масово разпространен. През последните години се е превърнал в истинска напаст за горското стопанство и животновъдството, без ловен режим.

Чакал – в близост до открити пространства, в гъсти дерета, скали, популацията му се увеличава, въпреки, че се подтиска от вълка, целогодишно разрешен за лов.

Лисица – разпространена повсеместно с различна гъстота.

На територията на ТП ДГС Сливен има изградена БИСД в м. „Абланово” за развъждане на муфлони, с площ 15.45 ha. В нея в момента се отглеждат 79 броя муфлони, от които 40 бр. мъжки и 39 бр. женски.

На територията на ДГС Твърдица се намират още БИСД Козаревска река и БИСД Жълт извор.

Стопанисването на дивеча се осъществява от 30 броя ловни дружини, обособени в 3 Ловно-рибарски Сдружения: ЛРС „Сърнена гора”, ЛРС „Сливен” и ЛРС „Гребенец”.

ВКС 6. КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ, МЕСТА, РЕСУРСИ, МЕСТООБИТАНИЯ И ЛАНДШАФТИ ОТ ГЛОБАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО КУЛТУРНО, АРХЕОЛОГИЧНО ИЛИ ИСТОРИЧЕСКО ЗНАЧЕНИЕ, И/ИЛИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ ЗА ТРАДИЦИОННАТА КУЛТУРА НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ, ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ, ВКЛ. КУЛТУРНО, ЕКОЛОГИЧНО, ИКОНОМИЧЕСКО ИЛИ РЕЛИГИОЗНО/ДУХОВНО ЗНАЧЕНИЕ.

Такива ГВКС в България, съдържащи ВКС 6, са всички:

1. Горски територии в 500 m ивица около религиозните обекти;
2. Горски територии в 100 m ивица около манастири и други религиозни обекти извън Приложение 7 (църкви, параклиси, оброчища, аязма, текета и др.), древни светилища, окултни средища, археологически паметници и разкопки и др. места важни за съхраняване на духовността, традициите, историческата и културната памет, определени при консултациите с местните хора;
3. Горски територии в 100 m ивица около територии, традиционно свързани с провеждането в тях на събори, надпявания и други мероприятия, важни за съхраняване на културното наследство и националните традиции, определени при консултациите с местните хора;
4. Горски територии в границите на обекти на недвижимото културно наследство (паметниците на културата) или в техните охранителни зони;
5. Горски територии непосредствено разположени (в 30 m ивица/ по 15 m от всяка страна на пътеката) по протежение на официално маркирани туристически маршрути и немаркирани, но често използвани туристически пътеки.
6. Горски територии в 50 m ивица около туристически обекти, както и горски територии с изключителна естетическа и рекреационна стойност (вкл. единични дървета или малки групи дървета – напр. вековни или забележителни дървета), чешми, беседки, образователни маршрути, и др. важни за туризма и образованието места, определени при консултациите с местните хора и активни в района туристически групи, сдружения и компании.

На територията на ТП ДГС Твърдица са определени територии отговарящи на т. 3 от определението за ВКС 6.

- ежегодно през първата неделя на м. август се организира събор в местността Хайдушка поляна с цел съхранение културното наследство и националните традиции – 0,4 ha,

На територията на ТП ДГС Твърдица са определени територии отговарящи на т. 5 от определението за ВКС 6 - Туристически маршрут Е-3 КОМ-ЕМИНЕ 546 ha

На територията на ТП ДГС Твърдица са определени територии отговарящи на т. 6 от определението за ВКС 6.

- Вековно дърво „Стоянов бук” в местността Робинзон 25,6 ha.

Място за отдих – 29,2 ha.

Чешми - 29,2 ha.

На територията на ДГС Сливен:

На 24 юни всяка година в землището на с. Бяла се празнува Еньов ден. Ходи се до Денкиното кладенче отдал 526 и се взема мълчана вода, берат се билки. Празникът се отчита с хора и вееселба.

На 28 август (голяма Богородица по стар стил) в местността Агликина поляна се прави събор, свързан с Хайдушкото движение.

От 5 август до 12 август в местността Слънчева поляна в отдал 800-29 се прави Евангелски събор.

На 28 август в местността Карандила в отдал 641-16,17 се прави Каракачански събор.

В) Стопански горски територии – такива са горските територии, които не са обхванати от А. и Б. Те са с обща площ 665 ha, от която 479 ha залесена и 186 ha незалесена (Таблица 58), разпределена по общини:

Таблица 56. Стопански гори

В – СТОПАНСКИ ГОРИ			
Община	Залесена, ha	Незалесена, ha	Площ, ha
Сливен	398	183	581
Твърдица	81	3	84
Общо	479	186	665

Г) Зони за защита от урбанизация – определени са по специално разработена за целта методика, подробно представена в Приложение 5. Чрез нарушаване на всички функционални зони и допълнителни категории, определени в методиката са определени зони за свръхосигуряване („гореща точка на осигуряване“) на екосистемни ползи в конкретната географска среда. След експертен анализ на процентните съотношения „полигони-брой ползи“ и географските особености на територията е взето решение за „зони на свръхосигуряване“ да бъдат приети полигоните, предоставящи поне 16 обществени ползи. Резултатите от тази методика са допълнени от предложения на общините за зони за защита от урбанизация, направени след социологическо проучване. Освен това са взети предвид наблюденията на малкия креслив орел и подотделите, които са регистрирани такива наблюдения, също са включени в зоните за защита от урбанизация.

Обща площ на зоните за защита от урбанизация са: с обща площ 7092.9 ha, от която 3182.5 ha залесена и 3910.4 ha незалесена (Таблица 59), разпределена по общини:

Таблица 57. Зони за защита от урбанизация

Г – ЗОНИ ЗА ЗАЩИТА ОТ УРБАНИЗАЦИЯ			
Община	Залесена, ha	Незалесена, ha	Площ, ha
Котел	1907.7	290.6	2198.3
Нова Загора	231.3	56.5	287.8
Сливен	847.4	1751.8	2599.2
Твърдица	196.1	1811.4	2007.6
Общо	3182.5	3910.4	7092.9

Настоящият документ прилага понятието "Зона за защита от урбанизация" (ЗЗУ) по смисъла на Закона за горите (ЗГ, §1, т. 25 от Допълнителните разпоредби).

Към идентифицирането на „Зони за защита от урбанизация“ е подхотено с разбирането, че основания за въвеждане на ограничения с подобен характер могат да произтичат при следните обстоятелства: 1) Ако обществено полезните функции на горските територии надхвърлят ползите, произтичащи от застрояването на територията, и 2) Ако опазването на горските функции е съвременна необходимост за: съхраняването на генофонда, екологичното състояние на горите в района/водосбора и структурната устойчивост на ландшафтите. Приемаме, че при подобни обстоятелства поддържането на горскостопанските функции на територията е приоритет.

На това основание, за целите на настоящия Областен план, за ЗЗУ са предложени горски територии, в които, въз основа на прецизирана критерийна база (Приложение № 5), е установено **свърхосигуряване** на „обществени екосистемни ползи“ от горите. Подобно решение подчертава новаторските елементи на ЗГ и на пилотните Областни планове – горите като носители на обществени екосистемни ползи, и напълно съответства на съвременната европейска политика (ЕК, Стратегия за биоразнообразие 2020, Дейност 5) за практическото разгръщане на дейности за усвояване и поддържане на „Природния капитал“ - устойчиво мултифункционално оползотворяване на природните активи в подкрепа на човешкото благополучие.

Методиката (Приложение №5) по определянето на принадлежността на горски територии към функционалната категория „D) Зони за защита от урбанизация“, вкл. дефинирането на техния конкретен териториален обхват, се основава на съгласуван анализ на резултатите от:

- ✓ изработената единна горскостопанска картна основа (част Първа на Плана),
- ✓ функционалното зонироване на горските територии (част Втора, т. I)
- ✓ и идентифицирането на горските територии, предоставящи екосистемни ползи (част Втора, т. II).

В обхвата на действие на настоящия Областен план за „Зони за защита от урбанизация“ се предлагат 7092.9 от горските територии (Таблица № 59). Резултатите са визуализирани в КАРТА № 21 Зони за защита от урбанизация, Приложение № II.1 Функционални категории на горските територии. Оконтурирането е съобразено с актуалните ОУП на всички общини в областта към момента на разработване на ОПРГТ.

При формирането на критериите за определяне на „Зоните за защита от урбанизация“ са взети предвид и резултатите от проведените анкетни проучвания върху експертното мнение на тематични фокус групи (Приложение № 3).

Респондентите виждат ползите от горите, свързани няколко водещ критерий при потенциално обособяване на „Зони за защита от урбанизация“, а именно:

- Обеспечават количеството и качеството на водните ресурси;
- Забавят и регулират въздействията от промените на климата;
- Поддържат традиционния ландшафт.

Видимо, определящо значение за респондентите при потенциално обявяване на „зони за защита от урбанизация“ имат поддържащите и регулиращите екосистемни услуги, предоставяни от горите.

В зоните за защита от урбанизация а включени и такива територии, в които са осъществявани наблюдения на малкия креслив орел.

След проведените предварителни обществени обсъждания към зоните за защита от урбанизация са добавени и горите във фаза на старост.

Д) Зони за изграждане на ски писти и съоръженията към тях са:

Съгласно предоставено инвестиционно намерение в община Твърдица е предвидено изграждането на ски зона около връх Чумерна. Планирано е изграждане на туристически комплекс, съдържащ ски зона оборудвана със седалков лифт с дължина от 1700 m, започващ с начална станция в местността „Циганска поляна“ с 1143 m надм. в. и крайна станция с кота 1504 m надм. в. - билото преди върха. Седалковият лифт с капацитет 2100 души на час ще обслужва три ски писти с обща дължина 5844 m и денивелация 361 m. Предвидено е на една от ски пистите, която е за начинаещи скиори, да бъде обслужвана от ски влек с дължина 900 m. За резервирано заснежаване, ски зоната ще бъде оборудвана със система за производство на изкуствен сняг, чрез която ще бъде гарантиран дълъг зимен сезон при евентуална липса на снеговалеж. Създаване на условия и възможност за обособяване и изграждане на две туристически селища с цел осигуряване на необходимата леглова база за проекта. Ситуирането на двете селища съответно е с локация землищата на бившите рудници Твърдица и Шешкинград. Планирано е използването на зоната и през останалите сезони от годината с изграждането на атрактивни трасета за планинско екстремно колоездене, пътеки и различни видове занимания осигуряващи развлечения на туристите през останалите сезони.



Обобщените данни за горските територии са по ГСП 2012 на ДГС Сливен, 2021 на ДГС Твърдица, 2019 на Нова Загора, 2014 на Котел, за Котел и Кипилово, 2014 на Тича, 2013 на Стара река, както и новите ПУРБ.

Площта на горските територии, които ще бъдат засегнати е 973,7 ха.

II. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, ПРЕДОСТАВЯЩИ ЕКОСИСТЕМНИ ПОЛЗИ

Настоящият план прилага понятието „обществени екосистемни ползи“ (Приложение №2) със значението на услуги, осигурявани от екосистемите (MAES, 2013), които имат положителен принос към общественото благосъстояние (ТЕЕВ, 2010) и екологичната сигурност (Barnett, 2001). Те са интерпретирани като директен или индиректен резултат от функционирането на горските екосистеми (ТЕЕВ, 2010) и на специализираните дейности по управлението на горските територии (Закон за горите, чл.248, 1).

Процесът по идентифицирането на горските територии, предоставящи екосистемни ползи, е съобразен с: Европейската методологична рамка на оценка и картографиране на екосистемни услуги (MAES, 2013), Международната класификация на екосистемните услуги – част Биотични услуги (Haines-Young and Potschin, 2018, последна версия – CICES 5.1, приложение № 2), Методиката за оценка и картиране на състоянието на горите и горските екосистеми и техните услуги в България (Костов и кол., 2017) – неразделна част от Методологичната рамка за оценка и картиране на състоянието на екосистемите и екосистемните услуги в България, Практическото ръководство за прилагането на съоръжения и методи за ограничаване на ерозията в горските територии (Маринов, 2007), както и Анализа и оценката на риска и уязвимостта на секторите в българската икономика от климатичните промени (МОСВ, 2013).

Процедурата по открояването на видовете „обществени екосистемни ползи“ от конкретни горски територии в областта е тясно обвързана с процедурата по функционалното зонироване на горските територии (по част Втора, т. I от настоящия план). Приложената методика, вкл. критерийната база за създаването на придружаващата ГИС база данни, са изложени подробно в Приложение № 5. Тяхната основна цел е високо информационно осигуряване - открояването на оптимално възможен брой видове „обществени екосистемни ползи“ от горските територии на областта. Резултатите са насочени към вземащите решения, в подкрепа на гъвкавостта на техните практически инициативи и устойчивостта в управлението на горските територии. Практическото оползотворяване на така установените „обществени екосистемни ползи“ или тяхното селективно приоритизиране според на водещите функции на горските територии, е в правомощията на изпълнителите на настоящия план.

В изпълнение на изискванията на Закона за горите и за целите на Областния план за управление на горите са идентифицирани и оцветени горските територии, предоставящи следните „обществени екосистемни ползи“:

1. Защита срещу ерозия на почвата от лавини и наводнения (Карта №22)
2. Обезпечаване на количеството и качеството на водата (Карта №23)
3. Поддържане на биологичното разнообразие (Карта №24)
4. Екраниране, поглъщане на шум и замърсители, поддържане на микроклимат (Карта №25)
5. Осигуряване на условия за рекреация и туризъм (Карта №26)
6. Поддържане на традиционния ландшафт (Карта №27)
7. Защита на природното и културното наследство (Карта №28)
8. Защита на инфраструктурни обекти и съоръжения (Карта №29)
9. Забавяне и регулиране на въздействията от промените на климата (Карта №30)

ЧАСТ ТРЕТА - ВЪЗМЕЗДНО ПОЛЗВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ ЕКОСИСТЕМНИ ПОЛЗИ

За целите на управлението на горските територии и на ловното стопанство (Част Четвърта) и въз основа на задълбочения предварителен анализ на обективните природни, стопански и социо-културни предпоставки и основания за възмездно ползване на обществени екосистемни ползи от горите в областта (Въведение, т.1 на настоящия план), вкл. съобразно посоченото влияние на климатичните промени върху горскодървесната растителност (Въведение, т.1.3.2) и тенденциите на климатична уязвимост на горската растителност (МОСВ, 2013), планът разпознава както следва: 1. Стопански дейности, за които се дължи плащане за обществени екосистемни ползи от горските територии в териториалния обхват на действие на Областния план за развитие; 2. Стопански субекти в териториалния обхват на действие на Областния план за развитие, чиято дейност се благоприятства от обществените екосистемни ползи от горските територии; 3. Предложения за горски територии и зоните извън тях, в които ползването на обществени екосистемни ползи е възмездно.

В методическо отношение, определянето на горските територии, в които се предлага възмездно ползване на обществени екосистемни ползи, е обвързано с резултатите от актуализираната функционална принадлежност на горските територии, по част Втора, т. I от настоящия план (Приложение № 5).

В процеса на разпознаване на стопанските дейности, облагодетелствани от горите, и съответно – на горските територии, за които се предлага възмездно ползване на обществени екосистемни ползи, са взети предвид и резултатите от проведените анкетни проучвания върху експертното мнение на тематични фокус групи (Приложение № 3) с отношение към развитието и управлението на горските територии в областта. Над 50% (51,1% от отговорите) от респондентите в област Сливен категорично изразяват положителната си нагласа към потенциалното въвеждане на възмездно ползване на обществените екосистемни ползи от горите, подкрепени от 14,3%, които имат „по-скоро позитивно“ отношение в тази посока (Приложение № 3). Експертите открояват „добив на лекарствени растения“, „добив на диворастящи гъби“ и „лов“ (всяка опция с 85,7% от отговорите, без ограничения в броя на възможните отговори) като стопански дейности, трайно облагодетелствани от функциите на горите. Данните (над 455% от подадените отговори) посочват още следните водещи дейности, провеждани на територията на горите в областта, за които би следвало да се прилага принципът за възмездно ползване: „риболов“, „водохващане за стопански цели“ (Приложение № 3).

1. Стопански дейности, за които се дължи плащане за обществени екосистемни ползи от горските територии в териториалния обхват на действие на Областния план за развитие

В изпълнение на чл. 249.(2)т.2. от Закона за горите, настоящият документ разпознава следните видове активности като стопански дейности, за които се дължи плащане за обществени екосистемни ползи от горските територии в териториалния обхват на действие на Областния план за развитие (*Забележка* – Приложеният списък е съобразен с класификатора на икономическите дейности на НСИ):

а. Стопански дейности, които се благоприятстват от екосистемната полза „защита срещу ерозия на почвата от лавини и наводнения“:

- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в транспорта
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в туризма, рекреацията и спорта
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в енергетиката
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в строителството
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в селското стопанство (растениевъдство и спомагателни дейности), вкл. върху терени,

прилежащи на горски територии от функционална категория А(1), А(7), Б(14)

б. Стопански дейности, които се благоприятстват от екосистемната полза **„обезпечаване на количеството и качеството на водата“:**

- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в енергетиката (ВЕЦ, води за охлаждане)
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в направление водовземане и водоснабдяване
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в направление рибно стопанство – риболов, развъждане и отглеждане на риба и други водни организми

с. Стопански дейности, които се благоприятстват от екосистемната полза **„поддържане на биологичното разнообразие“:**

- Горско стопанство - дърводобив
- Събиране на диворастващи и недървесни продукти в горски територии - диворастващи гъби, горски плодове, лечебни и ароматни растения или части от тях от горските територии – за търговия или за производство в химическата (в частност козметична и фармацевтична промишленост) и в хранително-вкусовата промишленост
- Събиране на генетични ресурси (семена и размножителни материали от горски растения и животни) за търговски и производствени цели
- Събиране на растения и части от растения за фураж
- Събиране на растения и части от растения за производство на производни продукти с декоративни качества, вкл. производство на изделия от корк, слама и материали за плетене
- Лов
- Селско стопанство - Животновъдство в горски територии или върху терени, прилежащи на горски територии от функционална категория Б(14)

д. Стопански дейности, които се благоприятстват от екосистемната полза **„екраниране, поглъщане на шум и замърсители, поддържане на микроклимат“:**

- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в транспорта
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в промишлеността – източници на емисии, вкл. добивна промишленост, металургия, химическа промишленост, машиностроене, ХВП
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в енергетиката (ТЕЦ)
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в строителството
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в сектора управление на отпадъци
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в туризма, рекреацията и спорта

е. Стопански дейности, които се благоприятстват от екосистемната полза **„осигуряване на условия за рекреация и туризъм“:**

- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в туризма, рекреацията и спорта

ф. Стопански дейности, които се благоприятстват от екосистемната полза **„поддържане на традиционния ландшафт“:**

- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в туризма, рекреацията и спорта

г. Стопански дейности, които се благоприятстват от екосистемната полза **„защита на природното и културното наследство“:**

- Събиране на генетични ресурси (семена и размножителни материали от горски растения и животни) за търговски и производствени цели, вкл. възпроизводство на гори и дивечовъдна дейност
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в туризма, рекреацията и спорта
- Дейности в направление Образование
- Научноизследователска и развойна дейност

h. Стопански дейности, които се благоприятстват от екосистемната полза „**защита на инфраструктурни обекти и съоръжения**“:

- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в направление водовземане и водоснабдяване
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в транспорта
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в енергетиката
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в строителството
- Обекти, дейности и съпътстваща инфраструктура в туризма, рекреацията и спорта

i. Стопански дейности, които се благоприятстват от екосистемната полза „**забавяне и регулиране на въздействията от промените на климата**“:

- Селско стопанство - растениевъдство върху терени, прилежащи на гори от функционална категория Б(13)
- Селско стопанство - животновъдство в горски територии или върху терени, прилежащи на горски територии от функционална категория Б(13)
- Горско стопанство

2. Стопански субекти в териториалния обхват на действие на Областния план за развитие, чиято дейност се благоприятства от обществените екосистемни ползи от горските територии

Приложение № III.1 концентрира данни от публично достъпните, и налични към периода на разработване на настоящия план, информационни регистри на активни стопански обекти/субекти в областта и други официални информационни източници (без обективна възможност за изчерпателност). Приложението има за цел да постави **отправната точка** в изпълнението на задачите на Областния план в частта „Възмездно ползване на обществени екосистемни ползи“.

Идентифицирането на ползватели на обществени ползи от горите (**в и извън** горските територии) изисква целенасочено разработване на **платформа** за събиране и систематизиране (вкл. с пространствени референции) на релевантна и верифицирана информация, която по своята същност е част от комуникационните механизми на междунституционално ниво и не е предмет на настоящия план.

Опирайки се на постановката на ЗГ (чл. 249), съгласно която общините играят ролята на институция, която събира обезщетенията за съответните обществени екосистемни ползи от лицата, извършващи стопанска дейност по ал. 1 в горските територии и зони (чл.249, ал.3) и разпределя постъпилите средства от обезщетения между собствениците на горски територии, държавните горски стопанства и държавните ловни стопанства (чл.249, ал.4), настоящият Областен план **предлага** Общините, в сътрудничество със съответните институции, съдържатели на подобна информация (ДГС, Басейнови дирекции, РИОСВ, Държавни агенции и др.) **да формират и обновяват ежегодно регистър** относно видове и брой стопански дейности (обекти и субекти) в и извън горските територии, облагодетелстващи се от екосистемните ползи от горите.

При прилагането на плана следва да се съблюдават условията на чл.250 от Закона за горите. Настоящият Областен план **не коментира** размера на потенциално дължимите плащания за конкретни възмездни екосистемни ползи. Към периода на неговото

разработване няма въведена необходимата за това Методика (в изпълнение на Наредбата по чл. 249, ал. 8 от Закона за горите).

3. Предложения за горски територии и зоните извън тях, в които ползването на обществени екосистемни ползи е възмездно

Определянето на горските територии, в териториалния обхват на които настоящият Областен план **предлага** въвеждане на възмездно ползване за обществените екосистемни ползи, осигурявани от същите гори, е обвързано с резултатите от:

- ✓ актуалната инвентаризация на горите (част Първа на Плана),
- ✓ функционалното зонироване на горските територии (част Втора, т. I)
- ✓ и идентифицирането на горските територии, предоставящи екосистемни ползи (част Втора, т. II).

Всяка горска територия, независимо от характера на собствеността, която осигурява обществена екосистемна полза, пряко произтичаща от функционалната ѝ принадлежност, и с това облагодетелства реализирането на конкретна стопанска активност, провеждана в или извън нейния пространствен обхват, е обект на възмездно ползване. Всяка горска територия може да бъде носител на една или повече възмездни екосистемни ползи. Резултатите за областта са обобщени в Таблица 60. Методическата процедура по формулирането на посочените резултати е пояснена в Приложение №5.

Таблица 60. Горски територии в област Сливен, в които ползването на обществени екосистемни ползи е възмездно

Предложения за горски територии в област СЛИВЕН, в които ползването на обществени екосистемни ползи е възмездно				
ЕКОСИСТЕМНА ПОЛЗА по чл. 248, ал. 2 от Закона за горите	Полигони*		Площи*	
	Брой	% от общия брой полигони в областта	ha	% от общата площ на полигоните в областта
1. защита срещу ерозия на почвата от лавини и наводнения	10252	27.3%	52615.5	33.8%
2. обезпечаване на количеството и качеството на водата	2440	6.5%	9603.4	6.2%
3. поддържане на биологичното разнообразие	25517	68%	78029.9	50.2%
4. екраниране, поглъщане на шум и замърсители, поддържане на микроклимат	1774	4.7%	7657.2	4.9%
5. осигуряване на условия за рекреация и туризъм	591	1.5%	1724	1.1%
6. поддържане на традиционния ландшафт	3129	7.4%	6338	6.8%
7. защита на природното и културното наследство	15295	40.8%	64269.2	41.4%
8. защита на инфраструктурни обекти и съоръжения	3247	8.7%	14294	9.2%
9. забавяне и регулиране на въздействията от промените на климата	736	2%	3300.3	2.1%
* завишените стойности се обясняват с допустимото припокриване на ползи, при което един полигон може да е носител на повече от една екосистемна полза				

На основание чл. 249. (2) т. I. от Закона за горите, настоящият план за развитие на горските територии определя следните горски територии, от които ползването на обществени екосистемни ползи е възмездно - Приложение № III.2 и от Карта № 31 до

Карта № 39. Установяването на ползвателите на обществени екосистемни ползи от горите **извън** териториалния обхват на горските територии, е предмет на дейност на изпълнителите на настоящия план в сътрудничество със съответните общински структури в областта. То изцяло зависи от конкретните условия и наличието на стопанска активност - посочена в т.1 и идентифицирана по т.2 на настоящата глава, в територии, извън горските.

ЧАСТ ЧЕТВЪРТА - ЦЕЛИ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ И НА ЛОВНОТО СТОПАНСТВО

1. Цели на управление по функционална принадлежност на горските територии

Съгласно Закона за горите, горските територии, в съответствие с преобладаващите им функции, се разделят на три категории: 1. Защитни; 2. Специални; 3. Стопански, пред които следва да бъдат поставени различни цели.

1.1. ЗАЩИТНИ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ

Целите на управление при защитните горски територии се определят от преобладаващата функция, която те изпълняват, като за отделните защитни функции тя може да бъде различна: подобряване защитата на почвите от ерозия, защитата на водите, урбанизирани територии, обектите на техническата инфраструктура и др.

А(1) В горските територии за защита на почвата основна цел на управление е запазване и подобряване на защитната им функция, свързана със защита на почвата, овладяването на ерозията, свлачищата, пороите, стабилизиране на бреговете ивици на големите реки. Защитата на почвата се залага като цел на всички провеждани лесовъдски мероприятия както при планирането им, така и при избора на конкретни технологии за тяхното изпълнение. Под защита на почвата се разбират всички възможни въздействия на горите за ограничаване на ерозията и други процеси на деградация на почвите. **Индикатор** за оценка на тази подкатегория е сравнението на площите на горските територии по вид и степен на ерозия, в началото и след изпълнение на настоящия план.

Насоки за управление, забрани и ограничения:

Насоките за управление се изразяват в използването на минимални въздействия върху горските територии, посредством планирани сечи, залесявания и технологиите за тяхното изпълнение:

- ✓ регулиране пашата на домашни животни във възобновителни участъци, горски култури и противоерозионни гори;
- ✓ адаптиране и внедряване на нови технологии за възстановяване на увредени от пожари горски почви;
- ✓ продължаване на залесителните дейности и създаване на култури върху голите площи, а също и със залесяване в изредени насаждения и култури;
- ✓ при сечта вършината на стръмните терени трябва да се събира по хоризонталите за задръстване на застрашените от ерозия долове;
- ✓ за предотвратяването на ерозията от голямо значение е правилното извеждане на възобновителните и отгледни сечи и начина на почистване на сечищата;
- ✓ Използване за противоерозионно залесяване с видове от коренна горскодървесна и храстова растителност от района;

- ✓ прилагане на терасиране и други противоерозионни технологии за почвоподготовка при залесяване на стръмни горски терени;
- ✓ подпомагане на възобновяването чрез изсичане на подлеса в изредени насаждения;
- ✓ възстановяване и поддържане на полезащитните горски пояси и извършване на нови противоерозионни залесявания;
- ✓ затревяване на склонови земи с наклон под 10° за стабилизиране на почвата и използване на ефекта на мулчирането в засушливи райони;
- ✓ въвеждане и адаптиране на добри практики за устойчиво управление на почвите в условия на климатични промени, които да допринесат за ограничаване и/или намаляване уврежданията на почвите до безрискови нива за околната среда;
- ✓ да се водят предимно отгледни и санитарни сечи;
- ✓ в насаждения от лесно възобновяващи се издънково дървесни видове се допуска сеч за подмладяване на растителността;
- ✓ залесяванията са възможни единствено в съответствие с утвърдени горскостопански планове и програми.

А(2) В горските територии за защита на водите основна цел на управление е запазване и подобряване на защитната им функция, свързана с опазване на водоизточниците от замърсяване и водоемите, които снабдяват селищата с питейна вода, регулиране на водния отток и максимално акумулиране на водните количества от горите, т.е. техните водоохранни и водозащитни функции и подобряване водния баланс на дадена територия. Защитата на водите се подпомага от горите, които са разположени около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване; около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди; както и във водосбори на водохващания за стопански цели, вкл. язовири, напояване, рибарство и аквакултури, производство на енергия. Подпомагаща цел е и защитата на техническите съоръжения, осигуряващи водоползването от дадена територия. **Индикатор** за оценка на тази подкатегория е сравнението на общите площи на горските територии по класове на възраст (не се допуска намаление на площите), както и сравнение на възрастовата структура (не се допуска увеличение на младите и средновъзрастни класове за сметка на зрелите и презрели класове).

Насоки за управление, забрани и ограничения:

Насоките за управление се изразяват в използването на минимални въздействия върху горските територии, посредством планирани сечи и залесявания и технологиите за тяхното изпълнение:

- ✓ увеличаване на видовото разнообразие и гарантиране на разновъзрастна структура на насажденията;
- ✓ да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора;
- ✓ своевременно превръщане на издънковите гори в семенни с цел повишаване на тяхната устойчивост и подобрене на хидрологичната им ефективност;
- ✓ прилагане на отгледни сечи с диференцирана интензивност, гарантираща оптимална склопеност за осигуряване достъпа на валежите до почвата, по-добра устойчивост и по-висока продуктивност;
- ✓ осигуряване/гарантиране на по-сложна пространствена структура на насажденията (структурно хетерогенни насаждения), което ще подобри тяхната механична стабилност и опазването на екосистемните им функции;
- ✓ при нужда се провеждат залесителни мероприятия за увеличаване на лесистостта на водосбора;

- ✓ стимулиране на естественото възобновяване и своевременно залесяване на горите, пострадали от природни бедствия;
- ✓ включване/инкорпориране на съществуващата растителност в новосъздадените крайречни системи, тъй като някои очаквани ползи като стабилизиране на брега и намаляване на ерозията при почвите се максимизират с израстването на дървесната растителност;
- ✓ изграждане на многовидови крайречни буферни системи/защитни пояси, които имат съществени предимства: създават възможност за многофункционално стопанисване при бъдещи климатични промени, имат висок водорегулиращ ефект, влияят за ограничаване на ерозионните процеси, предпазват от наводнения;
- ✓ препоръчва се в крайречните гори да не се планират и провеждат стопански мероприятия, а само мероприятия за възстановяване на крайречните горски съобщества;
- ✓ използване на технологични схеми и техника за дърводобив с минимални въздействия върху почвената покривка;ю
- ✓ Спазване на забраните и ограниченията в санитарно-охранителните зони на водоизточниците, използвани за питейно-битово водоснабдяване и водоизточници на минерална вода, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни цели и съобразяване с тях в горските територии около такива водоизточници, за които все още няма определени СОЗ.

А(3) В горските територии за защита на урбанизираните територии основна цел на управление е запазване и подобряване на защитните функции на горите, които те изпълняват за защита на урбанизираните територии и подобряване на микроклимата на населените места. Те изпълняват ролята на буферна зона, която редуцира шума, праха и преноса на емисии от различни по своя произход вредни замърсители. *Индикатор* за оценка на тази подкатегория е сравняването на териториите по обща площ (не се допуска намаление при оценката в края на периода).

Насоки за управление, забрани и ограничения:

Насоките за управление се изразяват в запазване на постоянно горско присъствие за тези територии. За изпълнението на целите се препоръчва:

- ✓ използване на отгледни сечи с минимални интензивности и възобновителни сечи с предварително възобновяване и максимално удължен възобновителен период;
- ✓ поддържане на по-висок процент лесистост в тази функционална подкатегория чрез залесяване на изоставени земи и ограничаване превръщането на гори в земеделски земи (съгласно Закон за горите, Закона за опазване на земеделските земи, обн. ДВ. бр.35 от 24 Април 1996г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.106 от 22 Декември 2023г. и Правилник за прилагане на закона за опазване на земеделските земи, приет с ПМС № 240 от 24.09.1996 г., обн. ДВ. бр.84 от 4 октомври 1996г., посл.изм. ДВ. бр.53 от 8 Юли 2022г.)
- ✓ препоръчително е залесяване на незалесените горски територии като залесяване в голини, сечища, пожарища, подпомагане на възобновяването в насажденията

А(4) В горските територии за защита на сгради и обекти на техническата инфраструктура основна цел на управление е запазване и подобряване на защитните функции на горите, които те изпълняват за защита на инфраструктурни обекти и намаляване на отрицателното влияние от сградите и обектите на техническата инфраструктура (пътища, магистрали, железопътни линии). Тези територии предпазват пътищата от снегонавяване, повишават безопасността на движението, способстват за равномерното разпределение на снежната покривка, подобряват водния режим на

почвата през пролетта, изпълняват ролята на естествен филтър за вредните емисии, отделяни от автомобилния транспорт, предпазват земеделските култури от въздушно и почвено замърсяване. Като **индикатор** за оценка на тази подкатегория се препоръчва сравнението на площите в периода на действие на настоящия план.

Насоки за управление, забрани и ограничения:

Насоките за управление се изразяват в запазване на постоянно горско присъствие за тези територии, за изпълнението на което ще се използват:

- ✓ отгледни сечи с умерени до минимални интензивности (целящи подобряване на санитарното състояние);
- ✓ възобновителни сечи с предварително възобновяване и плавен преход между старото и новото поколение гора, който да не намалява съществено защитните й функции;
- ✓ сечи с максимално удължен възобновителен период;
- ✓ прилагат се ограничения и забрани, свързани с използването на голи сечи, съгласно изискванията на чл. 116 и чл. 117 от Закона за горите. В тези територии приоритетно се извършват дейности по залесяване в голини, сечища и пожарища, както и подпомагане на естественото възобновяване на насажденията, в съответствие с утвърдените горскостопански планове (ГСП) и Наредба № 8 от 2011 г. за сечите в горите.

А(5) В горските територии от горната граница на гората, представляващи ивици с ширина 100 – 200 m на границите с високопланинските пасища или клековите формации, основната цел на управление е запазване и възстановяване на горната граница на гората. **Индикатор** за оценка на тази подкатегория е сравняването на териториите по обща площ (не се допуска намаление при оценката в края на периода), по класове на възраст и възрастовата структура (не се допуска увеличение на младите и средновъзрастни класове за сметка на зрелите и престарели гори).

Насоки за управление, забрани и ограничения:

- ✓ прилагане на адекватни лесовъдски мероприятия, съобразени със състоянието на тези уязвими горски екосистеми;
- ✓ подобряване на санитарното състояние на насажденията с оглед превенция на развитие на каламитети на насекомни вредители и епифитотии на гъбни патогени;
- ✓ бързо усвояване на свежоповредена от абиотични въздействия иглолистна дървесина за недопускане на размножаване на високоагресивни ксилофаги.

А(6) Защитните горски пояси се управляват с основна цел защита на почвите на земеделските територии, опазване функционирането на технически мрежи и инженерни съоръжения, благоприятстване живота на хората в урбанизирани територии (вилни зони, единични имоти), подобряване на микроклимата чрез включване на горски територии в регулация, защита от шум, въздействието на промишлените предприятия. Благоприятното влияние на полезащитните горски пояси се проявява в различни направления: ветрозащитен ефект; изменения в относителната влажност на въздуха; запазване на снежната покривка от отвяване; увеличаване количеството на валежите; влияние върху нивото на подпочвените води, температурния режим и почвеното плодородие. **Индикатор** за оценка на тази подкатегория е сравняване на общата площ на защитните горски пояси по време на действие на настоящия план (не се допуска намаление при оценката в края на периода).

Насоки за управление, забрани и ограничения:

Насоките за управление се изразяват в използването на минимални въздействия върху горските територии, посредством планирани сечи и залесявания и технологиите за тяхното изпълнение:

- ✓ прилагане на спешни действия за увеличаване на площта и обхвата на полезащитните пояси или ивици дървета (възстановяване на унищожените, създаване на планираните и неизпълнени, планиране на нови полезащитни пояси и ивици), използване на сухоустойчиви видове и иновативни технологии;
- ✓ осигуряване и удължаване ефективния период на въздействие на полезащитните горски пояси чрез правилен подбор на схема на засаждане, избор на подходяща гъстота (съобразена с височината на използваните дървесни видове) и намаляване конкуренцията по отношение на почвената влага;
- ✓ създаване на противовеетрова защита от горски лентови пояси (линейни залесявания) край границите на земеделските имоти, канали, пътища и др.;
- ✓ подобряване състоянието на полезащитните горски пояси, които служат като естествени коридори за миграцията на различни видове и създават микросреда, различаваща се от околните агроландшафти и подходяща за редица редки и защитени видове;
- ✓ залесяване на пустеещи и непригодни за земеделие земи (със силно деградирала почва, ниско естествено плодородие);
- ✓ препоръчва се прилагане на противодефлационни техники и технологии за обработка на почвата с цел ограничаване на прашните бури и редуцирането на повърхностния почвен слой, както и намаляване въздействието на деградационните процеси;
- ✓ препоръчва се създаването на нови полезащитни пояси от ажурен (продухваем) тип чрез формиране на дървесен (горен) етаж и храстов (долен) етаж, като ажурността по цялата височина е не по-малка от 50% при равномерно разположение по дължина;
- ✓ препоръчва се залесяване на невъзобновени сечища, голи горски площи и изоставени земеделски земи с подходящи дървесни видове адаптивни към климатичните промени. Широколистните видове следва да се предпочитат при бъдещите залесявания в ниската лесорастителна зона.

А(7) В създадените по технически проекти за борба с ерозията горски територии, включени в обхвата на тези проекти, основна цел на управление е запазване и възстановяване на противоерозионните горски насаждения. Целта на противоерозионните залесявания се определя в отделните технически проекти и включва възстановяване на растителността в поройни горски земи, осигуряване на необходимата стабилност на терена, укрепяване на ровини и др. (НАРЕДБА № 4 от 19.02.2013 г. за защита на горските територии срещу ерозия и порои и строеж на укрепителни съоръжения). **Индикатор** за оценка на тази подкатегория е сравнението на площите на възстановените горски територии и състоянието им (не се допуска влошаване на състоянието им) по време на изпълнение на настоящия план.

Насоки за управление, забрани и ограничения:

Насоките за управление се изразяват в използването на минимални въздействия върху горските територии, посредством планирани сечи и залесявания и технологиите за тяхното изпълнение. За изпълнението на целите е необходимо да се следват описаните в техническия проект за борба с ерозията лесокултурни мероприятия и да се прилагат адекватни лесовъдски намеси, съобразени със състоянието на тези горски екосистеми.

1.2. СПЕЦИАЛНИ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ

Б(1). Включени в границите на защитените територии по смисъла на Закона за защитените територии

Защитените територии са обявени с цел опазването и съхраняването им като национално и общочовешко богатство и достойние и като специална форма на опазване на природата, способстващи за развитието на културата и науката и за благополучието на обществото. Опазването на природата в защитените територии има предимство пред другите дейности в тях.

Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и на характерни или забележителни обекти на неживата природа и пейзажи. Предназначението на защитените територии не може да се променя. Опазването и ползването на лечебните растения в защитените територии се уреждат с отделен закон (Закон за лечебните растения, 2000).

Категориите, съгласно Закона за защитените територии в област Сливен, са: Природен парк, Резерват, Поддържан резерват, Природна забележителност и Защитена местност.

На територията на област Сливен се намират Природен парк „Сините камъни“, два резервата, два поддържани резервата, 25 природни забележителности и 17 защитени местности и 24 Защитени зони по Натура 2000 (18 по Директивата за местообитанията и 6 по Директивата за птиците).

1. Природен парк „Сините камъни“ – обявен със Заповед № РД-893/28.11.1980 г. на КОПС (ДВ, бр. 1/1981 г.), прекатегоризиран в природен парк със Заповед № РД-351/14.07.2000 г. на МОСВ (ДВ, бр. 66/2000 г.). Разширен със Заповед № 410/07.05.1982 г. на КОПС при МС (обн. ДВ, бр. 43/1982 г.) и Заповед № РД - 649/17.07.2002 г. на МОСВ (ДВ, бр. 86/2002 г.).

Обявен е за опазване на редки, застрашени и изчезващи видове от флората и фауната, както и техните местообитания. След няколко промени на площта (Заповед № РД-410 от 07.05.1982 г.; Заповед № РД-351 от 14.07.2000 г.; Заповед № РД-763 от 05.08.2002 г.; Заповед № РД-16 от 17.01.2011 г.), общата площ на парка към момента е 11380,8 ha.

Горските хабитати включват дъбово-габърови гори, хазмофитна растителност по варовикови скални склонове, хазмофитна растителност по силикатни скални склонове източни гори от космат дъб, мизийски гори от сребролистна липа, букови гори, термофилни букови гори, церово-горунови гори, съобщества от хвойна, мизийски букови гори, иглолистни култури и др. Широколистните гори покриват близо 90% от цялата територия на парка. Комплексът от дървесни и храстови видове включва *Fagus sylvatica*), източен бук *F. orientalis*, *Quercus petraea*, *Q. frainetto*, *Q. pubescens*, *Q. cerris*, *Q. coccifera*, *Fraxinus oxycarpa*, *F. excelsior*, *Acer pseudoplatanus*, *Carpinus betulus*, *Tilia tomentosa* и др.

На територията на Природен парк „Сините камъни“ са установени 1027 висши растителни видове и 30 подвида, в т.ч. мъхове – 67 вида, папратовидни – 19 вида, голосеменни – 9 вида от 6 рода и 2 семейства. Най-разпространените висши растителни видове в природния парк са покритосеменните – 931 вида и 30 подвида от 405 рода и 83 семейства. Установени са 14 български ендемични вида (румелийско подрумиче, одрински лопен, родопска люцерна, тракийски магарешки бодил), 9 балкански ендемита и 2 реликтни вида (тракийски клин и недоразвит лимодорум).

Безгръбначната фауна включва 1153 вида безгръбначни (Invertebrata), като само пеперудите са 826 вида. От тях 51 вида са ендемични, 36 вида са редки за България, два вида са вписани в Европейския Червен списък на IUCN, 8 вида са защитени от Бернската конвенция, 13 вида пеперуди са вписани в Европейската Червена книга, от които 420 вида са редки.

Гръбначните животни в природния парк са 244 вида: риби (9 вида), земноводни (8), влечуги (13), птици (176), бозайници (38). Тридесет и два вида са включени в Червената книга на България.

Уникалното природно богатство на природният парк е част от международната мрежа Натура 2000 по Директивата за местообитанията и Директивата за птиците, както и Важно място за растения.

Цели на управление: Опазване на уникалните природни дадености и голямото биологично и ландшафтно разнообразие. Управлението е свързано с реализацията на следните конкретни задачи:

- ✓ Изпълнение на задълженията по опазване на биологичното разнообразие по програмата НАТУРА 2000 “Сините камъни” и Орнитологично важното място със същото име по програмата на Бърд Лайф Интернешънъл;
- ✓ Опазване в национален и международен план на уникално богатата пещерна фауна с множество оригинални елементи (локални, български и балкански ендемити);
- ✓ Опазване популациите на консервационно значимите безгръбначни животни (мекотели, многоножки, паякообразни, пеперуди, твърдокрили насекоми и др.), които са редки за страната или са защитени от националното и международно законодателство.
- ✓ Поддържане на популационния резерв от едри грабливи птици, които обитават тази част на страната. Това е една от най-важните и представителни територии в България по отношение на гнездящите видове от скалния орнитокомплекс (петрофилни видове).

В ПП „Сините камъни“ съгласно заповедите за обявяване и прекатегоризиране на природния парк, освен дейности по чл. 31 от Закона за защитените територии са въведени и следните забрани:

1.1. ловуването и преследването на животни, събиране и унищожаване на яйцата на птиците, както и повреждането на гнездата им;

1.2. извеждането на сечи освен санитарни и отгледни до приемането на устройствен проект;

1.3. използването на каквито и да са взривни вещества;

1.4. провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се изменя ландшафтът.

- ✓ Мерките за премахване или намаляване на въздействието на фактори, водещи до нестабилност на хабитати или популации на видове са: ограничаване на туристическия поток в близост до находищата на консервационно значими видове; мониторинг на водите; реинтродуктивни дейности от страна на ДПП и РИОСВ за видове в критично състояние; недопускане на човешко присъствие и безпокойство по времена размножителния период в пещерите и скалните ландшафти; засилен контрол и превантивни действия през пожароопасния период за територията на ПП; засилен контрол и ефикасни санкции срещу браконьерството на територията на ПП; широка разяснителна и информационна дейност за защитния режим и забраните в ПП; обособяване на територии с висока биологична значимост, в районите с концентрация на консервационно значими видове; въвеждане на ограничителен режим за всякаква човешка дейност и безпокойство по време на размножаване на хищните и петрофилни видове, в районите около гнездовите находища.

2. Резерват „Орлицата“ – обявен е за резерват със Заповед № 791/10.08.1984 г. на КОПС при МС (ДВ, бр. 71/1984 г.). Актуализиран по площ със Заповед № РД-

1131/29.11.2002 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 12/2023 г.) и Заповед № РД-405/05.06..2023 г. на МОСВ (ДВ, бр. 52/2023 г.).

Създаден е върху площ от 566,3 ha за опазване на първични екосистеми от мизийски бук (*Fagus moesiaca*) в Котленска планина, местообитанията на редки грабливи птици и за съхранението на уникален по своя характер карстов комплекс.

Котленска планина е място от световно значение за гнезденето на ливадния дърдавец (*Crex crex*) и едно от най-значимите места в страната от значение за Европейския съюз за опазването на видове, гнездящи в голяма численост – черен щъркел (*Ciconia nigra*), осояд (*Pernis apivorus*), орел змияр (*Circaetus gallicus*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), скален орел (*Aquila chrysaetos*), малък орел (*Hieraaetus pennatus*), малък ястреб (*Accipiter nisus*), сокол скитник (*Falco peregrinus*), тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), лещарка (*Bonasa bonasia*), полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*) и среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*).

В резервата се забраняват всякакви дейности, с изключение на:

- ✓ Охраната му;
- ✓ Посещения с научна цел;
- ✓ Преминаването на хора по маркирани пътеки, включително с образователна цел;
- ✓ Събиране на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите.

3. Резерват „Кутелка“ – обявен със Заповед № Заповед № 1253/22.12.1983 г. на КОПС при МС (ДВ, бр. 6/1984 г.) и актуализиран по площ със Заповед № РД-1103/17.11.2002 г. на МОСВ (ДВ, бр. 7/2023 г.). План за управление на резервата е приет със Заповед № РД-799 от 02.12.2015 г. (ДВ, бр. 100/2015 г.).

Резерват „Кутелка“ е създаден за опазване на вековни букови съобщества и е разположен на площ от 686 ha. В района на резерват Кутелка има множество ендемични видове растения и животни. Резерватът носи името на вр. Кутелка, намиращ се в неговия обхват. Резерватът и прилежащите му територии попадат в границите на защитена зона по Директивата за местообитанията BG0000164 „Сините камъни“.

Животинското разнообразие включва 21 вида гръбначни и стотици видове безгръбначни животни, като с най-широко разпространение и устойчиви популации се явява епигеобионтния вид мравка *Formica pratensis*. На територията на резервата са констатирани 10 вида земноводни и 12 вида влечуги, 85 вида птици и др.

В резервата са идентифицирани следните основни заплахи:

- ✓ Антропогенно влияние, главно в близост до границите на резервата;
- ✓ Прояви на браконьерство – дива свиня, сърна. В рамките на резервата са регистрирани множество гилзи от патрони, вероятно от браконьерски лов на различен вид дивеч (птици и бозайници);
- ✓ Безпокойство – навлизане в резервата извън утвърдените посетителски маршрути, палене на огън в границите на резервата;
- ✓ Из резервата са регистрирани няколко огнища, които са потенциална заплаха за възникване на пожари;
- ✓ Естествени причини – слаба репродуктивна способност за някои видове; обрастване на тревните съобщества с храстова растителност;
- ✓ Необходимост от кадри и техника за охрана на резервата, вкл. пожарна охрана;
- ✓ Необходимост от повишаване на интереса към защитената територия от страна на местното население – чрез образователни програми и информационни материали;

- ✓ Необходимост от продължителни научни изследвания за оценка на състоянието на популациите на приоритетни видове и природозащитното състояние на природните местообитания.

Режими и ограничения, изисквани по нормативни документи и административни актове:

Режим, определен в ЗЗТ

В резерватите се забраняват всякакви дейности, с изключение на:

- ✓ Охраната му;
- ✓ Посещенията с научна цел;
- ✓ Преминаването на хора по маркирани пътеки, включително с образователна цел;
- ✓ Събирането на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите;
- ✓ Потушаване на пожари и санитарни мероприятия в горите, увредени вследствие на природни бедствия и каламитети.

Пътеките се определят със Заповед на министъра на околната среда и водите. Посещенията с научна цел се осъществяват с разрешение от Министерството на околната среда и водите. Санитарните мероприятия се извършват с разрешение от Министерството на околната среда и водите, издадено след положително научно становище от Българската академия на науките и положително решение на Националния съвет по биологичното разнообразие.

4. Поддържан резерват „Ардачлъка“ – обявен като резерват с Постановление № 1171/24.09.1951 г. на МС, намален със Заповед № 2674/26.06.1971 г. на МГТП. Прекатегоризиран в поддържан резерват със Заповед № РД-366/15.10.1999 г. на МОСВ (ДВ, бр. 97/1999). Актуализиран по площ със Заповед № РД-360/30.05.2017 г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 50/2017 г.) Планът за управление на поддържания резерват е приет със Заповед № РД-685/20.10.2017 г. на МОСВ (ДВ, бр. 91/2017 г.).

Създаден е с цел опазване на естествена елова гора и разположен върху площ от 123,8 ha.

Поддържан резерват „Ардачлъка“ попада на територията на област Сливен, община Котел, с. Боринци и с. Стрелци, в най-западния дял на Източна Стара планина, на северните склонове на Котленска планина, на 9 km от с. Кипилово и на 18 km по права линия от гр. Котел.

Съгласно ЗЗТ, чл. 27 (1) в поддържаните резервати се забраняват всякакви дейности, с изключение на:

- ✓ Тяхната охрана;
- ✓ Посещения с научна цел;
- ✓ Преминаването на хора по маркирани пътеки, включително с образователна цел;
- ✓ Събирането на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места;
- ✓ Провеждане на поддържащи, направляващи, регулиращи или възстановителни мерки,

Като Режими и норми за всяка една зона във връзка с провеждане на обучения, научни изследвания и мониторинг и други такива, свързани със спецификата на резервата, както и режими, норми и условия за санитарните дейности, които се въвеждат с плана за управление, на основание ЗЗТ са определени в Плана за управление на резервата.

5. Поддържан резерват „Сини бряг“ – обявен като резерват със Заповед № 508/28.03.1968 г. на МГТП (ДВ, бр. 76/1968 г.). Прекатегоризиран в поддържан резерват

със Заповед РД-374/15.10.1999 г. на МОСВ (ДВ, бр. 97/1999 г. Площта на поддържания резерват е актуализирана със Заповед № РД-641/05.09.2006 г. на МОСВ (ДВ, бр. 85/2006 г.)

На територията на резервата се срещат около 100 вида висши растения. Буковите гори заемат над 80% от неговата територията. Фауната е представена от 7 вида земноводни, 8 вида влечуги, 11 вида наземни безгръбначни животни, 15 вида прилепи, 35 вида други бозайници и 63 вида птици.

В резервата се забраняват всякаква дейност, с изключение на:

- ✓ тяхната охрана;
- ✓ посещения с научна цел;
- ✓ преминаването на хора по маркирани пътеки (определят се със заповед на министъра на околната среда и водите.), включително с образователна цел;
- ✓ събиране на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите;
- ✓ потушаване на пожари и санитарни мероприятия в горите, увредени вследствие на природни бедствия и каламитети. Санитарните мероприятия се извършват след съгласуване с министъра на околната среда и водите или с оправомощени от него длъжностни лица, издадено след положително научно становище от Българската академия на науките и положително решение на Националния съвет по биологичното разнообразие;
- ✓ Посещенията (с научна и образователна цел) се осъществяват след съгласуване с министъра на околната среда и водите или с оправомощени от него длъжностни лица.

6. Защитена местност „Азликана поляна“ – обявена като историческа местност със Заповед № 2122/21.01.1964 г. на КГГП (ДВ, бр. 6/1964 г.). Прекатегоризирана в защитена местност със Заповед № РД-856/18.09.2002 г. на МОСВ (ДВ, бр. 108/2002 г.). Местоположение: землище на гр. Сливен. Обща площ 120,0 ha.

Цел на обявяване: Опазване на вековна букова гора.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се провеждането на сечи, освен санитарни и ландшафтни такива, с оглед подобряване санитарното и украсно значение на горите около тези обекти;
- ✓ Забранява се пашата на добитък, през всяко време на годината;
- ✓ Забранява се разкриването на кариери, вадене на пясък, къртене на камъни, изхвърляне на сгурия и други промишлени отпадъци, както и всякакви действия, които загрозяват или нарушават природната обстановка около тях.

7. Защитена местност „Букова гора“ – обявена като буферна зона на поддържан резерват „Сини бряг“ със Заповед № 728/30.07.1986 г. на КОПС при МС (ДВ, бр. 67/1986 г.) Прекатегоризиран в защитена местност със Заповед № РД 528 от 12.07.2007 г. на МОСВ. (ДВ, бр. 72/2007 г.) Местоположение: землищата на с. Костел, област Велико Търново и с. Божевци, област Сливен. Обща площ 151,9 ha.

Цели на управление: Опазване на вековна букова гора.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се строителството на сгради и пътища от републиканската пътна мрежа;
- ✓ Забранява се разкриване на кариери, промяна на водния режим и на естествения облик на местността;

- ✓ Забранява се използване на химически средства за растителна защита;
- ✓ Забранява се лагуване и палене на огън извън определените места;
- ✓ Забранява се ловуване;
- ✓ Забранява се залесяване с неприсъщи за района дървесни видове;
- ✓ Разрешава се извеждане на сечи, предвидени в горите със специално предназначение;
- ✓ Разрешава се провеждане на ловностопански мероприятия;
- ✓ Разрешава се паша на домашни животни /без кози/ в определените с лесоустройствения проект пасищни площи;
- ✓ Разрешава се косене на сено и селскостопанска дейност традиционно провеждана в района.

8. Защитена местност „Вида“ – обявена като историческа местност със Заповед № 2344/26.05.1971 г. на МГОПС (ДВ, бр. 61/1971 г.). Прекатегоризирана в защитена местност със Заповед № РД 311/31.03.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр. 42/2003 г.). Местоположение: землище на гр. Котел и с. Жеравна, община Котел, област Сливен. Обща площ 2,0 ha.

Цели на управление: Опазване на характерен ландшафт, редки и защитени растителни и животински видове.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се провеждането на сечи, освен санитарни и ландшафтни с оглед подобряване санитарното и ландшафтно състояние на обектите;
- ✓ Забранява се пашата на домашния добитък през всяко време;
- ✓ Забранява се откриване на кариери, къртене на камъни, вадене на пясък, изхвърляне на сгурия и други промишлени отпадъци, както и всякакви други действия, чрез които се нарушава или загрозява природната обстановка около тях.

9. Защитена местност „Демир капия“ (Железни врата) – обявена като историческа местност със Заповед № 2344/26.05.1971 г. на МГОПС (ДВ, бр. 61/1971 г.). Прекатегоризирана в защитена местност със Заповед № РД-307/31.03.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр. 42/2003 г.). Местоположение: землище на с. Медвен, община Котел, област Сливен.

Цели на управление: Опазване на характерен ландшафт, редки и защитени растителни и животински видове.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се провеждането на сечи, освен санитарни и ландшафтни с оглед подобряване санитарното и ландшафтно състояние на обектите;
- ✓ Забранява се пашата на домашния добитък през всяко време;
- ✓ Забранява се откриване на кариери, къртене на камъни, вадене на пясък; изхвърляне на сгурия и други промишлени отпадъци, както и всякакви други действия, чрез които се нарушава или загрозява природната обстановка около тях.

10. Защитена местност „Железни врата“ – обявена като историческа местност със Заповед № 2122/21.01.1964 г. на КГТП (ДВ, бр. 6/1964 г.). Прекатегоризирана в защитена местност със Заповед № РД-857/18.09.2002 г. на МОСВ (ДВ, бр. 108/2002 г.). Местоположение: землище на гр. Сливен, област Сливен. Обща площ 39,0 ha.

Цели на управление: Опазване на вековна букова гора.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се провеждането на сечи, освен санитарни и ландшафтни такива, с оглед подобряване санитарното и украсно значение на горите около тези обекти;
- ✓ Забранява се пашата на добитък, през всяко време на годината;
- ✓ Забранява се разкриването на кариери, вадене на пясък, къртене на камъни, изхвърляне на сгурия и други промишлени отпадъци, както и всякакви действия, които загрозяват или нарушават природната обстановка около тях.

11. Защитена местност „Керсенлик“ – обявена като буферна зона на поддържан резерват „Ардачлъка“ със Заповед № 728/30.07.1986 г. на КОПС при МС (ДВ, бр. 67/1986 г.). Прекатегоризирана в защитена местност със Заповед № РД-422/18.06.2007 г. на МОСВ (ДВ, бр. 61/2007 г.). Местоположение: землище на с. Боринци и с. Стрелци, община Котел, област Сливен. Обща площ 89,5 ha.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се строителството на сгради и пътища от републиканската пътна мрежа;
- ✓ Забранява се разкриване на кариери, промяна на водния режим и на естествения облик на местността;
- ✓ Забранява се използване на химически средства за растителна защита;
- ✓ Забранява се лагеруване и палене на огън извън определените места;
- ✓ Забранява се ловуване;
- ✓ Забранява се залесяване с неприсъщи за района дървесни видове;
- ✓ Разрешава се извеждане на сечи, предвидени в горите със специално предназначение;
- ✓ Разрешава се провеждане на ловностопански мероприятия;
- ✓ Разрешава се паша на домашни животни /без кози/ в определените с лесоустройствения проект пасищни площи;
- ✓ Разрешава се косене на сено и селскостопанска дейност традиционно провеждана в района.

12. Защитена местност „Кореник“ – обявена като историческа местност със Заповед № 2344/26.05.1971 г. на МГОПС (ДВ, бр. 61/1971 г.). Прекатегоризирана в защитена местност със Заповед № РД-308/31.03.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр. 42/2003 г.). Местоположение: землище на с. Жеравна, община Котел, област Сливен. Обща площ 0,1 ha.

Цели на управление: Опазване на вековна букова гора.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се провеждането на сечи, освен санитарни и ландшафтни с оглед подобряване санитарното и ландшафтно състояние на обектите;
- ✓ Забранява се пашата на домашния добитък през всяко време;
- ✓ Забранява се откриване на кариери, къртене на камъни, вадене на пясък, изхвърляне на сгурия и други промишлени отпадъци, както и всякакви други действия, чрез които се нарушава или загрозява природната обстановка около тях.

13. Защитена местност „Лале баир“ – обявена със Заповед № РД-937/20.12.2011 г. на МОСВ (ДВ, бр. 10/2012 г.) Местоположение: землище на с. Сотиря, община Сливен. Обща площ 10,2 ha.

Цели на обявяване: опазване на растителен вид арабска етионема (*Aethionema arabicum*) и неговото местообитание.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се промяна на предназначението и начина на трайно ползване на земята;
- ✓ Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;
- ✓ Забранява се внасяне на неместни растителни видове;
- ✓ Забранява се паша на домашни животни в периода от 15 април до 15 юли;
- ✓ Забранява се палене на огън.

14. Защитена местност „Медвенски карст“ – обявена като буферна зона на резерват „Орлица“ със Заповед № 791/10.08.1984 г. на КОПС при МС (ДВ, бр. 71/1984 г.). Прекатегоризирана в защитена местност със Заповед № РД-420/18.06.2007 г. на МОСВ (ДВ, бр. 61/2007 г.) Местоположение: землище на с. Медвен, община: Котел, област: Сливен.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се строителство на нови сгради, пътища, въжени линии и др.;
- ✓ Забранява се разкриване на кариери и други дейности, с които се променя естествения облик на местността;
- ✓ Забранява се замърсяване от всякакъв характер;
- ✓ Забранява се изгаряне на храстовата и тревната растителност;
- ✓ Забранява се използване на химични препарати за борба с вредителите в селското и горското стопанство;
- ✓ Забранява се лов;
- ✓ Забранява се залесяването с неприсъщи за района дървесни видове;
- ✓ Разрешава се регулирана паша на домашни животни в определените райони с изключение на кози;
- ✓ Разрешава се провеждане на предвидените в лесоустройствените проекти мероприятия, но без провеждане на голи сечи. Постепенните сечи да се провеждат най-малко в три фази.

15. Защитена местност „Дебелата кория“ – обявена със Заповед № РД-240/07.06.1996 г. на МОС (ДВ, бр. 55/1996 г.). Площта на защитената местност е актуализирана със Заповед № РД-263/16.03.2010 г. на МОСВ (ДВ, бр. 32/2010 г.). Местоположение: землище на с. Блатец, област Сливен. Обща площ 15,74 ha.

Цели на управление: Опазване на естествено находище на блатно кокиче.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се строителство, отводняване и други дейности, с които се изменя естествения облик на местността или се влошава водния режим;
- ✓ Забранява се разораване или използване на земите по начин, който води до увреждане или унищожаване на блатното кокиче;
- ✓ Забранява се паша на домашни животни;
- ✓ Забранява се събиране на листо-стъблена маса от блатно кокиче чрез изскубване или изрязване на височина, по-малка от 5 -7 см от повърхността на земята;
- ✓ Забранява се косене на тревата преди узряване на семената на блатното кокиче;
- ✓ Забранява се опожаряване на растителността;
- ✓ Разрешава се вземане на подходящи мерки за подобряване на водния режим и състоянието на блатното кокиче, след съгласуване с МОСВ;
- ✓ Разрешава се съгласуване на блатно кокиче в определени от МОСВ.

16. Защитена местност „Орлите“ – обявена като буферна зона на резерват „Кутелка“ със Заповед № 1253/22.12.1983 г. на КОПС при МС (ДВ, бр. 6/1984 г.). Прекатегоризирана в защитена местност със Заповед № РД-519/12.07.2007 г. на МОСВ

(ДВ, бр. 72/2007 г.). Местоположение: землище на гр. Сливен. Обща площ 35 ha.

Цел на обявяване: бивша буферна зона на резерват Кутелка.

Режим на дейности:

В резервата се забраняват всякакви дейности, с изключение на:

- ✓ Тяхната охрана;
- ✓ Посещения с научна цел;
- ✓ Преминаването на хора по маркирани пътеки, включително с образователна цел;
- ✓ Събиране на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите.

17. Защитена местност „Орлова скала” – обявена със Заповед № 333/16.05.1991 г. на МОСВ (ДВ, бр. 43/1991 г.). Местоположение: землище на гр. Котел, област Сливен. Обща площ 69,0 ha.

Цели на управление: Опазване на характерен пейзаж.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се разкриване на кариери, промяна на водния режим и естествения облик на местността;
- ✓ Забранява се строителство на сгради и пътища;
- ✓ Забранява се чупене, драскане и повреждане по какъвто и да е начин на скалните и пещерни образувания;
- ✓ Забранява се залесяване с неприсъщи за района дървесни и храстови видове, бране на диви цветя, събиране на билки, кастрене, чупене на клони и увреждане на вековните дървета;
- ✓ Забранява се извеждане на сечи, освен санитарни и отгледни;
- ✓ Забранява се паша на домашни животни;
- ✓ Забранява се разрушаване на гнезда, леговища, събиране на яйца на птици и техните малки, събиране и изнасяне на прилепно гуано;
- ✓ Забранява се алпинизъм;
- ✓ Забранява се ловуване;
- ✓ Разрешава се провеждане на експедиции за проучване на пещерите с разрешение на стопанина и след съгласуване с РИОСВ.

18. Защитена местност „Тракийски клин” – обявена със Заповед № РД433/04.06.2012 г. на МОСВ (ДВ, бр. 55/2012 г.). Местоположение: с. Сотиря, община Сливен. Обща площ 30,24 ha.

Цел на обявяване: опазване на растителен вид тракийски клин (*Astracantha thracica*) и неговото местообитани.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се промяна на предназначението и начина на трайно ползване на земята;
- ✓ Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;
- ✓ Забранява се паша на домашни животни от месец май до началото на месец юли;
- ✓ Забранява се залесяване;
- ✓ Забранява се палене на огън.

19. Защитена местност „Хайдут дере” – обявена като историческо място със Заповед № 257/25.02.1969 г. на МГТП (ДВ, бр. 37/1969 г.). Прекатегоризирана в защитена местност със Заповед № РД-855/18.09.2002 г. на МОСВ (ДВ, бр. 108/2002 г.).

Местоположение: землище на гр. Сливен. Обща площ 30,0 ha.

Цел на обявяване: Опазване на вековна букова гора.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се провеждането на сечи, освен санитарни и ландшафтни такива, с оглед подобряване санитарното и защитно украсното значение на горите около тези обекти;
- ✓ Забранява се разкриването на кариери, вадене на пясък, къртене на камъни, изхвърляне на сгурия и други промишлени отпадъци, както и всякакви действия, които загрозяват или нарушават природната обстановка около тях.

20. Защитена местност „Хърсов град” – обявена като историческо място със Заповед 2344/26.05.1971 г. на МГОПС (ДВ, бр. 61/1971 г.) Прекатегоризирана в защитена местност със Заповед № РД-312/31.03.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр. 42/2003 г.). Местоположение: землище на с. Кипилово, община Котел, област Сливен. Обща площ 3,0 ha.

Цели на управление: Опазване на характерен ландшафт.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се провеждането на сечи, освен санитарни и ландшафтни с оглед подобряване санитарното и ландшафтно състояние на обектите;
- ✓ Забранява се пашата на домашния добитък през всяко време;
- ✓ Забранява се откриване на кариери, къртене на камъни, вадене на пясък, изхвърляне на сгурия и други промишлени отпадъци, както и всякакви други действия, чрез които се нарушава или загрозява природната обстановка около тях.

21. Природна забележителност „Баджала кая” – обявена със Заповед 283/04.05.1979 г. на КОПС при МС (ДВ, бр. 45/1979 г.). Местоположение: с. Ябланово, община Котел, област Сливен. Обща площ 1.0 ha.

Цели на управление: Опазване на скални образувания.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се кастренето и повреждането на дърветата;
- ✓ Забранява се късането или изкореняването на растенията;
- ✓ Забранява се пашата на домашни животни;
- ✓ Забранява се безпокоенето на диви животни и вземането на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата;
- ✓ Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния и режим;
- ✓ Забранява се извеждането на сечи, освен отгледни и санитарни;
- ✓ Забранява се повреждането на скалните образувания и драскането по стените на пещерите;
- ✓ Забранява се безконтролното посещение на пещерите;
- ✓ Забранява се извеждането на сечи, освен отгледни и санитарни.

22. Природна забележителност „Биларника” – обявена със Заповед № 234/04.04.1980 г. на КОПС при МС (ДВ, бр. 35/1985 г.). Местоположение: гр. Котел, област Сливен. Обща площ 1.0 ha. Цели на управление: Опазване на пещера.

Режим на дейности:

- ✓ Забраняват се всякакви действия, като нараняване на стъблата, кастрене, чупене на клоните и други, които биха довели до повреждане на дърветата;

- ✓ Забранява се влизането, преминаването и паркирането на моторни превозни средства;
- ✓ Забранява се късането или изкореняването на растенията;
- ✓ Забранява се пашата на домашни животни;
- ✓ Забранява се безпокоенето на диви животни и вземането на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата;
- ✓ Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния и режим;
- ✓ Забранява се извеждането на сечи, освен ландшафтни, след съгласуване със съответната районна инспекция за опазване на природната среда;
- ✓ Забранява се всякакво строителство, освен в случаите, когато такова е предвидено в устройствения проект на природната забележителност.

23. Природна забележителност „Долна Мааза” – обявена със Заповед № 955/21.04.1971 г. на МГТП (ДВ, бр. 41/1971 г.). Площта на природната забележителност е актуализирана със Заповед № РД-567/12.07.2007 г. на МОСВ (ДВ, бр. 72/2007 г.). Местоположение: землището на гр. Сливен. Обща площ 4,7 ха.

Цели на управление: Опазване на пещера.

Режим на дейности:

- ✓ Забраняват се всякакви действия, с които се уврежда тяхното природно състояние и облик;
- ✓ Забранява се откриването на кариери, къртене, копане и драскане по скалите;
- ✓ Забранява се отбиване на водните течения;
- ✓ Забранява се сечене или чупене на дърветата и храстите, изкореняване или бране на цветя и др.

24. Природна забележителност „Дряновска пещера” – обявена със Заповед № 955/21.04.1971 г. на МГТП (ДВ, бр. 41/1971 г.). Местоположение: гр. Котел, област Сливен. Обща площ 5,0 ха.

Цели на управление: Опазване на пещера.

Режим на дейности:

- ✓ Забраняват се всякакви действия, с които се уврежда тяхното природно състояние и облик;
- ✓ Забранява се откриването на кариери, къртене, копане и драскане по скалите;
- ✓ Забранява се отбиване на водните течения;
- ✓ Забранява се сечене или чупене на дърветата и храстите, изкореняване или бране на цветя и др.

25. Природна забележителност „Находище на тис в м. Еленска глава” – обявена със Заповед № 425/18.05.1987 г. на КОПС при МС (ДВ, бр. 45/1987 г.). Местоположение: ДГС Твърдица. Обща площ 4.0 ха.

Цели на управление: Запазване находище на тис.

Режим на дейности:

- ✓ Забраняват се всякакви дейности, които водят до повреждане или унищожаване на дърветата;
- ✓ Забранява се късането или изкореняването на растенията;
- ✓ Забранява се влизането, лагеруването, преминаването и паркирането на моторни превозни средства;

- ✓ Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния и режим;
- ✓ Забранява се паша на домашни животни;
- ✓ Забранява се извеждането на сечи, освен санитарни;
- ✓ Забранява се всякакво строителство.

26. Природна забележителност „Злостен” – обявена със Заповед № 132/22.02.1985 г. на КОПС при МС (ДВ, бр. 26/1985 г.), видоизменена със Заповед № РД-850/18.08.2004 г. на МОСВ (ДВ, бр. 81/2004 г.). Местоположение: с. Кипилово, община Котел, област Сливен. Обща площ 2,0 ha.

Цели на управление: Опазване на пещера и характерен ландшафт.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се провеждането на сечи, освен санитарни и ландшафтни с оглед подобряване санитарното и ландшафтно състояние на обектите;
- ✓ Забранява се пашата на домашния добитък през всяко време;
- ✓ Забранява се откриване на кариери, къртене на камъни, вадене на пясък, изхвърляне на сгурия и други промишлени отпадъци, както и всякакви други действия, чрез които се нарушава или загрозява природната обстановка около тях.

27. Природна забележителност „Змееви дупки” – обявена със Заповед № 1422/24.06.1969 г. на МГГП (ДВ, бр. 79/1969 г.). Площта на природната забележителност е актуализирана със Заповед № РД-572/12.07.2007 г. на МОСВ (ДВ, бр.72/2007 г.). Местоположение: землище на гр. Сливен. Обща площ 0,78 ha.

Цели на управление: Опазване на пещера.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения;
- ✓ Забранява се пашата на добитък през всяко време;
- ✓ Забранява се да се преследват и убиват дивите животни и техните малки или да се развалят гнездата и леговищата на същите
- ✓ Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се поврежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения;
- ✓ Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин, сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите;
- ✓ Забранява се воденето на интензивни и голи възобновителни сечи;
- ✓ Разрешава се воденето на санитарна сеч и изваждане престарелите дървета с влошени декоративни качества.

28. Природна забележителност „Изворите” – обявена със Заповед № 955/21.04.1971 г. на МГГП (ДВ, бр. 41/1971 г.). Местоположение: гр. Котел, област Сливен. Обща площ 20,0 ha.

Цели на управление: Опазване на карстов извор.

Режим на дейности:

- ✓ Забраняват се всякакви действия, с които се уврежда тяхното природно състояние и облик;
- ✓ Забранява се откриването на кариери, къртене, копане и драскане по скалите;
- ✓ Забранява се отбиване на водните течения;

- ✓ Забранява се сечене или чупене на дърветата и храстите, изкореняване или бране на цветя и др.

29. Природна забележителност „Кушбунар” – обявена със Заповед № 1422/24.06.1969 г. на МГГП (ДВ, бр. 79/1969 г.). Площта на природната забележителност е актуализирана със Заповед № РД 266/16.03.2010 г. на МОСВ (ДВ, бр. 32/2010 г.). Местоположение: землище на гр. Сливен. Обща площ 0,44 ha.

Цели на управление: опазване на вековна букова гора с възраст 400 години.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения;
- ✓ Забранява се пашата на добитъка през всяко време;
- ✓ Забранява се да се преследват и убиват дивите животни и техните малки или да се развалят гнездата и леговищата на същите;
- ✓ Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък или пръст, с което се поврежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения;
- ✓ Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е било начин на сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите;
- ✓ Забранява се воденето на интензивни и голи възобновителни сечи;
- ✓ Разрешава се воденето на санитарна сеч и изваждане престарелите дървета с влошени декоративни качества.

30. Природна забележителност „Кърватата локва” – обявена със Заповед № 233/04.04.1980 г. на КОПС при МС (ДВ, бр. 35/1980 г.). Местоположение: гр. Котел, област Сливен. Обща площ 2,0 ha.

Режим на дейности:

- ✓ Забраняват се всякакви действия, като нараняване на стъблата, кастрене, чупене на клоните и други, които биха довели до повреждане на дърветата;
- ✓ Забранява се влизането, преминаването и паркирането на моторни превозни средства;
- ✓ Забранява се късането или изкореняването на растенията;
- ✓ Забранява се пашата на домашни животни;
- ✓ Забранява се безпокоенето на диви животни и вземането на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата;
- ✓ Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния и режим;
- ✓ Забранява се извеждането на сечи, освен ландшафтни, след съгласуване със съответната районна инспекция за опазване на природната среда;
- ✓ Забранява се всякакво строителство, освен в случаите, когато такова е предвидено в устройствения проект на природната забележителност.

31. Природна забележителност „Ледницата” – обявена със Заповед № 1573/03.09.1968 г. на МГГП (ДВ, бр. 33/1969 г.). Местоположение: с. Медвен, община Котел, област Сливен. Обща площ 18,3 ha.

Цели на управление: Опазване на пещера.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения;

- ✓ Забранява се пашата на какъвто и да е добитък и през всяко време;
- ✓ Забранява се да се преследването на дивите животни, птиците и техните малки и развалянето на гнездата и леговищата им;
- ✓ Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се провежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения;
- ✓ Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин, сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите;
- ✓ Забранява се извеждането на интензивни и голи възобновителни сечи;
- ✓ Разрешава се воденето на санитарна сеч и изваждане престарелите дървета с влошени декоративни качества.

32. Природна забележителност „Маарата” – обявена със Заповед № 1573/03.09.1968 г. на МГТП (ДВ, бр. 33/1996 г.). Местоположение: с. Медвен, община Котел, област Сливен. Обща площ 17,8 ha.

Цели на управление: Опазване на пещера.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения;
- ✓ Забранява се пашата на какъвто и да е добитък и през всяко време;
- ✓ Забранява се да се преследването на дивите животни, птиците и техните малки и развалянето на гнездата и леговищата им;
- ✓ Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се провежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения;
- ✓ Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин, сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите;
- ✓ Забранява се извеждането на интензивни и голи възобновителни сечи;
- ✓ Разрешава се воденето на санитарна сеч и изваждане престарелите дървета с влошени декоративни качества.

33. Природна забележителност „Пещера Малката Маара” – обявена със Заповед № 234/04.04.1980 г. на КОПС при МС (ДВ, бр. 35/1980 г.). Местоположение: с. Медвен, община Котел, област Сливен. Обща площ 3,0 ha.

Цели на управление: Опазване на пещера.

Режим на дейности:

- ✓ Забраняват се всякакви действия, като нараняване на стъблата, кастрене, чупене на клоните и други, които биха довели до повреждане на дърветата;
- ✓ Забранява се влизането, преминаването и паркирането на моторни превозни средства;
- ✓ Забранява се късането или изкореняването на растенията;
- ✓ Забранява се пашата на домашни животни;
- ✓ Забранява се безпокоенето на диви животни и вземането на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата;
- ✓ Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния режим;
- ✓ Забранява се извеждането на сечи, освен ландшафтни, след съгласуване със съответната районна инспекция за опазване на природната среда;

- ✓ Забранява се всякакво строителство, освен в случаите, когато такова е предвидено в устройствения проект на природната забележителност.

34. Природна забележителност „Орловите пещери” – обявена със Заповед № 1799/30.06.1972 г. на МГОПС (ДВ, бр. 59/1972 г.). Местоположение: гр. Котел, област Сливен. Обща площ 5,0 ha.

Цели на управление: Опазване на пещера.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения;
- ✓ Забранява се пашата на какъвто и да е добитък по всяко време;
- ✓ Забранява се да се преследват дивите животни и техните малки или да се развалят гнездата или леговищата на същите;
- ✓ Забранява се разкриването на кариери за камъни, пясък или пръст, с което да се поврежда и изменя естествения облик на местността, включително и на водните течения;
- ✓ Забранява се чупене, драскането повреждането по какъвто и да е начин на скалните образувания, сталактитите и други формации в пещерите;
- ✓ Забранява се воденето на голи и интензивни сечи. Разрешава се извеждането на санитарни сечи и отсичането на престарелите и с влошени декоративни качества дървета.

35. Природна забележителност „Острова на Тунджа” – обявена със Заповед № 1635/27.05.1976 г. на МГОПС (ДВ, бр. 50/1976 г.). Местоположение: землище на гр. Сливен. Обща площ 2,0 ha.

Цели на управление: Опазване на група топоволи дървета - 20 бр.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се сеченето, кастренето и повреждането на дърветата, а също така и изкореняването на всякакви растения;
- ✓ Забранява се пашата на добитък през всяко време;
- ✓ Забранява се преследването на диви животни, птици и техните малки и развалянето на гнездата или леговищата им;
- ✓ Забранява се разкриването на кариери за всякакви инертни и други материали, увреждането или изменението на естествения облик на местността, включително и на водните течения;
- ✓ Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин на скалните и земни образувания, на сталактитите и други формации в пещерите;
- ✓ Забранява се извеждането на интензивни и голи възобновителни сечи;
- ✓ Забранява се всякакво строителство;
- ✓ Разрешава се извеждането на санитарна сеч и отсичането на престарели и с влошени декоративни качества дървета.

36. Природна забележителност „Пещера Раковски в м. Злостен” – обявена като историческо място със Заповед № 2344/26.05.1971 г. на МГОПС (ДВ, бр. 61/1971 г.). Прекатегоризирана в природна забележителност със Заповед № РД-310/31.03.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр. 42/2003 г.). Местоположение: с. Кипилово, община Котел, област Сливен. Обща площ 2,0 ha.

Цели на управление: Опазване на пещера и характерен ландшафт.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се провеждането на сечи, освен санитарни и ландшафтни с оглед подобряване санитарното и ландшафтно състояние на обектите;
- ✓ Забранява се пашата на домашния добитък през всяко време;
- ✓ Забранява се откриване на кариери, къртене на камъни, вадене на пясък, изхвърляне на сгурия и други промишлени отпадъци, както и всякакви други действия, чрез които се нарушава или загрозява природната обстановка около тях.

37. Природна забележителност „Пещера в м. Царевец” – обявена със Заповед № 1573/03.09.1968 г. на МГГП (ДВ, бр.33/1969 г.). Местоположение: с. Медвен, община Котел, област Сливен. Обща площ 6,0 ha.

Цели на управление: Опазване на пещера.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения;
- ✓ Забранява се допускане на паша на всякакъв вид добитък през всяко време;
- ✓ Забранява се да се преследват и убиват дивите животни и техните малки или да се развалят гнездата и леговищата на същите;
- ✓ Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се провежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения;
- ✓ Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин на скалните и земни образувания, на сталактитите и други формации в пещерите;
- ✓ Забранява се воденето на голи и интензивни възобновителни сечи;
- ✓ Разрешава се воденето на санитарна сеч и изваждане престарелите дървета с влошени декоративни качества.

38. Природна забележителност „Пещера Приказна” – обявена със Заповед № 3702/29.12.1972 г. на МГОПС (ДВ, бр.13/ 1973 г.). Местоположение: гр. Котел, община Котел, област Сливен. Обща площ 5,2 ha.

Цели на управление: Опазване на пещера.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения;
- ✓ Забранява се пашата на какъвто и да е добитък и през всяко време;
- ✓ Забранява се да се преследването на дивите животни, птиците и техните малки и развалянето на гнездата и леговищата им;
- ✓ Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се провежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения;
- ✓ Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин, сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите;
- ✓ Забранява се извеждането на интензивни и голи възобновителни сечи;
- ✓ Разрешава се воденето на санитарна сеч и изваждане престарелите дървета с влошени декоративни качества.

39. Природна забележителност „Пещера Леденика – Римското кале” – обявена със Заповед 2810/10.10.1962 г. на КГГП (ДВ, бр. 56/1963 г.) Местоположение: землище на гр. Котел, област Сливен. Обща площ 5,0 ha.

Цели на управление: опазване на пещера.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се събирането на камъни и разкриването на кариери в района на природната забележителност;
- ✓ Забранява се влизането в пещерите, унищожаването и чупенето на образуванията (сталактити и сталагмити в тях), както и замърсяването им;
- ✓ Забранява се събирането или унищожаването на пещерната фауна;
- ✓ Забранява се писането и драскането по стените, влизането с факли и други димящи осветителни тела, както и всички действия, които водят до загрозяване или унищожаване на пещерите;
- ✓ Забранява се използването на пещерите за стопански нужди (гъбарници, винарски изби, мандри и други) става, когато те нямат научно (геоложко или археологическо, палеонтологично) и естетично значение.

40. Природна забележителност „Свети 40-те мъченика” – обявена със Заповед № 955/21.04.1971 г. на МГГП (ДВ, бр. 41/1971 г.). Местоположение: с. Кипилово, община Котел, област Сливен. Обща площ 5,0 ha.

Цели на управление: Опазване на пещера.

Режим на дейности:

- ✓ Забраняват се всякакви действия, с които се уврежда тяхното природно състояние и облик;
- ✓ Забранява се откриването на кариери, къртене, копане и драскане по скалите;
- ✓ Забранява се отбиване на водните течения;
- ✓ Забранява се сечене или чупене на дърветата и храстите, изкореняване или бране на цветя и др.

41. Природна забележителност „Сини вир” – обявена със Заповед № 1573/03.09.1968 г. на МГГП (ДВ, бр. 33/1969 г.). Местоположение: с. Медвен, община Котел, област Сливен. Обща площ 1,1 ha.

Цели на управление: Опазване на водопад.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения;
- ✓ Забранява се пашата на какъвто и да е добитък и през всяко време;
- ✓ Забранява се да се преследването на дивите животни, птиците и техните малки и развалянето на гнездата и леговищата им;
- ✓ Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се провежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения;
- ✓ Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин, сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите;
- ✓ Забранява се извеждането на интензивни и голи възобновителни сечи;
- ✓ Разрешава се воденето на санитарна сеч и изваждане престарелите дървета с влошени декоративни качества.

42. Природна забележителност „Трите пещери (Хайдушката, Бъчвата, Песченик)” – обявена със Заповед № 1422/24.06.1969 г. на МГГП (ДВ, бр. 79/1969 г.). Площта на природната забележителност е актуализирана със Заповед № РД-568/12.07.2007 г. на МОСВ (ДВ, бр. 72/2007 г.). Местоположение: землище на гр. Сливен. Обща площ 3,0 ha.

Цели на управление: опазване на пещера.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения;
- ✓ Забранява се пашата на какъвто и да е добитък и през всяко време;
- ✓ Забранява се да се преследването на дивите животни, птиците и техните малки и развалянето на гнездата и леговищата им;
- ✓ Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се провежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения;
- ✓ Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин, сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите;
- ✓ Забранява се извеждането на интензивни и голи възобновителни сечи;
- ✓ Разрешава се воденето на санитарна сеч и изваждане престарелите дървета с влошени декоративни качества.

43. Природна забележителност „Урушки скали“ – обявена със Заповед № 955/21.04.1971 г. на МГТП (ДВ, бр. 41/1971 г.). Местоположение: гр. Котел, област Сливен. Обща площ 10,0 ha.

Цели на управление: Опазване на скални образувания.

Режим на дейности:

- ✓ Забраняват се всякакви действия, с които се уврежда тяхното природно състояние и облик;
- ✓ Забранява се откриването на кариери, къртене, копане и драскане по скалите;
- ✓ Забранява се отбиване на водните течения;
- ✓ Забранява се сечене или чупене на дърветата и храстите, изкореняване или бране на цветя и др.

44. Природна забележителност „Халката“ – обявена със Заповед № 1422/24.06.1969 г. на МГТП (ДВ, бр. 79/1969 г.). Площта на природната забележителност е актуализирана със Заповед № РД-436/18.06.2007 г. на МОСВ (ДВ, бр. 61/2007 г.). Местоположение: землище на гр. Сливен. Обща площ 1.02 ha.

Цели на управление: Опазване на скално образувание.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения;
- ✓ Забранява се пашата на какъвто и да е добитък и през всяко време;
- ✓ Забранява се да се преследването на дивите животни, птиците и техните малки и развалянето на гнездата и леговищата им;
- ✓ Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се провежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения;
- ✓ Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин, сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите;
- ✓ Забранява се извеждането на интензивни и голи възобновителни сечи;
- ✓ Разрешава се воденето на санитарна сеч и изваждане престарелите дървета с влошени декоративни качества.

45. Природна забележителност „Черните извори“ – обявена със Заповед № 1573/03.09.1968 г. на МГТП (ДВ, бр. 33/1969 г.). Местоположение: с. Медвен, община Котел, област Сливен. Обща площ 20,0 ha.

Цели на управление: Опазване на пещера с карстов извор.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения;
- ✓ Забранява се пашата на какъвто и да е добитък и през всяко време;
- ✓ Забранява се да се преследването на дивите животни, птиците и техните малки и развалянето на гнездата и леговищата им;
- ✓ Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се провежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения;
- ✓ Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин, сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите;
- ✓ Забранява се извеждането на интензивни и голи възобновителни сечи;
- ✓ Разрешава се воденето на санитарна сеч и изваждане престарелите дървета с влошени декоративни качества.

46. Защитена местност „Белокравицница“ – обявена като буферна зона на ПР „Бяла крава“ със Заповед № 311/10.04.1986 г. на КОПС при МС (ДВ, бр. 34/1986 г.) и прекатегоризирана на защитена местност със Заповед № РД – 511/12.07.2007 г. на МОСВ (ДВ, бр. 72/2007 г.). Местоположение: с. Костел, общ. Елена, обл. Велико Търново, ДГС Стара река, ДГС Твърдица. Обща площ 226,8 ha.

Цели на обявяване: Бивша буферна зона на резерват „Бяла крава“.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се строителството на сгради и пътища от републиканската пътна мрежа;
- ✓ Забранява се разкриване на кариери, промяна на водния режим и на естествения облик на местността;
- ✓ Забранява се използване на химически средства за растителна защита;
- ✓ Забранява се лагериране и палене на огън извън определените места;
- ✓ Забранява се ловуване;
- ✓ Забранява се залесяването с неприсъщи за района дървесни видове;
- ✓ Разрешава се извеждане на сечи, предвидени в горите със специално предназначение;
- ✓ Разрешава се провеждане на ловностопански мероприятия;
- ✓ Разрешава се паша на домашни животни /без кози/ в определените с лесоустройствения проект пасищни площи и в поземления фонд;
- ✓ Разрешава се косене на сено.

47. Защитена местност „Марков бук“ – разположена в землището на с. Буйновци, общ. Твърдица, обявена като буферна зона на поддържан резерват (ПР) „Хайдушки чукар“ със Заповед № 311/10.04.1986 г. на КОПС при МС (ДВ, бр. 34/1986 г.) и прекатегоризирана на защитена местност със Заповед № РД – 506/12.07.2007 г. на МОСВ (ДВ, бр. 72/2007 г.). Местоположение: с. Буйновци, общ. Елена, обл. Велико Търново, ДГС Твърдица. Обща площ 182,0 ha.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се строителството на сгради и пътища от републиканската пътна мрежа;
- ✓ Забранява се разкриване на кариери, промяна на водния режим и на естествения облик на местността;
- ✓ Забранява се използване на химически средства за растителна защита;

- ✓ Забранява се лагеруване и палене на огън извън определените места;
- ✓ Забранява се ловуване;
- ✓ Забранява се залесяването с неприсъщи за района дървесни видове;
- ✓ Разрешава се извеждане на сечи, предвидени в горите със специално предназначение;
- ✓ Разрешава се провеждане на ловностопански мероприятия;
- ✓ Разрешава се паша на домашни животни /без кози/ в определените с лесоустройствения проект пасищни площи и в поземления фонд;
- ✓ Разрешава се косене на сено.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

От гледна точка на биоразнообразието и уникалността на видовете, защитените територии от област Сливен заемат значимо място в общата мозайка от защитени територии на страната.

1. За защитените територии в границите на област Сливен, с изключение на резерватите „Кутелка“ и „Орлицата“ и поддържани резервати „Ардачлъка“ и „Сини бряг“ няма изготвени и приети планове за управление. До тяхното изготвяне, стопанисването и управлението да се извършва съгласно Закона за защитените територии, заповедта за обявяване и заповедите за прекатегоризация, като са в сила следните допълнителни ограничения:

- ✓ Забрана за подмяна на основния дървесен вид;
- ✓ Забрана за водене на санитарни сечи и извеждане на мъртва дървесина и стари дървета, с изключение на случаите на големи природни нарушения (ветровали, снеговали, пожари) или каламитети.

При включване на горски територии в границите на защитените територии по смисъла на ЗЗТ за „ландшафтните сечи“ в защитените територии следва да се има предвид § 45 от ПЗР на Наредба № 8 от 2011 г. за сечите в горите: „Предвидените или допуснатите със заповедите за обявяването или планове за управление на защитените територии „ландшафтни сечи“ по смисъла на Правилника за определяне, устройство и стопанисване на горите и териториите със специално предназначение, приет от Комитета по горите през 1989 г. (отменен), в зависимост от състоянието на съответното насаждение се провеждат като отгледни, изборни, възобновителни сечи с възобновителен период не по-кратък от 40 години, санитарни, принудителни и технически сечи“.

2. Прилаганите лесовъдски мероприятия следва да се съобразяват с естествената динамика на горските екосистеми и сукцесионните процеси.

3. При извършване на горскостопанските дейности в Защитените територии, в установените им граници да се оставят биотопни дървета и до 10 куб. м мъртва и (или) гниеца дървесина от запаса на насажденията (с изключение на насажденията от първи и втори клас на пожароопасност), с цел защита на различни видове сапроксилни насекоми, безгръбначни, земноводни, влечуги, птици и бозайници, които са предмет на опазване.

4. Да се проверява периодично за създаването на нови защитени територии или зони, или за предложения за създаването им, които потенциално могат да бъдат повлияни от горскостопанските дейности.

Б(2). Включени в защитените зони, декларирани и обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие

Натура 2000 е общоевропейска мрежа, съставена от защитени територии, целяща да осигури дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа в съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие. Местата, попадащи в екологичната мрежа се определят в съответствие с две основни за опазването на околната среда Директиви на Европейския съюз – Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за хабитатите) и Директива 2009/147/ЕС за опазване на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците). Основните изисквания на двете директиви са отразени в българското законодателство чрез Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), приет от Народното Събрание през 2011 г. Съгласно Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), мрежата от защитени зони (ЗЗ) включва:

- Защитени зони за опазване на дивите птици;
- Защитени зони за опазване на природните местообитания (хабитати) и на дивата фауна и флора, установяването на които протича по различни процедури.

Въз основана на него в страната се обявяват защитени зони като част от националната екологична мрежа. Това са места от територията и акваторията на страната, които отговарят на изискванията за наличие на важни за биологичното разнообразие растителни и животински видове, и типове природни местообитания, включени в Приложенията на Директивата за хабитатите. Изградената Национална екологична мрежа от защитени зони покрива около 34 % от територията на страната. Над 75 % от защитените зони по „Натура 2000“ попадат в горските територии.

В границите на защитените зони са включени всички горски територии, независимо от вида на собствеността. Планирането на лесовъдските мероприятия е съобразено с предмета и целите на защитената зона, ограничителните режими на защитените зони по Закона за биологичното разнообразие, описани в Стандартния Формуляр или в Заповедта за обявяването на всяка зона, и с Режимите за устойчиво управление на горите в „НАТУРА 2000“. За определяне на типовете природни местообитания и тяхната площ в обхвата на област Сливен е ползвано „Ръководство на определяне на местообитания от европейска значимост в България“ от 2005 г.

Защитените зони (по чл. 3, ал. 1, т. 1 от ЗБР) са предназначени за опазване или възстановяване на благоприятното състояние на включените в тях природни местообитания, както и на видовете в техния естествен район на разпространение.

Общите цели за опазване на защитените зони (съгласно чл. 8, ал. 1, т. 2 на ЗБР) са:

1. Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

3. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Провеждането на лесовъдски мероприятия в защитените зони следва да се съобразява с гореуказаните цели.

Всяка Защитена зона по Директивите на „Натура 2000“ (за местообитанията и за птиците), попадаща на територията на областта, е разработена поотделно и съдържа информация за наименованието, кода, по коя от директивите е обявена, обща площ, таксационни показатели, планирани лесовъдски мероприятия и др.

А. Защитените зони, обявени по Директива 92/43/ЕЕС за запазването на природните местообитания на дивата флора и фауна (наричана за кратко Директива за хабитатите) в област Сливен са осемнадесет.

Цели на опазване на отделните зони са:

- ✓ Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;
- ✓ Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- ✓ Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Защитени зони за опазването на природните местообитания на дивата флора и фауна (Директива за местообитанията)

1. Защитена зона Река Блягорница (Код в регистъра: BG0000612). Обявена с Решение №122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник 2-2-612-122-2007. Площ: 1522,94 ha.

Предмет на опазване: Природни местообитания Природно местообитание 6210; Природно местообитание 6510; Природно местообитание 7230; Природно местообитание 91E0.

Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата. Възстановяване при необходимост на на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона. За територията на зоната има определен 1 тип горско местообитание.

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0000612&siteType=HabitatDirective>

2. Защитена зона Река Тунджа 1 (Код в регистъра: BG0000192). Обявена с Решение №122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник 2-2-192-122-2007. Промяна в площта - увеличаване с Решение №811 от 16.11.2010 г., бр. 96/2010 на Държавен вестник. Площ: 9503,0 ha.

Предмет на опазване: Типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР): – 1530 * Панонски солени степи и солени блата; – 3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа Magnopotamion или Hydrocharition; – 3260 Равнинни или планински реки с растителност от Ranunculion fluitantis и Callitriche-Batrachion; – 3270 Реки с кални брегове с Chenopodion rubri и Bidention p.p.; – 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia) (*важни местообитания на орхидеи); – 62A0 Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества; – 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс; – 6510 Низинни сенокосни ливади; – 7230 Алкални блата; – 8230 Силикатни скали с пионерна растителност от

съюзите Sedo-Scleranthion или Sedo albi-Veronicion dillenii; – 91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae); – 91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmion minoris*); – 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори; – 92A0 Крайречни галерии от *Salix alba* и *Populus alba*;

2.2. местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР: 2.2.1. бозайници – Пъстър пор (*Vormela peregusna*), Видра (*Lutra lutra*), Лалугер (*Spermophilus citellus*), Голям нощник (*Myotis myotis*), Дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*), Остроух нощник (*Myotis blythii*), Дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*), Трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), Подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*), Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*), Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*); 2.2.2. земноводни и влечуги – Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*); 2.2.3. риби – Обикновен щипок (*Cobitis taenia*), Европейска горчивка (*Rhodeus amarus*), Маришка мряна (*Barbus cyclolepis*); 2.2.4. безгръбначни – *Ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*), Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morimus funereus*), Офигомфус (Зелено речно водно конче) (*Ophiogomphus cecilia*), Ценагрион (Ручейно пъстриче) (*Coenagrion ornatum*), Бисерна мида (*Unio crassus*); 2.2.5. растения – Калописиева дактилориза (*Dactylorhiza kalopissii*).

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0000192&siteType=HabitatDirective>

3. Защитена зона Твърдишка планина (Код в регистъра: BG0000211). Обявена с Решение №611 от 16.10.2007 г., бр. 85/2007 на Държавен вестник. Площ: 38649,52 ha.

Предмет на опазване: Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата. Възстановяване при необходимост на на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона. За територията на зоната има определени 10 типа горски местообитания.

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0000211&siteType=HabitatDirective>

4. Защитена зона Гора Блатец (Код в регистъра: BG0000567). Обявена с Решение №122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник. Площ: 47,85 ha

Предмет на опазване: Типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР): – 4060 Алпийски и бореални ерикоидни съобщества; – 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик

(Festuco-Brometalia) (*важни местообитания на орхидеи); – 62A0 Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества; – 6430 Хидрофилни съобщества от високи тревы в равнините и в планинския до алпийския пояс; – 8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове; – 8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите Sedo-Scleranthion или Sedo albi-Veronicion dillenii; – 8310 Неблагоустроени пещери; – 9110 Букови гори от типа Luzulo-Fagetum; – 9130 Букови гори от типа Asperulo-Fagetum; – 9150 Термофилни букови гори (CephalantheroFagion); – 9170 Дъбово-габърови гори от типа GalioCarpinetum; – 9180 * Смесени гори от съюза Tilio-Acerion върху сипеи и стръмни склонове; – 91AA * Източни гори от космат дъб; – 91G0 * Панонски гори с Quercus petraea и Carpinus betulus; – 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори; – 9530 * Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор;

2.2. местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР: 2.2.1. бозайници – *Кафява мечка (*Ursus arctos*), *Европейски вълк (*Canis lupus*), Пъстър пор (Vormela peregusna), Видра (*Lutra lutra*), Голям нощник (*Myotis myotis*), Остроух нощник (*Myotis blythii*), Дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*), Трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*); 2.2.2. земноводни и влечуги – Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*); 2.2.3. риби – Балкански щипок (*Sabanejewia aurata*), Европейска горчивка (*Rhodeus amarus*), Черна (балканска) мряна (*Barbus meridionalis*), Главоч (*Cottus gobio*), Маришка мряна (*Barbus cyclolepis*), Малка кротушка (*Romanogobio uranoscopus*); 2.2.4. безгръбначни – *Ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*), Бръмбар рогащ (*Lucanus cervus*), Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morimus funereus*), *Алпийска розалия (*Rosalia alpina*), *Четириточкова мечка пеперуда (*Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria*), Еуфидриас (*Euphydryas aurinia*), Полиоматус (*Polyommatus eroides*), Кордулегастер (Балканско воденичарче) (*Cordulegaster heros*), Обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*), Бисерна мида (*Unio crassus*).

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0000567&siteType=HabitatDirective>

5. Защитена зона Гора Желю Войвода (Код в регистъра: BG0000554).

Решение №122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник. Площ: 71,99 ha.

Цели на опазване: Типът природно местообитание е 91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmion minoris*) по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР); 2.2. местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР:

2.2.1. земноводни и влечуги – Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*); 2.2.2. безгръбначни – Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Бръмбар рогащ (*Lucanus cervus*).

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0000554&siteType=HabitatDirective>

6. Защитена зона Гора Тополчане (Код в регистъра: BG0000553). Обявена с Решение №122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник. Площ: 66,58 ha.

Цели на опазване: Типът природно местообитание е 91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmion minoris*) по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР); 2.2. местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР: 2.2.1. земноводни и влечуги – Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*); 2.2.2. безгръбначни – Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*) и Буков сечко (*Morimus funereus*).

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0000553&siteType=HabitatDirective>

7. Защитена зона Гребенец (Код в регистъра: BG0000420). Обявена с Решение №122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник. Площ: 9884,53 ha.

Цели на опазване: Типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР):

2.1. 4090 Ендемични оро-средиземноморски съобщества от ниски бодливи храстчета; – 6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyssosedion albi*; – 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи); – 62A0 Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества; – 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс; – 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове; – 91AA * Източни гори от космат дъб; – 91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*); – 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори; – 91S0 * Западнопонтийски букови гори; – 9170 Дъбово-габъррови гори от типа *GalioCarpinetum*; 2.2. местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР:

2.2.1. бозайници – *Европейски вълк (*Canis lupus*), Пъстър пор (*Vormela peregusna*), Видра (*Lutra lutra*), Лалугер (*Spermophilus citellus*), Голям нощник (*Myotis myotis*), Дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*), Остроух нощник (*Myotis blythii*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*);

2.2.2. земноводни и влечуги – Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*), Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*);

2.2.3. безгръбначни – Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morimus funereus*), Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), *Алпийска розалия (*Rosalia alpina*), Обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*).

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0000420&siteType=HabitatDirective>

8. Защитена зона Керменски възвишения (Код в регистъра: BG0000418). Обявена с Решение №122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник. Промяна в

площта - увеличаване с Решение №811 от 16.11.2010 г., бр. 96/2010 на Държавен вестник
Площ: 2107,81 ha.

Цели на опазване: Защитена зона BG0000418 „Керменски възвишения“ в землищата на с. Коньово, община Нова Загора, област Сливен, с. Биково, гр. Кермен, с. Младово, община Сливен, област Сливен, с обща площ 21078,130 дка.

Предмет на опазване в защитена зона BG0000418 Керменски възвишения са:

2.1. следните типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР): – 1530 *Панонски солени степи и солени блата; – 62A0 Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества;

2.2. местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР:

2.2.1. бозайници – Лалугер (*Spermophilus citellus*), Пъстър пор (*Vormela peregusna*);

2.2.2. земноводни и влечуги – Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*).

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0000418&siteType=HabitatDirective>

9. Защитена зона Котленска планина (Код в регистъра: BG0000117) Обявена с Решение №611 от 16.10.2007 г., бр. 85/2007 на Държавен вестник 69058,92 ha.

2.1. следните типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР): – 6110* Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*; – 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи); – 6240* Субпанонски степни тревни съобщества; – 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове; – 8310 Неблагоустроени пещери; – 9130 Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum*; – 9150 Термофилни букови гори (*CephalantheroFagion*); – 9170 Дъбово-габрови гори от типа *GalioCarpinetum*; – 9180* Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипей и стръмни склонове; – 91BA Мизийски гори от обикновена ела; – 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*); – 91G0 *Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*; – 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори; – 91W0 Мизийски букови гори; 2.2. местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР:

2.2.1. бозайници – *Европейски вълк (*Canis lupus*), *Кафява мечка (*Ursus arctos*), Пъстър пор (*Vormela peregusna*), Видра (*Lutra lutra*), Голям нощник (*Myotis myotis*), Дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*), Дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*), Трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), Остроух нощник (*Myotis blythii*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), Южен подковонос (*Rhinolophus Euryale*), Подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*), Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*), Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*);

2.2.2. земноводни и влечуги – Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*);

2.2.3. риби – Приморска мряна (*Barbus bergi*), Черна (балканска) мряна (*Barbus meridionalis*), Обикновен щипок (*Cobitis taenia*), Балкански щипок (*Sabanejewia aurata*), Главоч (*Cottus gobio*), Европейска горчивка (*Rhodeus amarus*);

2.2.4. безгръбначни – *Ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*), Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morimus funereus*), Бръмбар рогащ (*Lucanus cervus*), *Алпийска розалия (*Rosalia alpina*), *Четириточкова меча пеперуда (*Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria*), Обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*), Бисерна мида (*Unio crassus*);

2.2.5. растения – Обикновена пърчовка (*Himantoglossum caprinum*). Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0000117&siteType=HabitatDirective>

10. Защитена зона Река Блатница (Код в регистъра: BG0000441). Обявена с Решение № 122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник. Площ: 1079,1 ha.

Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата. Възстановяване при необходимост на на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0000441&siteType=HabitatDirective>

11. Защитена зона Река Горна Луда Камчия (Код в регистъра: BG0000136) Обявена с Решение №122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник. Площ: 2275,1 ha.

Предмет на опазване в защитена зона BG0000136 Река Горна Луда Камчия са:

2.1. следните типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР): – 3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа Magnopotamion или Hydrocharition; – 3260 Равнинни или планински реки с растителност от Ranunculion fluitantis и Callitriche-Batrachion; – 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia) (*важни местообитания на орхидеи); – 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae); – 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори;

2.2. местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР:

2.2.1. бозайници – *Европейски вълк (*Canis lupus*), Видра (*Lutra lutra*), Пъстър пор (Vormela peregusna), Степен пор (*Mustela eversmanii*), Дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*), Трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*); 2.2.2. земноводни и влечуги – Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*);

2.2.3. риби – Европейска горчичка (*Rhodeus amarus*), Обикновен щипок (*Cobitis taenia*), Приморска мряна (*Barbus bergi*), Черна (балканска) мряна (*Barbus meridionalis*);

2.2.4. безгръбначни – *Ручеен рак (*Austro potamobius torrentium*), Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morimus funereus*), Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), *Алпийска розалия (*Rosalia alpina*), Обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*), Бисерна мида (*Unio crassus*).

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0000136&siteType=HabitatDirective>

12. Защитена зона Сините камъни (Код в регистъра: BG0000164). Обявена с Решение №122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 г., изменено с решения на Министерския съвет № 52 от 5.02.2008 г. (ДВ, бр. 14 от 2008 г.) и № 615 от 2.09.2020 г. (ДВ, бр. 79 от 2020 г.), РД-1025 от 17 декември 2020 г. Площ 11919,68 ha.

Предмет на опазване в защитена зона BG0000164 Сините камъни са:

2.1. следните типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР): – 5130 Съобщества на *Juniperus communis* върху варовик; – 6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyssosedion albi*; – 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи); – 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове; – 8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове; – 8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите *Sedo-Scleranthion* или *Sedo albi-Veronicion dillenii*; – 8310 Неблагоустроени пещери; – 9110 Букови гори от типа *Luzulo-Fagetum*; – 9130 Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum*; – 9150 Термофилни букови гори (*CephalantheroFagion*); – 9170 Дъбово-габърови гори от типа *GalioCarpinetum*; – 91AA * Източни гори от космат дъб; – 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори; – 91W0 Мизийски букови гори; – 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа;

2.2. местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР:

2.2.1. бозайници – *Европейски вълк (*Canis lupus*), Пъстър пор (*Vormela peregusna*), Видра (*Lutra lutra*), Лалугер (*Spermophilus citellus*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), Дългоух ношник (*Myotis bechsteinii*), Остроух ношник (*Myotis blythii*), Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*);

2.2.2. земноводни и влечуги – Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*);

2.2.3. риби – Приморска мряна (*Barbus bergi*);

2.2.4. безгръбначни – *Ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*), Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morimus funereus*), Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), *Осмодерма (*Osmoderma eremita*), *Алпийска розалия (*Rosalia alpina*), *Четириточкова меча пеперуда (*Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria*), Еуфидриас (*Euphydryas aurinia*), Торбогнезница (*Eriogaster catax*), Полиоматус (*Polyommatus eroides*), Лицена (*Lycaena dispar*), Обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*);

2.2.5. растения – Янкева кутявка (*Moehringia jankae*), Калописиева дактилориза (*Dactylorhiza kalopissii*), Обикновена пърчовка (*Himantoglossum caprinum*).

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0000164&siteType=HabitatDirective>

13. Защитена зона Луда Камчия (Код в регистъра: BG0000139). Обявена РД-1023 от 17 декември 2020 г. Обща площ 610,62 ha.

Предмет на опазване в защитена зона BG0000139 Луда Камчия са: 2.1. следните типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР): – 4090 Ендемични оро-средиземноморски съобщества от ниски бодливи храстчета; – 6110* Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*; – 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи); – 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс; – 7220* Извори с твърда вода с туфести формации (*Cratoneurion*); – 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове; – 9150 Термофилни букови гори (*SephalantheroFagion*); – 9170 Дъбово-габрови гори от типа *GalioCarpinetum*; – 9180* Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове; – 91AA* Източни гори от космат дъб; – 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*); – 91G0* Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*; – 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори; – 91S0* Западнопонтийски букови гори;

2.2. местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР:

2.2.1. бозайници – *Европейски вълк (*Canis lupus*), Пъстър пор (*Vormela peregusna*), Видра (*Lutra lutra*), Лалугер (*Spermophilus citellus*), Дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*), Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*);

2.2.2. земноводни и влечуги – Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*);

2.2.3. риби – Европейска горчивка (*Rhodeus amarus*), Обикновен щипок (*Cobitis taenia*), Приморска мряна (*Barbus bergi*), Черна (балканска) мряна (*Barbus meridionalis*);

2.2.4. безгръбначни – Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morimus funereus*), Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), *Алпийска розалия (*Rosalia alpina*), *Четириточкова меча пеперуда (*Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria*), Ценагрион (Ручейно пъстриче) (*Coenagrion ornatum*), Обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*).

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0000139&siteType=HabitatDirective>

14. Защитена зона Река Мочурица (Код в регистъра: BG0000196). Обявена със Заповед на МОСВ №РД-316 от 31 март 2021 г. Държавен вестник. Обща площ 610,62 ha.

Предмет на опазване: Предмет на опазване в защитена зона BG0000196 „са: 2.1. следните типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР): – 1340 * Континентални солени ливади; – 1530 * Панонски солени степи и солени блати; – 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи); – 6220 * Псевдостеми с житни и едногодишни растения от клас *Thero-Brachypodietea*; – 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс; – 6510 Низинни сенокосни ливади; – 8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове; – 8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите *Sedo-Scleranthion* или *Sedo albi-Veronicion dillenii*; – 91AA * Източни гори от космат дъб; – 91E0 *

Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae); – 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори; – 92A0 Крайречни галерии от *Salix alba* и *Populus alba*;

2.2. местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР:

2.2.1. бозайници – *Европейски вълк (*Canis lupus*), Лалугер (*Spermophilus citellus*), Пъстър пор (*Vormela peregusna*), Видра (*Lutra lutra*);

2.2.2. земноводни и влечуги – Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*), Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*);

2.2.3. риби – Обикновен щипок (*Cobitis taenia*), Европейска горчивка (*Rhodeus amarus*), Маришка мряна (*Barbus cyclolepis*);

2.2.4. безгръбначни – Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morimus funereus*), Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), Лицена (*Lycaena dispar*), Ценагрион (Ручейно пъстриче) (*Coenagrion ornatum*), Обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*), Бисерна мида (*Unio crassus*).

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0000196&siteType=HabitatDirective>

15. Защитена зона Река Овчарица (Код в регистъра: BG0000427). Обявен с Решение: 122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник. Площ: 1163,72 ha.

Предмет на опазване: Природни местообитания – 1530 *Панонски солени степи и солени блатата; – 3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа Magnopotamion или Hydrocharition; – 3260 Равнинни или планински реки с растителност от Ranunculion fluitantis и Callitriche-Batrachion; – 3270 Реки с кални брегове с Chenopodion rubri и Bidention р.р.; – 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови общества върху варовик (Festuco-Brometalia) (*важни местообитания на орхидеи); – 62A0 Източно субсредиземноморски сухи тревни общества; – 6430 Хидрофилни общества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс; – 6510 Низинни сенокосни ливади; – 7230 Алкални блатата; – 8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите Sedo-Scleranthion или Sedo albi-Veronicion dillenii; – 91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae); – 91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmion minoris*); – 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори; – 92A0 Крайречни галерии от *Salix alba* и *Populus alba*; 2.2. местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР:

2.2.1. бозайници – Пъстър пор (*Vormela peregusna*), Видра (*Lutra lutra*), Лалугер (*Spermophilus citellus*), Голям нощник (*Myotis myotis*), Дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*), Остроух нощник (*Myotis blythii*), Дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*), Трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), Подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*), Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*), Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*);

2.2.2. земноводни и влечуги – Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*);

2.2.3. риби – Обикновен щипок (*Cobitis taenia*), Европейска горчивка (*Rhodeus amarus*), Маришка мряна (*Barbus cyclolepis*);

2.2.4. безгръбначни – * Ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*), Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morimus funereus*), Офиогомфус (Зелено речно водно конче) (*Ophiogomphus cecilia*), Ценагрион (Ручейно пъстриче) (*Coenagrion ornatum*), Бисерна мида (*Unio crassus*);

2.2.5. растения – Калописиева дактилориза (*Dactylorhiza kalopissii*).

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsrBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0000427&siteType=HabitatDirective>

16. Защитена зона Свети Илийски възвишения (Код в регистъра: BG0000401). Обявен с Решение: РД-290 от 31 март 2021 г.г., бр. 21/2007 на Държавен вестник. Площ: 1163,72 ha.

Предмет на опазване: Природни местообитания – 6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*; – 6220 * Псевдостеппи с житни и едногодишни растения от клас *Thero-Brachypodietea*; – 91AA * Източни гори от космат дъб; – 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори;

2.2. местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР:

2.2.1. бозайници – Пъстър пор (*Vormela peregusna*), Лалугер (*Spermophilus citellus*), Мишевиден сънливец (*Myomimus roachi*);

2.2.2. земноводни и влечуги – Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Пъстър смук (*Elaphe sauromates*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*);

2.2.3. безгръбначни – Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morimus funereus*).

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsrBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0000401&siteType=HabitatDirective>

17. Защитена зона Стара река (Код в регистъра: BG0000279). Обявен с Решение №122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник.

Предмет на опазване: Природни местообитания 6210; 6430; 7220; 8210; 9180; 91E0; 91G0; 91M0; 91S0; 91W0. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата. Възстановяване при необходимост на на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsrBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0000279&siteType=HabitatDirective>

18. Защитена зона Съдиево (Код в регистъра: BG0000206). Обявен с Решение №.122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник. Площ: 52,01 ha.

Предмет на опазване в защитена зона са природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 т Закона за биологичното разнообразие (ЗБР): – 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia) (*важни местообитания на орхидеи); – 8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите Sedo-Scleranthion или Sedo albi-Veronicion dillenii; – 91AA* Източни гори от космат дъб; – 92A0 Крайречни галерии от Salix alba и Populus alba;

2.2. местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР:

2.2.1. бозайници – Лалугер (*Spermophilus citellus*), Пъстър пор (*Vormela peregusna*);
2.2.2. земноводни и влечуги – Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шилоопашата костенурка (*Testudo hermanni*) и Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*).

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0000206&siteType=HabitatDirective>

Защитени зони по директивата за птиците

Защитена зона за опазването на дивите птици (Директива за птиците).

1. Защитена зона Язовир Жребчево (Код в регистъра: BG00002052). Обявена със Заповед № РД-749 от 24.10.2008 г., бр. 97/2008 на Държавен вестник 2-1-2052-749-2008. Площ: 2513,0 ha.

Цели на обявяване: Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 1.1 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние; Възстановяване на местообитанията на видове птици по т. 1.2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1.1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Черногуш гмуркач (*Gavia arctica*), Малък корморан (Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Черногуш гмуркач (*Gavia arctica*), Малък корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*), Голям воден бик (*Botaurus stellaris*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Поен лебед (*Cygnus cygnus*), Малък нирец (*Mergus albellus*), Червеногуша гъска (*Branta ruficollis*), Черна каня (*Milvus migrans*), Морски орел (*Haliaeetus albicilla*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*);

1.2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Червеногуш гмурец (*Podiceps grisegena*), Черногуш гмурец (*Podiceps nigricollis*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Ням лебед (*Cygnus olor*), Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), Сива гъска (*Anser anser*), Бял ангъч (*Tadorna tadorna*), Фиш (*Anas penelope*), Зимно бърне (*Anas crecca*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Шилоопашата патица (*Anas acuta*), Кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), Качулата потапница (*Aythya fuligula*), Звънарка (*Bucephala clangula*), Среден нирец (*Mergus serrator*), Воден дърдавец (*Rallus aquaticus*), Лиска (*Fulica atra*), Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), Трипръст бегобегач (*Calidris alba*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Речна чайка (*Larus ridibundus*), Чайка буревестница (*Larus canus*), Сребриста чайка (*Larus argentatus*), Жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*).

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се премахването на характеристиките на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
- ✓ Забранява се залесяването на ливади, пасища, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- ✓ Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
- ✓ Забранява се намаляването площта на крайречните гори от местни дървесни видове;
- ✓ Забранява се паленето на тръстикови масиви и крайбрежна растителност;
- ✓ Забранява се косенето на тръстика в периода от 1 март до 15 август.

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0002052&siteType=BirdsDirective>

2. Защитена зона Адата - Тунджа (Код в регистъра: BG0002094). Обявена със Заповед № РД-556 от 05.09.2008 г., бр. 84/2008 на Държавен вестник 2-1-2094-556-2008. Площ: 5636,61 ha.

Цели на обявяване: Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 1.1 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние; Възстановяване на местообитанията на видове птици по т. 1.2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*), Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), Голям воден бик (*Botaurus stellaris*), Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Гривеста чапла (*Ardeola ralloides*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Поен лебед (*Cygnus cygnus*), Малък нирец (*Mergus albellus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Малък орел (*Hieraaetus pennatus*), Орел рибар (*Pandion haliaetus*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Малък сокол (*Falco columbarius*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Малък горски водобегач (*Tringa glareola*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сив кълвач (*Picus canus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Голям маслинов присмехулник (*Hippolais olivetorum*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бъбрица (*Anthus campestris*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*);

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Ням лебед (*Cygnus olor*), Бял ангъч (*Tadorna tadorna*), Черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Лиска (*Fulica atra*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), Малка бекасица (*Limnocryptes minimus*), Средна бекасица (*Gallinago gallinago*), Малък зеленоног водобегач (*Tringa stagnatilis*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Речна чайка (*Larus ridibundus*), Пчелояд (*Merops apiaster*).

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
- ✓ Забранява се залесяването на ливади, пасища, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- ✓ Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
- ✓ Забранява се добиването на инертни материали от река Тунджа;
- ✓ Забранява се подмяната на крайречните гори от местни дървесни видове с неместни такива на разстояние до 50 м от границите на водните обекти;
- ✓ Забранява се депонирането на отпадъци;
- ✓ Забранява се корекция на речните корита извън населените места, отводняване и пресушаване на разливи и други влажни зони.
- ✓ Забранява се използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство;
- ✓ Забранява се косенето на ливадите от периферията към центъра с бързодвижеща се техника и преди 15 юли.

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0002094&siteType=BirdsDirective>

3. Защитена зона Каменски баир (Код в регистъра: BG0002059). Обявена със Заповед № РД-750 от 24.10.2008 г., бр. 97/2008 на Държавен вестник 2-1-2059-750-2008. Площ: 1651,65 ha.

Цели на обявяване: Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 1.1 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние; Възстановяване на местообитанията на видове птици по т. 1.2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Орел рибар (*Pandion haliaetus*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), Орел змияр (*Circaetus gallicus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraaetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Малък сокол (*Falco columbarius*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Турилик (*Burhinus oedipnemos*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Ястребогушо коптиварче (*Sylvia nisoria*), Голям маслинов присмехулник (*Hippolais olivetorum*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*);

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (Керкенез) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), Пчелояд (*Merops apiaster*).

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;

- ✓ Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- ✓ Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
- ✓ Забранява се добив на полезни изкопаеми по открит способ;
- ✓ Забранява се изграждането на съоръжения за производство на електроенергия посредством силата на вятъра.

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsiBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0002059&siteType=BirdsDirective>

4. Защитена зона Котленска планина (Код в регистъра: BG0002029). Обявена със Заповед № РД-910 от 11.12.2008 г., бр. 15/2009 на Държавен вестник 2-1-2029-910-2008. Площ: 99299,77 ha.

Цели на обявяване: Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 1.1 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние; Възстановяване на местообитанията на видове птици по т. 1.2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Черногуш гмуркач (*Gavia arctica*), Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), Малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*), Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Червена чапла (*Ardea purpurea*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Лопатарка (*Platalea leucorodia*), Поен лебед (*Cygnus cygnus*), Белоока потапница (*Aythya nyroca*), Малък нирец (*Mergus albellus*), Орел рибар (*Pandion haliaetus*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), Белоглав лешояд (*Gyps fulvus*), Черен лешояд (*Aegyptius monachus*), Орел змияр (*Circus gallicus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Голям креслив орел (*Aquila clanga*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Белошипа ветрушка (*Falco naumanni*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Лещарка (*Bonasa bonasia*), Сив жерав (*Grus grus*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Речна рибарка (*Sterna hirundo*), Бухал (*Bubo bubo*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сив кълвач (*Picus canus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Червеногрба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Ястребогушо коптиварче (*Sylvia nisoria*), Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*);

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Черногуш гмурец (*Podiceps nigricollis*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Ням лебед (*Cygnus olor*), Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), Сива гъска (*Anser anser*), Фиш (*Anas penelope*), Зимно бърне (*Anas crecca*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Шилоопашата патица (*Anas acuta*), Клопач (*Anas clypeata*), Червеноклюна потапница (*Netta rufina*),

Кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), Качулата потапница (*Aythya fuligula*), Звънарка (*Bucephala clangula*), Среден нирец (*Mergus serrator*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Лиска (*Fulica atra*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), Горски бекас (*Scolopax rusticola*), Речна чайка (*Larus ridibundus*), Пчелояд (*Merops apiaster*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Брегова лястовица (*Riparia riparia*).

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
- ✓ Забранява се залесяването на ливади, пасища, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- ✓ Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
- ✓ Забранява се намаляването площта на крайречните гори от местни дървесни видове.
- ✓ Забранява се използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство;
- ✓ Забранява се косенето на ливадите от периферията към центъра с бързодвижеща се техника и преди 15 юли.

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0002029&siteType=BirdsDirective>

5. Защитена зона Сините камъни - Гребенец (Код в регистъра: BG0002058).

Обявена със Заповед № РД-834 от 17.11.2008 г., бр. 108/2008 на Държавен вестник 2-1-2058-834-2008. Площ: 15844,64 ha.

Цели на обявяване: Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 1.1 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние; Възстановяване на местообитанията на видове птици по т. 1.2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Орел рибар (*Pandion haliaetus*), Осояд (*Pernis apivorus*), Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), Белоглав лешояд (*Gyps fulvus*), Орел змияр (*Circaetus gallicus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Голям креслив орел (*Aquila clanga*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraaetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Малък сокол (*Falco columbarius*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Планински кеклик (*Alectoris graeca*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Сив жерав (*Grus grus*), Бухал (*Bubo bubo*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сив кълвач (*Picus canus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бърбица (*Anthus campestris*), Червеногрба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Ястребогушо коприварче

(*Sylvia nisoria*), Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*);

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Хвойнов дрозд (*Turdus pilaris*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (Керкенез) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Пчелояд (*Merops apiaster*).

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
- ✓ Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- ✓ Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади.

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0002058&siteType=BirdsDirective>

6. Защитена зона Язовир Овчарица (Код в регистъра: BG0002023). Обявена със Заповед № РД-549 от 05.09.2008 г., бр. 83/2008 на Държавен вестник 2-1-2023-549-2008. Площ: 4306.28 ha.

Цели на обявяване: Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 1.1 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние; Възстановяване на местообитанията на видове птици по т. 1.2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Черногуш гмуркач (*Gavia arctica*), Малък корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*), Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), Голям воден бик (*Botaurus stellaris*), Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Червена чапла (*Ardea purpurea*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Лопатарка (*Platalea leucorodia*), Тундров лебед (*Cygnus columbianus*), Поен лебед (*Cygnus cygnus*), Червеногуша гъска (*Branta ruficollis*), Белоока потапница (*Aythya nyroca*), Малък нирец (*Mergus albellus*), Морски орел (*Haliaeetus albicilla*), Орел змияр (*Circus gallicus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Орел рибар (*Pandion haliaetus*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Бойник (*Philomachus pugnax*), Малък горски водобегач (*Tringa glareola*), Малка чайка (*Larus minutus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Ястребогушо коптиварче (*Sylvia nisoria*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*);

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Ням лебед (*Cygnus olor*), Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), Сива гъска (*Anser anser*), Бял ангъч (*Tadorna tadorna*), Зимно бърне (*Anas crecca*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), Голям нирец (*Mergus merganser*), Лиска (*Fulica atra*), Речна чайка (*Larus ridibundus*), Чайка буревестница (*Larus canus*), Жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*).

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
- ✓ Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- ✓ Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
- ✓ Забранява се извършването на сечи, освен санитарни на ширина до 50 м от бреговете на язовира;
- ✓ Забранява се паленето на тръстикови масиви и крайбрежна растителност.

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/ProtectedSite?code=BG0002023&siteType=BirdsDirective>

Б(3). Други специални горски територии, върху които по реда на други закони са определени и въведени особени статuti и режими

Културните обекти със статут на недвижими културни ценности и паметници на културата, с категория „Национално значение“ на територията на област Сливен са представени в Таблица 61.

Таблица 61. Списък на обектите със статут на недвижими културни ценности и паметници на културата, с категория „Национално значение“ на територията на област Сливен

/Данни от Националния регистър на недвижимите културни ценности, в който се вписват актовете на органите по чл. 65 и Публичния регистър на издадените по чл. 59, ал. 1 декларационни актове и на актовете за прекратяване на временния режим/

№	Наименование на НКЦ	Населено място	Вид на НКЦ	Документ за предоставяне на статут
1	Древният път през прохода Железни врата /Сливенската Демиркапия/	с. Бяла	Археологическа	ДВ бр.25 от 1998 г.
2	Историческа местност „Агликина поляна“	с. Бяла /с. Стара река	Историческа	ДВ бр.69 от 1972 г.
3	Ранновизантийска и средновековна българска крепост Вавово кале /Градешкото кале, Калето, Градището/	с. Градец	Археологическа	ДВ бр.71 от 1994 г.
4	Праисторическа селищна могила /крепост/	с. Дядово	Археологическа	РМС № 1711 от 22.10.1962 г.
5	Село Жеравна	с. Жеравна	архитектурен резерват	Решение на Държавния комитет по строителство и архитектура № 151 от 07.07.1964 г. за /ДВ бр. 65 от 1964 г./
6	Къща на Тодор Икономов	с. Жеравна	Историческа	ДВ бр.69 от 1972 г.
			Архитектурно-строителна	ДВ бр.53 от 1978 г.
7	Къща на Васил Д. Стоянов	с. Жеравна	Историческа	ДВ бр.69 от 1972 г.

8	Къща на д-р Васил Соколски /Соколова къща/	с. Жеравна	Историческа	ДВ бр.69 от 1972 г.
9	Взаимно училище	с. Жеравна	Архитектурно-строителна	ДВ бр.53 от 1978 г.
10	Къща на Сава Филаретов	с. Жеравна	Архитектурно-строителна	ДВ бр.53 от 1978 г.
11	Хаджи Драгановата къща	с. Жеравна	Архитектурно-строителна	ДВ бр.53 от 1978 г.
12	Къща на Халтъков	с. Жеравна	Архитектурно-строителна	ДВ бр.53 от 1978 г.
13	Къща на Йордан Йовков	с. Жеравна	Архитектурно-строителна	ДВ бр.53 от 1978 г.
14	Къща на Руси Чорбаджи	с. Жеравна	Архитектурно-строителна	ДВ бр.53 от 1978 г.
15	Къща на Матей Гендов	с. Жеравна	Архитектурно-строителна	ДВ бр.53 от 1978 г.
16	Къща на Димчо Кехая	с. Жеравна	Архитектурно-строителна	ДВ бр.53 от 1978 г.
17	Средновековна защитна преграда /каменна стена и ров/	с. Ичера	Археологическа	ДВ бр.25 от 1998 г.
18	Къща на Мария Кирова Габровска, Ненчо Златанов Захариев и Йордана Николова Славова	с. Ичера	Архитектурно-строителна	ДВ бр.29 от 1973 г.
19	Могилен некропол	с. Калояново	Археологическа	Протокол № 13 на НСОПК от 21.07.1995 г.
20	Могилен некропол	с. Калояново	Археологическа	Протокол № 13 на НСОПК от 21.07.1995 г.
21	Могилен некропол	с. Калояново	Археологическа	Протокол № 13 на НСОПК от 21.07.1995 г.
22	Могилен некропол	с. Калояново	Археологическа	Протокол № 13 на НСОПК от 21.07.1995 г.
23	Надгробна могила	с. Калояново	Археологическа	Протокол № 13 на НСОПК от 21.07.1995 г.
24	Надгробна могила „Могилата“	с. Калояново	Археологическа	Протокол № 13 на НСОПК от 21.07.1995 г.
25	Праисторическа Широка /Плоската/ могила	с. Караново	Археологическа	РМС № 1711 от 22.10.1962 г.
	Надгробна могила „Източна могила“		Археологическа	Заповед № РД9Р- 0020/13.10.2011г.
26	Село Катунце	с. Катунце	архитектурен резерват	Разпореждане на МС № 20 от 30.12.1988 г. /ДВ бр.4/1989 г./
27	Къща на Ана Гаврилова	с. Катунце	Архитектурно-строителна	ДВ бр.51 от 1990 г.
28	Къща на Драган Михалев и стопански сгради	с. Катунце	Архитектурно-строителна	ДВ бр.51 от 1990 г.
29	Средновековна крепост Хурсул град /Сайганско кале/	с. Кипилово	Архитектурно-строителна от Античността и Средновековието	ДВ бр.92 от 1965г.
			Археологическа	Заповед № РД9Р-9 /01.03.2019 г. на МК
30	Място на сражение	с. Ковачите	Историческа	ДВ бр.42 от 1970 г.

31	Старинната част на гр.Котел	гр. Котел	архитектурен резерват	Решение на КАБ от 28.05.1960 г. за бранище /резерват/ с архитектурно-музейно значение /квартали №№ 6,7,9,10,13 и 45 от плана на град Котел / "Известия" бр.52 от 1960 г./
32	Ранновизантийска и средновековна българска крепост Града /Вида, Диавена, Момина крепост/	гр. Котел	Археологическа	ДВ бр.71 от 1994 г.
33	Късноантична защитна каменна преграда Лахъма /Маркови прегради/	гр. Котел	Археологическа	ДВ бр.71 от 1994 г.
34	Старобългарска землена защитна преграда Еркесията /Топрак герме, Котленската Еркесия/	гр. Котел	Археологическа	ДВ бр.71 от 1994 г.
35	Антична и средновековна пътна комуникация Златов път /Злати йол, Памукчи йолу/	гр. Котел	Археологическа	ДВ бр.71 от 1994 г.
36	Лобно място	с. Любенова махала	Историческа	ДВ бр.69 от 1972 г.
37	Къща-музей Захари Стоянов	с. Медвен	Архитектурно-строителна	ДВ бр.38 от 1972 г.
38	Къща на Христо Димитров Георгиев	с. Медвен	Архитектурно-строителна	ДВ бр.38 от 1972 г.
39	Партиен дом	гр .Нова Загора	Историческа	ДВ бр.42 от 1970 г.
40	Къща, в която е живял Петко Енев	гр. Нова Загора	Историческа	ДВ бр.42 от 1970 г.
41	Антична крепост - Хисарлъка	гр. Сливен	Архитектурно-строителна от Античността и Средновековието	ДВ бр.92 от 1965 г.
	Късноантична и средновековна крепост "Туида"		Археологическа	
42	Къща „Паткоолу” /Филиал на Истор. музей/ с принадлежащите й двор, оградни зидове и порти	гр. Сливен	Архитектурно-строителна	ДВ бр.4 от 1966 г.
			Художествена	
43	Къща на Садък паша с принадлежащите й двор, оградни зидове и порти	гр. Сливен	Архитектурно-строителна	ДВ бр.4 от 1966 г.
			Художествена	
44	Затворът	гр. Сливен	Историческа	ДВ бр.42 от 1970 г.
	Държавна сукнена фабрика			
45	Къща, в която е живял Съби Димитров	гр. Сливен	Историческа	ДВ бр.42 от 1970 г.
46	Къща, в която е живял Аврам Стоянов	гр. Сливен	Историческа	ДВ бр.42 от 1970 г.
47	Историческа местност	гр. Сливен	Историческа	ДВ бр.42 от 1970 г.
48	Къща на Панайот Хитов	гр. Сливен	Историческа	ДВ бр.69 от 1972 г.
49	Къща на Добри Чинтулов	гр. Сливен	Историческа	ДВ бр.69 от 1972 г.
50	Къща на Георги Икономов	гр. Сливен	Историческа	ДВ бр.69 от 1972 г.
51	Къща на Добри Желязков /с работилница/	гр. Сливен	Историческа	ДВ бр.69 от 1972 г.
52	Къща на Димитър Добрович	гр. Сливен	Историческа	ДВ бр.69 от 1972 г.

53	Историческо място на митинг през 1872 г.	гр. Сливен	Историческа	ДВ бр.69 от 1972 г.
54	Историческо място на „Куш бунар“	гр. Сливен	Историческа	ДВ бр.69 от 1972 г.
55	Историческо място „Демир капия“	гр. Сливен	Историческа	ДВ бр.69 от 1972 г.
56	Църква „Св.Димитър“	гр. Сливен	Художествена /резбата/	ДВ бр.59 от 1973 г.
			Архитектурно-строителна	ДВ бр.4 от 1966 г.
57	Древният път през т.нар. Ичеренски проход	гр. Сливен	Археологическа	ДВ бр.25 от 1998 г.
58	Ранновизантийска и средновековна българска крепост	гр. Сливен	Археологическа	ДВ бр.25 от 1998 г.
59	Ранновизантийска и средновековна българска крепост Градището /Върло градище/	гр. Сливен	Археологическа	ДВ бр.25 от 1998 г.
60	Къща на д-р Миркович	гр. Сливен	Архитектурно-строителна и художествена	ДВ бр.4 от 1966 г. Протокол на НСОПК от 06.04.1998 г.
61	Средновековна крепост	гр. Твърдица	Архитектурно-строителен от Античността и Средновековието	ДВ бр.92/1965г.
	Късноантична и средновековна крепост "Върдица"		Археологическа	Заповед № РД9Р-15/12.02.2018 г. на МК
62	Надгробна могила	с. Чинтулово	Археологическа	Протокол № 13 на НСОПК от 21.07.1995 г.
63	Надгробна могила „Нанчовата могила“ /"Голямата могила"/	с. Чинтулово	Археологическа	Протокол № 13 на НСОПК от 21.07.1995 г.

Насоки за управление, забрани и ограничения:

При управлението на тези територии и обекти се прилагат насоки и се спазват забраните и ограниченията, посочени в съответните нормативни документи.

Б(4). Семепроизводствени насаждения и градини, клонови колекции и маточници с основна цел на управление, от една страна подобряване на генетичното качество на добиваните репродуктивни материали, а от друга съхраняване на ценния генетичен фонд по метода „*ex situ*“. Семепроизводствените насаждения се създават за:

- осигуряване на горски репродуктивни материали за лесовъдски цели, които са генетически подходящи, с ценни наследствени качества и контролиран произход;
- запазване на биологичното разнообразие и съхранение на автохтонните и подобрените чрез методите на горската генетика и селекция генетични ресурси.

Към *горската семепроизводствена база* се причисляват всички одобрени и регистрирани базови източници за производство на репродуктивни материали от местни и интродуцирани видове. Базовите източници са: 1) източник на посевен материал; 2) насаждение за семепроизводство; 3) семепроизводствена градина - вегетативна и генеративна; 4) клон и клонова колекция; 5) родители на фамилия.

Горските семепроизводствени градини се създават за:

- добив на репродуктивни материали от категорията „окачествен“ и „изпитан“;
- съхранение на горските генетични ресурси;
- извършване на контролирана полова хибридизация, изпитване на общата и специфичната комбинативна способност на клоновете и получаване на хибриди с желана наследственост.

Индикатор за оценка на тази подкатегория може да бъде сравнението на общата площ семепроизводствените насаждения и градини и броят индивидуални индивиди с ценни качества в края и началото на изпълнение на настоящия план.

Насоки за управление, забрани и ограничения:

Стопанисването се извършва за: запазване на генетичното разнообразие на популационно и вътревидово ниво; регулиране на формовото разнообразие и селекционната структура на насажденията; осигуряване на условия за редовно и обилно семеносене или плодоносене; увеличаване добива на висококачествени в наследствено отношение репродуктивни материали; поддържането им в добро здравословно състояние.

Допуска се извършването на следните дейности:

- ✓ Провеждане на селекционни, възобновителни и санитарни сечи, включително изборни или разреждане - в семепроизводствените насаждения и градини;
- ✓ Отсичане на естествен подраст и нежелани дървета от други видове;
- ✓ Агротехника - култивиране, торене и поливане;
- ✓ Борба с болестите и вредителите;
- ✓ Изграждане и поддържане на трайна ограда около маточниците и семепроизводствените градини при необходимост;
- ✓ Оформяне короните на присадките;
- ✓ Поддържане на маточниците и почистване на нежеланите леторасли.

Б(5). Горски разсадници с основна цел на управление производство на репродуктивни материали и фиданки от горски дървесни и храстови видове за задоволяване нуждите на планираните залесявания в горските територии. Съгласно чл. 3. (3) от Наредба № 4 от 15 февруари 2012 г. „за условията и реда за регистрация на горски разсадници“ в регистрираните вече горски разсадници могат да се произвеждат и други горски репродуктивни материали, декоративни и овощни фиданки, коледни елхи, зеленина за украса и преработка и др. За тази цел е особено необходимо да се спазват изискванията за производство, изваждане, сортиране, окачествяване, маркиране, опаковане, транспортиране, съхраняване и търговия с фиданките, произведени в горските разсадници. За нормално функциониране на горските разсадници, при необходимост, в тях могат да се изграждат пътища, напоителни системи, парници, оранжерии, огради, складови помещения, семедобивни, резникодобивни, битови сгради и др. Могат да се създават семепроизводствени градини, дендрариуми, опитни и експериментални участъци, маточници, генни банки, клонови колекции и др. **Индикатор** за оценка на тази подкатегория може да се използва сравнението на общата площ за разсадниково производство в горските територии и брой произведени фиданки през времето на действие на плана.

Насоки за управление, забрани и ограничения: Насоките за управление не допускат:

- ✓ Създаване на горски разсадник на места с голяма опасност от ранни есенни и късни пролетни студове и слани и изложени на силни ветрове;
- ✓ С площ до 10 дка, изложени на големи снегонавявания и бавно топене на снега;
- ✓ На почви, които са обезструктурени, заблатени или засолени;
- ✓ На почви, замърсени с тежки метали, или почви, в които има наличие на причинители на болести, насекоми и други вредители, установени от компетентен орган;
- ✓ При опасност от заливане;

- ✓ На разстояние до 200 м от трепетликови насаждения или групи дървета или източници на промишлени вредни емисии (от 5 до 10 км според посоката на преобладаващите ветрове);
- ✓ В мразовинни дупки и изложени на студени ветрове;
- ✓ Допуска се да се определя площ за временен горски разсадник под склопа на насаждение със склопеност до 0,3, което е регистрирано за производство на горски репродуктивни материали от категория "идентифициран" за средния планински пояс.

Б(6). Опитни географски култури от горски дървесни и храстови видове за проучване растежа и производителността на различни произходи при горско-дървесните видове и за изпитване на потомствата им. Служат и за ex-situ запазване на генетичните ресурси на ценни горско-дървесни видове. Могат да бъдат използвани като източник на репродуктивни материали. **Индикатор** за оценка на тази подкатегория е сравняването на териториите по обща площ (не се допуска намаление при оценката в края на периода).

Насоки за стопанисване – по целесъобразност.

Б(10). Горски територии до 200 m около туристическите хижи, категоризирани по Закона за туризма и обекти с религиозно значение с основна цел на управление създаване и поддържане на подходящи условия за развитие на устойчив туризъм, възстановяване и отдих. Това са горите около туристически маршрути и обекти, около населените места, хотели, ресторанти, хижи; гори около основната пътна мрежа; панорамни и погледни места; информационно - образователни точки; туристически пътеки и маршрути (вкл. екопътеки, веломаршрути); хижи, заслони, кътове за отдих и места за палене на огън, къмпинги, биваци. **Индикатор** за оценка на тази подкатегория, може да бъде сравнението на площите в края и началото на плана.

Насоки за управление, забрани и ограничения: От лесовъдските мероприятия се препоръчват:

- ✓ Селекционни сечи;
- ✓ Сечи за поддържане безопасността на посетителите, погледни места и туристическата инфраструктура;
- ✓ Отгледни сечи с ниска интензивност, неравномерно постепенни сечи;
- ✓ За тези територии, които нямат уредени със заповед режими, стопанисването да се извършва съгласно ЛУП, които са съобразени с изискванията на ЗГ и ЗПКМ.

Б(11). Базис за интензивно стопанисване на дивеча съгласно регистъра на ИАГ, дирекция „Ловно стопанство“. Базите за интензивно стопанисване на дивеча са заградени територии, устроени в ловностопанско отношение за полусвободно отглеждане на дивеч при численост над допустимия запас на местообитанието съобразно бонитета, чийто размер е съобразен с биологичните изисквания на вида дивеч (възпроизводителен двор, карантинен двор, аклиматизационен двор, ловен двор, волиер, отраслов двор). Стопанисват се предимно от държавните лесничества и основната им цел е създаване на оптимални условия за размножаване, развитие и увеличаване на дивечовите запаси, запазване на дивечовото разнообразие и съхраняване на генетичния фонд. Границите на базите за интензивно стопанисване на дивеча се определят по трайни теренни форми и съоръжения независимо от землищните и фондовите граници. **Индикатор** за оценка на тази подкатегория може да бъде сравнението на площите в края и началото на плана.

Насоки за управление, забрани и ограничения:

- ✓ Запазване и обогатяване на видовото разнообразие на дивеча;

- ✓ Изграждане на ловностопански съоръжения и провеждане на биотехнически мероприятия;
- ✓ Възпроизводство, разселване, опазване и охрана на дивеча;
- ✓ Аклиматизация и реаклиматизация на дивеча;
- ✓ Подобряване на екстериорните и трофейните качества на дивеча;
- ✓ Ползване от горските територии - държавна собственост, за съхраняване качествата на биотипите и подобряване на местообитанията.

Б(12). С Рекреационно значение. Основната цел на управление е поддържане и развитие на рекреационния потенциал на горските територии в област Сливен, където са обявени четири курорта – два СПА центъра (Сливенски и Кортенски минерални бани) и два планински климатични курорта (гр. Котел и м. Карандила) (Таблица 62).

Таблица 62. Курорти в област Сливен

№	Курорт	Административен акт
1.	Сливенски минерални бани, община Сливен	РМС № 89 от 1967 г.
2.	Кортенски минерални бани, община Нова Загора	РМС № 151 от 1997 г.
3.	гр. Котел, община Котел	РМС № 89 от 1967 г.
3.	м. Карандила, община Сливен	Заповед № 2620 на МНЗСГ от 1963 г.

За изпълнението на тази цел се прилагат лесовъдски дейности с минимални интензивности, при удължени турнуса на сеч и минимални площно намеси. **Индикатор** за оценка на подкатегорията може да бъде сравнението на площите в края и началото на плана.

Насоки за управление, забрани и ограничения:

Насоките за управление се изразяват в запазване на постоянно горско присъствие за тези територии. За изпълнението на целите се препоръчва:

- ✓ Използване на отгледни сечи с минимални интензивности и възобновителни сечи с естествено възобновяване и максимално удължен възобновителен период;
- ✓ Забраните и ограниченията са свързани с използването на голи сечи.

Б(13). За поддържане на ландшафта. Основната цел на управление е поддържане на състоянието на горите в качеството им на основен компонент на представителни за територията ландшафти и с определяща роля за съхраняване на естествените екосистемни режими, процеси и функции в тях. Подобни ландшафти благоприятстват в най-висока степен устойчивостта на прилежащите територии и в това си качество са важен структурен елемент в интегрираното планиране и управление на територията. За изпълнението и да се прилагат лесовъдски дейности с минимални интензивности, при удължени турнуса на сеч и минимални площни намеси. **Индикатор** за оценка на тази подкатегория може да бъде сравнението на площите в края и началото на плана.

Насоки за управление, забрани и ограничения:

Насоките за управление се изразяват в запазване на постоянно горско присъствие за тези територии. За изпълнението на целите се препоръчва използване на отгледни сечи с минимални интензивности и възобновителни сечи с осигуряване на естествено възобновяване и максимално удължен възобновителен период.

Б(14). Гори с висока консервационна стойност. Определените в докладите за гори с висока консервационна стойност (ГВКС) имат цел на управление и насоки, конкретно разписани за всяка категория или комбинация от тях. ГВКС са горски територии, които притежават поне една от шестте високи консервационни стойности според определението на Съвета по стопанисване на горите (FSC) за ВКС:

- ВКС 1 - Разнообразие от видове;
- ВКС 2 - Екосистеми и мозайки от екосистеми на ниво ландшафт;
- ВКС 3 - Екосистеми и местообитания;
- ВКС 4 - Екосистемни услуги от критично значение;
- ВКС 5 - Основни потребности на населението;
- ВКС 6 - Културни ценности.

Поради дублиране с основни категории на горските територии и определената им приоритетна функционална значимост от Наредба № 18, за дублираните категории ще се изпълняват целите и насоките за отделните категории по функционална принадлежност. За посочените единствено в докладите за горите с висока консервационна стойност ще се използват **целите и насоките**, които са им определени.

1. Съгласно Практическото ръководство за Определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България (Актуализирана версия, март 2016 г.) в консервационна стойност **ВКС 1.2 „Застрашени, изчезващи и ендемични видове“** попадат както гори – находища на застрашени и изчезващи видове, така и гори с естествени характеристики, представляващи потенциално такова местообитание.

В района на област Сливен са установени следните изчезващи, редки, застрашени и ендемични растителни видове, включени в “Червената книга на България”:

Защитени видове висши растения: Арабска етионема (*Aethionema arabicum*) (с. Сотиря) (критично застрашен), Давидов мразовец (*Colchicum davidovii*) (Сливенски Балкан) (критично застрашен), Калописиев дланокоренник (*Dactylorhiza kalopissii*) (Сливенски Балкан) (критично застрашен), Шпицелов салеп (*Orchis spitzelii*) (Сливенски Балкан) (критично застрашен), Разперенозъба детелина (*Trifolium squarrosum*) (между селата Калояново и Жельо войвода, Сливенско) (критично застрашен), Нежна метличина (*Centaurea gracilentia*) (Сливенски Балкан) (критично застрашен), Тяснолистна поветица (*Convolvulus lineatus*) (Сливенски бани) (застрашен), Хойфелови миши уши (*Hieracium heuffelii*) (Сините камъни) (застрашен), Гmeliнова гърлица (*Limonium gmelinii*) (с. Кермен, Сливенско) (застрашен), Гризебахова кутявка (*Moehringia grisebachii*) (Сините камъни) (застрашен), Халерово котенце (*Pulsatilla halleri*) (Сливенски Балкан) (застрашен), Бесарабско глухарче (*Taraxacum bessarabicum*) (с. Кермен, Сливенско) (застрашен), Одрински лопен (*Verbascum adrianopolitanum*) (с. Твърдица и Чочовене, Сливенско), Тракийски клин (*Astracantha thracica*) (природен парк „Сините камъни“) (уязвим).

Защитени гръбначни животински видове: Видра (*Lutra lutra*) (уязвим), Кафява мечка (*Ursus arctos*) (застрашен), Скален орел (*Aquila chrysaetos*) (уязвим), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*) (Източна Стара планина) (уязвим), Малък орел (*Hieraetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Червена каня (*Milvus milvus*) (критично застрашен), Орел рибар (*Pandion haliaetus*) (критично застрашен), Степен орел (*Aquila nipalensis*) (застрашен), Гълъб хралупар (*Columba oenas*), Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), Южен белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos lilfordi*), Горски бекас (*Scolopax rusticola*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Сив кълвач (*Picus canus*), Среден

пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Осояд (*Pernis apivorus*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Голям ястреб (*Accipiter gentilis*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), Благороден елен (*Cervus elaphus*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*). В ДГС Сливен, освен изброените се среща Царски орел (*Aquila heliaca*), Орел змияр (*Circaetus gallicus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Обикновен щъркел (*Ciconia ciconia*) (уязвим), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Сива мухоловка (*Muscicapa striata*), Градинска червеноопашка (*Phoenicurus phoenicurus*), Забулена сова (*Tyto alba*) (уязвим), Бухал (*Bubo bubo*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*) (уязвим), Голям маслинов присмехулник (*Hippolais olivetorum*) (уязвим), Орфеево коприварче (*Sylvia hortensis*) (уязвим), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*), Змия пясъчница (*Eryx jaculus*) (застрашен).

Защитени безгръбначни видове: Голяма еднодневка (*Neophemera maxima*) (критичо застрашен), Крайморска каменарка (*Paranocarodes straubei*) (критичо застрашен), Еленов рогач (*Lucanus cervus*), Голям дъбов сечко (*Cerambyx cerdo*), Алпийска розалия (*Rosalia alpina*), Буков сечко (*Morimus asper funereus*).

2. Горски местообитания от национална, европейска и световна значимост за опазване, неописани като местообитания в защитените зони по ЗБР и не са включени в приложение 1 на ЗБР, но са посочени в Червената книга (том 3), се отнасят към ВКС 3 „Редки, защитени или застрашени от изчезване екосистеми, местообитания или рефугии“. Целта е да се осигури опазването на горите с малка естествена срещаемост в областта посредством съхраняване на редките, застрашени и изчезващи екосистеми, които ги представляват. За района на област Сливен са установени следните представители на тези хабитати:

- 21F3 Храсталаци от румелийска (*Genista rumelica*) и лидиева жълтуга (*G. lydia*)
- 29F7 Съобщества от теснолистен клин (*Astragalus angustifolius*)
- 05G1 Смесени низинни и крайречни гори и лонгози
- 08H3 Варовикови скали с хазмофитна растителност

3. За ВКС 3 се приемат и гори, които притежават характеристики, отличаващи ги като **гори във фаза на старост** (ГФС, Old growth forests). ГФС, съгласно Практическото ръководство за определяне на ГВКС, са елемент от системата за поддържане на благоприятния природозащитен статус на горските местообитания от Натура 2000 съгласно изискванията на Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна. ГФС са включени в списъка, изготвен от ИАГ и определен със Заповед РД-49-421 от 02.11.2016 г. на МЗХ за отразяване в инвентаризацията и горскостопанските планове и/или програми на горските територии. Горите във фаза на старост в област Сливен заемат 2 431,2 ha (Таблица 63).

Таблица 63. Териториален обхват на горите във фаза на старост в област Сливен

Териториално поделение	Обща площ (ha)
ТП ДГС Котел	1898.3
ТП ДГС Сливен	847.3
ТП ДГС Нова Загора	6.8
ТП ДГС Твърдица	196.1

ТП ДГС Тича	9.3
Общо	2957.8

Източник: ИАГ (2020)

4. Съгласно Практическото ръководство за определяне на ГВКС, ВКС 2 представляват значими горски територии, формиращи ландшафт от регионално и национално значение, в които всички естествено срещащи се видове съществуват при естествени условия на разпространение и обилие. Целта на определяне на тази консервационна стойност е да бъдат включени типични ландшафти и тяхното биологично многообразие от съответния горскорастителен район. В таблица 64 са дадени броя на отделите от съответното ДГС, попадащи в обхвата на ВКС 2, както и номерата на тези отдели.

Таблица 64. Списък на горски територии, представящи гори с ВКС 2 в област Сливен (2020 г.)

Териториално деление	Брой отдели	Отдели №
ТП ДГС Котел	242	100-в100-д100-ж1010-с1014-п1023-в1024-х1024-я1025-к1030-к11037-у1047-ф1052-е1052-п1054-б1078-м1080-ж1081-ж1082-к1082-л1083-и1083-к1085-и1088-а1089-б1093-а1093-в1093-е1094-а1094-б1094-г1096-д1096-е1097-а1097-б1097-и1103-б1106-а1106-б1106-г1109-б1110-а1111-б1112-л1112-б1112-к1112-л1113-а1113-б1113-г1113-д1113-е1113-ж1115-м1116-к1119-г1136-а1138-к1139-ж1142-в1143-и1147-к1147-л1148-д1149-з1152-б1153-а1153-ж1154-г1171-г1171-к1172-а1172-в1172-г1172-д1172-е1172-з1174-я1180-г1180-д12-к142-д145-б164-з164-к165-б167-к175-175-з176-к177-к178-п179-а193-д1-з1-л203-в204-204-д205-ж227-с280-и285-р290-м290-н29-р2-л3-3-и405-г405-е405-и405-м405-п406-а406-б406-в406-г406-д406-з407-а407-б407-в407-г408-а408-г408-е408-ж408-з408-и409-а409-е410-г410-и410-к411-д413-б13-ж414-б414-в414-г414-д415-415-п416-в416-м417-г417-з418-а418-д418-е418-418-и418-л418-н419-б419-г419-д419-е42-ж433-б433-в433-г433-д433-е434-б434-в435-а436-д436-к436-л443-а445-а445-б445-г445-д445-446-б446-в446-д446-е446-ж446-и446-л446-н446-446-п450-е450-з450-и450-к450-л450-м451-з453-в454-д473-в474-е474-ж47-б47-д480-з4-о5-65-х75-в7-р87-в87-г88-в96-а97-а97-б97-в98-а98-б98-в98-д99-в99-д332-ж333-в333-г335-в335-г337-б337-в337-г337-д337-е337-и337-к339-з353-354-б354-в354-е354-ж355-д363-г
ТП ДГС Сливен	203	141-ж201-д201-е203-ж208-л280-б280-в280-г281-а281-б281-в282-а282-б282-в283-б283-в284-а284-б284-в285-г286-а286-б286-в289-б291-з292-ж393-к407-в407-г407-д431-б641-л641-м641-н703-г707-г710-в714-г718-в719-а720-а721-и722-в723-в723-г723-ж724-в725-а725-б726-в727-к737-а739-в739-д739-ж739-з746-д770-д773-в773-е775-в776-б776-д776-е777-б778-г779-б779-в780-в780-

		г781-д793-б799-д805-г140-д142-е260-г263-г264-ж264-з265-в265-г265-д265-е282-м287-в287-д288-а288-и290-в290-г290-и297-е300-л305-и319-б319-в321-и322-в322-е326-а326-в326-ж328-г337-з337-л337-о337-п347-б347-д364-ц365-ц367-а367-б367-з367-к371-ж371-л372-и373-б373-в373-д373-м374-с374-у378-г379-и379-ш380-к384-и384-п390-ж390-р401-в402-408-з408-и410-р415-м417-п419-д420-г420-е420-и421-к423-ц424-п424-р424-с425-ж425-з426-к427-в427-ж428-п428-р431-ф431-х436-г438-б1438-г1439-к439-м439-у441-б441-и442-а457-е458-д462-463-ж476-б1476-г1476-ч476-ш483-д489-в490-а496-и498-д498-з502-к504-и506-т506-у506-ф506-х518-е533-б543-и620-я150-д164-д202-6202-в253-б255-а255-е255-з255-и255-к256-а256-б
ТП ДГС Стара река	73	11-о12-а12-в13-в15-и16-е16-ж17-к17-м17-о17-ш18-в19-к23-д23-е24-д25-б26-з28-д3-г4-ж100-а103-а103-б104-а105-л105-м106-а107-и109-д109-з109-м109-и109-о114-к117-а118-к119-х121-п136-м136-и137-и22-и29-л34-з37-и38-г39-м47-з48-п51-и52-д52-л53-д54-г54-е55-м55-с63-е64-к65-г65-е65-з81-г82-м84-а84-д85-а85-в86-в86-и87-в90-д
ТП ДГС Твърдица	22	102-г102-д108-л108-м109-в109-г125-в255-а255-б258-а259-а264-а264-б276-а277-а277-б277-г311-а311-г319-а319-б321-л
ТП ДГС Тича	40	118-г137-а137-б137-д138-а138-в138-г140-ж145-г149-м157-л161-в161-е170-б177-г179-п180-г182-и189-г189-з189-и189-л189-м190-в190-д190-е190-ж191-а191-г191-д194-з194-к198-в199-а199-б200-а200-б200-г78-и78-м

5. За гори с консервационна стойност ВКС 4.4, предпазващи от разпространението на пожари, се приемат всички широколистни гори, разположени между иглолистни насаждения, между иглолистни насаждения и населени места, между иглолистни насаждения и земи за селскостопанско ползване, с ширина на насаждението минимум 100 m и максимум 250 m и състав, включващ всички широколистни видове без бреза, акация и топови култивари (Практическо ръководство, 2005, 2016). За идентификация на тези гори в по-големите горскостопански единици е много удачно използването на Географски информационни системи (ГИС).

6. Горските територии със социално значение за местните общности (ВКС 6) обхващат горите в 100 m ивица около територии, традиционно свързани с провеждането в тях на събори, надпявания и други мероприятия, важни за съхраняване на културното наследство и националните традиции, горите в границите на обекти на недвижимото културно наследство (паметниците на културата) или в техните охранителни зони. Определянето на тези територии става при консултации с местните хора и общините. **Индикатор** за оценка на тази подкатегория (ГВКС) може да бъде сравнението на площите – обща, в края и началото на плана.

Насоки за управление, забрани и ограничения:

Стопанисването на горите с висока консервационна стойност трябва да е насочено към запазване и повишаване на тази стойност. Това е свързано с провеждане на регулярна инвентаризация и оценка на биоразнообразието в сътрудничество с научни

кадри и експерти. При управлението на ГТ с ВКС е необходимо прилагането на превантивен подход както при определяне на нови ГВКС, така и при стопанисване на вече определени ГВКС и извършване на мониторинг. Трябва да се осигури целостта на гората срещу пожари. При липса на противопожарни ивици да се планира създаването на буферни зони от пожароустойчиви дървесни видове с подходящи схеми на залесяване. В наличните ивици широколистни гори да се запази и поддържа състава на гората. При стопанисването им да не се допуска понижаване на пълнотата под 0.7. Да се разработят планове за борба с пожарите, които включват стандартни оперативни процедури за борба с пожарите и обучение на персонала, съгласно горското законодателство в страната. По-конкретните насоки са:

- ✓ Да не се извършват мероприятия, водещи до понижаване стойностите на гората като ВКС.
- ✓ екологосъобразно стопанисване на територии за осигуряване на свързаност на ландшафтно ниво
- ✓ Лесовъдски мерки, осигуряващи запазването на определени свойства на местообитанията /напр. снабдяване със стояща мъртва дървесина, опазване на крайречни зони, дървета с хралупи, единични и групи стари дървета и др./
- ✓ Планираните лесовъдски и стопански мероприятия не трябва да водят до намаляване на лесистостта на територията.
- ✓ Мултифункционално стопанисване за поддържане на видовото, възрастовото и структурното разнообразие в насажденията и на ниво ландшафт.
- ✓ Прилагане на природосъобразни лесовъдски системи в съответствие с особенностите на конкретната ГТ с ВКС.
- ✓ Опазване на ГВКС, особено определените за превръщане в гори във фаза на старост.
- ✓ Да се дава приоритет на естественото възобновяване.
- ✓ Да се прилагат лесовъдски системи, които осигуряват естествено възобновяване.
- ✓ Да не се допуска смяна на коренния дървесен състав на насажденията.
- ✓ При възстановителни дейности (залесяване) да се използват само местни видове и произходи. В определените по ВКС 2 територии да не се внасят чуждоземни дървесни видове и произходи с изключение на дендрариумите и географските култури, както и животински видове извън естественият им ареал на разпространение.
- ✓ Да не се допускат дейности (в това число и лесовъдски), които да увеличават антропогенната фрагментираност на територията, независимо дали съществуващият процент е под определения по критерий.
- ✓ При планиране на пътищата и инфраструктурата, трябва максимално да се запази целостта на ландшафта. Необходимо е да се осигурят подходящи елементи, намаляващи влиянието на фрагментираността на територията, които да подпомагат движението на живите организми – например да се предвиждат коридори за придвижване, връзки и зони на спокойствие на животните и т.н.
- ✓ Стопанисването на паметниците на културата, да се извършва съобразно режимите определени в техните заповеди. За тези за които няма уредени със заповед режими, стопанисването да се извършва съгласно ЛУП/ГСП, които са съобразени с изискванията на ЗГ и ЗПКМ.

1.3. СТОПАНСКИ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ

В горските територии със стопанска функция целта на стопанисване е насочена към устойчиво производство на дървесина и недървесни горски продукти, както и предоставяне на услуги от тях. Изпълнението им води до производство на

висококачествена дървесина, строителна дървесина, дърва за огрев и целулоза. Към тази категория се отнасят горите със стопанско предназначение, непопадащи в зони с други функции. **Индикатор** за оценка на тази подкатегория може да бъде сравнението на площите в края и началото на плана.

Насоки за управление, забрани и ограничения: Отгледни и възобновителни сечи с приоритет на естественото възобновяване, подпомагане на стопански ценните видове, индивидуален отбор. Основната насока на планирането на дейности и реализирането им в стопанските горски територии е максимално производство на строителна дървесина от единица площ, като същевременно се повишава устойчивостта, продуктивността и видовото разнообразие на насажденията. При иглолистните гори насоките на стопанисване са тяхното отглеждане и поддържане на добро общо състояние. Насоките на стопанисване пред широколистните високоствълбени гори, заложили в плана, са тяхното отглеждане, поддържане в добро санитарно състояние и възобновяване по естествен път с подходящи лесовъдски системи. Основна насока при издънковите гори за превръщане е тяхната трансформация в устойчиви семенни гори.

1.4. ЗОНИ ЗА ЗАЩИТА ОТ УРБАНИЗАЦИЯ

Защитният режим е ориентиран към опазване и съхраняване на обхвата, структурата и функциите на горски територии, открояващи се като среда за свръхосигуряване на регулиращи, поддържащи и културни ползи за обществото (в текста интерпретирани като „горещи точки“ на екосистемни ползи). Целта на обявяването на тези зони и да спомогне за решаване проблема със стихийната урбанизация и да запазва ценни горски територии в защита на обществената потребност от естествени зони за рекреация. **Индикатор** за оценка на тази подкатегория, може да бъде сравнението на площите в края и началото на плана.

Насоки за управление, забрани и ограничения: Предлагат се за обсъждане зони за защита от урбанизация по реда на чл.12, ал.1, т.3 от Закона за горите. Съгласно §1, т.25 от Допълнителни разпоредби на Закона за горите "Зона за защита от урбанизация" е част от горските територии, в която е забранено извършването на строителство, с изключение на елементи от техническата инфраструктура и хидротехнически съоръжения, както и на съоръжения, свързани с управлението на горските територии. Отразяването на тези зони е задължително в ОУП и ПУП на общините съгласно чл.12, ал.10 от Закона за горите.

В таблица 65 е представена обобщена информация за целите и индикаторите за постигане на всяка цел при управлението на горските територии в област Сливен по функционалната им принадлежност.

Таблица 65. Обобщена информация за целите и индикаторите за постигане на всяка цел при управлението на горските територии в област Сливен по функционалната им принадлежност

Функционална принадлежност	Цели за управление	Индикатор за постигане на целта	Целева стойност в края на плана
А Целите на управление за защитните гори се определят от преобладаващата защитна функция, която те изпълняват, като за отделните защитни функции тя може да бъде различна.			
A(1)	Предотвратяване на възникването и развитието на ерозионните процеси на почвата, защита от лавини и наводнения	Площ по вид и степен на ерозия (ha)	Запазване на площите

	Изграждане на противоерозионни съоръжения	Брой поддържани и/или новоизградени технически съоръжения	100% поддържани съществуващи Новоизградени минимум 10 бр.
A(2)	Осигуряване на защита на водосборите и териториите около водоизточниците за комунално-битови нужди и питейно водоснабдяване.	Брой зони за защита на водоизточници	Запазване на броя
	Запазване и подобряване водния баланс на територията, чрез поддържане на водоохранни и водозащитни функции, обезпечаване качеството на водата	Площ (ha)	Запазване на площта
	Защита на техническите съоръжения	Състояние на техническите съоръжения	Подобряване състоянието на техническите съоръжения
A(3)	Запазване и подобряване на защитните функции на горите, които те могат да изпълнят за защита на урбанизираните територии, екраниране, поглъщане на шум и замърсители, поддържане на микроклимат	Площ (ha)	Запазване на площта
A(4)	Запазване и подобряване на защитните функции на горите, които те изпълняват за защита на инфраструктурните обекти и съоръжения	Площ (ha)	Запазване на площта
A(5)	Запазване и възстановяване на горната граница на гората, регулиране на климатичните промени и смекчаване ефекта от тях	Обща площ (ha)	Увеличаване площта на териториите с възстановени гори в ГТГ с 10%
		По клас на възраст (ha)	Запазване на възрастовата структура Недопускане на намаление на младите и средновъзрастни класове за сметка на зрели и дозряващи
A(6)	Осигуряване на ветрозащитен ефект, изменение в относителната влажност на въздуха, запазване на снежната покривка от отвяване, увеличаване количеството на валежите, влияние върху нивото на подпочвените води, температурния режим и почвеното плодородие.	Площ (ha)	Запазване или увеличаване на площите
A(7)		Обща площ (ha)	Запазване площта

	Възстановяване на растителността в поройни горски земи, осигуряване на необходимата стабилност на терена, укрепяване на равнини за защита от наводнения, лавини и др.	Площ на горите по състояние (ha)	Запазване на площите
Б Целта е опазването и съхраняването на тези горски територии като национално и общочовешко богатство и достойние и като специална форма на опазване на родната природа, способстващи за развитието на културата и науката и за благополучието на обществото. Опазването на природата в има предимство пред другите дейности в тях.			
Б(1)	Опазването и съхраняването им като национално и общочовешко богатство и достойние и като специална форма на опазване на родната природа, способстващи за развитието на културата и науката и за благополучието на обществото; опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и на характерни или забележителни обекти на неживата природа и пейзажи; поддържане на природното и културно наследство.	Обща площ (ha)	Запазване на общата площ на ЗПТ (ha)
		Изготвяне на Планове за управление на ЗПТ, за които няма изготвени такива (%)	100% изготвени Планове за ЗПТ
Б(2)	Осигуряване на дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа в съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие; защита на природното и културно наследство	Обща площ за зоните по Н2000 (ha)	Запазване на общата площ
Б(3)	Опазване на недвижими културни ценности и паметници на културата;	Брой	Запазване броя
		Състояние	Поддържане на добро състояние
Б(4)	Добиване на репродуктивни материали от генеративни и вегетативни семепроизводствени градини, майчини дървета, клонове и клонови колекции, селектирани на индивидуално ниво, без генетическо изпитване, както и от единични или групи дървета или насаждения и култури с известен произход, отделени като източници за семепроизводство	Обща площ (ha)	Запазване
		Определени индивидуални индивиди с ценни качества (бр.)	Увеличаване броя на определените индивиди с ценни генетични качества
Б(5)	Производство на репродуктивни материали и фиданки от горски дървесни и храстови видове	Обща площ (ha)	Запазване на общата площ

Б(6)	Научно-образователна за проучване растежа и производителността на различни произходи при горско-дървесните видове и за изпитване на потомствата им	Обща площ (ha)	Запазване на общата площ
Б(10)	Управление създаване и поддържане на подходящи условия за развитие на устойчив туризъм, възстановяване и отдих.	Обща площ (ha)	Запазване на общата площ
Б(11)	БИСД са заградени територии, устроени в ловностопанско отношение за полусвободно отглеждане на дивеч при численост над допустимия запас на местообитанието съобразно бонитета, чийто размер е съобразен с биологичните изисквания на вида дивеч	Брой	Запазване броя
Б(12)	Основната цел на управление е поддържане и развитие на рекреационния потенциал на горските територии.	Обща площ (ha)	Запазване на площта
		Състояние	Подобряване на фитосанитарния статус на курортните гори
Б(13)	Поддържане на горите като основен компонент на представителни за територията ландшафти и на техните еволюционно възникнали вътрешносистемни връзки и взаимодействия с цел съхраняване на естествените екосистемни режими, процеси и функции и на произтичащите от тях ползи за обществото (значително надхвърлящи непосредствените ландшафтни граници)	Обща площ (ha)	Запазване на общата площ (ha)
Б(14)	Запазване на гори с висока консервационна стойност вкл. във фаза на старост за поддържане на биоразнообразието	Обща площ (ha)	Запазване площта на установените ГВКС
		Площ на горите във фаза на старост	Увеличаване площта на горите във фаза на старост; намаляване фрагментацията на ГВКС
В			
Целите са свързани с поддържане на дървеснопроизводителните и средообразуващите функции			
В	Устойчиво производство на дървесина и недървесни горски продукти, както и предоставяне на услуги от тях.	Обща площ (ha)	Запазване на площта
		Състояние	Подобряване на фитосанитарния статус на стопанските гори
Г			
Опазване и съхраняване на обхвата, структурата и функциите на горите и предоставяните от тях ЕсУ.			

Г	Опазване и съхраняване на обхвата, структурата и функциите на горите, които в наличните условия на ландшафта са среда за свръхосигуряване на регулиращи, поддържащи и културни ползи за обществото (в текста интерпретирани като „горещи точки“ на екосистемни ползи)	След обществено обсъждане	
---	---	---------------------------	--

2. Цели и насоки за управление по общини и на областно ниво за област Сливен

2.1. Насоки за управление на горските територии на областно ниво

Към момента на изработване на настоящата версия на ОПРГТ на област Сливен и след анкетиране на заинтересовани страни и извършените анализи са очертани следните Приоритетни направления за развитие на горите и горските територии за всички общини в област Сливен.

Приоритетно направление № 1. Устойчиво стопанисване и ползване в горите

Обхваща както ползването на горите и техните материални ресурси (основни и странични/специални ползвания), така и проблемите свързани с опазването, охраната, организацията на дейностите в горите и взаимодействията между собственици, стопани и ползватели.

В този приоритет влизат не само проблеми свързани със стопанисването на горите, но и проблеми породени от провеждането на дейностите в тях.

- **Състояние на проблема** - неинформираност на част от населението за реалното състояние на горите, за тяхното опазване, охрана, за значението на горите за местното население (изключение правят по-голямата част от работещите в ЮИДП ДП, ДГС, частни собственици на гори, РДГ, РИОСВ, които са в пряк контакт с колегите си) .
 - **Ограничения и заплахи** – климатични промени, влошаване състоянието на горите, проблеми свързани с охраната, организацията на дейностите в горите и взаимодействията между собственици, стопани и ползватели.
 - **Насоки за управление** – мониторинг на състоянието на горските територии, анализ на потока предоставяне – нужди от екосистемни услуги, подобряване на връзките между собственици, стопани и ползватели, включването на различни програми и проекти за опазването на горите, повишаване на контрола по опазването на горите, опазване на местообитанията на малкия креслив орел. Привличане на обществен интерес и лична отговорност на хората, за опазването и поддържането на защитените територии и орнитологично важните места на територията на общината. Инвентаризация на горите и навременни адекватни лесовъдски намеси е също твърде важен момент за решаване на повечето от проблемите и конфликтните точки. Внедряване на нови методи за стопанисване на горските ресурси.
- Извършване на анализ относно планове за управление на защитените територии по ЗЗТ и защитените зони по ЗБР и връзката им със стопанисването на горите.

Оперативна цел 1. Устойчиво ползване на дървесина от района чрез:

- Възстановяване на горски територии, засегнати от природни бедствия;
- Определяне на конкретни обекти и прилагане на лесовъдски системи за формиране на хетерогенни гори;
- Запазване на горите с висока консервационна стойност;
- Запазване на старите гори, в които са установени местообитания на малкия креслив орел;
- Анализ на потенциала за извършване на отгледни и санитарни сечи;
- Подпомагане на възобновяването и отглеждане на млади насаждения и горски култури.

- Внедряване на Саарландският метод за отглеждане на млади гори.
- Организация на ползването – унификация на тръжните документи и тръжните процедури.

Оперативна цел 2. Устойчиво ползване на недървесни горски ресурси - горски плодове, билки, гъби и дивеч от района чрез:

- Ресурсна оценка на недървесните горски продукти в т.ч. и на лечебните растения в горите и разработване на План за устойчиво ползване;
- Анализ за добиваните количества по години и прогноза развитие за оптималните за ползване количества на ресурсите от недървесни горски ресурси - гъби, билки, плодове и дивеч;
- Разработване на дългосрочен план за пашата.

Оперативна цел 3. Поддържане на актуална и достъпна база от данни и карти за горите, функционалните зони, екосистемните услуги и биоразнообразието на горските територии на общинско и областно ниво чрез:

- Изграждане на система за постоянен мониторинг на състоянието на горските екосистеми във връзка с предоставянето на екосистемни услуги и на биоразнообразието на горските територии в общините, чрез прилагане на методика за оценка и картиране на екосистемни услуги.
- Повишаване на контрола по опазването на флората и фауната в горите.

Оперативна цел 4. Поддържане на актуална база данни за семепроизводствените насаждения и градини и модернизиране на горските разсадници чрез:

- Актуализиране на базата данни за семепроизводствените насаждения и градини за производство на семена и посадъчен материал;
- Анализиране на нуждите и възможностите за залесяване и озеленяване на територията на общините в област Сливен и съответно производството на посадъчен материал;
- Поддържане и модернизиране на горските разсадници.

Приоритетно направление № 2. Развитие на устойчив туризъм

Приоритетно направление на областно ниво е повишаване и развитие на туристическия потенциал.

- **Състояние** - развитието на различни форми на туризъм приоритет за развитие на региона. Необходимо е изграждането на горската инфраструктура, която да обслужва туристическата и горскостопанска дейност. Изграждането само на екопътеки, информационни табели, туристически заслони, табла с информация не е достатъчно за развитие на устойчив туризъм. Препоръчително е развитието на културен и етнотуризъм, развитие на зимни спортове, ловен и риболовен туризъм и пр. Този подход включва мерки по благоустрояване на съществуващи и изграждане на нова инфраструктура, както и на пешеходни туристически маршрути. Пълно развитие на съществуващите ресурси като туристически продукт, чрез проучване, разработване и включването на нови туристически маршрути. Задачата е да се осигурят допълнително приходи и да се увеличи заетостта на населението на територията на отделните общини, за развитието на целогодишен, устойчив, диверсифициран, с висока добавена стойност, специфичен за района на област Сливен висококачествен туристически продукт и да се увеличи приноса на сектора за устойчивото общинско и регионално развитие.

- **Ограничения и заплахи** – необходимост от диверсификация на услугите, предоставяни от горите и горските територии в областта, недостатъчно добре поддържана инфраструктура, недостатъчно добре разработена туристическа информационна и посетителска инфраструктура с насочване към външния пазар.
- **Насоки за управление** – дефиниране и обособяване на целеви групи, към които ще бъде насочен туристическия продукт; реконструкция на старата и изграждане на нова инфраструктура.

Оперативна цел 1. Развитие на съществуващите продукти на устойчивия туризъм и създаване на нови туристически пакети с участие на горски обекти и горски територии чрез:

- По-добро управление на туристическия поток към горските територии;
- Интегрирано местно развитие за разработване на туристическите маршрути в горските територии и предоставяне на информация в общините от областта.

Оперативна цел 2. Дигитализация и популяризиране на природното наследство и увеличаване на рекреационната пригодност на горските територии чрез:

- Включване на информация в текущи национални проекти и програми по дигитализация на природното и културно наследство в страната.

Оперативна цел 3. Съхранение и устойчиво използване на природните ресурси чрез:

- Оптимизиране на предвидените лесокulturни мероприятия около проектирани и съществуващи туристически маршрути и обекти.

Оперативна цел 4. Създаване на зелени зони около населените места, водните площи и промишлените обекти:

- Създаване и поддържане на паркови зони и зони за рекреация около общинските центрове и паспортизация на зелената инфраструктура.

Оперативна цел 5. Включване на елементи от горските територии в рекламата на дестинацията.

Оперативна цел 6. Развитие на компонентите на туристическата инфраструктура в горските територии.

Оперативна цел 7. Маркетингова стратегия и рекламна политика на туристическите обекти в горските територии чрез:

- Разработване и приемане на маркетингова стратегия на рекламни материали и брошури
- Разработване и приемане на рекламна политика и връзки с обществеността;
- Създаване на нови туристически маршрути
- Диверсификация на туристическия продукт свързан с горите и горските територии - зимен, летен, ловен, риболовен, фото и др.

Приоритетно направление № 3. Подобряване на инфраструктурата

Подобряване състоянието на горската пътна мрежа, изграждане на нови пътища за по-голяма достъпност до отдалечените дърводобивни обекти. Изграждане на подходяща инфраструктура-пътища, заслони, горски кътове, обособени зони за пикник и др. Необходимо е подобряване на управлението и ползването на горските и водни ресурси.

- **Състояние на проблема** - лошо състояние на мрежата от горски пътища, необходимост от изграждането на нови пътища за по-голяма достъпност до отдалечените дърводобивни обекти, укрепване на свлачищните терени покрай главните пътища, редовно почистване и поддържане пътищата през зимния период.
- **Ограничения и заплахи** - липса на финанси и инвестиция. Ако не се подобрят пътищата, това води до увеличаване на транспортните разходи, труден достъп до дърводобивните обекти.
- **Възможни решения** - подобряване на транспортните комуникации, привличане на туристи и инвеститори. Включването на проекти за изграждане, реконструкция и модернизация на горските пътища.

Оперативна цел 1. Възстановяване и поддържане на пътищата за достъп и движение в горите чрез:

- Изграждане и поддържане на уеб-базирана информационна система с данни и карти за собствеността, характеристиките и състоянието на горско- пътната мрежа - пътища и трасета за достъп и движения в горите;
- Възстановяване на пътища с местно значение за населените места;
- Проектиране, изграждане и поддържане на ефективна горско-пътна мрежа с висока товароносимост.

Оперативна цел 2. Инициране на промени в нормативната база, регламентиращи отчисления от таксите за дървесина на корен за ремонт, поддържане и изграждане на нова горско-пътна мрежа.

Оперативна цел 3. Предприемане на мерки и изграждане на съоръжения за укрепване на свлачищните терени покрай пътищата в горските територии, редовно почистване и поддържане прилежащата на горско-пътната мрежа инфраструктура чрез:

- Разработване на система за наблюдение и поддръжка на пътищата за достъп в горите.

Оперативна цел 4. Развитие на специализираната туристическа инфраструктура около населените места, както и в околоселищните горски територии чрез:

- Подобряване на пътно-транспортната инфраструктура в горските територии;
- Подпомагане поддържането на маршрутите и туристическата инфраструктура в горските територии;
- Работа с местните общности, фирми ползватели и институциите за осигуряване на подобрена координация и превенция на увреждането на горско-пътната мрежа;
- Разработване на годишни и периодични планове за ремонт и поддръжка на горско-пътната мрежа.

Приоритетно направление № 4. Управление на природните в т.ч. и на водните ресурси

Устойчивото управление на ресурсите по общини и като цяло за областта. Поддържане на съществуващата система за водоснабдяване, изграждане на нови водохващания и водопроводи, сондиране за откриване на нови водоизточници, развитие на горско-пътната мрежа за достъп до ресурсите.

- **Състояние на проблема** – наличие на съхнещи насаждения, наличие на водни площи и вододайни зони, за които е необходимо да се полагат грижи за поддържането им в добър вид. Това изисква поддържане на съществуващата

система за водоснабдяване, необходимост от изграждане на нови водохващания и водопроводи, навременно отстраняване на аварии, подобряване качеството на питейната вода, опазването на околната среда. В горскостопанско отношение действията са насочени към недопускане на нерегламентирани сечи и мероприятия, които могат да доведат до свлачищни процеси и ерозия, а от там и до затлачване на язовири и замърсяване на водите във водните басейни.

- **Ограничения и заплахи** - загуби на водни ресурси по водопроводната мрежа, заплахи за балнеоложкия и оздравителния туризъм, лошото състояние на водоемите и реките оказва отрицателно влияние върху риболовния туризъм. Нерегламентирани сечи и други нелегални дейности могат да предизвикат влошаване състоянието на природните ресурси (ерозионни процеси и др.).
- **Насоки за управление** - изграждане, разширяване и реконструкция на водопроводи и канализационна мрежа, опазването на околната среда от отпадъци, слагане на информационни табели, кошчета за отпадъци по туристическите пътеки за опазването на околната среда. Строг контрол върху провежданите мероприятия и сечи в защитните гори.

Оперативна цел 1. Поддържане на добро състояние на горските територии във вододайните зони чрез:

- Устойчиво стопанисване и ползване на горските и водните ресурси;
- Превенция на пожарите чрез изграждане на интегрирани и ефективни системи за ранно предупреждение, пожароизвестяване и видеонаблюдение в горите;
- Проучване за сондиране с цел откриване на нови водоизточници и минерални води на територията на областта.

Оперативна цел 2: Опазване на горските и водните ресурси и околната среда от замърсяване чрез:

- Поставяне на информационни табели, кошчета за отпадъци по туристическите пътеки;
- Картиране на незаконните сметища в горите и на територията на общината.

Оперативна цел 3. Подобряване качеството на питейната вода чрез:

- Поддържане на съществуващата система за водоснабдяване, а при необходимост и изграждане на нови водохващания и водопроводи;
- Очертаване и картиране на трасетата на водопреносната мрежа в горските територии;
- Лесовъдските мероприятия в сервитутните зони на водопреносната мрежа.

Приоритетно направление № 5. Връзки с обществеността, обучение, взаимодействие между институциите

Установяване и поддържане на стабилни връзки между общините, ЮИДП ДП, ДГС, ДЛС и останалите ведомства и местното население. В тази връзка е необходимо подобряване на медийните контакти и засилване мерките за връзки с други заинтересовани организации и институции. Подпомагането на образованието и обучението на подрастващите е една от мерките, които допринасят за по-доброто разбиране и подкрепа за работата на горските стопани.

- **Състояние на проблема** - липсва постоянна и двустранна връзка на ДГС с обществеността. Липсва на ефективно и постоянно обучение и образование на подрастващите в областта на горите, за опазването и поддържане на доброто им

състояние във връзка с концепцията за екосистемните услуги, затруднено от пречките при взаимодействие между институциите.

- **Ограничения и заплахи** - сътрудничество между ползватели, стопани и собственици, финансиране, включването в различни програми и проекти. Неразумно и неефективно използване на ресурсите на територията на областта поради липса на координация и информираност между институциите.
- **Възможни решения** - подобряване на връзките с обществеността чрез медиите, информационни табели, реклами, повече мерки за връзки с други заинтересовани организации и институции. Подпомагането на образованието и обучението на подрастващите е една от мерките които допринасят за по-доброто разбиране и подкрепа за работата на ДГС. Участието на младото поколение при залесяването и почистването на горските територии, включването на дисциплини и практики в учебните програми на училищата свързани с гората, нейното значение, опазването ѝ, и т.н. Чрез медиите, информационни табели, реклами, срещите с работещите в РДГ, ДП, ДГС и РИОСВ, включването на допълнителни дисциплини и практики, свързани с опазването на гората и водните ресурси са подобрени връзките с обществеността, обучението на младото поколение, комуникацията между институциите.

Оперативна цел 1. Повишаване осведомеността на обществото и квалификацията на заинтересованите лица чрез:

- Публичност и прозрачност на планираните лесовъдски мероприятия за стопанисване на горите и предоставяне на незащитена информация на заинтересованите страни;
- Изготвяне на програма за провеждане на мероприятия през годината, от страна на ДГС/ДЛС, оповестявана в медиите и съдействие при организиране на мероприятията;
- Разработване на дългосрочна стратегия за връзки с обществеността по проблемите в горските територии на областно ниво;
- Информационни точки за горите и предоставяните от тях екосистемни ползи;
- Обучение на частните собственици на гори – горска академия - организиране и провеждане на ежегодни срещи с частните собственици на гори за разясняване на правата, задълженията, отговорностите и ползите от собствеността на горите;
- Укрепване на институционалния капацитет и подобряване квалификацията на персонала в институциите от горския сектор, отговорни за запазване на биологичното и ландшафтно разнообразие.

Оперативна цел 2. Приобщаване на обществеността към проблемите на горите и горското стопанство чрез:

- Информираност на населението чрез медиите (предавания по телевизията, радио и вестници) за състоянието на горите, проблемите, последствията от природни бедствия, пожарите (умишлени или не), от незаконните сечи, от браконьерството, съхраняване на емблематични за района видове растения и животни в горските територии;
- Разработване на медийна стратегия за горските стопанства;
- Редовно медийно осведомяване на заинтересованите страни за проблеми в горските територии;
- Подкрепа от страна на медиите – съдействие при провежданите медийни изяви, поставяне на информационни табели, карти и др.;

- Активизиране участието на младото поколение при инициативи за залесяване и почистване на горските територии.

Оперативна цел 3: Взаимодействие между различните институции и обучение чрез:

- Формиране на тясно сътрудничество между държавните и общинските институции, неправителствените организации и частните фирми;
- Организиране и участие в публични събития, предавания, проекти и статии за горите с включване на местни инициативни групи;
- Подпомагане на доброволни акции за залесяване и почистване на горските територии;
- Участие в организирането и провеждането на дейности, свързани с горите, съвместно с училищата, кметствата, други местни организации;
- Конструктивно сътрудничество между заинтересованите страни в името на повишаване на потенциала на горите в област Сливен да предоставят екосистемни услуги;
- Взаимодействие и изготвяне на ежегоден план за работа на РДГ и ТП ДГС/ДЛС с училищата - включване на експерти от РДГ и териториалните поделения в подпомагане на учебните занятия и проверка знанията на учениците;
- Осигуряване на доброволни стажове и практики за ученици, студенти и млади учени в работата на и ТП ДГС и ДЛС;
- Ежегодно изготвяне на план за работа на РДГ и ТП ДГС/ДЛС с училищата;
- Разработване и въвеждане на системи за непрекъснато обучение и кариерно развитие на работещите в горския сектор и горската индустрия в областта.
- Подпомагане на местните общности в критични ситуации (спасителни акции, гасене на пожари, разчистване на пътища и др.).

Оперативна цел 4. Внедряване и използване на ГИС в работата на институциите от горския сектор в област Сливен чрез:

- Обучение на експерти в ТП ДГС за работа с ГИС и оценка и картографиране на екосистемни услуги от горските територии;
- Изграждане и поддържане на местна база данни (БД) за горския сектор и обмен на информация с институциите от другите икономически сектори;
- Финансово подпомагане на населението при сигнализирането за умишлени пожари, унищожаването на дивечови местообитания, при залесяването и др.

2.2. Насоки за управление на горските територии по видове гори на общинско ниво

2.2. Насоки за управление на горските територии по видове гори на общинско ниво

Към момента на изработване на ОПРГТ в област Сливен, след анкетирането на заинтересованите страни и извършените анализи, в Таблица 66 са очертани следните насоки на управление за развитие на горите и горските територии по общини:

Таблица 66. Общи насоки за управление на горските територии по функционални категории, дефинирани забрани и ограничения, специфични за общините в област Сливен, разработени на основата на нормативните документи и най-добрите лесовъдски практики

Категория гори	Насоки за управление	Забрани и ограничения
С Л И В Е Н		
Защитни	Прилагане на адекватни и ефективни лесовъдски и лесокulturни мероприятия, съобразени със състоянието на горските екосистеми Прилагане на отгледни сечи с диференцирана интензивност, гарантираща оптимална склоненост за осигуряване достъпа на валежите до почвата, по-добра устойчивост и по-висока продуктивност. Сечи за подобряване на санитарното състояние на горските територии. Многофункционално стопанисване, което да осигури устойчиво развитие при балансирано използване на горските ресурси, за неограничено във времето задоволяване на многостранните нужди на обществото. Възобновителни сечи с осигуряване на естествено възобновяване и с удължен възобновителен период. Запазване и разширяване смесения характер и разновъзрастовата структура на насажденията за подобряване защитните функции на горските територии. Толериране на естественото възобновяване и залесяването с местни видове. Приоритетно използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената покривка и цялостната растителност. Запазване на площта в защитни горски територии Лесовъзстановителни дейности и залесяване на незалесени горски територии при толериране на залесяването с местни видове. Запазване и възстановяване на противоерозионните горски насаждения и възстановяване на растителността в свлачищни и поройни горски земи. Поддържане на по-високи турниси на сеч при някои гори от бук за повишаване водоохранната роля и стопанската ценност на горските екосистеми. Запазване и поддържане на горната граница на гората. Поддържане на оптимална възрастова структура в горските територии от горната граница на гората. Интегриране на концепцията за екосистемни услуги в общинския план за развитие Изготвяне на оценка и картиране на състоянието и баланса за „предлагане-търсене“	Да не се допуска намаляване на площта на защитните гори. Да не се допуска влошаване на състоянието им. Да не се допуска увеличаване на ерозираните земи и поява на други деградиционни процеси. Недопускане намаление на площите на горските територии от горната граница на гората. Да не се допуска увеличение на младите и средновъзрастни класове на възраст за сметка на силно намаление на зрелите и презрели насаждения в горските територии от горната граница на гората.

	на екосистемни ползи от горските територии със защитни функции и зелената инфраструктура на територията на община Берковица.	
Специални	Спазване на законодателната рамка за съответните горски територии, включени в границите на защитените територии по смисъла на ЗЗТ и други закони за определяне на особени статут и режими Осигуряване и подходящо устройване на буферни зони около защитените територии. Запазване и развитие на защитените територии в общината с цел постигане на устойчивост на техния позитивен екологичен ефект и използването им като туристически ресурс. Опазване, укрепване и възстановяване на природни забележителности Опазване, укрепване и възстановяване на природните забележителности се допуска с разрешение на МОСВ, съгласувано със собствениците на природните забележителности и други заинтересовани институции. Горските територии, декларирани и обявени по реда на ЗБР, съгласно изискванията на Наредба № 8/2011 г. за сечите в горите, глава 4, чл. 65 и чл. 66, се стопанисват чрез прилагане на система от режими и мерки за стопанисване на гори, попадащи в горските типове природни местообитания, с цел поддържане или възстановяване на тяхното благоприятно състояние. Прилагане на лесовъдски системи поддържащи и толериращи естествената местна растителност и структура на гората. Опазването на дървета с гнезда, с хралупи, както и на стоящите и лежащи мъртви дървета при извеждане на сечите, с изключение на горите с висока степен на пожарна опасност. Прилагане на природосъобразни лесовъдски мероприятия (разновъзрастно стопанисване, неравномерно постепенни сечи и др.), борба с браконьерството и незаконните сечи. Проектиране на еко-пътеки и еко-маршрути там, където няма да бъдат обезпокоявани птиците в период на размножаване и/или гнездене, да се опазват т.н. „хранителни дървета“. Прилагане на лесовъдски методи, имитиращи природните процеси и структури в горските насаждения, като се осигурява непрекъснато покритие на дадена територия с разновъзрастна, жизнена и високопродуктивна гора. Прилагане на технологии за дърводобив, щадящи почвата и растителността;	Забраняват се дейности, които могат да нарушат естественото състояние на горските територии или да намалят естетическата стойност на ландшафтите. Прилагат се всички ограничения и режими, изисквани в съответните нормативни документи и административни актове. Да не се нарушава състава и структурата на опитните географски култури. Ограничаване на лова в активния туристически сезон.

	<i>Запазване целостта на ландшафта при планиране на горски пътища и на съпровождащата горскостопанската дейност и инфраструктура.</i> В семепроизводствените насаждения и градини да се провеждат своевременни лесовъдски мероприятия, свързани с отглеждане, селекция, борба с болести и вредители и др. <i>Провеждане на селекционни, възобновителни и санитарни сечи, включително за разреждане в семепроизводствените насаждения и градини.</i> <i>Изграждане и поддържане на трайна ограда около маточниците и семепроизводствените градини в района на общината при необходимост.</i> <i>Приоритетно използване на технологии за дърводобив и семедобив с минимални въздействия върху почвената и растителната покривка.</i> <i>Семедобивът да се извършва в пълна семеносна година.</i> В разсадниковите площи да се следват указанията, посочени в ГСП <i>Производство на вегетативни фиданки от маточниците и внасянето им в естествените местообитания и за задоволяване нуждите на планираните залесявания в горските територии на общината.</i> <i>Спазване на изискванията по Наредба № 4 от 15 февруари 2012 г. за производство, изваждане, сортиране, окачествяване, маркиране, опаковане, транспортиране, съхраняване и търговия с фиданките, произведени в горските разсадници.</i> В горските територии около туристически обекти да се провеждат санитарни и отгледни сечи с ниска интензивност, както и селекционни сечи. <i>За горските територии от тази функционална категория, които нямат уредени със заповед режими, стопанисването да се извършва съгласно ГСП, които са съобразени с изискванията на ЗГ и ЗПКМ.</i> <i>Препоръчва се провеждане на лесовъдски системи за поддържане безопасността на посетителите, погледните места и туристическата инфраструктура.</i> <i>Развитие на алтернативни форми на туризъм и разработване на туристически маршрути в партньорство с общините в областта, организиране на обучение за развитие на селски и еко туризъм и изграждане на места за отдих и къмпинги.</i> <i>Приоритетно използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената и растителната покривка.</i> В базите за интензивно стопанисване на дивеча да се спазват насоките за стопанисване, посочени в ГСП
--	--

	<i>Изграждане на ловностопански съоръжения и провеждане на биотехнически мероприятия с оглед поддържане на полусвободното отглеждане на дивеча.</i> <i>Управление на БИСД за съхраняване качествата на биотипите и подобряване на местообитанията.</i> <i>Засилване на мерките срещу браконьерството.</i> Поддържане и развитие на рекреационния потенциал на горските територии <i>Прилагане на лесовъдски дейности с минимални интензивности, при удължени турнуси на сеч и минимална площ на намеса в горските територии за рекреация и зоните за отдих.</i> <i>Използване на възобновителни сечи с предварително възобновяване и максимално удължен възобновителен период.</i> <i>В горските територии с рекреационни функции да се провеждат сечи за създаване и поддържане на разновъзрастна структура на насажденията (Дауервалд).</i> <i>Провеждане на санитарни сечи с ниска интензивност, както и отгледни сечи.</i> <i>Идентифициране възможностите и ресурсите на общината (традиции, наличие на знания и ноу-хау, възможности за коопериране с други общини и др.) за развитие на алтернативни видове туризъм (гольф, подготовка и рехабилитация на спортисти, научно-образователен и конгресен туризъм, бизнес туризъм и др.).</i> <i>Приоритетно използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената и растителната покривка.</i> <i>Насърчаване развитието на целогодишен интегриран туризъм чрез опазване, популяризиране и развитие на културното и природно наследство и/или исторически атракции.</i> В горските територии за поддържане на ландшафта да се провеждат отгледни сечи с ниска интензивност. <i>Картиране и създаване на база данни за културно-историческите обекти и местности на територията на общината и обособяване на зони около тези обекти с местно значение.</i> <i>Нарастване площта на горите със специални функции, чрез изграждане на система “зелени зони” около населени места и увеличаване степента на осигуреност със зелени площи на един човек.</i> <i>Създаване на ефективна и работеща система за контрол и опазване на зелената система на територията на общината.</i> <i>Стимулиране развитието на разнообразни и устойчиви форми на туризъм и на културните и креативни индустрии.</i>
--	---

	Анализ на информацията и оценка на консервационно значимите елементи на горите с висока консервационна стойност и тяхното състояние Мониторинг и анализ на фрагментираността на зоните и прилагане на приоритетни мерки за опазване на високата консервационна стойност. Стопанисването на горски територии, след определянето им като ГФС, се провежда по начин, който да поддържа и/или подобри природозащитното им състояние. Интегриране на консервационните цели в горскостопанските практики. Поддържане на смесения характер на хетерогенните гори и запазване на редките и единично срещани се дървета, особено плодните (дива череша, брекия, скоруша), които служат като хранителна база за редица животински видове. Включването на редките видове като критерий за състоянието на естествените насаждения и предвиждането на мерки за тяхното опазване при лесоустройственото проектиране. Сертификация на горите като гаранция за правилното им и природосъобразно стопанисване. Мониторинг върху състоянието на редките недървесни видове и проследяване динамиката на техните популации. Интегриране на концепцията за екосистемни услуги в общинския план за развитие Извършване на оценка и картиране на състоянието и баланса „предлагане-търсене“ на екосистемни ползи от горските територии със специални функции и зелената инфраструктура на територията на община Берковица.	
Стопански	Прилагане на адекватни и ефективни лесоустройствени и лесокултурни мероприятия, съобразени със състоянието на горските екосистеми Планираните дейности са съобразени със стопанските функции на горите. Нормализиране на възрастовата структура в горските насаждения и поддържането ѝ чрез подходящи горскостопански дейности. Отглеждане на насажденията и своевременно извършване на санитарни сечи. Възобновителни сечи с осигуряване на естествено възобновяване и приоритетно подпомагане на естественото възобновяване с местни дървесни видове. Прилагане на лесоустройствени методи, имитиращи природните процеси и структури в насажденията за осигуряване на непрекъснато покритие в горските територии с разновъзрастна, жизнена и високопродуктивна гора.	Забранява се внасянето на инвазивни и неапробирани чужди видове при залесяване. Забранено паленето на огън извън посочени за това места през летния сезон. Препоръчва се да се забрани пашата на обозния добитък в сечищата. Забрана на пашата на добитък при липса на проект. При събиране на диворастващи лечебни растения със стопанска цел да се спазват допустимите количества, които ежегодно се определят със Заповед на министъра на околната среда и водите, на основание чл.10, ал. 1,

	Толериране и залесяване с местни видове в стопанските гори. Засилен контрол над нелегалния дърводобив. Управление и ползване на потенциала на стопанските гори по начин, който запазва и възстановява тяхното биоразнообразие, продуктивност, възобновителна способност, жизненост и потенциал, изпълнявайки своите екологични, социални и икономически функции. Планиране и създаване на култури от местни медоносни видове около селата в района на общината (10-15 дка или след събеседване). Диференциран и щадящ подход при определяне териториите за добив на недървесни горски продукти. Приоритетен добив на дърва за огрев при съхраняване на цялостната дървопроизводителна площ в района на общината; Приоритетно използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената и растителна покривка; Интегриране на научните знания за природните закономерности, промените в климата, екосистемните услуги и взаимните връзки между организмите и средата за активно поддържане на природните ландшафти и съставлящите ги екосистеми, хабитати и видове в дългосрочен план. Провеждане на противопожарни мероприятия и поддържане на изградена инфраструктура Провеждане на мероприятия (почистване, залесяване, отглеждане) за възстановяване на почвите, увредени от горски пожари чрез адаптиране и внедряване на нови технологии за възстановяване на засегнатите горски територии. През семеносните години да се извършва предвиденото разрохкване на почвата под склопа на сечнозрелите насаждения за подпомагане на естественото възобновяване. Да се съблюдават плануваните ограничения за пащуване в горите на територията на община Берковица. Да не се допускат нерегламентирани строителни дейности в горските територии на общината. Провеждане на навременни фитосанитарни мероприятия. Интегриране на концепцията за екосистемни услуги в общинския план за развитие Извършване на оценка и картиране на състоянието и баланса „предлагане-търсене“ на комплекса от екосистемни ползи от горите със стопански функции на територията на община Берковица.	2 и 3 от Закона за лечебните растения. Контролната дейност при ползването на лечебните растения се извършва от РИОСВ.
Зони за Защита от	Допуска се изграждане на елементи от техническата инфраструктура и	За специалните горски територии, получили по реда на

Урбанизация (ЗЗУ)	хидротехнически съоръжения, на съоръжения, свързани с управлението на горските територии, както и на съоръжения за опазване на културни ценности, на архитектурни елементи за обслужване на отбиха и туризма и др., които не се смятат за строежи и се изпълняват без смяна предназначението на горите. Поддържане на състоянието и структурата на горите в ЗЗУ. Запазване на лесистостта и поддържане на склона в горските насаждения чрез прилагане на сечи, целесъобразни по Наредба № 8 за сечите в горите. Предвидените зони за защита от урбанизация в горските територии да се отразят в общите и подробните устройствени планове на общината на основание чл.12, ал.10 от ЗГ.	Закона за горите статут на зони за защита от урбанизация, се изключват възможностите за последваща промяна на предназначението на поземлените имоти и въвеждане на нови функции. Цените при промяна на предназначението, при замяна, когато попадат в зони за особена защита от урбанизация, правото на ползване, сервитутите, правото на строеж се определят въз основа на Наредбата по ПМС 236 от 03.08.2011 г. Забранено е извършването на всякакъв вид строителство.
КОТЕЛ		
Защитни	Прилагане на адекватни и ефективни лесовъдски и лесокulturни мероприятия, съобразени със състоянието на горските екосистеми Отгледни сечи, целящи подобряване бъдещия състав, строежа и структурата на насажденията. Сечи за подобряване на санитарното състояние. Многофункционално стопанисване, което гарантира устойчивост в управлението на горите, осъществявана с подкрепата на местната общественост. Възобновителни сечи с естествено възобновяване и удължен възобновителен период. Допуска се сеч за подмладяване на растителността в насаждения от лесно издънково възобновяващи се дървесни видове. Подпомагане на естественото възобновяване на желаните дървесни видове и внасяне на доказани местни произходи и видове, което ще подобри тяхната устойчивост и жизненост при климатични промени. Приоритетно използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената и растителната покривка. Запазване на площта в защитни горски територии Лесовъзстановителни дейности и залесяване на незалесени горски територии. Създаване на линейни пояси от дървесна и храстова растителност по границите на земеделските парцели, около земеделските ферми, край канали, пътища и др. с оглед опазване на почвите.	Да не се допуска намаляване на площта на защитните гори. Да не се допуска влошаване на състоянието им. Да не се допуска увеличаване на ерозираните земи и поява на други деградационни процеси в горските територии.

	Интродукция на нови дървесни видове за залесяване при полуаридни и засушливи условия, с произход от съседни географски области и с подходящ воден баланс, например средноазиатски видове, адаптирани както към сух климат, така и към екстремни температури. Увеличаване и поддържане на лесистостта в земеделските територии, която е на долната граница на необходимата оптимална лесистост (необходимата е 8-12% за равнините и 22-24% в пресечените терени). Засилен контрол над нелегалния дърводобив. Интегриране на концепцията за екосистемни услуги в общинския план за развитие Оценка и картиране на състоянието и баланса „предлагане-търсене“ на екосистемни ползи от горите и зелената инфраструктура на територията на община Бойчиновци. Доразработване и включване на актуализираната база данни за горските територии със защитни функции и визуализацията им в ГСП на ТП ДГС „Сливен“ с оглед по-ефективно поддържане на защитните функции на горските територии. Разработване на програма за изпълнение на дейности в горите, водещи до подобряване на състоянието на защитните гори и горските дървесни и недървесни ресурси в тях.	
Специални	Опазване, укрепване и възстановяване на природни забележителности Опазване, укрепване и възстановяване на природните забележителности се допуска с разрешение на МОСВ, съгласувано със собствениците на природните забележителности и други заинтересовани институции Стопанисването на горските територии, декларирани и обявени по реда на ЗБР, се извършва съгласно изискванията на Наредба № 8/2011 г. за сечите, глава 4, чл. 65 и чл. 66. чрез прилагане на система от режими и мерки за стопанисване на гори, попадащи в горските типове природни местообитания, с цел поддържане или възстановяване на тяхното благоприятно състояние. Прилагане на лесовъдски системи поддържащи естествената местна растителност и структура на гората. Опазването на дървета с гнезда, с храпуни, както и на стоящите и лежащи мъртви дървета при извеждане на сечите, с изключение на горите с висока степен на пожарна опасност. Това може да бъде постигнато чрез прилагането на разновъзрастно стопанисване, неравномерно постепенни сечи и др. Борба с браконьерството и незаконните сечи.	Забраняват се дейности, които могат да нарушат естественото състояние или да намалят естетическата стойност на териториите. Прилагат се всички ограничения и режими, изисквани в съответните нормативни документи и административни актове. Ограничаване на лова в активния туристически сезон.

	Да не се проектират екопътеки и марирути там където птиците гнездят, за да не се безпокоят в период на размножаване, да се опазват т.н. „хранителни дървета“. Насърчаване развитието на интегриран туризъм, чрез опазване, популяризиране и развитие на културното и природно наследство: развитие на местен туристически продукт и маркетинг на дестинациите. Прилагане на технологии за дърводобив, щадящи почвената и растителната покривка. Прилагане на природосъобразни лесовъдски методи, които осигуряват непрекъснато покритие на горските територии с разновъзрастни, жизнени и продуктивни насаждения. Анализ на информацията и оценка на консервационно значимите елементи на горите с висока консервационна стойност и тяхното състояние Мониторинг и анализ на фрагментираността на зоните и прилагане на приоритетни мерки за опазване на високата консервационна стойност. Стопанисването на горски територии, след определянето им като ГФС, се провежда по начин, който да поддържа и/или подобри природозащитното им състояние. Интегриране на консервационните цели в горскостопанските практики. Поддържане на смесения характер на хетерогенните гори и запазване на редките и единично срещащи се дървета, особено плодните (дива череша, брекиня, скоруша), които служат като хранителна база за редица животински видове. Включването на редките видове като критерий за състоянието на естествените насаждения и предвиждането на мерки за тяхното опазване при лесоустройственото проектиране. Сертификация на горите като гаранция за правилното им и природосъобразно стопанисване. Мониторинг върху състоянието на редките недървесни видове и проследяване динамиката на техните популации. Доразработване и по-разширено включване на оценки, анализи и визуализации на горите със специални функции и за биоразнообразието в тях, както и свързаните с това мерки и действия в ГСП на ТП-ДГС „Сливен“, с оглед по-ефективно поддържане на специалните функции на горските територии. Интегриране на концепцията за екосистемни услуги в общинския план за развитие Извършване на оценка и картиране на състоянието и баланса „предлагане-търсене“ на екосистемни ползи от горите със специални
--	---

	функции и зелената инфраструктура на територията на община Бойчиновци.	
Стопански	Прилагане на адекватни и ефективни лесовъдски и лесокulturни мероприятия, съобразени със състоянието на горските екосистеми Планираните дейности са съобразени с функциите на горите. Отглеждане на насажденията и своевременно извършване на санитарни сечи. Възобновителни сечи с осигуряване на естествено възобновяване и подпомагане на естественото възобновяване с местни дървесни видове. Прилагане на лесовъдски методи, имитиращи природните процеси и структури в горските насаждения, като се осигурява непрекъснато покритие на дадена територия с разновъзрастна, жизнена и високопродуктивна гора. Залесяване с местни видове. Приоритетно използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената и растителна покривка. Управление и ползване на потенциала на стопанските гори по начин, който запазва и възстановява тяхното биоразнообразие, продуктивност, възобновителна способност, жизненост и потенциал, изпълнявайки своите екологични, социални и икономически функции. Интегриране на научните знания за природните закономерности, промените в климата, екосистемните услуги и взаимните връзки между организмите и средата за активно поддържане на природните ландшафти и съставлящите ги екосистеми, хабитати и видове в дългосрочен план. Планиране и създаване на култури от медоносни видове (акация, гледичия и др.) около селата в района на общината (10-15 dka или след събеседване). Диференциран и щадящ подход при определяне териториите за добив на недървесни горски продукти. Задоволяване потребностите на местно население от дървесина и горски продукти: приоритетен добив на дърва за огрев при съхраняване на дървопроизводителната площ. Разработване и прилагане, в дългосрочен аспект, на подходящи агролесовъдски системи за запазване и подобряване на повърхностния коренообитаем почвен слой поради: намаляване на повърхностния воден отток и ограничаване на водната ерозия; вследствие водозадържащата роля на горската постилка и подобряване усвояемостта на минералните елементи;	Забранява се внасянето на инвазивни и чужди видове. Забранено паленето на огън извън посочени за това места през летния сезон. Да се забрани пашата на добитък ако няма проект за пашата. Препоръчва се забрана на пашата на обозния добитък в сечищата. Във възобновителни участъци да се забрани временно пашата до възобновяване на определените насаждения. При събиране на диворастящи лечебни растения със стопанска цел трябва да се спазват допустимите количества, които ежегодно се определят със Заповед на министъра на околната среда и водите, на основание чл.10, ал. 1, 2 и 3 от Закона за лечебните растения. Контролната дейност при ползването на лечебните растения се извършва от РИОСВ.

	вследствие положителните изменения в нивото на почвеното овлажняване. Интегриране на концепцията за екосистемни услуги в общинския план за развитие <i>Извършване на оценка и картиране на състоянието и баланса предлагане-търсене“ на комплекса от екосистемни ползи от горските територии със стопански функции на територията на община Бойчиновци.</i> Доразработване и включване на актуализираната база данни за горските територии със стопански функции и визуализацията им в ГСП на ТП ДГС „Сливен“ с оглед по-ефективно поддържане на материалните екосистемни услуги на горските територии. <i>Разработване на програма за изпълнение на дейности в горите, водещи до подобряване на състоянието на горите със стопански функции и горските дървесни и недървесни ресурси в тях.</i> Провеждане на противопожарни мероприятия и поддържане на изградена инфраструктура <i>Превантивни дейности за подобряване на горската инфраструктура с оглед намаляване на риска от възникване и разпространение на пожарите в горските територии, както и за осигуряване на достъп на специализирана техника в случай на пожар.</i> <i>Предвиденото разрохкване на почвата през семеносните години под склопа на сечнозрелите насаждения.</i> <i>Да се съблюдават изискванията за ограничаване на пашуването.</i> <i>Да не се допускат нерегламентирани строителни дейности в горските територии.</i> <i>Провеждане на навременни фитосанитарни мероприятия в насажденията.</i>	
33У	Допуска се изграждане на елементи от техническата инфраструктура и хидротехнически съоръжения, на съоръжения, свързани с управлението на горските територии, както и на съоръжения за опазване на културни ценности, на архитектурни елементи за обслужване на отдиha и туризма и др., които не се смятат за строежи и се изпълняват без смяна предназначението на горите. <i>Предвидените зони за защита от урбанизация в горските територии да се отразят в общите и подробните устройствени планове на общината на основание чл.12, ал.10 от ЗГ.</i> <i>Поддържане на състоянието и структурата на горите в тези зони.</i>	<i>За специалните горски територии, получили по реда на Закона за горите статут на зони за защита от урбанизация, се изключват възможностите за последваща промяна на предназначението на поземлените имоти и въвеждане на нови функции.</i> <i>Цените при промяна на предназначението, при замяна, когато попадат в зони за особена защита от урбанизация, правото на ползване, сервитути, правото на строеж се определят въз основа на нормативната цена.</i> <i>Забранено извършването на строителство.</i>

Т В Ъ Р Д И Ц А

Защитни	Прилагане на адекватни и ефективни лесовъдски и лесокulturни мероприятия, съобразени със състоянието на горските екосистеми <i>Отгледни сечи с минимални интензивности, целящи подобряване бъдещия състав, строежа и структурата на насажденията.</i> <i>Сечи за подобряване на санитарното състояние.</i> <i>Провеждане на възобновителни сечи с предварително естествено възобновяване и максимално удължен възобновителен период.</i> <i>Многофункционално стопанисване, което да осигури устойчиво развитие при балансирано използване на горските ресурси, за неограничено във времето задоволяване на многостранните нужди на обществото.</i> <i>Толериране на естественото възобновяване и задължително залесяване на възобновителните площи с местни видове.</i> <i>Поддържане на по-висок процент лесистост в тази функционална категория горски територии чрез залесяване на изоставени земи и ограничаване превръщането на гори в земеделски земи.</i> <i>Приоритетно използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената и растителната покривка.</i> Запазване на площта в защитни горски територии <i>Лесовъзстановителни дейности и залесяване на незалесени горски територии.</i> <i>Засилване на контрола по отношение на отрицателните въздействия върху околната среда.</i> <i>Създаване на противовеетрова защита от горски лентови пояси (линейни залесявания) край границите на земеделските имоти, канали, пътища и др.</i> <i>Включване на редки видове като критерий за състоянието на естествените насаждения и предвиждането на мерки за тяхното опазване при лесоустройственото проектиране.</i> Горски територии за защита на урбанизираните територии <i>Подобряване фитосанитарното състояние на дървесната растителност.</i> <i>Поддържане и доизграждане на Зелената система на общината.</i> <i>Създаване на Зелен кадастър и паспортизация на дървесната растителност.</i> <i>Поддържане ролята на буферна зона, която редуцира шума, праха и преноса на вредни емисии, поради разположението на града в подветрената страна по отношение на източниците на замърсяване.</i>	<i>Да не се допуска намаляване на площта на защитните горски територии.</i> <i>Да не се допуска влошаване на състоянието им.</i> <i>Да не се допуска увеличаване на ерозираните земи и поява на други деградационни процеси в горските територии.</i>
-----------------------	---	--

	Интегриране на концепцията за екосистемни услуги в общинския план за развитие Извършване на оценка и картиране на състоянието и баланса „предлагане-търсене“ на екосистемни ползи от горските територии със защитни функции и зелената инфраструктура на територията на община Твърдица.	
Специални	Опазване, укрепване и възстановяване на природни забележителности Опазване, укрепване и възстановяване на природните забележителности се допуска с разрешение на МОСВ, съгласувано със собствениците на природните забележителности и други заинтересовани институции. Стопанисването на териториите, декларирани и обявени по реда на ЗБР, се извършва съгласно изискванията на Наредба № 8 за сечите, глава 4, чл. 65 и чл. 66, като се прилага система от режими и мерки за стопанисване на горите, попадащи в горските типове природни местообитания. Прилагане на лесовъдски системи поддържащи естествената местна растителност и структура на гората. Опазването на дървета с гнезда, с храпути, както и на стоящите и лежащи мъртви дървета при извеждане на сечите, с изключение в горските територии с висока степен на пожарна опасност. Прилагане на природосъобразни лесовъдски мероприятия в горските територии - разновъзрастно стопанисване, неравномерно постепенни сечи, борба с браконьерството и с незаконните сечи, за да се осигурява непрекъснато покритие на дадена територия с жизнена и високопродуктивна гора. Екопътеки и туристически маршрути да се проектират там където няма да безпокоят птиците в период на размножаване и/или гнездене, да се опазват т.н. „хранителни дървета“. Прилагане на технологии за дърводобив, щадащи почвената и растителната покривка. В горските територии около туристически обекти да се провеждат санитарни и отгледни сечи с ниска интензивност, както и селекционни сечи. За горските територии от тази функционална категория, които нямат уредени със заповед режими, стопанисването да се извършва съгласно ГСП, които са съобразени с изискванията на ЗГ и ЗПКМ. Препоръчва се провеждане на лесовъдски системи за поддържане безопасността на	Забраняват се дейности, които могат да нарушат естественото състояние или да намалят естетическата стойност на горските територии. Прилагат се всички ограничения и режими, изисквани в съответните нормативни документи и административни актове. Ограничаване на лова през активния туристически сезон.

	посетителите, погледните места и туристическата инфраструктура. Развитие на алтернативни форми на туризъм и разработване на туристически маршрути в партньорство с общините в областта, организиране на обучение за развитие на селски и еко туризъм и изграждане на места за отдих и къмпинг. Приоритетно използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената и растителната покривка. Интегриране на концепцията за екосистемни услуги в общинския план за развитие Извършване на оценка и картиране на състоянието и баланса „предлагане-търсене“ на екосистемни ползи от горите със специални функции и зелената инфраструктура на територията на община Твърдица.	
Стопански	Прилагане на адекватни и ефективни лесовъдски и лесокултурни мероприятия, съобразени със състоянието на горските екосистеми Планираните дейности са съобразени с функциите на горите. Управление и ползване на потенциала на стопанските гори по начин, който запазва и възстановява тяхното биоразнообразие, продуктивност, възобновителна способност, жизненост и потенциал, изпълнявайки своите екологични, социални и икономически функции. Даване приоритет на устойчивостта на горите към засушаване при провеждане и планиране на лесовъдски мероприятия, без да се пренебрегва дървопроизводителната функция на горските територии. Нормализиране на възрастовата структура в горските насаждения и поддържането ѝ чрез подходящи лесовъдски системи. Възобновителни сечи с осигуряване на естествено възобновяване и подпомагане на естествено възобновяване с местни дървесни видове. Отглеждане на насажденията и своевременно извършване на санитарни сечи. Диференциран и цялостен подход при определяне териториите за добив на недървесни горски продукти от горските територии. Приоритетен добив на дърва за огрев при съхраняване на дървопроизводителната площ на горските територии. Използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената и растителна покривка. Интегриране на концепцията за екосистемни услуги в общинския план за развитие Извършване на оценка и картиране на състоянието и баланса „предлагане-търсене“ на	Забранява се внасянето на инвазивни и чужди видове. Забранено е паленето на огън извън посочени за това места през летния сезон. Препоръчва се да се забрани пашата на обозния добитък в сечищата. Да се забрани пашата на селскостопански животни, ако няма проект за пашата. Във възобновителни участъци да се забрани временно пашата на животни до възобновяване на определените насаждения. При събиране на диворастиращи лечебни растения, със стопанска цел, трябва да се спазват допустимите количества, които ежегодно се определят със Заповед на министъра на околната среда и водите, на основание чл.10, ал. 1, 2 и 3 от Закона за лечебните растения. Контролната дейност при ползването на лечебните растения се извършва от РИОСВ.

	комплекса от екосистемни ползи от горите със стопански функции на територията на община Твърдица. Провеждане на противопожарни мероприятия и поддържане на изградена инфраструктура Активна медийна и образователна дейност за формиране на обществена нагласа за недопускане на пожари в горските територии, както и справяне с климатичните промени, природни бедствия и екологични рискове чрез привличане на неправителствени организации, движения и сдружения и изграждане на ефективно партньорство. През семеносните години, под склопа на сечнозрелите насаждения, да се извършва предвиденото разрохкване на почвата. Да се съблюдават изискванията за ограничаване на пашуването. Да не се допускат нерегламентирани строителни дейности в горските територии. Провеждане на навременни фитосанитарни мероприятия в горите.	
ЗЗУ	Допуска се изграждане на елементи от техническата инфраструктура и хидротехнически съоръжения, на съоръжения, свързани с управлението на горските територии, както и на съоръжения за опазване на културни ценности, на архитектурни елементи за обслужване на отдиха и туризма и др., които не се смятат за строежи и се изпълняват без смяна предназначението на горите. Предвидените зони за защита от урбанизация в горските територии да се отразят в общите и подробните устройствени планове на общината на основание чл.12, ал.10 от ЗГ. Поддържане на състоянието и структурата на горите в тези зони.	За специалните горски територии, получили по реда на Закона за горите статут на зони за защита от урбанизация, се изключват възможностите за последваща промяна на предназначението на поземлените имоти и въвеждане на нови функции. Цените при промяна на предназначението, при замяна, когато попадат в зони за особена защита от урбанизация, правото на ползване, сервитути, правото на строеж се определят въз основа на нормативната цена. Забранено е извършването на строителство.
НОВА ЗАГОРА		
Защитни	Прилагане на адекватни и ефективни лесовъдски и лесокulturни мероприятия, съобразени със състоянието на горските екосистеми Прилагане на отгледни сечи с диференцирана интензивност, гарантираща оптимална склоненост за осигуряване достъпа на валежите до почвата, за подобряване бъдещия състав, строеж и структура на насажденията, за по-добра устойчивост и по-висока продуктивност на горските територии. Сечи за подобряване на санитарното състояние на горските територии.	Да не се допуска намаляване на площта на защитните гори. Да не се допуска влошаване на състоянието им. Да не се допуска увеличаване на ерозираните земи и поява на други деградационни процеси.

	Многофункционално стопанисване на горите, което гарантира устойчивост в управлението на горите, осъществявана с подкрепата на местната общественост. Възобновителни сечи с предварително естествено възобновяване и удължен възобновителен период и/или залесяване на възобновителните участъци с местни видове. Прилагане принципите на интегрираното управление на горските водосбори за оптимален хидрологичен, екологичен и стопански ефект в условията на засушаване. Създаване и поддържане на по-висок процент лесистост в общината чрез залесяване на изоставени земи и ограничаване превръщането на гори в земеделски земи. Приоритетно използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената и растителната покривка. Запазване на площта в защитни горски територии Запазване и поддържане на противоерозионните горски пояси и възстановяване на растителността в поройни горски земи. Създаване на интензивни култури с къс турнус (industrial forestry) в крайречните земи. Създаване на противовеетрова защита от горски лентови пояси (линейни залесявания) край границите на земеделските имоти, канали, пътища и др.; Възстановяване и поддържане на крайречните защитни пояси около постоянните водни течения в горските територии (за предпочитане с видове при доказан местен произход) като средство за опазване на почвите от ерозия и за осъществяване на контрол (мониторинг) върху изсичането на дървета в крайречните и заливни гори; Интродукция на нови дървесни видове за залесяване в полупустинни и засушливи условия, с произход от съседни географски области и с подходящ воден баланс. Планиране и провеждане на специфични лесокulturни мероприятия при реална опасност от засушаване и пресъхване на повърхностните водни източници в района на общината в резултат на глобалното затопляне. Опазване на полезащитните горски пояси – държавна и общинска собственост. Създаване и поддържане на цялостен почвен мониторинг, поради опасност от различни видове замърсяване, предимно от селското стопанство. Засилване на контрола по отношение на отрицателните въздействия върху горските територии и околната среда. Интегриране на концепцията за екосистемни услуги в общинския план за развитие
--	---

	Оценка и картиране на състоянието и баланса „предлагане-търсене“ на екосистемни ползи от горските територии на община Нова Загора.	
Специални	Спазване на законодателната рамка за съответните горски територии, включени в границите на защитените територии по смисъла на ЗЗТ и други закони за определяне на особени статут и режими Запазване и развитие на защитените територии в общината с цел постигане на устойчивост на техния позитивен екологичен ефект и използването им като туристически ресурс. Опазване, укрепване и възстановяване на природни забележителности Опазване, укрепване и възстановяване на природните забележителности се допуска с разрешение на МОСВ, съгласувано със собствениците на природните забележителности и други заинтересовани институции. Стопанисването на териториите, декларирани и обявени по реда на ЗБР, се извършва съгласно изискванията на Наредба за сечите, глава 4, чл. 65 и чл. 66 чрез прилагане на система от режими и мерки за стопанисване на горите, попадащи в горските типове природни местообитания. Стриктно спазване на режимите, препоръчани за зоните, попадащи в НАТУРА 2000, насочени към съхраняване на естествения характер на местообитанията и предотвратяване на вредното антропогенно въздействие върху флората и фауната в защитените зони. Прилагане на лесовъдски системи, поддържащи естествената местна растителност и структура на горските територии. Запазване на дървета с гнезда, с храпути, както и на стоящите и лежащи мъртви дървета, като се осигурява наличие на необходимия екологичен минимум от мъртва дървесина върху горските площи. Прилагане на природосъобразни лесовъдски мероприятия - разновъзрастно стопанисване, неравномерно постепенни сечи, борба с браконьерството и незаконните сечи с оглед осигуряване на непрекъснато покритие на дадена територия с разновъзрастна, жизнена и високопродуктивна гора. Проектиране на екопътеки и туристически маршрути там, където няма да се безпокоят птиците в период на размножаване и/или където гнездят, да се опазват т.н. „хранителни дървета“ и др. Прилагане на технологии за дърводобив, щадящи почвата и растителността.	Забраняват се дейности, които могат да нарушат естественото състояние или да намалят естетическата стойност на горските територии. Прилагат се всички ограничения и режими, изисквани в съответните нормативни документи и административни актове. Ограничаване лова в активния туристически сезон.

	Анализ на информацията и оценка на консервационно значимите елементи на горите с висока консервационна стойност и тяхното състояние. Мониторинг и анализ на фрагментираността на зоните и прилагане на приоритетни мерки за опазване на високата консервационна стойност. Интегриране на консервационните цели в горскостопанските практики. Включването на редките видове като критерий за състоянието на естествените насаждения и предвиждането на мерки за тяхното опазване при лесоустройственото проектиране; Сертификация на горите като гаранция за правилното им и природосъобразно стопанисване; Мониторинг върху състоянието на редките недървесни видове и проследяване динамиката на техните популации. Интегриране на концепцията за екосистемни услуги в общинския план за развитие Извършване на оценка и картиране на състоянието и баланса „предлагане-търсене“ на екосистемни ползи от горите със специални функции и зелената инфраструктура на територията на община Нова Загора.	
Стопански	Прилагане на адекватни и ефективни лесовъдски и лесокulturни мероприятия, съобразени със състоянието на горските екосистеми. Планираните дейности са съобразени с функциите на горите. Управление и ползване на потенциала на стопанските гори по начин, който запазва възстановяване на тяхното биоразнообразие, продуктивност, възобновителна способност, жизнестойност и потенциал, изпълнявайки своите екологични, социални и икономически функции. Гъвкаво стопанисване и ползване на горските територии „по състояние“ с основен акцент върху тяхното съхранение във времето като екосистеми. Отглеждане на насажденията и своевременно извършване на санитарни сечи. Възобновителни сечи с осигуряване на естествено възобновяване и/или подпомагане на естественото възобновяване с местни дървесни видове. Правилен подбор на подходящи дървесни видове, които да бъдат толерирани през десетилетията при извеждане на сечите в горските територии. Интензивен мониторинг на състоянието на горските екосистеми с акцент върху съхраненето. Планиране и създаване на култури от медоносни видове (акация, гледичия и др.) около селата в района на общината (10-15 дка или след събеседване).	Забранява се внасянето на инвазивни и чужди видове. Забранено паленето на огън извън посочени за това места през летния сезон. Във възобновителни участъци да се забрани временно пашата до възобновяване на определените насаждения. Да се забрани пашата на обозния добитък в сечищата. Забрана на пашата на добитък при липса на проект. При събиране на диворастващи лечебни растения със стопанска цел трябва да се спазват допустимите количества, които ежегодно се определят със Заповед на министъра на околната среда и водите, на основание чл.10, ал. 1, 2 и 3 от Закона за лечебните растения. Контролната дейност при ползването на лечебните растения се извършва от РИОСВ.

	Диференциран и щадящ подход при определяне териториите за добив на недървесни горски продукти. Приоритетен добив на дърва за огрев при съхраняване на дървопроизводителната площ на горските територии. Приоритетно използване на технологии за дърводобив с минимални въздействия върху почвената и растителна покривка. Интегриране на научните знания за природните закономерности, промените в климата, екосистемните услуги и взаимните връзки между организмите и средата за активно поддържане на природните ландшафти и съставлящите ги екосистеми, хабитати и видове в дългосрочен план. Интегриране на концепцията за екосистемни услуги в общинския план за развитие Оценка и картиране на състоянието и баланса „предлагане-търсене“ на комплекса от екосистемни ползи от горите на територията на община Нова Загора. Провеждане на противопожарни мероприятия и поддържане на изградена инфраструктура Предвиденото разрохкване на почвата през семеносните години под склопа на сечнозрелите насаждения. Спазване на изискванията за ограничаване на пакуването. Да не се допускат нерегламентирани строителни дейности в горските територии. Провеждане на навременни фитосанитарни мероприятия. Иниципиране на мероприятия за почистване на залесени общински терени и упражняване на контрол върху сечта.	
--	---	--

3. Списък на дървесните и храстови видове, с които ще се залесява

Дървесните видове предвидени за залесяване в горските територии на област Сливен са основно широколистни с голямо разнообразие, избрани съобразно типовете месторастения и почвено-климатичните особености, с оглед осигуряване на бъдещия целеви състав на насажденията и видовото богатство на дървостойте.

Главната цел при определянето на оптималния бъдещ състав е да се получат по-добри показатели за продуктивността на горските територии в областта, като се съхранят в най-голяма степен естествените високопроизводителни дървостои и се предостави възможност за запазване на общия характер на природната среда, нейните здравно-хигиенни и социални функции. Цели се още да се възстанови естественото разпространение на онези дървесни видове, които са намалели вследствие на продължителната човешка дейност. Също така видовете да отговарят на изискванията и режимите в защитените зони по Натура 2000.

Избраните видове за залесяване трябва да гарантират устойчивото развитие на новосъздадените гори и да осигурят опазване и увеличаване на биологичното разнообразие и постигане на поставената цел, съгласно чл.10 от Наредба № 2 от 7 февруари 2013 г. за условията и реда за залесяване на горски територии и земеделски земи. Дървесните и храстовите видове, с които ще се залесява в отделните типове месторастения в област Сливен, са изписани съкратено в Таблица 67 и са обяснени в легенда под нея.

Таблица 67. Списък на дървесните и храстови видове, характерни за отделните типове месторастения подходящи за залесяване в област Сливен

№	Месторастене		Видове, подходящи за месторастенето
9	M-I-1	B2	бврб чел ббр пяс зд бл лд кл ор
	M-I-2	CD-2	цр бл зд срлп кл мжд ак пяс чб ор
21	M-I-3	B-1,2	чб здб бл гбр кдб цр ак дж кгбр лкдр
19	M-I-3	C-1	бл зд цр ак чб срлп
20	M-I-3	C2,1	здоб бк бл срлп цр ор кс лс яв кл мк кр дж мх кгбр чб срлп
17	M-I-3	CD-2	бк гбр зд цр ак ак здгл кс пляс шс срлп ор
28	M-II-1	B1	цр кд здб бк чб гбр кгбр
31	M-II-1	B1,2	бб чб здб бк гбр кл мк мжд вгбр акдр лкдр кгбр
30	M-II-1	C2	здоб бб бк см чб ела яв шс кл гбр вгбр чел бел ак здгл елст трп бл брз
29	M-II-1	CD2,3	бк здб см ела гбр яв шс кл пляс срлп здгл бврб вгбр трп бб чб ива
123	MTЮ-I	A0,1	кгб
122	MTЮ-I	AB1	кгбр кд срлп
124	MTЮ-I	C2	чб бк здб ела
132	MTЮ-I	A-0,A-1	бл чб здб кдб кгбр ак цр акдр кгбр запазване на състава
131	MTЮ-I	B-1,12,2	здоб бл кдб кгбр бк ак трп лк цр мжд кр запазване на състава
126	MTЮ-II	A0,1	чб бб см бк
123	MTЮ-II	A-1,2	здоб чб бк кгбр мжд трп кдб ак запазване на състава
145	MTЮ-II	B-1,2	чб бб здб кгбр бк см запазване на състава
143	MTЮ-II	C-2	чб бк здб запазване на състава
133	MTЮ-II	B-1,12,2	чб здб кгбр бк гбр бл ак трп запазване на състава
54	T-I-1	B-2	бврб чел ббр пяс зд бл лд кл ор
53	T-I-1	C-2	здоб бб бк см чб ела яв шс кл гбр вгбр чел бел ак здгл елст трп бл брз
57	T-I-2	B-1	цр кд здб бк чб гбр кгбр
61	T-I-2	B-1,2	чб здб бл гбр кдб цр ак дж кгбр лкдр
59	T-I-2	C-1	бл зд цр ак чб срлп
56	T-I-2	C-2,1	здоб бк бл срлп цр ор кс лс яв кл мк кр дж мх кгбр чб срлп
55	T-I-2	CD-2	бк гбр зд цр ак ак здгл кс пляс шс срлп ор
60	T-I-2	CD-2,3	бк здб см ела гбр яв шс кл пляс срлп здгл бврб вгбр трп бб чб ива
61	T-I-1	D-1	цр бл зд срлп елп кл мжд ак пяс чб ор
64	T-I-3	B-1	цр кд здб бк чб гбр кгбр

66	T-I-3	B-1,2	чб здб бл гбр кдб цр ак дж кгбр лкдр
63	T-I-3	C-2,1	зdB бк бл срлп цр ор кс лс яв кл мк кр дж мх кгбр чб срлп
65	T-I-3	CD-2,3	бк здб см ела гбр яв шс кл пляс срлп здгл бврб вгбр трп бб чб ива
62	T-I-3	D-2,3	бт чт ббр пяс лд кл хт
68	T-II-1	B-1,2	чб здб бл гбр кдб цр ак дж кгбр лкдр
70	T-II-1	C-1,2	зdB бк бл срлп цр ор кс лс яв кл мк кр дж мх кгбр чб срлп
71	T-II-1	C2	зdB бб бк см чб ела яв шс кл гбр вгбр чел бел ак здгл елст трп бл брз
70	T-II-1	CD 2,3	бк здб см ела гбр яв шс кл пляс срлп здгл бврб вгбр трп бб чб ива
75	T-II-2	C2	зdB бб бк см чб ела яв шс кл гбр вгбр чел бел ак здгл елст трп бл брз
76	T-II-2	C2,3	зdB бб бк см чб ела яв шс кл гбр вгбр чел бел ак здгл елст трп бл брз
73	T-II-2	D2	ббр пяс лд кл хт ор
152	антропогенни		чб здб бл гбр кдб цр ак дж кгбр лкдр
130	II,III	A,AB-1	бл чб здб кдб кгбр ак цр акдр кгбр

Легенда:

Иглолистни

бб – Бял бор – *Pinus sylvestris* L.
чб – Черен бор – *Pinus nigra* Arnold.
см – Обикновен смърч – *Picea abies* Karst.
ела – Обикновена ела – *Abies alba* Mill.
бм – Бяла мура – *Pinus peuce* Griseb.
акдр – Атласки кедър – *Cedrus atlantica* (Endl.)
лкдр – Ливански кедър – *Cedrus libani* A. Rich.
елст – Европейска лиственица – *Larix decidua* Mill.
здгл – Зелена дугласка – *Pseudotsuga menziesii* (Mirb.) Franco

Широколистни

бк – Обикновен бук – *Fagus sylvatica* L.
зdB – Зимен дъб - *Quercus petraea* (Matt.) Liebl.
бл – Благун – *Quercus frainetto* Ten.
цр – Цер – *Quercus cerris* L.
кдб – Космат дъб – *Quercus pubescens* Willd.
чдб – Червен дъб – *Quercus rubra* L.
лд - *Quercus robur* L.
яв – Обикновен явор – *Acer pseudoplatanus* L.
шс – Шестил – *Acer platanoides* L.
кл - Клен – *Acer campestre* L.
мк – Мекиш – *Acer tataricum* L.
мкл – Маклен – *Acer monspessulanum* L.
гбр – Обикновен габър – *Carpinus betulus* L.
кгбр – Келяв габър – *Carpinus orientalis* Mill.
вгбр – Воден габър – *Ostrya carpinifolia* Scop.
пляс – Планински ясен – *Fraxinus excelsior* L.
пяс – Полски ясен – *Fraxinus angustifolia* Vahl

мжд – Мъждрян – *Fraxinus ornus* L.
 елп – Едрolistна липа – *Tilia platyphyllos* Scop.
 срлп – Сребролистна липа – *Tilia tomentosa* Moench.
 ак – Бяла акация – *Robinia pseudoacacia* L.
 бврб – Бяла върба – *Salix alba* L.
 тврб – *Salix triandra* L.
 рак – Ракита – *Salix purpurea* L.
 бт – Бяла топола – *Populus alba* L.
 чт – *Populus nigra* L.
 трп – Трепетлика – *Populus tremula* L.
 ива – Ива – *Salix caprea* L.
 чел – Черна елша – *Alnus glutinosa* (L.) Gaertn.
 бел – Бяла елша – *Alnus incana* (L.) Moench.
 еатп – евроамерикански хибридни тополи – *Populus x euroamericana*
 ткук – Терпентинов кукуч – *Pistacia terebinthus* L.
 ор – Обикновен орех – *Juglans regia* L.
 кс – Обикновен кестен – *Castanea sativa* Mill.
 лс – Обикновена леска – *Corylus avellana* L.
 кр – Обикновена круша – *Pyrus communis* L.
 чрш – Обикновена череша – *Prunus avium* L.
 мк – Мукина – *Sorbus aria* Crantz
 бчрн – Бяла черница – *Morus alba* L.
 дж – Обикновен джанка – *Prunus cerasifera* Ehrh.
 мх – Махалебка – *Prunus mahaleb* L.
 лк – Обикновен люляк – *Syringa vulgaris* Aiden C. Elharrar
 ббр – Бял бряст – *Ulmus laevis* Pall.
 пбр – Полски бряст – *Ulmus minor* Mill.
 хт – Хибридни тополи – *Populus x euramericana* Dode (Guinier)

Предвидените залесявания ще се извършват главно с широколистни дървесни видове. В планинските и полупланински райони ще се залесява основно с бук, планински ясен, шестил, сребролистна липа и др., а равнинните части на областта – с различни видове дъб, акация, полски ясен и др. На заливни месторастения залесяванията ще се извършват с върби, а на типично тополови месторастения – с бяла, и черна топола, както и хибридни тополи извън защитените зони по Натура 2000. Иглолистни дървесни видове ще се внасят ограничено на подходящи горски месторастения, или ще се използват за създаване и поддържане на гори с ландшафтни и рекреационни функции.

Културите от иглолистни видове в областта се характеризират с влошено здравословно състояние, страдат от заболявания и нападения на насекомни вредители, в резултат на което постепенно ще отстъпват място на коренната широколистна растителност. Келявият габър, мъждрянът и други малоценни видове ще продължат да изпълняват почвозащитните си функции, особено на бедните месторастения, където трудно би могла да се задържи друга растителност, докато на по-богатите ще бъдат постепенно заменяни.

Горскоплодни видове като джанка, кестен, дива круша, махалебка, киселица, череша и др. се предвижда да бъдат използвани под формата на единични дървета или биогрупи при създаването на нови култури, с оглед подобяване на трофичната база и повишаване бонитета на дивечовите местообитания.

4. Цели на управление на ловното стопанство

Целите на ловното стопанство в област Сливен са:

- Достигане на нормалните запаси за основните видове дивеч. До постигане на тази цел, отстрелът да бъде предимно със санитарни цели – да се отстрелват индивиди с трайни увреждания и престарелите животни, и трофеен, по линия на ОЛТ;
- След достигане на нормалните запаси да се работи за оптимизиране на половото съотношение и на възрастовата структура.
- За постигане на посочените цели е необходимо да се работи целогодишно за запазване на обитанията, подобряване на хранителната база и осигуряване на спокойствие на дивеча. За постигане на тези цели е необходимо при сечите да се оставят нископродуктивните места и храстовите формации, които дават подслон на дивеча, и запазване на горскоплодните видове – скоруша (*Sorbus domestica*) брекиня (*Sorbus torminalis*), махалебка (*Prunus mahaleb*), череша (*Prunus avium*), киселица (*Malus sylvestris*), джанка (*Prunus cerasifera*), круша (*Pirus communis*) и др.
- В ловностопанските територии да има достатъчно водоеми за поене на дивеча, калища в районите с дива свиня и бл. елен, хранилки и солища за различните видове, и дивечови ниви съгласно нормативите. Да се направят проучвания за установяване наличието на необходимите микроелементи.
- Да се обърне особено внимание за регулиране числеността на дивите хищници и елиминиране на скитащите подивели кучета и котки.

5. Насоки за управление на ловното стопанство

Развитието на ловното стопанство се предвижда в няколко насоки:

- Запасите по видове дивеч се установяват чрез ежегодно таксиране по видове. В зависимост от получените данни се правят планове за отстрел. Неизпълнението им е показател за неточна таксация и стойностите на запасите трябва да се редуцират с коефициент, съответен на неизпълнението им.
- Подпомагането на естественото изхранване на дивеча е една от най-важните задачи на стопанисването му. Необходимо е не само набавяне на достатъчно разнообразна храна през месеците на недостиг и осигуряване на достатъчно водопой при суша, но и целогодишно поддържане на солища с добавени микроелементи, както и калища в районите, обитавани от благороден елен и дива свиня.
- Запазване на биоразнообразието. За целта е необходимо такова планиране на стопанисването на горите, респективно – сечите, което да осигурява запазване на обитанията, спокойствието и хранителната база на местната фауна. Един от начините е оставяне в сечищата на 30% от клоните.
- Регулиране на числеността на едрите хищници. Този проблем у нас е твърде подценен. Няма системни проучвания върху загубите за ловното стопанство, но като се има предвид нарастването на числеността им през последните десетилетия, загубите са значителни. Най-голямо значение за областта имат вълкът и скитащите кучета. Желателно е въвеждането на премии за отстрел на тези видове.
- Контрол върху инвазивните видове. ЕК публикува списък с инвазивни видове животни и растения. Според експертите, те застрашават биоразнообразието на

Европа. Този проблем не бива да бъде игнориран, тъй като налага разходи от 12 милиарда евро годишно.

- Мерки за възстановяване на популацията от дива свиня след появата на епизоотия от Африканска чума по свинете (АЧС) през 2017 г.

Насоки за управление, забрани и ограничения:

При управлението на тези територии и обекти се прилагат насоки и се спазват забраните и ограниченията, посочени в съответните нормативни документи.

Б(4). Семепроизводствени насаждения и градини, клонови колекции и маточници с основна цел на управление, от една страна подобряване на генетичното качество на добиваните репродуктивни материали, а от друга съхраняване на ценния генетичен фонд по метода „*ex situ*”. Семепроизводствените насаждения се създават за:

- осигуряване на горски репродуктивни материали за лесовъдски цели, които са генетически подходящи, с ценни наследствени качества и контролиран произход;
- запазване на биологичното разнообразие и съхранение на автохтонните и подобрените чрез методите на горската генетика и селекция генетични ресурси.

Към *горската семепроизводствена база* се причисляват всички одобрени и регистрирани базови източници за производство на репродуктивни материали от местни и интродуцирани видове. Базовите източници са: 1) източник на посевен материал; 2) насаждение за семепроизводство; 3) семепроизводствена градина - вегетативна и генеративна; 4) клон и клонова колекция; 5) родители на фамилия.

Горските семепроизводствени градини се създават за:

- добив на репродуктивни материали от категорията „окачествен” и „изпитан”;
- съхранение на горските генетични ресурси;
- извършване на контролирана полова хибридизация, изпитване на общата и специфичната комбинативна способност на клоновете и получаване на хибриди с желана наследственост.

Индикатор за оценка на тази подкатегория може да бъде сравнението на общата площ семепроизводствените насаждения и градини и броят индивидуални индивиди с ценни качества в края и началото на изпълнение на настоящия план.

Насоки за управление, забрани и ограничения:

Стопанисването се извършва за: запазване на генетичното разнообразие на популационно и вътревидово ниво; регулиране на формовото разнообразие и селекционната структура на насажденията; осигуряване на условия за редовно и обилно семеносене или плодоносене; увеличаване добива на висококачествени в наследствено отношение репродуктивни материали; поддържането им в добро здравословно състояние.

Допуска се извършването на следните дейности:

- ✓ Провеждане на селекционни, възобновителни и санитарни сечи, включително изборни или разреждане - в семепроизводствените насаждения и градини;
- ✓ Отсичане на естествен подраст и нежелани дървета от други видове;
- ✓ Агротехника - култивиране, торене и поливане;
- ✓ Борба с болестите и вредителите;
- ✓ Изграждане и поддържане на трайна ограда около маточниците и семепроизводствените градини при необходимост;
- ✓ Оформяне короните на присадките;
- ✓ Поддържане на маточниците и почистване на нежеланите леторасли.

Б(5). Горски разсадници с основна цел на управление производство на репродуктивни материали и фиданки от горски дървесни и храстови видове за задоволяване нуждите на планираните залесявания в горските територии. Съгласно чл. 3. (3) от Наредба №4 от 15 февруари 2012 г. „за условията и реда за регистрация на горски разсадници“ в регистрираните вече горски разсадници могат да се произвеждат и други горски репродуктивни материали, декоративни и овощни фиданки, коледни елхи, зеленина за украса и преработка и др. За тази цел е особено необходимо да се спазват изискванията за производство, изваждане, сортиране, окачествяване, маркиране, опаковане, транспортиране, съхраняване и търговия с фиданките, произведени в горските разсадници. За нормално функциониране на горските разсадници, при необходимост, в тях могат да се изграждат пътища, напоителни системи, парници, оранжерии, огради, складови помещения, семедобивни, резникодобивни, битови сгради и др. Могат да се създават семепроизводствени градини, дендрариуми, опитни и експериментални участъци, маточници, генни банки, клонови колекции и др. **Индикатор** за оценка на тази подкатегория може да се използва сравнението на общата площ за разсадниково производство в горските територии и брой произведени фиданки през времето на действие на плана.

Насоки за управление, забрани и ограничения: Насоките за управление не допускат:

- ✓ Създаване на горски разсадник на места с голяма опасност от ранни есенни и късни пролетни студове и слани и изложени на силни ветрове;
- ✓ С площ до 10 дка, изложени на големи снегонавявания и бавно топене на снега;
- ✓ На почви, които са обезструктурени, заблатени или засолени;
- ✓ На почви, замърсени с тежки метали, или почви, в които има наличие на причинители на болести, насекоми и други вредители, установени от компетентен орган;
- ✓ При опасност от заливане;
- ✓ На разстояние до 200 м от трепетликови насаждения или групи дървета или източници на промишлени вредни емисии (от 5 до 10 км според посоката на преобладаващите ветрове);
- ✓ В мразовинни дупки и изложени на студени ветрове;
- ✓ Допуска се да се определя площ за временен горски разсадник под склопа на насаждение със склопеност до 0,3, което е регистрирано за производство на горски репродуктивни материали от категория "идентифициран" за средния планински пояс.

1. ЦЕЛИ НА УПРАВЛЕНИЕ ПО ФУНКЦИОНАЛНА ПРИНАДЛЕЖНОСТ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ

Съгласно Закона за горите, горските територии, в съответствие с преобладаващите им функции, се разделят на три категории: 1. Защитни; 2. Специални; 3. Стопански, пред които следва да бъдат поставени различни цели.

1.1. ЗАЩИТНИ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ

Целите на управление при защитните горски територии се определят от преобладаващата функция, която те изпълняват, като за отделните защитни функции тя може да бъде различна: подобряване защитата на почвите от ерозия, защитата на водите, урбанизираните територии, обектите на техническата инфраструктура и др.

A(1) В горските територии за защита на почвата основна цел на управление е запазване и подобряване на защитната им функция, свързана със защита на почвата, овладяването на ерозията, свлачищата, пороите, стабилизиране на бреговете ивици на големите реки. Защитата на почвата се залага като цел на всички провеждани лесовъдски мероприятия както при планирането им, така и при избора на конкретни технологии за тяхното изпълнение. Под защита на почвата се разбират всички възможни въздействия на горите за ограничаване на ерозията и други процеси на деградация на почвите. **Индикатор** за оценка на тази подкатегория е сравнението на площите на горските територии по вид и степен на ерозия, в началото и след изпълнение на настоящия план.

Насоки за управление, забрани и ограничения:

Насоките за управление се изразяват в използването на минимални въздействия върху горските територии, посредством планирани сечи, залесявания и технологиите за тяхното изпълнение:

- ✓ регулиране пашата на домашни животни във възобновителни участъци, горски култури и противоерозионни гори;
- ✓ адаптиране и внедряване на нови технологии за възстановяване на увредени от пожари горски почви;
- ✓ продължаване на залесителните дейности и създаване на култури върху голите площи, а също и със залесяване в изредени насаждения и култури;
- ✓ при сечта вършината на стръмните терени трябва да се събира по хоризонталите за задръстване на застрашените от ерозия долове;
- ✓ за предотвратяването на ерозията от голямо значение е правилното извеждане на възобновителните и отгледни сечи и начина на почистване на сечищата;
- ✓ Използване за противоерозионно залесяване с видове от коренна горскодървесна и храстова растителност от района;
- ✓ прилагане на терасиране и други противоерозионни технологии за почвоподготовка при залесяване на стръмни горски терени;
- ✓ подпомагане на възобновяването чрез изсичане на подлеса в изредени насаждения;
- ✓ възстановяване и поддържане на полезащитните горски пояси и извършване на нови противоерозионни залесявания;
- ✓ затревяване на склонови земи с наклон под 10° за стабилизиране на почвата и използване на ефекта на мулчирането в засушливи райони;
- ✓ въвеждане и адаптиране на добри практики за устойчиво управление на почвите в условия на климатични промени, които да допринесат за ограничаване и/или намаляване уврежданията на почвите до безрискови нива за околната среда;
- ✓ да се водят предимно отгледни и санитарни сечи;
- ✓ в насаждения от лесно възобновяващи се издънково дървесни видове се допуска сеч за подмладяване на растителността;
- ✓ залесяванията са възможни единствено в съответствие с утвърдени горскостопански планове и програми.

A(2) В горските територии за защита на водите основна цел на управление е запазване и подобряване на защитната им функция, свързана с опазване на водоизточниците от замърсяване и водоемите, които снабдяват селищата с питейна вода, регулиране на водния отток и максимално акумулиране на водните количества от горите, т.е. техните водоохранни и водозащитни функции и подобряване водния баланс на дадена територия. Защитата на водите се подпомага от горите, които са разположени около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване; около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и

хигиенни нужди; както и във водосбори на водохващания за стопански цели, вкл. язовири, напояване, рибарство и аквакултури, производство на енергия. Подпомагаща цел е и защитата на техническите съоръжения, осигуряващи водоползването от дадена територия. **Индикатор** за оценка на тази подкатегория е сравнението на общите площи на горските територии по класове на възраст (не се допуска намаление на площите), както и сравнение на възрастовата структура (не се допуска увеличение на младите и средновъзрастни класове за сметка на зрелите и презрели класове).

Насоки за управление, забрани и ограничения:

Насоките за управление се изразяват в използването на минимални въздействия върху горските територии, посредством планирани сечи и залесявания и технологиите за тяхното изпълнение:

- ✓ увеличаване на видовото разнообразие и гарантиране на разновъзрастна структура на насажденията;
- ✓ да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора;
- ✓ своевременно превръщане на издънковите гори в семенни с цел повишаване на тяхната устойчивост и подобрене на хидрологичната им ефективност;
- ✓ прилагане на отгледни сечи с диференцирана интензивност, гарантираща оптимална склопеност за осигуряване достъпа на валежите до почвата, по-добра устойчивост и по-висока продуктивност;
- ✓ осигуряване/гарантиране на по-сложна пространствена структура на насажденията (структурно хетерогенни насаждения), което ще подобри тяхната механична стабилност и опазването на екосистемните им функции;
- ✓ при нужда се провеждат залесителни мероприятия за увеличаване на лесистостта на водосбора;
- ✓ стимулиране на естественото възобновяване и своевременно залесяване на горите, пострадали от природни бедствия;
- ✓ включване/инкорпориране на съществуващата растителност в новосъздадените крайречни системи, тъй като някои очаквани ползи като стабилизиране на брега и намаляване на ерозията при почвите се максимизират с изстраването на дървесната растителност;
- ✓ изграждане на многовидови крайречни буферни системи/защитни пояси, които имат съществени предимства: създават възможност за многофункционално стопанисване при бъдещи климатични промени, имат висок водорегулиращ ефект, влияят за ограничаване на ерозионните процеси, предпазват от наводнения;
- ✓ препоръчва се в крайречните гори да не се планират и провеждат стопански мероприятия, а само мероприятия за възстановяване на крайречните горски съобщества;
- ✓ използване на технологични схеми и техника за дърводобив с минимални въздействия върху почвената покривка.

А(3) В горските територии за защита на урбанизираните територии основна цел на управление е запазване и подобряване на защитните функции на горите, които те изпълняват за защита на урбанизираните територии и подобряване на микроклимата на населените места. Те изпълняват ролята на буферна зона, която редуцира шума, праха и преноса на емисии от различни по своя произход вредни замърсители. **Индикатор** за оценка на тази подкатегория е сравняването на териториите по обща площ (не се допуска намаление при оценката в края на периода).

Насоки за управление, забрани и ограничения:

Насоките за управление се изразяват в запазване на постоянно горско присъствие за тези територии. За изпълнението на целите се препоръчва:

- ✓ използване на отгледни сечи с минимални интензивности и възобновителни сечи с предварително възобновяване и максимално удължен възобновителен период;
- ✓ поддържане на по-висок процент лесистост в тази функционална подкатегория чрез залесяване на изоставени земи и ограничаване превръщането на гори в земеделски земи;
- ✓ препоръчително е залесяване на незалесените горски територии в тази подкатегория.

А(4) В горските територии за защита на сгради и обекти на техническата инфраструктура основна цел на управление е запазване и подобряване на защитните функции на горите, които те изпълняват за защита на инфраструктурни обекти и намаляване на отрицателното влияние от сградите и обектите на техническата инфраструктура (пътища, магистрали, железопътни линии). Тези територии предпазват пътищата от снегонавяване, повишават безопасността на движението, способстват за равномерното разпределение на снежната покривка, подобряват водния режим на почвата през пролетта, изпълняват ролята на естествен филтър за вредните емисии, отделяни от автомобилния транспорт, предпазват земеделските култури от въздушно и почвено замърсяване. Като **индикатор** за оценка на тази подкатегория се препоръчва сравнението на площите в периода на действие на настоящия план.

Насоки за управление, забрани и ограничения:

Насоките за управление се изразяват в запазване на постоянно горско присъствие за тези територии, за изпълнението на което ще се използват:

- ✓ отгледни сечи с умерени до минимални интензивности (целящи подобряване на санитарното състояние);
- ✓ възобновителни сечи с предварително възобновяване и плавен преход между старото и новото поколение гора, който да не намалява съществено защитните й функции;
- ✓ сечи с максимално удължен възобновителен период;
- ✓ забраните и ограниченията са свързани с използването на голи сечи.

А(5) В горските територии от горната граница на гората, представляващи ивици с ширина 100 – 200 m на границите с високопланинските пасища или клековите формации, основната цел на управление е запазване и възстановяване на горната граница на гората. **Индикатор** за оценка на тази подкатегория е сравняването на териториите по обща площ (не се допуска намаление при оценката в края на периода), по класове на възраст и възрастовата структура (не се допуска увеличение на младите и средновъзрастни класове за сметка на зрелите и престарели гори).

Насоки за управление, забрани и ограничения:

- ✓ прилагане на адекватни лесовъдски мероприятия, съобразени със състоянието на тези уязвими горски екосистеми;
- ✓ подобряване на санитарното състояние на насажденията с оглед превенция на развитие на каламитети на насекомни вредители и епифитотии на гъбни патогени;
- ✓ бързо усвояване на свежоповредена от абiotични въздействия иглолистна дървесина за недопускане на размножаване на високоагресивни ксилофаги.

А(6) Защитните горски пояси се управляват с основна цел защита на почвите на земеделските територии, опазване функционирането на технически мрежи и инженерни съоръжения, благоприятстване живота на хората в урбанизирани територии (вилни зони, единични имоти), подобряване на микроклимата чрез включване на горски територии в регулация, защита от шум, въздействието на промишлените предприятия.

Благоприятното влияние на полезащитните горски пояси се проявява в различни направления: ветрозащитен ефект; изменения в относителната влажност на въздуха; запазване на снежната покривка от оттаяване; увеличаване количеството на валежите; влияние върху нивото на подпочвените води, температурния режим и почвеното плодородие. **Индикатор** за оценка на тази подкатегория е сравняване на общата площ на защитните горски пояси по време на действие на настоящия план (не се допуска намаление при оценката в края на периода).

Насоки за управление, забрани и ограничения:

Насоките за управление се изразяват в използването на минимални въздействия върху горските територии, посредством планирани сечи и залесявания и технологиите за тяхното изпълнение:

- ✓ прилагане на спешни действия за увеличаване на площта и обхвата на полезащитните пояси или ивици дървета (възстановяване на унищожените, създаване на планирани и неизпълнени, планиране на нови полезащитни пояси и ивици), използване на сухоустойчиви видове и иновативни технологии;
- ✓ осигуряване и удължаване ефективния период на въздействие на полезащитните горски пояси чрез правилен подбор на схема на засаждане, избор на подходяща гъстота (съобразена с височината на използваните дървесни видове) и намаляване конкуренцията по отношение на почвената влага;
- ✓ създаване на противовеетрова защита от горски лентови пояси (линейни залесявания) край границите на земеделските имоти, канали, пътища и др.;
- ✓ подобряване състоянието на полезащитните горски пояси, които служат като естествени коридори за миграцията на различни видове и създават микросреда, различаваща се от околните агроландшафти и подходяща за редица редки и защитени видове;
- ✓ залесяване на пустеещи и непригодни за земеделие земи (със силно деградирала почва, ниско естествено плодородие);
- ✓ препоръчва се прилагане на противодефлационни техники и технологии за обработка на почвата с цел ограничаване на прашните бури и редуцирането на повърхностния почвен слой, както и намаляване въздействието на деградационните процеси;
- ✓ препоръчва се създаването на нови полезащитни пояси от ажурен (продухваем) тип чрез формиране на дървесен (горен) етаж и храстов (долен) етаж, като ажурността по цялата височина е не по-малка от 50% при равномерно разположение по дължина;
- ✓ препоръчва се залесяване на невъзобновени сечища, голи горски площи и изоставени земеделски земи с подходящи дървесни видове адаптивни към климатичните промени. Широколистните видове следва да се предпочитат при бъдещите залесявания в ниската лесорастителна зона.

А(7) В създадените по технически проекти за борба с ерозията горски територии, включени в обхвата на тези проекти, основна цел на управление е запазване и възстановяване на противоерозионните горски насаждения. Целта на противоерозионните залесявания се определя в отделните технически проекти и включва възстановяване на растителността в поройни горски земи, осигуряване на необходимата стабилност на терена, укрепяване на ровини и др. (НАРЕДБА № 4 от 19.02.2013 г. за защита на горските територии срещу ерозия и порои и строеж на укрепителни съоръжения). **Индикатор** за оценка на тази подкатегория е сравнението на площите на възстановените горски територии и състоянието им (не се допуска влошаване на състоянието им) по време на изпълнение на настоящия план.

Насоки за управление, забрани и ограничения:

Насоките за управление се изразяват в използването на минимални въздействия върху горските територии, посредством планирани сечи и залесявания и технологиите за тяхното изпълнение. За изпълнението на целите е необходимо да се следват описаните в техническия проект за борба с ерозията лесокulturни мероприятия и да се прилагат адекватни лесовъдски намеси, съобразени със състоянието на тези горски екосистеми.

ЧАСТ ПЕТА - СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ОЦЕНКА НА ПЛАНА

Ролята и значението на горите в област Сливен са важен фактор, както за икономическото развитие и благосъстоянието на селищата в областта, така и за по-доброто екологично състояние на териториите в района.

1. Анализ на планираните мерки, свързани с горските територии, от стратегиите за развитие на общините и областта

Анализът на планираните мерки, свързани с горските територии, заложи в Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югоизточен район и общински планове за развитие в област Сливен, е необходим, за да се установи хоризонталната връзка и съгласуване между тези стратегически документи и ОПРГТ. ОПРГТ е стратегически документ, чрез който ще се извърши планирането на горско-стопанските мероприятия на областно ниво и за него е ключово да бъде, както вертикално, така и хоризонтално синхронизиран със системата от стратегически документи за регионално развитие и секторните политики. Във вертикален аспект, ОПРГТ следва да бъдат йерархически съподчинени на Националната стратегия за развитие на горския сектор и Стратегически план за развитие на горския сектор, и да дава насоки за разработването на следващото ниво документи - Горскостопански планове и програми. За да бъде наистина работещ инструмент за управление на горските територии, ОПРГТ следва да бъде синхронизиран и с плановете за интегрирано развитие на всички общини на територията на областта, за която се разработва, както и с Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югоизточен район. Предвид трябва да се вземат и други секторни политики, които имат влияние върху горското стопанство.

Националната стратегия за развитие на горския сектор за периода до 2030 г. е в процес на приемане от Министерски съвет. Нейният проект обхваща 3 стратегически цели:

Стратегическа цел 1: Провеждане на целенасочена политика за утвърждаване на устойчивото стопанисване на горите като основен начин за гарантиране на екологичната функция на горските хабитати, запазването и увеличаването на биологичното разнообразие и принос към смекчаване на климатичните промени;

Стратегическа цел 2: Укрепване на ролята на горите за осигуряване на икономически растеж на страната чрез прилагането на принципите на биоикономиката;

Стратегическа цел 3: Гарантиране на териториалното социално-икономическо развитие и участието на всички основни заинтересовани страни в процесите по осъществяване на горските политики;

Заложената рамка в Стратегическият план за развитие на горския сектор за периода 2014-2023 включва следните стратегически цели и приоритети:

Стратегическа цел 1: Осигуряване на устойчиво развитие на горския сектор чрез постигане на оптимален баланс между екологичната функция на горите и тяхната

способност дългосрочно да предоставят материални ползи и услуги. Свързани приоритети: Приоритет 1. Поддържане на жизнени, продуктивни и многофункционални горски екосистеми, способстващи за смекчаване на последиците от измененията в климата. Приоритет 2. Опазване, възстановяване и поддържане на биологичното и ландшафтното разнообразие в горските територии.

Стратегическа цел 2. Засилване на ролята на горите за осигуряване на икономически растеж на страната и по-равномерно (балансирано) териториално социално-икономическо развитие.

Свързани приоритети:

Приоритет 2. Опазване, възстановяване и поддържане на биологичното и ландшафтното разнообразие в горските територии.

Приоритет 3. Повишаване на жизнеността и конкурентоспособността на горския сектор.

Приоритет 4. Използване на потенциала на горския сектор за развитие на зелената икономика.

Стратегическа цел 3. Увеличаване на приноса на горския сектор в зелената икономика. Свързани приоритети:

Приоритет 1. Поддържане на жизнени, продуктивни и многофункционални горски екосистеми, способстващи за смекчаване на последиците от измененията в климата; Приоритет 2. Опазване, възстановяване и поддържане на биологичното и ландшафтното разнообразие в горските територии;

Приоритет 3. Повишаване на жизнеността и конкурентоспособността на горския сектор;

Приоритет 4. Използване на потенциала на горския сектор за развитие на зелената икономика.

Освен документите на национално ниво, настоящият анализ взема предвид и разглежда детайлно всички мерки, заложи в Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югоизточен район, както и плановете за интегрирано развитие на общините, съставляващи областта, които имат отношение върху горските територии. Той се базира на експертен подход, оценяващ броя заложи мерки, тяхната обхватност, конкретната им приложимост и релевантност за съответната територия. Изпълнението на заложените мерки не е предмет на направения анализ. Целта е да се установи до каква степен управлението на горските територии е застъпено и акуратно отразено в стратегиите за развитие и същевременно, заложените мерки да бъдат взети предвид от експертния екип при разработването на ОПРГТ за област Сливен. Отнесените мерки, свързани с горските територии, биват два вида – директно влияещи и косвено влияещи. Те са оценени чрез експертен подход. За оценяването са взети предвид и конкретните дейности, заложи по всяка мярка. Директно влияещите са мерки, които залагат конкретни дейности като изграждане на системи за ранно известяване при пожар или по-висок контрол върху сечите и т.н., докато косвено влияещи са тези, които стимулират дейности, например туризъм, които имат допълнителен ефект върху горските територии.

Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югоизточен район за периода 2021-2027 г.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВА И ИНТЕЛИГЕНТНА ИКОНОМИКА НА ЮГОИЗТОЧЕН РЕГИОН

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2.

РАЗВИТИЕ НА СИНЯ ИКОНОМИКА, ТУРИЗЪМ И СЕЛСКО СТОПАНСТВО С ПОВИШЕНА ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ - *косвено влияние*

Политиките в периода 2021-2027 г. ще се насочат към повишаване на конкурентоспособността на селското стопанство и същевременно ще засилят устойчивото му развитие. Новата ОСП ще изиска от земеделските стопани да набележат по-амбициозни цели посредством задължителни изисквания и насърчителни мерки, свързани с опазване на природните ресурси, изменението на климата, биологичното разнообразие, местообитанията и ландшафтите, преработвателната промишленост.

Предвижда се основните интервенции/мерки на ОСП 2021-2027 г. да се концентрират в следните направления: Натура 2000, природни или други специфични ограничения за региона; задължения в областта на околната среда; инвестиции; сътрудничество; управление на риска; млади земеделски стопани; обмен на знания и информация.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: ПОДОБРЯВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНОТО РАВНИЩЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО И КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ В ЮИР СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.4 ЧИСТА ОКОЛНА СРЕДА - *косвено влияние*

По отношение на биологичното разнообразие е необходимо планиране и реализиране на съвместни действия за опазване на природата и биологичното разнообразие при съобразяване с постановките на Регламент за възстановяване на природата и Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие (документите са в проект) (Д2.4.9)

Допълнително ще се осъществяват дейности свързани с: Осигуряване на условия за

опазване на застрашени видове *ex situ* чрез отглеждане на екземпляри в съответните обекти, както и съхранение на генетичен материал в контролирани от човека условия; Работа със заинтересованите страни в рамките на противодействието срещу браконьерството, трафика и незаконната търговия с екземпляри от дивата флора и фауна; По отношение на замърсяването на въздуха се предвиждат дейности, свързани с изграждане на „зелени пояси/зони“ на територията на общини с нарушено КАВ.

ПИРО Сливен

Мерките, които имат пряко влияние върху горските територии в общината са фокусирани върху устойчивото използване на горите и опазване на биологичното разнообразие и превенция на природни бедствия.

Цел 2.3 Устойчиво използване на местния потенциал

Мярка 2.3.1 Изграждане и промотиране на интегрирани туристически продукти/маршрути- *косвено влияние*

Мярка 2.3.3 Устойчиво използване на местните ресурси – земеделски земи и гори - *пряко влияние*

Цел 3.2 Постигане на чиста околна среда

Мярка 3.5.1 Дейности, насочени към борба с абразията и ерозията, характерни за територията на община Сливен - *косвено влияние*

Мярка 3.5.2 Мерки за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие - *пряко влияние*

Мярка 3.5.3 Проучване на биоразнообразието по поречието на река Тунджа. Изграждане на посетителски и информационни центрове свързани с биоразнообразието на река Тунджа. Залесяване с местни видове дървета за превличане и подпомагане гнезденето на птиците - *пряко влияние*

Мярка 3.5.4 ИТИ - Изграждане на Регионален център за превенция срещу бедствия от наводнения и суша – Средна Тунджа- *косвено влияние*

ПИРО Котел

В ОПР Котел са идентифицирани 2 приоритета и 4 мерки, които имат отношение към горските територии:

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: ПОВИШАВАНЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА ИКОНОМИКАТА НА ОБЩИНА КОТЕЛ НА БАЗАТА НА МЕСТНИТЕ ПОТЕНЦИАЛИ И СПЕЦИФИКИ ЗА РАЗВИТИЕ

Приоритет 1.2. Повишаване на добавената стойност от икономически дейности, представящи местните потенциали и идентичност на територията.

Мярка 1.2.1. Подкрепа изпълнението на дейности, стимулиращи развитието на различни традиционни и алтернативни видове туризъм в община Котел. - *косвено влияние*

Мярка 1.2.2. Подкрепа реализацията на дейности за опазване, развитие и популяризиране на културно-историческото наследство на общината. - *косвено влияние*

Мярка 1.2.3. Подкрепа на дейности за повишаване конкурентоспособността на селското и горското стопанство. - *пряко влияние*

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА СЕЛИЩНАТА СРЕДА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КОТЕЛ, ЧРЕЗ ПОДОБРЯВАНЕ ХАРАКТЕРИСТИКИТЕ НА ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА И СЪХРАНЯВАНЕ ЕЛЕМЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Приоритет 3.2. Съхраняване на компонентите на природната среда

Мярка 3.2.1. Подкрепа на дейности за опазване компонентите на природната среда – въздух, води, земи и почви, биоразнообразие и защитени територии, зелени площи - *пряко влияние*

Предвиждат се мерки, имащи както косвено влияние, насочено към развитието на туризма, една насочена към горското стопанство, която визира цялостна подкрепа за повишаване конкурентоспособността, без да се посочват какви ще са конкретните стъпки в тази насока и опазване и опазване на компонентите на околната среда като цяло.

ПИРО Нова Загора

Стратегическата рамка на ПИРО Нова загора е много подробно разписана. Идентифицирани са 3 приоритета, съдържащи общи 4 специфични цели и 15 мерки, които имат отношение към горските територии:

Приоритет 2: Насърчаване на иновационната дейност и технологичния трансфер, модернизация и въвеждане на екологични и енергоспестяващи технологии в публичния сектор, индустрията и земеделието

Специфична цел 3: Насърчаване на модерното и конкурентноспособно земеделие.

Мерки:

Насърчаване и съдействие за създаване на ферми за производство на месо – говеждо и овче – в планинската част на региона - *косвено влияние*

Изготвяне на типови проекти за изграждане на ферми с различен капацитет и вид животни, съобразени с европейските изисквания за хуманно отношение към животните - *косвено влияние*

Изготвяне на проекти за залесяване с медоносна растителност - *пряко влияние*

Приоритет 5: Качествена околна среда, ефективно управление и използване на природните ресурси за устойчиво развитие и осигуряване на благоприятна жизнена среда в населените места.

Специфична цел 1: Опазване и подобряване на околната среда, обновяване и рационално използване на природните ресурси за икономическо развитие

Мерки:

Прилагане на мерки за опазване и поддържане на биоразнообразието - *пряко влияние*

Опазване и обновяване на горския фонд - *пряко влияние*

Подобряване състоянието на речните корита и ландшафта - *косвено влияние*

Промоция на природното богатство и работа в мрежа между партньорите - *косвено влияние*

Осигуряване на заетост в екологичния сектор, обучение и квалификация - *косвено влияние*

Приоритет 7: Развитие на туристическия потенциал и подобряване на социокултурната среда - съхраняване и обогатяване на традициите, културното и историческото наследство, допринасящи за икономическия просперитет на общината.

Специфична цел 1: Развитие на екологичния, културния, аграрния, ловния туризъм и други перспективни форми на туризъм, подобряване на маркетинга на туристическия продукт и услугите в туристическата индустрия.

Мерки:

Подкрепа за развитието на алтернативни форми на туризъм – екологичен, културен, аграрен, ловен, балнеоложки и рекреационен туризъм - *пряко влияние*

Разширяване и модернизиране на настанителната база и инфраструктурата за развитие на туристически дейности, особено свързани с културно-историческото наследство и природните дадености на територията на общината - *косвено влияние*

Привличане на частни инвестиции за подобряване на туристическата инфраструктура, изграждане, стопанисване и експлоатация на културно-исторически, спортни и рекреационни обекти и съоръжения - *косвено влияние*

Специфична цел 3: Подобряване състоянието на културно-историческите обекти и обслужващата инфраструктура.

Рехабилитация, реконструкция и изграждане на нови пътища/ подходи/ и пътеки до културноисторическите обекти - *косвено влияние*

Развитие и модернизация на инфраструктурата и дейностите, свързани с поддържане и обслужване на културноисторическите обекти – енергийно захранване, водоснабдяване и канализация, транспортни услуги, поддържащи системи на обектите - *косвено влияние*

Изграждане на модерна информационна и комуникационна система за културно-историческите обекти на територията на общината - *косвено влияние*

Ефективно опазване, реставрация и консервация на археологическите обекти и културно-историческите паметници - *косвено влияние*

ПИРО Твърдица

Не е наличен

Таблица 68. Влияние на мерките, заложи в ОСП Сливен и ОПР на общините от върху развитието на ГТ

Община/Област	Брой мерки	Директно влияние	Косвено влияние
Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югоизточен район за периода 2021-2027 г.	2	0	2
ПИРО Сливен	6	3	3
ПИРО Котел	4	2	2
ПИРО Нова Загора	15	4	11
ПИРО Твърдица	НП	НП	НП
Общо	27	9	18

2. Социално-икономическа оценка на целите на управление на горските територии и на ловното стопанство

Социално-икономическата оценка на целите на управление залегнали в настоящия стратегически документ е извършена в следните направления:

- Обща социално-икономическа оценка на стратегическата рамка върху областната стратегия за развитие на горския сектор;
- Оценка на конкретните формулирани цели и мерки върху различни аспекти върху социално-икономическото развитие на Област Сливен.

Дефинираната в документа стратегическа рамка напълно съответства на политическата и стратегическа рамка, залегнала в основните документи на национално и регионално ниво, които се явяват основа за социално-икономическото развитие на областта: Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 - 2025 г., Интегрирана териториална стратегия за развитие на ЮИРП от ниво 2 за периода 2021-2027. Дефинираната система от приоритетни направления и цели кореспондира с общите стратегически цели, определени в плановете за интегрирано развитие на общините за настоящия програмен период, в това число с тези които са насочени пряко към развитието на местната и регионална икономика.

По-конкретно икономическото измерение на управлението на горските територии в рамките на област Сливен е насочено към:

- **Устойчиво стопанисване и използване на горите:** това направление има пряко въздействие върху регионалната икономика, което се изразява в:
 - ползване на горските ресурси под формата на добив на дървесина и нейната преработка във вторичния сектор на местната икономика. Горските територии заемат 44% от територията на областта, като са най-много в общините Най-голяма обща горска и залесена площ имат общините Сливен и Котел. Макар и да не е основен елемент на структурата на местната икономика, горското стопанство е важен отрасъл за областта и има своя потенциал за развитие. Опазването и поддържането на горските ресурси определя качеството им като ресурс за икономиката и още качеството на поддържащата и регулираща екосистемна услуга, която те изпълняват. Предвидени са и мерки за опазването на малкия креслив орел и прилагане на нови методи за отглеждане на млади гори.
- **устойчиво ползване на недървесни горски ресурси** – горски плодове, билки, гъби и дивеч от района. Макар и с неголям дял в структурата на икономиката на областта, тази част от горския сектор има своята допълваща роля в развитието на местната икономика, особено в по-слабо развити части от областта.
- **Развитие на устойчив туризъм:** формираните горски ресурси и територии се явяват основен рекреационен ресурс, което от своя страна изисква прилагането на балансиран и устойчив модел на земеползване в рамките на областта, особено в териториите с изявен туристически профил на икономиката. От друга страна, устойчивият и алтернативен туризъм е важен диверсификационен елемент на икономиката на региона, особено в по-слабо развитите периферни територии и селски райони. Определените цели в стратегическия документ напълно отговарят на тези особености на местната икономика.
- **Устойчиво развитие на ловното стопанство в областта.** Това направление е с вторично значение за стопанството на областта, но има съществена социална роля, както и сериозно влияние върху развитието на някои специфични форми туризъм. Определените цели в стратегическия документ напълно съответстват на нуждите на ловния сектор в областта и обезпечават неговото бъдещо развитие към хоризонта на действие на плана. Организираната ловна дейност създава нови работни места и дава значителни приходи в бюджета. От друга страна ловците полагат доброволен труд по опазване на дивеча, подобряване обитанията и подпомагане на прехранването му през месеците, когато храната е оскъдна. Тези дейности представляват и рекреационни ресурси, които имат потенциала тепърва да се разгръщат.

Икономическото значение на ловното стопанство също е адекватно отразено в стратегическата рамка на документа, като се акцентира върху две основни направления.

- **Приходи от стопански ловен туризъм:** Бъдещата работа трябва да е насочена към намаляване на загубите от хищниците и незаконен отстрел – от една страна, и увеличаване на приходите по линия на ОЛТ – от друга. Необходимо разширяване представите за

лова, като се акцентира на целогодишен научен и фото туризъм, както и на контактите с хотелиерите в областта, за организиране на съвместни атракционни дейности, свързани с разходки по утвърдени маршрути, щадящи обитанията на дивеча, наблюдения и фотографиране на диви животни в подходящо устроени места и т.н.

- **Подобряването на инфраструктурата също е заложено като приоритетно направление в стратегическата рамка на плана.** Добре поддържаната инфраструктура е основа за развитие на туристическите дейности и е важно за стопанисването на горите и

Изводи и оценъчни констатации:

- Формулираната стратегическа рамка на документа засяга всички основни аспекти на социално-икономическата роля на горските територии и ресурси в общия контекст на развитието на област Сливен;
- Определените приоритетни направления и дефинираните цели отразяват нуждите на горския сектор, като от една страна създават адекватни условия за капитализация на потенциалните ползи от горите, а от друга се задават необходимите параметри на опазването на горските територии и ресурси;
- Очакваното социално-икономическо въздействие на определената стратегическа рамка е позитивно върху общото развитие на местната икономика;
- Задължително условие за адекватното приложение на стратегическия документ и за постигането на позитивен резултат и въздействие от определената стратегическа рамка е същата да бъде интегрирана в основните стратегически и планови документи, определящи икономическото и териториално развитие на областта.

3. Оценка на въздействието на плана върху състоянието и развитието на горските ресурси по видове гори

3.1. Обща информация

Чрез разработването на ОПРГТ се очаква по-добра интеграция на концепцията за екосистемни услуги в процесите на вземане на решения на областно и общинско ниво.

Картографирането, анализът и оценката на екосистемните ползи от горските територии са важни елементи от гледна точка подпомагане на управлението по отделни икономически сектори и по региони. При разработването на настоящия ОПРГТ за област Сливен са взети предвид постигнатия напредък и научните резултати, получени при оценката и картирането на екосистемни услуги на национално ниво, съчетани с местните планове за развитие по общини и с базата данни по ЛУП на ДГС за територията на област Сливен. В тази връзка ОПРГТ е инструмент, чрез който вземащите решения ще могат да се възползват и да приложат на практика знанията за екосистемните услуги. Базирайки се на правната рамка в Европа и у нас, трябва да се отчете факта, че за пълното прилагане на концепцията за екосистемните услуги и ползи се изисква креативна интерпретация на съществуващата нормативна база и ефективно използване на механизмите по

прилагането ѝ при съвременните условия. В тази връзка е необходимо да се подчертае, че са налице някои ограничаващи фактори по отношение на въвеждането на нови знания в процеса на вземане на решения, които повлияват правата и отговорностите на отделните участници в този процес. Най-общо целта на правната система е да осигури стабилност и сигурност по отношение на очакванията от прилагането на ОПРГТ. В този случай обаче стриктните правни норми ограничават използването на нови научни знания и чрез разработвания ОПРГТ се цели това да бъде избегнато в бъдеще чрез изработване на актуални и съвременни ЛУП и планове за развитие на общините. Предизвикателството пред оценката на въздействието на ОПРГТ е именно очакването, че чрез него концепцията за екосистемните услуги ще бъде интегрирана в политиките за развитие на общинско и областно ниво.

Връзките между екосистемните услуги и ползи и зелената икономика са безспорни. В тази част се цели да се направи обща оценка на ролята и възможностите, които ОПРГТ ще предостави за промотиране на т.нар. „зелена икономика“ на областно ниво. Чрез анализа на горските територии и прецизирането на спецификите на горския сектор и заинтересованите страни са представени ползите и недостатъците, които екосистемните услуги оказват върху този сектор. Дискутирайки потенциалът на горите в област Сливен за предоставянето на разнообразни екосистемни ползи е необходимо надграждане от гледна точка оценка на състоянието на горските екосистеми, анализирани тенденции във връзка с настъпващи промени и свързаните с това лесовъдски дейности, като същевременно се оцени балансът между предоставяне и нужда от екосистемни услуги или оценка на „търсене-предлагане“ на областно и общинско ниво. ОПРГТ за област Сливен потвърждава твърдението, че екосистемните услуги улесняват дейностите в различни бизнес сектори чрез осигуряване на ресурси, но от друга страна, даден икономически сектор засяга и екосистемните услуги като влошава или подобрява тяхното състояние. В ОПРГТ идентифицирайки връзките и взаимосвързаността между екосистемните услуги и горско-стопанския сектор се дава по-голяма яснота за заинтересованите страни на въпроси като: Кои са най-важните екосистемни услуги, от които зависи /пряко или косвено/ горско-стопанския сектор и които да се поддържат в дългосрочен план? Какви форми на управление, режими и ограничения водят до устойчиво използване на екосистемните услуги? Как горско-стопанският сектор би могъл по-успешно да се интегрира в зелената икономика на областно ниво? Така анализирана информацията в ОПРГТ може да се използва за разработване на теми, които се нуждаят от по-задълбочено разглеждане и изследване, и които могат да подкрепят вземането на решения както в частния, така и в обществен сектор.

3.2. Горският сектор и ролята му за развитие на региона

Горите представляват важна част от природата в България като обхващат около 37% от територията на страната. Горското стопанство и горската промишленост отдавна са значими икономически сектори, осигуряващи заетост в селските и планински райони. Въпреки, че през последните десетилетия делът на българската горско-преработвателна промишленост в индустрията на страната е намалял, то дърводобивът и дървопреработването и днес играят важна роля в някои области на страната. Проблем за

горското стопанство в областта е незатвореният цикъл – „добив-преработка-пласмент”. От икономическа гледна точка, най-съществените екосистемни услуги, произведени от горските територии в област Сливен включват услугите за предоставяне на материали. В допълнение към това горите поддържат други екосистемни услуги, от които се възползва пряко или косвено както самият горски сектор, така и населението, както и всички останали сектори, а именно услуги по регулиране и поддръжка въздействието върху хидрологичния цикъл и защита от наводнения, контрол на вредителите и болестите, почвообразуване и намаляване на ерозията. Ако някоя от тези екосистемни услуги не съществува или ако състоянието на горските екосистеми се влоши драстично съществува риск материалното производство за индустрията да бъде спряно или значително намалено. В допълнение към зависимостта на горската промишленост от горите, горските екосистеми осигуряват редица екосистемни услуги в други сектори и отрасли, включително в туризма и отдиха, хранителния сектор (диви растения, плодове, гъби, риба и дивеч), фармацевтичната промишленост (химикали) и др. Многобройните ползи от горите обикновено се предоставят и от горите със стопански функции. Докато предоставят суровини, горите могат да се използват едновременно за отдих и екосистемни услуги, което е една от задачите и ще бъде постигнато чрез прилагането на настоящия ОПРГТ. Докато горската промишленост е силно зависима и се възползва от екосистемните услуги, горското стопанство и горската промишленост също имат голямо въздействие върху всички екосистемни услуги, предоставяни от горите. Очевидно е, че при стопанисването и управлението се засяга не само доставянето на дървен материал, но и други услуги, като например хидроложката цикличност и регулацията на климата. Предвид факта, че горите са дом за повечето от застрашените растителни и животински видове в България, то ОПРГТ ще гарантира и в бъдеще тяхното съхранение и опазване. Много видове с икономическа стойност, като дивеча, също страдат от прилагане на отделни горски практики, водещи до фрагментация на зоните за обитание и миграция. Чрез ОПРГТ за област Сливен се предвижда минимизиране на тази фрагментация и осигуряване на функционална свързаност между зоните. Чрез прилагането на ОПРГТ ще се търси положителен ефект и намаляване на риска от влошаване на капацитета за предоставяне на услуги от горските територии, вследствие прилагането на нецелесъобразни стопански и управленски дейности. Предвид перспективите за преминаване към биобазирана икономика, насочена към използване на възобновяеми природни ресурси, съществува реална възможност в близко бъдеще да се увеличи търсенето на дървесина, което от своя страна може да увеличи прилагането на горскостопански практики, което е взето предвид в настоящия ОПРГТ с оглед обезпечаване опазването на биоразнообразието и предоставянето на регулиращи екосистемни услуги.

Ключов въпрос в прилагането на ОПРГТ е да се поддържат едновременно дейности като ползването от горите и предоставянето на екосистемни услуги. Чрез ОПРГТ ще се реализират устойчиво горско стопанство и горска промишленост с проактивна интеграция на екосистемните услуги в сектора, посредством поддържането не само на екологични ползи като смекчаване на изменението на климата, намаляване на емисиите, но и на социално-икономически ползи, като например потенциални

подобрения в икономиката на растежа, производителността и конкурентоспособността, иновации, създаване на работни места и намаляване на безработицата.

Целите на Стратегията за биологичното разнообразие и на Директивите на ЕС изискват анализ на съществуващото биологично разнообразие, данни за местообитанията и екосистемните услуги и непрекъснато разработване на научни методи и политика на действието. Чрез прилагането на ОПРГТ ще бъдат направени първите стъпки в борбата с тези предизвикателства.

3.3. Елементи и етапи на оценката на въздействието на плана върху състоянието и развитието на горските ресурси

- Елементи на оценката.

Основни съставни елементи на оценката се явяват:

- Анализ и преценка на първоначалните резултати, организацията и качеството на прилагането на ОПРГТ за област Сливен;
- Анализ и оценка на силните и слабите страни, възможностите и рисковете (SWOT) за устойчивост при прилагането на Плана;
- Оценка на продължаващата уместност и съгласуваност на ОПРГТ за област Сливен;
- оценка на ефективността и ефикасността на изпълнението до момента и на очакваните въздействия съгласно определени критерии и индикатори.

Специални анализи разглеждат обема и начина на разпределението на финансовите ресурси, мобилизирани в рамките на целите и приоритетите за развитие на област Сливен и на общините към нея по различни действащи програми и проекти. Оценките използват като основен източник на изходна информация данните, които получават от базата данни за ГТ на ДГС в област Сливен, годишните доклади и изготвените самооценки и проведени анкети за изпълнението на ОПРГТ от пряко ангажираните страни за изпълнението му (РДГ Сливен, ДГС в област Сливен, областна и общинска администрация и др).

- Етапи на оценката.

РДГ Сливен, в сътрудничество с областната администрация, организират разработването на *междинна* и *последваща* оценки на ОПРГТ за област Сливен и внасят за одобрение в ИАГ-МЗХГ и в областния съвет за развитие докладите на оценките. Евентуалните актуализации на ОПРГТ също се организират от РДГ Сливен и се приемат от ИАГ-МЗГ и областен съвет.

Междинната оценка на изпълнението на ОПРГТ се извършва на 5-та година от прилагането на ОПРГТ – т.е. втората половина на 2029 г. Тя следва да отчете постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на ОПРГТ за област Сливен и общините в нея, като включва оценка на първоначалните резултати от изпълнението, оценка на степента на постигане на съответните цели, оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси, изводи и препоръки за евентуална актуализация на документа.

Последващата оценка се извършва след края на програмния период, т.е. след 10-та година. Тя включва оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите, оценка на общото въздействие, оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси, изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

ОПРГТ за област Сливен следва да бъде актуализиран при актуализация на нормативната уредба, при съществени промени в икономическите и социални условия в

областта, в резултат на промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС или на основата на резултатите от междинната оценка.

- Принципи /П/, качествени критерии /КК/ и индикатори /ИНД/ за оценка изпълнението на ОПРГТ на област Сливен

ОПРГТ се оценява, като се използват определени критерии за неговото изпълнение, които имат ключово значение за извършване на обективна междинна и последваща оценки на цялостното изпълнение на Плана.

Тези критерии са свързани с постигане на целите на ОПРГТ и с проследяване реализацията на заложените в него приоритети, насоки и ограничения и са съгласувани със следните принципи /П/:

П 1 – До каква степен са налице фактори и условия, допринасящи за прилагането на ОПРГТ и за устойчиво развитие на горските територии в област Сливен и доколко е налице подходяща нормативна и социално-икономическа среда за прилагане на ОПРГТ.

КК 1.1. При изпълнението на ОПРГТ за област Сливен са спазени всички национални и местни закони и административни разпоредби.

ИНД 1.1.1. Съществува изградена система за получаване и обмен на нормативна информация между заинтересованите страни, Регионалният консултативен съвет по опазване на горите, дивеча и рибата (РКСОГДР) при РДГ Сливен. Заинтересованите страни и членовете на РКСОГДР имат достъп и възможност да ползват специализираната документация.

ИНД 1.1.2. Действащата законова и подзаконова уредба, касаеща ОПРГТ, спомага за неговото изпълнение.

КК 1.2. Обществено-икономическите условия в страната и в област Сливен благоприятстват изпълнението на ОПРГТ.

ИНД 1.2.1. Съществува приемственост в ангажиментите на заинтересованите страни (РКСОГДР) спрямо ОПРГТ независимо от настъпили административни и обществено-икономически промени.

ИНД 1.2.2. Документите от извършените самооценки и проведените анкети, във връзка с оценката на ОПРГТ за област Сливен, се съхраняват.

ИНД 1.2.3. Промени в нормативната база са отразени при изпълнението и актуализацията на ОПРГТ.

КК 1.3. Отговорните институции и заинтересованите страни, участващи в планирането, поддържат изпълнението на ОПРГТ за област Сливен.

ИНД 1.3.1. Нови съдействащи организации и заинтересовани страни, които имат отношение към ОПРГТ за област Сливен са регистрирани и/или привлечени в процеса на прилагане на плана.

П 2 – До каква степен целите на ОПРГТ за област Сливен, извършената актуализация на категориите и функционалната принадлежност на ГТ и въведените насоки, режими и ограничения за устойчиво управление на всяка категория и определените ГТ, предоставящи екосистемни ползи, са актуални и изпълнението им допринася за устойчивото управление на горите в областта – изисква въведеното с настоящия ОПРГТ зонироване, насоките, режимите и ограниченията за всяка от функционалните категории ГТ да са актуални по време на извършване на оценките и да са приложени в разработените нови ГСП, както и да се подкрепят от ангажираните в процеса страни.

КК 2.1. Планираните цели, насоки и ограничения, посочени в ОПРГТ продължават да са актуални и са заложи в новоразработените ГСП на ДГС в областта.

ИНД 2.1.1. Идентифицирани са допълнения и промени в новоразработените ГСП на ДГС/ДЛС и в новите Общински и областни планове за развитие, които отразяват целите и приоритетите, посочени в ОПРГТ за област Сливен.

КК 2.2. Налице е съответствие между заложеното с ОПРГТ функционално категоризиране на ГТ и определените насоки, режими и ограничения за управление и стопанисване на горските ресурси с тези, които на оперативно ниво се прилагат при горското планиране чрез ГСП на ДГС в област Сливен.

ИНД 2.2.1. Документирани са предложения (не са документирани) предложения за промени, спрямо установените функционални категории горски територии, насоките, режимите и ограниченията за ползване в тях.

ИНД 2.2.2. Осигурени са устойчиви размери на ползване на дървесина, съобразно въведените с ОПРГТ норми по съответните стопански класове гори в област Сливен.

ИНД 2.2.3. Осигурено е природосъобразно ползване на недървесни горски ресурси, функции лов и екосистемни услуги от ГТ, съгласно ОПРГТ.

ИНД 2.2.4. Чрез прилагането на ОПРГТ е осигурено устойчиво многофункционално стопанисване на горските територии в област Сливен, гарантиращо задоволяване на постоянните нужди на местното население от дървесни и недървесни горски продукти.

ИНД 2.2.5. Осигурени са условия за развъждане и защита на дивеча, съобразно насоките в ОПРГТ и в ловоустройствените проекти.

КК 2.3. Заложената с настоящия ОПРГТ мащабна рамка за управление и стопанисване на ГТ в област Сливен е съгласувана с актуалните стратегии за развитие на областта, с общинските планове за развитие, както и с планове за управление на териториите, обявени по ЗЗТ и ЗБР.

ИНД 2.3.1. Промени в актуалните стратегии за развитие на областта, в общинските планове за развитие, както и в планове за управление на териториите, обявени по ЗЗТ и ЗБР, са отразени при изпълнението и актуализацията на ОПРГТ.

П 3 – До каква степен прилагането на ОПРГТ за област Сливен има устойчив и многостранен ефект – изисква се прилагането на плана да има устойчив и многостранен ефект

КК 3.1. ГСП на ДГС/ДЛС в област Сливен, изготвени в съответствие с целите и насоките на ОПРГТ, допринасят за изпълнението на Стратегическия план за развитие на горския сектор 2014-2023 г.

ИНД 3.1.1. Новоразработените ГСП на ДГС са актуални, реалистични и приложими, а тези, които се изпълняват се реализират съобразно с ОПРГТ, отчитайки състоянието и очакваните промени в социално-икономическия профил на горско-стопанския сектор.

КК 3.2. Прилагането на ОПРГТ допринася за реализацията на програми и проекти на организации, свързани с горските територии – рекреация, отдих, туризъм, земеделие, дървопреработване, опазване на природната среда, обучение и др. за цялостно устойчиво регионално развитие на област Сливен.

ИНД 3.2.1. Документирани са реализирани проекти за лесовъзстановителни дейности в ГТ, териториално сътрудничество – на секторно, вътреобластно, междурегионално и трансгранично ниво, за изграждане на нови инфраструктурни обекти

или проекти за рекреация и туризъм, реализирани рекламни кампании, обучение и професионална квалификация.

ИНД 3.2.2. Документирани подобрени показатели за участието на горско-стопанския сектор в БВП на област Сливен, подобрени икономически и демографски показатели (постъпления от туризъм, профил заетост, професионална реализация и др.).

П 4 – До каква степен е осигурено ресурсно вкл. кадрово, информационно, технически, технологично, спазването на актуализираните с настоящия ОПРГТ функционални зони ГТ, насоките, режимите и ограниченията в тях и определените ГТ предоставящи екосистемни ползи – изисква оценка на фактическото прилагане на ОПРГТ чрез ГСП на ДГС (самооценка) и информираност на обществото (анкети).

КК 4.1. Осигурен е контрол по стриктното прилагане на заложените с ОПРГТ насоки, режими и ограничения по функционални зони ГТ на ниво общинско ниво чрез ГС на ДГС/ДЛС.

ИНД 4.1.1. ГСП на ДГС/ДЛС са изработени съгласно въведеното с ОПРГТ функционално зонироване на ГТ, респ. с насоките, режимите и ограниченията за ползване на ресурси.

ИНД 4.1.2. При изпълнението на ГСП не са регистрирани съществени нарушения на въведените ограничения.

ИНД 4.1.3. Относно прилагането на ОПРГТ е упражняван контрол от ЮИДП ДП и РДГ Сливен за съответствие на извършваните горско-стопански дейности със задачите, приоритетите и дейностите, залегнали в макрорамката, описана в ОПРГТ.

КК 4.2. Осигурена е публичност от страна на отговорните организации върху процесите, които съпровождат прилагането на ОПРГТ за област Сливен.

ИНД 4.2.1. Налични са документирани свидетелства за публично оповестяване на резултати от изпълнението на ГСП, касаещо прилагането на ОПРГТ.

ИНД 4.2.2. В отговорните институции е осигурена публична информация за изпълнението на ОПРГТ.

КК 4.3. Налице е положителен обществен и професионален отзвук от прилагането на ОПРГТ за област Сливен.

ИНД 4.3.1. Местното население и другите заинтересовани страни са запознати и подкрепят функционалното зонироване на ГТ в област Сливен и отчитат като „добро“ управлението на ГТ по видове гори и функционална принадлежност.

ИНД 4.3.2. Професионалните среди и ведомства са запознати и подкрепят въведените с ОПРГТ насоки, режими и ограничения в отделните функционални категории горски територии в област Сливен.

КК 4.4. Налице е широка обществена информираност за актуалните дейности и процеси, които се развиват в горските територии и са предмет на планиране и отчитане от различни ведомства.

ИНД 4.4.1. В отговорните организации и ведомства, вкл. органите на местната власт е налице актуална информация относно основните насоки на стопанисване и опазване на ГТ в областта.

ИНД 4.4.2. Осигурена е защита на ГТ от незаконни действия, което е станало достояние на обществеността.

ИНД 4.4.3. При стопанисването на горите са осигурени мероприятия за защита на гората от биотични и абиотични повреди.

ИНД 4.4.4. При стопанисването на горите са осигурени мероприятия за защита на гората от пожари, други бедствия и аварии.

Оценяването на индикаторите и критерии се извършва чрез точкуване както следва:

- Незадоволително – 3 т.
- Добро – 6 т.
- Много добро – 9 т.

Всеки Принцип се оценява с обща оценка:

- Неблагоприятна
- Благоприятна
- Много благоприятна

Изчислението на границите на диапазоните на „неблагоприятна А“, „благоприятна В“ и „много благоприятна С“ оценка на принципите се извършва както следва:

$$A \min = n \cdot 3$$

$$A \max = (((n \cdot 3) + (n \cdot 6)) / 2) + 1$$

$$B \min = A \max + 1$$

$$B \max = (((n \cdot 6) + (n \cdot 9)) / 2) + 1$$

$$C \min = B \max + 1$$

$$C \max = n \cdot 9$$

Където: n – брой индикатори

В таблица 69 са дадени брой на индикаторите към съответен принцип, но подходът, посочен по-горе дава възможност да се определи оценката и при намаляване или увеличаване на броя на индикатора в принципа.

Таблица 69. Диапазони на обща оценка на принцип за съответен брой индикатори

Принцип (П)	Брой индикатори в П	ОЦЕНКА					
		Неблагоприятна		Благоприятна		Много благоприятна	
		A min	A max	B min	B max	C min	C max
П 1 П 2 П 3 П 4	1	3		6		9	
	2	6	10	11	16	17	18
	3	9	15	16	24	25	27
	4	12	19	20	31	32	36
	5	15	24	25	39	40	45
	6	18	28	29	46	47	54
	7	21	33	34	54	55	63
	8	24	37	38	61	62	72
	9	27	42	43	69	70	81
	10	30	46	47	76	77	90
	11	33	51	52	84	85	99

Въз основа на оценката към всеки Принцип се дават Препоръки:

- При „неблагоприятна“ оценка – наложителна е коренна промяна или евентуална промяна на ОПРГТ или актуализация на ГСП на ДГС/ДЛС или друго задължително действие, с конкретни срокове за изпълнение;

- При „благоприятна“ оценка – препоръчват се насоки или превантивни действия за подобряване на оценката, които не са задължителни;

- При „много благоприятна“ оценка – набелязват се превантивни действия за запазване на оценката.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ НА МЕЖДУНАРОДНО НИВО И НИВО ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА 79/409/ЕИО от 2 април 1979 за опазването на дивите птици
ДИРЕКТИВА 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 година относно опазването на дивите птици

ДИРЕКТИВА 92/43/ЕИО НА СЪВЕТА от 21 май 1992 година относно опазване на естествените местообитания на дивата флора и фауна

Директива 2009/28/ЕС за подпомагане ползването на енергия от възобновяеми енергийни източници

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1402553403700&uri=CELEX:02009L0028-20130701>

Европейска конвенция за ландшафта. Council of Europe, 2000

<https://www.coe.int/en/web/landscape/about-the-convention>

Конвенция за биологично разнообразие (CBD), ООН, 1992

<http://www.cbd.int/default.shtml>

През 2000 е приет Протокола от Картаген (фокус върху генно модифицираните продукти/организми) <http://bch.cbd.int/protocol/>

През 2010 е приет Протокола от Нагоя (фокус върху генетичните ресурси и биоразнообразието) <http://www.cbd.int/abs/>

Конвенция на обединените нации за борба с опустиняването (UNCCD)

<http://www.unccd.int/en/Pages/default.aspx>

Конвенция по влажните зони с международно значение и по-специално като местообитание на водолюбиви птици (Рамсарска конвенция). Актуална към ДВ, бр. 13/ 16.02.2010г.

Натура 2000 <http://www.natura.org/> <http://natura2000.eea.europa.eu/>

Нова Стратегия на ЕС за горите http://ec.europa.eu/agriculture/forest/strategy/index_en.htm

План за действие на ЕС за горите (2006)

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0302:FIN:EN:PDF>

Рамкова директива за водите

http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/index_en.html

Рамкова конвенция на обединените нации за климатични промени (UNFCCC) :

<http://unfccc.int/2860.php>

Стратегия за биоразнообразието, обхващаща периода до 2020г.

<http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/comm2006/2020.htm>

Стратегия на Европейския съюз за горското стопанство <http://eurlex>

Тематична стратегия за почвите

http://europa.eu/legislation_summaries/agriculture/environment/128181_en.htm

European Landscape Convention - Council of Europe, 2000.

<https://www.coe.int/web/landscape>

Land Use, Land-Use Change and Forestry (LULUCF)

<https://unfccc.int/methods/lulucf/items/1084.php>

Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services. An analytical framework for ecosystem assessments under Action 5 of the EU Biodiversity Strategy to 2020 -

http://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/ecosystem_assessment/pdf/MAES_WorkingPaper2013.pdf

СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ НА НАЦИОНАЛНО НИВО

Енергийна стратегия на България до 2020 г.

http://www.mi.government.bg/files/useruploads/files/epsp/22_energy_strategy2020_.pdf

ЕС, 2010. http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/policy/pdf/bg_act.pdf

Закон за административните нарушения и наказания

Закон за биологичното разнообразие

Закон за водите

Закон за горите

Закон за защита при бедствия

Закон за защитените територии

Закон за здравето

Закон за лова и опазване на дивеча

Закон за лечебните растения

Закон за опазване на околната среда

Закон за културното наследство

Закон за регионалното развитие

Закон за рибарството и аквакултурите

Закон за туризма

Закон за устройство на територията

Закон за устройство на Черноморското крайбрежие

Закон за храните

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

- Актуализиран документ за изпълнение на Областна стратегия за развитие на област Сливен 2014-2020 г. от 2017 г.
- Велев, С., Йорданова М. 1997. Климатично райониране на България. В: География на България. БАН
- География на България: Физическа и социално - икономическа география. 2002. София, Изд. ФорКом, с. ISBN 7609544641238.
- Годишни отчетни доклади на ИАГ за периода 2015-2021
- Донов, В. 1993. Горско почвознание. Изд. Мартилен, София, с.436. ISBN 954-598-013-3.
- Закон за горите. Обн. ДВ. бр.19 от 8 Март 2011г. Посл. изм. и доп. ДВ. бр.17 от 23 Февруари 2018г. <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135721295>.
- Захариев, Б., В. Донов, К. Петрунов, С. Масъров. 1979. Горско-растително райониране на НРБългария. Земиздат, София, с. 197.
- Инструкция за установяване и картиране на типовете горски месторастения и определяне състава на дендроценозите. 2011. Изд. Булпрофор, София, с. 135, USBN: 978-954-9311-09-9.
- Каменов, К., Р. Хорозова, Л. Тричков, Г. Тинчев, В. Райчинов, Г. Гогушев. 2017. Картиране и оценка на горските екосистеми, на тяхното състояние и на предоставяните от тях екосистемни услуги в зони извън националната мрежа Натура 2000. Eastern Academic Journal, Issue 1, pp. 42-59, March, 2017, ISSN: 2367–7384
- Класификационна схема на типовете горски месторастения в Република България. 2011. Изд. Булпрофор, София, с.103, USBN: 978-954-9311-08-2
- Костов Г., Е. Рафаилова, В. Василев, Св. Братанова Дончева, Кр. Гочева, Н. Чипев. 2017. Методиката за оценка и картиране на състоянието на горите и горските екосистеми и техните услуги в България. Клоринд, 2017. ISBN 978-619-7379-07-5.
- Маринов, Ив. Ц., Р. Райков, Ил. Петров. 2009. Методика за определяне на противоерозионни дейности в горския фонд. Наука за гората, 1, 29-40.
- Маринов, Ив., 2007. Съоръжения и методи за ограничаване на ерозията в горския фонд. Практическо ръководство. Изд. Минерва. ISBN 978-954-8702-02-7.
- Наръчник за разработване на областни планове за развитие на горските територии. 2014. ИАГ-МЗХ, София.
- НСИ, NUTS 2. 2018. Класификация на териториалните единици за статистически цели в България. http://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pages/Classifics/NUTS_V2013_BG_BG.pdf.
- Практическо ръководство за Определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България. 2005. ProForest, WWF и IKEA в областта на горите. София. 264
- Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите на област Сливен 2020-2030 г.

- Практическо ръководство за Определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България. 2016. Актуализирана версия, ProForest, WWF и IKEA в областта на горите. София.
http://d2ouvy59p0dg6k.cloudfront.net/downloads/hcv_toolkit_annex11_2016.pdf.
- Програма от мерки за адаптиране на горите в Република България и смекчаване на негативното влияние на климатичните промени върху тях. 2011. Автори: И. Раев, П. Желев, М. Грозева, И. Марков, И. Величков, М. Жиянски, Г. Георгиев, С. Митева, В. Александров. София, 212 с.
http://www.iag.bg/data/docs/Programa_ot_merki.pdf.
- Реймерс, Н.Ф., (1991). Природопользование: Словарь-справочник. Мысль, М.
- Статистика на ИАГ - ОГТ, форма 4 ОГТ 2015г.
- Статистика на ИАГ- ОГТ, форма 3 и 5 ОГТ 2015 г.
<http://www.iag.bg/docs/lang/1/cat/13/index>.
- Barnett, J. 2001. "The Meaning of Environmental Security: Ecological Politics and Policy in the New Security Era" ISBN 1856497852.
- Fisher, B., K Turner. 2008. Ecosystem services: Classification for valuation. *Biological Conservation*, 141, 1167-1169.
- Forman, R.T.T., M. Godron. 1986. *Landscape Ecology*, Wiley & Sons, New York.
- Gos, P, S. Lavorel. 2012. Stakeholders' expectations on ecosystem services affect the assessment of ecosystem services hotspots and their congruence with biodiversity. *Int J. Biodivers Sci Ecosyst Serv Manag.*, 8 (1-2), 93-106. doi: 10.1080/21513732.2011.646303.
- Guidelines for soil description. 2006. FAO, Rome, pp.97, ISBN 92-5-105521-1.
- Haines-Young, R., M.B. Potschin. 2018. Common International Classification of Ecosystem Services (CICES) V5.1 and Guidance on the Application of the Revised Structure. www.cices.eu.
- Heink, U., I. Kowarik. 2010. What are indicators? On the definition of indicators in ecology and environmental planning. *Ecol. Indic.*, 10, 584-593.
- Humboldt, A. von. 1849. *Ansichten der Natur*. Vol. I/II, 3rd Edition, Cotta, Stuttgart, Tübingen.
- MA [Millennium Ecosystem Assessment]. 2005. *Ecosystems and Human Wellbeing: Current State and Trends*. Volume 1, Island Press, Washington D.C.
- Mücher, C., J. Klijn, D. Wascher, J. Schaminee. 2010. A new European Landscape Classification (LANMAP): A transparent, flexible and user-oriented methodology to distinguish landscapes, *Ecological Indicators*, 10, 87-103.
- Muller, M., Burkhard, B. 2012. The indicator side of ecosystem services. *Ecosystem Services* 1, 26-30.
- Neef, E. 1967. *Die Theoretischen Grundlagen der Landschaftslehre*. Haach, Gotha. Leipzig
- Project_FUTUREforest. 2010-2011 – ИАГ.
- Sauer, C. 1963. The morphology of landscape. In: Leighly, J. (Ed.), *Land and Life*. A selection from the writings of Carl Ortwin Sauer. University of California Press, Berkley, 315-350.
- Troll, C. 1968. Landschaftsökologie. In: Tüxen, R. (Ed.), *Pflanzensoziologie und Landschaftsökologie*. Bericht über das 7. internationale Symposium in Stolzenau/Weser der internationalen Vereinigung für Vegetationskunde, 1–21

World Meteorological Organization (WMO). 1975. Drought and Agriculture. WMO Technical Note No.138, Report of the CagM WG on the Assessment of Drought. WMO, Geneva.

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ОПРГТ ОБЛАСТ СЛИВЕН

- ПРИЛОЖЕНИЕ № 1 Терминологичен речник
- ПРИЛОЖЕНИЕ № 2 CICES_Finalised-V5.1_01012018 (Международната класификация на екосистемните услуги – част Биотични услуги)
- ПРИЛОЖЕНИЕ № 3 Анкетно проучване на експертното мнение за разработване на ОПРГТ Сливен
- ПРИЛОЖЕНИЕ № I.1 Идентифицирани несъответствия
- ПРИЛОЖЕНИЕ № II.1 Функционални категории на горските територии
- ПРИЛОЖЕНИЕ № II.2 Екосистемни ползи предоставяни от горските територии
- ПРИЛОЖЕНИЕ № III.1 Ползватели на възмездни ползи
- ПРИЛОЖЕНИЕ № III.2 Горски територии, предоставящи възмездни екосистемни ползи
- ПРИЛОЖЕНИЕ № 4 ГИС база данни за ОПРГТ област Сливен
- ПРИЛОЖЕНИЕ № 5 Методически пояснения
- ПРИЛОЖЕНИЕ № 6 Карти ОПРГТ на област Сливен

КАРТЕН МАТЕРИАЛ КЪМ ОПРГТ ОБЛАСТ СЛИВЕН

- КАРТА № 1 Единна горскостопанска картна основа на горските територии в област Сливен
- КАРТА № 2 Горски територии за защита на почвата в област Сливен
- КАРТА № 3 Горски територии за защита на водите в област Сливен
- КАРТА № 4 Горски територии за защита на урб. територии и техн. Инфраструктура
- КАРТА № 5 Горски територии от горната граница на гората
- КАРТА № 6 Защитни горски пояси
- КАРТА № 7 Горски територии по технически проекти за борба с ерозията
- КАРТА № 8 Горски територии в границите на ЗТ по ЗЗТ
- КАРТА № 9 Горски територии в границите на ЗЗ по ЗБР
- КАРТА № 10 - Други специални горски територии с определени и въведени статuti
- КАРТА № 11 Опитни и географски култури, семепроизводствени насаждения и градини и горски разсадници
- КАРТА № 12 Гори до 200 м от туристически хижи и обекти с религиозно значение
- КАРТА № 13 Горски територии с рекреационно значение
- КАРТА № 14 Горски територии за поддържане на ландшафта
- КАРТА № 15 ГВСК 1 - Разнообразие от видове
- КАРТА № 16 ГВКС 2 - Екосистеми и мозайки от екосистеми на ниво ландшафт
- КАРТА № 17 ГВКС 3 - Екосистеми и местообитания
- КАРТА № 18 ГВКС 4 - Екосистемни услуги от критично значение
- КАРТА № 19 ГВКС 6 - Културни ценности
- КАРТА № 20 Стопански горски територии
- КАРТА № 21 Зони за защита от урбанизация
- КАРТА № 22 - Горски територии, предоставящи ЕСУ - Защита срещу ерозия на почвата, от лавини и наводнения

- КАРТА № 23 - Горски територии, предоставящи ЕСУ - Обезпечаване на количеството и качеството на водата
- КАРТА № 24 - Горски територии, предоставящи ЕСУ - Поддържане на биологичното разнообразие
- КАРТА № 25 - Горски територии, предоставящи ЕСУ - Екраниране, поглъщане на шум и замърсители, поддържане на микроклимат
- КАРТА № 25 - Горски територии, предоставящи ЕСУ - Екраниране, поглъщане на шум и замърсители, поддържане на микроклимат
- КАРТА № 26 - Горски територии, предоставящи ЕСУ - Осигуряване на условия за рекреация и туризъм
- КАРТА № 27 - Горски територии, предоставящи ЕСУ - Поддържане на традиционния ландшафт
- КАРТА № 28 - Горски територии, предоставящи ЕСУ - Защита на природното и културното наследство
- КАРТА № 29 - Горски територии, предоставящи ЕСУ - Защита на инфраструктурни обекти и съоръжения
- КАРТА № 30 - Горски територии, предоставящи ЕСУ - Забавяне и регулиране на въздействията от промените на климата
- КАРТА № 31 - Териториален обхват за възмездно ползване на ЕСУ - Защита срещу ерозия на почвата, от лавини и наводнения
- КАРТА № 32 - Териториален обхват за възмездно ползване на ЕСУ - Обезпечаване на количеството и качеството на водата
- КАРТА № 33 - Териториален обхват за възмездно ползване на ЕСУ - Поддържане на биологичното разнообразие
- КАРТА № 34 - Териториален обхват за възмездно ползване на ЕСУ - Екраниране, поглъщане на шум и замърсители, поддържане на микроклимат
- КАРТА № 35 - Териториален обхват за възмездно ползване на ЕСУ - Осигуряване на условия за рекреация и туризъм
- КАРТА № 36 - Териториален обхват за възмездно ползване на ЕСУ - Поддържане на традиционния ландшафт
- КАРТА № 37 - Териториален обхват за възмездно ползване на ЕСУ - Защита на природното и културното наследство
- КАРТА № 38 - Териториален обхват за възмездно ползване на ЕСУ - Защита на инфраструктурни обекти и съоръжения
- КАРТА № 39 - Териториален обхват за възмездно ползване на ЕСУ - Забавяне и регулиране на въздействията от промените на климата